

78. 186. 11.
NAVUCHANYE

VU

P R A V I C Z A H

S Z A M O S Z V O J N E H

V U G E R Z K E H

DOMIN IMBRIHA

Vszech Pravicz Doktora, pri Velikeh Skolah Zagrebekkeh Dogodozpisza Pravicz Szamoszvojneh Vugerzkeh, y oveh izteh tak Varaskeh, kak Zaglavneh Navuchitela Kralyevzkoga, Ochitnoga, Narednoga, Navuchitelov ovde Skol Velikeh Ztareshine, y Nameztnichkoga za vezda vu Kotaru Skolnem Zagrebekkom Pro-Direktora, Obodvojega Szuda priszeshnoga Pravdopravnika, y Szlavne Varmegyie Zagrebekke Szudbenoga Ztola Priszednika.

K N I G A III.

Od Tusbih.

VU ZAGREBU,

z - Szlovami Ferencza Suppan

1 8 3 1.

Priztojisze Chloveku, kak vu Davanju daresh-
lyivomu, tak vu Potrebuvanju ne ostromu biti.

Convenit hominem cum in dando munificum esse,
tum in exigendo non acerbum.

Cic. 1. offic. C. 18.

*Gozpodini y Gozpoda Obrambu Poszla
Domorodzhoga dokluchajuchi.*

A.

Antholkovich Ivan, Poszl.
Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

B.

Babukich Aloyz., Poszl.
Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

Banich Ivan, Mehstnik B. Z.
y Kam. jedne vu Kr. Z.
Plem. Konv. Prefectush.

Barishecz Jos., Poszl. Mu-
dro - Z. v. L. I.

Bedekovich Ladislav, Vu-
chenik cheterte Diachke
Skole vu Zagr.

Berkovich Karol de Berki-
shovina Poszl. Pravdo-
Z. vu L. I. K. 9.

Bernáth Augustin, Navuchi-
telov Gram. vu Zagr. Zta-
reshina.

Ber'senyi Pál, Poszl. Pra-
vdo-Z. v. L. II.

Botka Pál. to izto. K. 9.

D.

Delivuk Marko, Poszl. Mu-
dro-Z. v. L. I.

Derkoosz Ivan, Poszl. Pravd-
Z. v. L. II. K. 9.

Diakovich Josef, Bogosz-
lovecz izvucheni B. Z.
Kam. jedne vu Kr. Plem.
Z. Konvikt. Prefektush. y
Poszl. Pravd-Z. vu L. II.
K. 9.

F.

Fabek Jos., Poszl. Mudro-
Z. v. L. II.

Festetich Károly Gróf, Ko-
mornyk Kr. K. 9.

Frölih Ivan Nep., Pleba-
nush Vellemerichki.

Fuchek Stef. Poszl. Pravdo-
Z. v. L. II. K. 9.

Fürholzer Leopold, Pesz-
menztva Vuchenik vu
Zagr.

G.

Gmaz Stefan Mudro - Z.
Poszl L. I.

IV

Guáry István de Guáry és
Felső - Szeleste Poszl.
Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

H.

Háry Ágoston, Poszl. Pravdo-Z. v. L. II.
Hazlinger Ivan, Poszl. Mudro-Z. v. L. I.
Hoermann Pater Reda Szv.
Fer. Gym. Karlovech.
Direktor.
Horváth Blash, Kl. B. Z.
Mudro-Z. Poszl. v. L. I.
Horváth Karol, Pravdo-Z.
Poszl. v. L. II.

J.

Jagunich Josef. Poszl. Mudro-Z. v. L. I.
Jaugcer Karol. Kl. B. Z.
Poszl. Mudro-Z. v. L. II.
Jellachich Boltek izti on,
koji vu K. 8. Veröczke
Varm. (popravlyasze) A-
sheshor.
Jellachich Kasimir, V. 4
diach. Skole vu Zagr.
Jellishevich Tomash, Pro-
feszor Gram. vu Varas-
dinzkom Gymnaz.
Juraich Ivan Poszl. Mudro-
Z. v. L. II.
Jusak Ivan Bogoszl. Poszl.
L. I. B. Z.

Ivanchevich Mikula, Pravdo-Z. P. L. I. K. 9.

Ivanchich Albert Advokat.

K.

Kayzer Ant. Provisor vu
Moszlavini.
Kellemen Ant., Poszl. Mu-
dro-Z. v. L. I.
Keresztury Eduard. t. I.
Kezterczanek, Karol. to
izto v. L. II
Khern Sándor, V. 3. diach.
Skole vu Zagr.
Kiepach Marczel Pravdo-
Z. Poszl. v. L. I. K. 9.
Kirchlechner Ulrik, Poszl.
M. v. L. I. Kl. B. Z.
Kiss Gábor od Saulovecz
Poszl. Pravdo-Z. v. L. I.
K. 9.
Klemenchich Ign. P. M. v.
L. I.
Kobler Janus, Poszl. Pra-
vdo-Z. v. L. II. K. 9.
Korbar Boltek, Meshnik B.
Z. y. Professor Szyntak.
szisha vu Zagr.
Kushland Karol. Baron
Poszl. M. v. L. I.
Kuschecz Fer. Kl. B. Z.
t. i.
Kushevich Aurel. Poszl.
Pravdo-Z. v. L. II.
Kushevich Valer. V. 4. dia-
che, Skol vu Zagr.

L.

- Ládányi Vilhelm, Poszl. M.
v. L. II.
Lopashich Oktavian. Jura-
tush Previsz. Tab. Ban-
zke. K. 9.

M.

- Madarász Pál de Kiss-Fa-
lud. Poszl. Pravdo-Z. v.
L. II. K. 9.
Maurovich Ivan, Prof. 6te
Sk. vu Varasdinu. Mesh-
nik B. Z.
Mekovecz Ferd. Poszl. Pra-
vdo-Z. vu L. I. K. 9.
Millichich Fer. Poszl. M.
vu L. I.
Milinkovich Ivan t. I. vu
L. II.
Mixich Ludvik. V. 4. diach.
Skolevu Z.
Mlinarich Stefan, Poszl. M.
v. L. I. Kl. B. Z.
Moderscin Andrash. Poszl.
M. v. L. II.
Moysess Stef. Ershegie O-
strogonzke Meshnik, y
Profeszor Mudroznantva
vu Zagr.
Muchnyak Ferencz, Kapel.
vu Gyurgyevczu. B. Z. K. 9.

N.

- Nagy Farkas de Hottó, Pra-
vdo-Z. P. v. L. II. K. 9.

- Nemchich Andrash, V. 3.
diach. Sk. vu Varasd.
Nemchich Anton od Brezto-
vicze Pravdo-Z. v. L. I.
Poszl. K. 9.
Noszlopi Antal. de Noszlop
Poszl. Pravdo-Z. v. L.
II. K. 9.

O:

- Osegovich Guztav, od Bar-
labassevecz Poszl. Pravdo-
Z. v. L. II. K. 9.

P.

- Pafftsetz Imbrih iz Peszm.
Varasdinzk.
Pásztory Károly de FelsőPá-
ztory Poszl. M. v. L. II.
Paulovich László Poszl.
Pravdo-Z. v. L. II.
Petek Jakob. Kl. B. Z. y
Poszl. M. vu L. I.
Preshern Siga, Poszl. M. v.
L. I.
Pust Moricz, V. 3. diach.
Sk. v. Varasd.

R.

- Randich Fortunat. Poszl.
M. v. L. I.
Rebrovich Peter, Poszl. Pra-
vdo-Z. v. L. I. K. 9.
Rizman Mihaly, P. M. v.
L. II.
Rosich Ant., Prof. Szlo-
snogov. vu Varasd. y Szl.

Varm. Varasd. Prised-
nik.

S.

- Sagar Augustin, Poszl. M.
L. I.
Saitz Athanasz, Pater Gvar-
dian Karlovechki. K. 2.
Shebetich Andr., iz Pe-
szmenztva Zagr.
Shufflay Ant., Obodv. Szud.
prisz. Adv. Mudr. Doktor,
y Navuchitelov Mudro-
znanzkeh vu Zagrebu Zta-
reshina.
Shuskovich Ivan, Poszl. M.
v. L. I.
Sigrovich Ferencz, t. i. v.
L. II.
Striga Eduard, Poszl. Pra-
vdo-Z. v. L. II. K. 9.
Struppi Jos., Poszl. M. v.
L. II.
Susich Ladislav. Profeszor
Kr. Dogodozpisza czelog.
Szveta y Asheshor Szl.
Varmegy. Zagr.
Smodek Mathiasz Mudro-
znanztva Doktor y Poszl.
Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

Szale Adolf, Pravdo-Z
Poszl. v. L. I. K. 9.

T.

- Tomassich Josef, Poszl. M.
vu L. I.
Tompak Sandor, t. i. v.
L. II.
Tuboly Laszko izti on, koji
vu K. 8. (popravlyasze)
de Tubolyszegh.

V.

- Vernich Adolf, Poszl. M.
v. L. I.
Vernich Ludvik Poszl. Pra-
vdo-Z. v. L. II. K. 9.
Vlakovich Eduard, Poszl.
M. v. L. I.
Vrabecz Karol, t. i.

W.

- Wachter Ferencz, iz Peszm.
Varasd.

Z.

- Zlatarovich August. Poszl.
Pravdo-Z. v. L. II. K. 9
Zombat Antal., t. i.
Ztuparich Simon, Poszl.
Mudr. v. L. I.

D E L O V
Knige III Kazitel.

Z T R A N I I.

	<i>Ztran</i>	
Záchetje	1 —	2
<i>Del I.</i> Od Szudbenozti y Szlish- nozi Szuda	2 —	11
<i>Del II.</i> Od Szúcza.	11 —	16
<i>Del III.</i> Od Tusitela	16 —	20
<i>Del IV.</i> Od Obtusenoga	20 —	23
<i>Del V.</i> Od Medylezitela	23 —	29
<i>Del VI.</i> Od Izladavcza	29 —	38
<i>Del VII.</i> Od Punoblaztnika	38 —	46
<i>Del VIII.</i> Od Prokuratora	46 —	59

Z T R A N I II.

	<i>Ztran</i>	
Vlezavanye	59 —	60
<i>Del I.</i> Od Opozivanya	60 —	65
<i>Del II.</i> Od Szúdzvolentva	65 —	68
<i>Del III.</i> Od Pravde	68 —	70
<i>Del IV.</i> Od Lizta tusbenoga	70 —	79
<i>Del V.</i> Od Predszudpozivanya	79 —	89
<i>Del VI.</i> Od Zdisenya Pravde	89 —	91
<i>Del VII.</i> Od Predszuddojtja, Izvi- kanya y Tverdoglavztva	91 —	96
<i>Del VIII.</i> Od Iznimuvanyih	96 —	103
<i>Del IX.</i> Od Odvlachenya Roka	103 —	105

	<i>Ztran</i>
<i>Del X.</i> Od Podusenya	105 — 107
<i>Del XI.</i> Od Szvetkuvanyih	107 — 110
<i>Del XII.</i> Od Pravdo - Reda	110 — 116
<i>Del XIII.</i> Od Zpoznavanya Tusbe	116 — 120
<i>Del XIV.</i> Od Prob vu obchinzkom	120 — 123
<i>Del XV.</i> Od Probih nuternyih	123 — 125
<i>Del XVI.</i> Od Szvedokov	125 — 138
<i>Del XVII.</i> Od Ochuvanya	138 — 140
<i>Del XVIII.</i> Od Vuchitelztvih	140 — 152
<i>Del XIX.</i> Od Priszege	152 — 159
<i>Del XX.</i> Od Oszude	159 — 166
<i>Del XXI.</i> Od Egsekuczie	166 — 174
<i>Del XXII.</i> Od Preczenenya	174 — 177

Ztrani III.

	<i>Ztran</i>
Prihajanye	177 — 178
<i>Del I.</i> Od Vrachtvih medpadajucheh vu obchinzkom	178 — 181
<i>Del II.</i> Od Polosenya Tusbe	181 — 185
<i>Del III.</i> Od Odzivanya Prokuratora	185 — 190
<i>Del IV.</i> Od Prepovedja	190 — 192
<i>Del V.</i> Od Opozivanya	192 — 201
<i>Del VI.</i> Od Szuprotztavlanya	201 — 213
<i>Del VII.</i> Od Odgananya	213 — 216
<i>Del VIII.</i> Od Zavjimanya	216 — 218
<i>Del IX.</i> Od Novoga proztoga	218 — 223
<i>Del X.</i> Od Novoga z-Miloschjum	223 — 225
<i>Del XI.</i> Od Mandatumih	225 — 234

K N I G A III.

OD

T U S B I H.

§. 1.

Tri Ztrani ima.

Za raztolnachenemi, koje nash vu Praviczah tak Pershon, kak Dugovany, doszad navuchale jeszu, Naredbami, oztajeju josh nam one, koje kak Pravicze ove izte pred Szudom poizkati mochi je, podvuchavaju. Naredbih oveh zadnyesheh, jedne z- *Oszobami szudbenemi*; druge z- *Chini szudbenemi*, trejte z- *Vrachtmi pravdenemi* zabavlyajusze, prepiszavajuche vszakem szvoja. Za to Kniga ova na tri Ztrani razdelyujesze.

Z T R A N I.

od

Oszobih Szudbeneh.

§. 2.

Zachetje Ztrani.

Med ovemi Mezto pervo dersi Szudecz: ali ov prez Szudbenozti (Jurisdictione) nikaj neopravlya, t. j. Oblazti nikakve nima. Odkud

Domin Jus. IX.

DEL I.

Od Szudbenozti, y Szlishnozti Szuda.

§. 3.

Szudbenozti Vzetje.

Pod Szudbenoztjum razmevasze Moch vlatna Szrechu Varaschanov z-prikladnemi Nachini prizkerbeti. Velisze.

1-ich. *Moch* (potestas), t. j. Pravicza szebi podlosnem poleg imanoga Dopuschenya nekaj zapovedati, y szuprotstvechecze k-Pokornozti pripelyati. Velisze

2-och *vlatna*: ar vsza pri Kralyu ztoji 1-ae 3. §. 6. Ovu zato, kakti Svojnozt tuguay, oszvojitizi nemre nigdo, nego nyu od Kralya, izkerno; ali zkerno, kak vu Pravizach ztoji, ztopram zadobiti treba je. Velisze

3-ich. *Szrechu Varaschanov*: t. j. Szudbenozti szvoje zlo vsivatisze neszme nigdo, nego na Szrechu Varaschanov obernuti nyu, vszaki dusen je, ar jedino za ovu zadobiti vu Varash zkupzteklishze jeszmo. Velisze

4-ich. *z-prikladnemi Nachini prizkerbeti*: t. j. po Nachinih vu Naredbah prepiszaneh, kajti ove, Naredbi podlosen nigdo, zametati neszme. Kad vendar Naredba prepiszavala nebi nikakve, onda nye zebrati, je zadnyich Szuczuz szlobodno, da vendar naj bolyshe vszigdar zische, terszitisze ima, ar drugach Szudecz Oblazti szvoje ne vsivalsze, nego na hman Obichaj nyu bi obrachal.

§. 4.

Vre je volyna, vre pravdena.

Szudbenozi druga je *duhovna*, *szvetzka* druga. Obodvoja jedna je *izvishena* (*eminens*), druga *prozta* (*vulgaris*). Ona poleg Verha Obchintva zadersavasze duhovnoga, ali szvetzkoga. Vszeih drugeh prozta velisze, y je *vrevolyna* (*voluntaria*), *vre pravdena* (*contentiosa*). Ona izvan Pravde, ova pako vu Pravdih izvershavasze. Zvan toga josh szledecha med obodvojum je Razluchnozi.

1-ich Volyna izvershavasze vre iz plemenate Szlusbe v P. vu Davanyu Tutora, vu Odvernienyu obchinzke Neszrechie, vre na Proshnyu koje-ga v. P. vu Poztavlanyu Punoblaztnika, ali Prokuratora. Szuprotivno pravdena, y vu oszebnom varaska (*civilis*) nigdar po laztovitom Gibanyu ne zvershavasze, nego na Proshnyu vzigdar Ztranke vregyene.

2-och. Pravdena vszaka je szamo kotarzka, z-kojum Szudecz jedino med Megyami szvoga Kotara vsivati moresze 2ae 65. §. 2. Volyna pako vszaka ni kotarzka, ar ona, koja na Proshnyu izvershavasze, niti z-iztemi Orszaga Megyami ne zadovolyujesze. Tak Punoblaztnik ali Prokurator, takaj izvan Orszagov Korune Vugerzke pozstaviti moresze.

3-ich. Volyna, takaj vu Szvetkuvanyih szudbeneh (*feriis*), ako taki Praviczze Bosje zvershavasze; pravdena pako vu nijedneh Dnevih takveh, ako taki szvetechni oni bili nebi.

§. 5.

Pravdena visheverztna.

Pravdena jedna je

1-ich. *Varaska*, druga *zaglavna* (*criminalis*).

Obodvoja

2-och vre je *obchinzka* (communis), vre *poszobita* (specialis). Onoj Pershone, y Dugovanya vu ztanovitom Kotaru obchinzki podlasusze, drugach kotarzka velisze. Takvu ima v. P. Vechnicza Kr., Tabula Banzka, Tabula Kotarzka (Districtualis), Varmegyia, Szud gozpodzki, Varash, y Szud Tergovischinzi. Ova vu iztoj Kotarzkoj po Iznimki izvershavasze Takvu ima vu oszebnom Ztol duhovni, Ztol navuchnichki (Academicum) *) Poszebita

3-ich jedna je *narodbzka* (legalis), jedna *predszlobodna* (privilegialis). Ova vre Pershoni, vre Pokolyenyu, vre Dugovanyu privesujesze, y z-ovem takaj na Kupcza prehaja, ako taki ztranzkoga od Kervi.

*) Szudbenozi poszebitu josh szledechi Szudi imaju: Szud Predialiski, Szud Rudarzki, Ztolicza Tavernikalzka, Ztolicza Perszonalzka, Szud Komore Kr. Szud Jazyganczev y Kumanczev, Szud Hajdonikalzki, Szud Tergovischih Zezepuzkeh, Szud Kotara Korunzkoga zovkrajtzkoga, y Szud Vojnichki:

§. 6.

Med varaskum y zaglanum Razluchnozt.

Varaska od zaglavne vu szledechih razluchujesze.

1-ich vu *Predversku* (objecto): ar one Predversek jeszu, *moje y tvoje*, Pregreske szamoszvojne (privata), y oveh Kastige: ona najmre podaje vszakomu szvoja, y Kvare izszamoszvojneh Pregreskih naztajuche popravlya, ova pako Szegurnozi obchinzku brani, y Uvregyenye nyihovo kastiguje.

2-och vu *Genenyu k-Izvershenyu*, ar vu zaglavnih Szudecz barache iz plemenite Chazti szvoje, t. j. po Gibanyu lastovitom; varasku pako szamo oproshen izvershava.

3-ich vu *Ztolih szudecheh*: zaglavnu vu o-
szebnom izverzhavaju szamo Gozpódchina Pra-
viczu Mechu imajucha, Magistrat varaski, Var-
megyia, Kotar (Districtus), y Ztol oszminzki, koji
zvan Pravdih opozvaneh (appellatas) jedino Kri-
vnyu vregyenoga Velichantzva, y Krivnyu Never-
nozti, zverhu kojeh dveh Krivnyih Ztol Banzki
szuditi Jakozti nima, razszugyuje. 791: 56.
Szuprotivno Tabula Distriktualzka, Ztolicza Per-
szonalzka, y Gozpochine Pràviczu Mecha nima-
juče, nikakvu Szudbenozt zaglavnu neizver-
shavaju.

§. 7-

Obodvoja visheverztna.

Obodvoja druga je

1-ich *Izkerna*, *zkerna* druga. Onu izvershava
Szudecz vu Pravdih oneh, koje pred nyim izker-
no, t. j. zachtetlyivo podisusze. Tak Varmegyia
vu Pravdih dosheztlyiyeh (successionalibus), za-
losneh, zadusneh, y kvarovneh, z-Szudbenozt-
jum izkernum posluje. Szuprotivno vu Pravdih
opozvaneh, ali Putem Lizta kompaszualzkoga
(naproshlyivoga) k-szebi dopelyaneh, Szudecz
Szudbenozt zkernu izvershuje, t. j. koja zvan
Nachinov oveh nyega nebi szlishala.

2-och vre je *liztor perve Proshnye* (primae-
instantiae), vre je *liztor previgyenzka* (appellato-
ria), vre *zmeshana*. Liztor pervoga Pritusenya
Szudi jeszu: Tabula Distriktualzka. Vicze-Ko-
mesh, Veliki Szudecz, y Varaski Magistrat. Li-
ztor previgyenzki Szudiszu: Ztolicza Taver-
nichka, Ztolicza Perszonalzka, y zchtvo. Zme-
shanu najposzle Szudbenozt imaju Ztol kr. Ztol
Banzki, Shedria, Ztolicza Dominalzka, pred ko-
jum Pravde ne szamo podisusze zachtetlyivo,

nego k-kojem y prenashajusze, vu oszebnom iz Magistrata Tergovischinskoga.

3-ich Obodvoja je vre *redna* vre *zvanredna*,

§. 8.

Redne 1) Kotar (territorium).

Redna (ordinaria) velisze ona, koju komu izta Chazti Krepozt iz Naredbe podaje, prez vszako-ga ali Naruchenya, ali Medpadka kakvoga. Tak-
vu ima vszaki Szudeoz vu Pravdih iz Nared-
be na nyega zpudajucheh, ne vendar izvan Ko-
tara szvoje Szudbenozti zae 65. §. 2. Kotara
Szudbenozti nachinya vu oszebnom.

1-ich Ztolicze Dominalzke; Ladanyztvo Go-
zpodzko.

2-och Varaskoga Magistrata; Ladanye va-
rasko,

3-ich Varmegyinskoga Szuda; czela Var-
megyia.

4-ich. Tabule Distriktualzke; Varmegyie Di-
striktushu podversene.

5-ich Tabule Banzke; Orszagi Horvatzki, Sla-
vonzki y Dalmatinzki.

6-ich Vechnicze Kr.; vszi pod Korunum na-
shum ztojechi Orszagi.

§. 9.

2) *Zkupztechlyivozt.*

Ova izta, druga szamena, druga *zkupztech-
lyiva* velisze. Szamena (solitaria) je poleg ono-
ga, koji szam y jedini ztanovitu koju Pravdu
szuditi more, gdeih pako vishe Pravdu poleg
Volye Tusitela szuditi more, okolo takve ovi
izti zkupztechlyivu Oblazt (concurrentem) imati
velesze. Poszledlyivo

1-ich Vu Pravdih dosheztlyiveh, zalosneh, zadusneh, y kvarovneh izpod frtv. 200. *Szudecz Veliki* (Judl. Ord.) 729: 35. §. 5. vu Pravdih Mochi menyshe ond §. 6. ali dosheztlyiveh, ali zalosneh od frtv. 3000 do Shume najvekshe *V-Komesh ond*. §. 4. vu Pravdih iz Jusha podignyeneh 715: 28. §. 1. ali na Potiranye, vanzemshi Prenashanye Zavezkih zalosneh (ad transvestitionem Condition. pign.) 1807: 9. §. 5. vu Pravdih na Kastigu Neopostenenya *Ztol Kr.* ali *Banzki D.* 4. p. 36. vu dopunlyiveh, ali odkuplenzkih zkupzvezanoga Zaloga *Tabula Distriktaalzka* 1808: 9. §. 4. gledechi na Harmiczare vu Poszlih Szlusbe, ali vuchinyenoga od nyih Zavjetka *Komora Kr.* szamehnu Oblazt izvershava 1715: 15. §. 3. Szuprotivno.

2-och. Vu zadusnih od Shume frtv. 200. do frtov 1000. *V-Komesh y Veliki Szudecz*, od Shume frtv. 1000. do frtv. 3000. *Szudecz Vel.*, *V-Komesh*, y *Tabula Distr.* od 3000 do frtv. 12000. *V-Kmesh y Tabula Distr.* zkupztechlyivu imaju*) Szudbenozi. 28: 715. §. 3. 1729: 35. §. 4. Tulikajshe.

3-ich vu Pravdih zalosneh, ali dosheztlyiveh od frtv. 200. do frtv. 3000. *Szudecz Veliki y V-Komesh* Szudbenozi tu iztu izvershavaju ond.

*) Pravde kvarovne z-Pravdami zadusnemi jednakoga Szuczza zpoznavaju, ar y Kvari Dugiszu, Szuprotivno Zalogi z-Dosheztjum zpadaju pod jeden izti Szud.

§. 10.

Zvanredna 1) iz poszebnoga *Dopuschenya*.

Je y Szudbenozti zvanredne. Ova ne iz Chatti, nego ali iz poszebnoga *Dopuschenya*, ali iz osze-

bujnoga Medpadka imasze. Poszebno Dopusche-
nye podava

1-ich Naredba poszebna v. P. vu Pravdi za-
radi Postenya vu Dieti zaszmrageyena. Vre-
gyenye takvo Tabula Kr. iz poszebne Naredbe
szudi 723: 7. §. 9.

2-och Szudztva szvoga drugomu Izruchenye
(Delegatio). Kada Kraly vu Pravdih, koje na-
redbkoga Szucz a nimaju, ali vu drugeh takaj, za-
zadi Zroka velikoga, Szucz a imenuje 715: 17.
§. 3. Szudztvo szvoje drugomu izruchiti Moch
imaju josh Palatin, y Ban, nego jedino vu Pravdih
mejnih med dvemi Kotari, ali Varmegyiami na-
ztajucheh 1802: 23. §. 4.

3-ich Szudzvolentstvo (compromissum): Kad
pravdajuchisze, vekshemi Prayde navadne Ztroski
ognutisze hotechi, Szucz eszi zebereju, kaj vu
vszake szamoszvojne Pravdi je szlobodno 729: 30.

4-ich. Pogodba druga kakvagod: po kojoj za
Pripad on ako iz napravlyene Pogodbe Pravda
mozbit, denesz zutra bi naztajala, Szudecz vre
najpre poztavlyasze. 492: 38. 486: 17. 715: 28.
§. 5.

5-ich Razlachenye (prorogatio): kada gdo
vu Szucz a, komu drugach iz Naredbe podlosen
bil nebi, budi ochitno, budi muchechki privolyiva,
t. j. proti Szudztvu van ne iznimlyuch.

§. 11.

2) Iz Medpaka oszebujnoga.

Zvanrednu Szudbenoxt davaju takaj Med-
padki, ter szledechi:

1-ich *Pregreska*: tak Ztolicza Gozpochinzka
Praviczu Mecha imajucha 495: 19. §. 3. y Szl. Kr.
Varash plemenitoga takaj, vu josh goruchoj Pre-
greski zaglavnoj zapopagyenoga, szlobodno obszu-

gyuje 3ae 20. Pr. Praviczu vendar Mecha nima-
jucha med Dnevi tremi, pod Kastigum frt. 500
iz 16: 659. §. 1. po kojem 3ae. 32. §. 1. premenyen
je, Zlochinitela Varmegyii predati mora.

2-och *Obtuseny nazopetno* (reconventio): t.
j. kadsze bi to pripechalo, da kaj nazopetnoga,
Obtuseni takaj, od Tusitela, vu iztoj Pravdi bi
mogel potrebuhati, onda on izti Szudecz, koji
Obtusenoga szudi, more takaj Tusitela vu nazo-
petnom Potrebuvanju vu Pravdi iztoj obszuditi, ako
taki nyegov Szudecz szlishni drugach bil nebi.
Takvo nazopetno Obtersenye Mezto ima vu oszeb-
nom: vu Popravi Delenya, vu Pravdi zkladnoztne
(propertionali), na Kastigu Mochi menyshe, vu
Pravdi mejne, rachunzke, zaradi kriyoga Obtus-
senya, vu Pravdi auzczugalzke, y Impenzio-
nalzke.

3-ich *Prizpadnozt* (accessorialitas): tak Izla-
davec (evictor) na Szud on izti pozivasze, pred
kojem Obtuseni vre ztoji, ar vszaki Prizpadek
Glavniczu szvoju szledi. Tak vu Pravdi takaj
potirenzke Lizti pridohodno proszijusze. Tak Ra-
ztavlenye (liquidatio), Prigorschicz Vurachunanye,
y Kvarov Naplachenye, takaj pzed Szudom
oszminkem pridohodno obavlyajusze, kak to vu
Meztah szvojev vre videliszmo.

§. 12.

Zpelivanye Szlishnozti Szuda.

Vre od Vanzpelyivanya Szuda Szlishnozti:
Ova vu Pravdih varaskeh, od kojeh jedino Rech
ozdi vodimo, z-szledechem Nachinom zeznavasze.
Pred vszemi najmre imasze videti, nebine Pri-
pad nazochni, Szudbenozt zvanrednu mozbit pri-
jemal, ar takva ako bi potrebna bila, onda za
Szucz zvanrednoga Proshnya podajesze, y Man-

datum Szudztvo izruchenzki ischesze. Vu ovem Szuda poztavlyenoga Predszednik, y Pzisedniki oztali imenuvati morajuse, y Drugi takaj Mandatuma izruchenzkoga, z-Liztem pred Szud pozivajuchem, k-kojemusze on prilase, Obtusenomu poslatisze imaju, Kada pako Szuczta zvanrednoga treba bilo nebi, onda pripazi

1-ich na Obtusenoga *Ztalish*: ar Tusitel Szudztvo Krivcza szlediti mora. Anda plemenit pred plemeniti, Purgar pred varaski, Mus pred gozpodzki Szud pozivasze, zvan da nazochna Pravda od Szudbenozti redne van bi bila zneta, y Szudu razluchnomu bi bila podversena. v. P. Krivnya vregyenoga Velichantzva.

2-och na *Kotar Szudbenozti*: ar Szudbenozt vszaka je szamo kotarzka.

3-ich na *Pravde Podlogu* (substratum), iliti Vrednozt. Kajti od vekshe Shume drugi, drugi pako od menyshe szudi.

4-ich na *Felu Pravde*, ar ima y takveh Pravdih, kojeh Podloga kakvagod naj bi bila, vszigidar vendar Szuczta jednoga iztoga imaju. Tak Pravde na Kastigu Mochi menyshe Szudecz plemeniteh, ali Pershon szlobodneh je vszigidaz V-Komesh. Na vsza ova ako pazil budesh, vu Zpelivanyu shlishnoga *) Szuczta popiknulsze tak lehko nebush.

*) Pravda akoprem vu Techaju nahagyajuchasze, k-Kralyu vendar dojt mora, ako ona jeli rachunzka jeli Plemenschinu pokazenzka bila bi, ali kad od Kralya jeli Mandatum, jeli Sivlenya Miloscha za na Szmert qbszagyenoga bisze proszila.

DEL II.

Od Szucza,

§. 13.

Pershone szudbene.

Pershone szudbene, t. j. koje vu Pravdi napervodohajaju, drugeszu

1-ich bitno potrebne, kakveszu, Szudecz, Tusi-
tel, y Obtuseni: to y zdrav Razum, y Pr. 13.
§. 4. vuchi. Jedneszu

2och pridohodne, kaktiszu Medvlezitel (in-
gerens) y Izladavecz (evictor). Drugeszu

3-ich pomochlyive (subsidiariae): takveszu
Punoblaztnik y Pravdopranik. z-Ovemi tak Tusi-
tel, kak Obtuseni, tak Medvlezitel, kak Izladavecz
szlusijusze, kada szami Pravdu szvoju vodit ali
neznaju, ali neufajusze, y ali kad ono pravdeno
Vrachtvo, kojese Nazadpozivanye Pravdopravni-
ka zove, zgubiti hoteli nebi. Od vszeh ovch szad
po Redu, ter naj pervich od Szucza.

§. 14.

Szudecz k- Naredbam priszesuje.

Szudecz je Pershona za Szud chimiti bitno
potrebna, y da Szudbenozt poleg Domovzinkkeh
Pravicz ona izvershuje, k-tomu z-Priszegum pri-
vezana. Ar da Chazt szvoju zdusneshe obnasha,
vszaki pri Priztuplenyu Szlusbe priszechi mora.
Sigis. D. 6: 1. 486. 73. 492: 33 Drugi velesze
1-ich visheshi, drugi peshni (pedanei), koji

od Korenitozti Imany negib. szuditi nemogu, kaj mogu visheshi, kojiszu: Ztol 7-nichki, Ztol Kr. y Ztol Banzki. Zmed vishesheh jedniszu

2-och Pervi Kralyeztva Szuczi (ordinarii), koji y Zapovedi niseshem poszlati, y vekivechne Valuvashе prijeti mogu. Takviszu: Palatin, Szudecz Dvora Kr. Ban Horvaczki, Tavernikush, y Perszonal. Tavernikush vendar Varashem szamo, y to szamo tavernichkem zapoyeda.

§. 15.

Zadoztno Znanye da ima.

Vu dobrom Szuczu ne malo potrebuješze, ter iz Ztrane Razumnozti

1-ich. Da Pravicz Vugerzkeh drechno Znanye vu nyemsze nahaja, ne szamo razmishlavajuche, nego takaj poszluvajuche. Szudecz najmre, kad k-Szlushi svojoj priztuplyuje, da ne ztopram onda, Pravdoznanye vuchitisze prichinlye, nego vre onda sivo Pravicz Telo, y Dushu imajuche Pravdoznanye biti mora. 723: 33. §. 3. Ar prazna vu Szuczu Glava pravdajuchehsze je prava Nevolya.

2-och. Da obzkerblyen je Znanyim pomochlyivemi: ar po szame Pravicz akoprem verle Znanozti, iz vnogeh Teskochih zkopatize, prez Znanoztih pomochlyiveh, Szudecz vendar nebu mogel. K-tomu

3-ich. Szudecz da takaj ima Pamet za na berzom prevideti: ar Dugovanye, vre nyegova Narava, vre Mestria Prokuratorov, prevnogiput zapplechuje, vre pako vu Pripuda tokovem, za neitzinka od iztinzkeh razluchiti, Previdnozti berze Szudecz ako imal nebu, vkanyen je za izto.

§. 16.

Nagel; Kervolochen; prepuztlyiv; nit ztranchen da ni.

Od Ztrane pako Volye od Szuczã dobroga potrebuješze:

1-ich da vsza dobro y z Pametjum zrelum pretresze, y vu Izkrojényu Odszude naj ne naglisze, ar prezkočena neg jedná Okolicza, Szuczã vu Fãlingu zpleyiva; odkud y Naglozt *Pravichnoztí Muchaha* velisze: Prol. 14. §. 4.

2-och da kervolochen ni, da prepadajuchi vu Pravde, bolye Naredbi, neg Szuczũ pripishuje Neszrechu szvoju: ali niti prepuztlyiv biti neszme, ar Prepuztlyivozt previshna razteplye dobroga Reda: Prol. 14. §. 5. Tedar

3-ich Szuczã nit Ztranchnozt naj ne prevzimlye, t. j. daga nelada nit Lyubav, nit Odurjavanye, nit Pošelnozt za Darmi, ali Ztrah, nego da tak Prijatelu, kak Neprijatelu, tak premo-guchemu, kak y onomu, od koga nikajsze bojati nije, Praviczũ jednako podeluje Prol. 14. §. 6.

§. 17.

Pokazi jedino pravdeni Szuczã ravnaju.

Za Ztranchnozt preizpizanu preprechiti, Naredbe Odszudu vu nyih temelyiti, y jedino poleg Pokazov vu Pravdi ztavlyeneh ztupati, Szuczũ zapovedajn. Prol. 15. Zato

1-ich Szudecz niti one, koje za odkrajlyivum Odszudum vu Pravdu zapiszalesze bi, Okolicze, akopremsze y probuvale bi, vu Pretreszivanye vzeti vishe nemre. Ar Zrokov novoh po Odszudi odkrajlyive Napervodoneshenye na Put Szuda novoga zpada. Medtem

2-och Ztoĩ 7-chnichki iz szvoje nepreladlyive Neztranchnoztí, Mudrozti, y Pravednoztí

od Ostroche Naredbe, gde kuliko odpuztiti, y Probe takaj po Odszude odkrajlyive vu Pravdu napiszane, na Prešiszel vzeti kruto more, da najmre Ztranka puno probajucha z-Pravdum novum ne obtershisze.

§. 18.

Zvan Iznimivanyih.

Szudecz poleg napiszana y probuvana *vi Redu* szamo ztuplyuje, ar ovo izto Iznimke terpi 1-ich Kada ne Pitanye Chunya, nego Pitanye Pravicze bi podlasalo: ar akoprem Ztranka koja, zlo takai bisze bila branila, nyu vendar nameztiti, y Odszudu szvojuvu Naredbi, koju od Ztranke bolye razmeti ima, temelyiti Szudecz dusen je. D. 14. p. 15.

2-och Kada bi podlasalo Pitanye zadnyich China, nego tekucha proti nedusnomu Pravda ako bi zaglavna hila, vu Pripadu ovem Szudecz, ako za Szvedoka biti mogel nebi, t. j. Pravda ako Szucza drugoga nebi imala, nedusnoga akoprem probuvanoga Kzivcza vanzpuztiti ima. Anda szamo vu varaske Pravdi Szudecz poleg napiszana, y probuvana, vszigdar szuditi mora, ne pako vu zaglavnoj vszigdar.

§. 19.

Protiztavlanyih Obladanye.

Proti ztavlyasze:

1-ich Szudecz Obtusenoga vu nijednoj Pravdi obszuditi neszme, ako Krivecz dokazan nije, akoprem Szudecz od drugud szuprotivno bi imal Znanye, andaga nit odvezati nemre iz posebna Znanya vu nijednoj Pravdi, kajti y pak Vkanlyivoztjam Put bisze odpiral.

Odgovarjasze: Red szudbeni naj porushisze

rajshi, y Put Prevaram holye dasze odpre, neg dasze y jeden pravichen Sivlenya bi mentuval, kajti nije Chlovek zaradi Reda, nego Red zaradi Chloveka.

2-och Obtusenoga Szudecz kada Szvedok biti mogel nebi, kajti Szucz a drugoga Pravde izte nije, proti takaj poszebnomu Znanyu szvemu more vu Pravdi varaskoj obszuditi, ter y mora, kajti drugach y paksze bi prevervul Red szudheni, anda to izti vchiniti takaj vu Pravdi zaglavne dusen bude.

Odgovarjasze: Zpelavanye ovo ne ztoji: ar Varash vu Sivlenye nedusnoga nikakve Pravice nima, ima pako vu Imanya Varaschanov nedusneh takaj, kojeh mentuvati da Vkanlyivoztjam Put preprechicze, nedusnoga takaj more, iz izvishene Pravice szvoje.

3-ich Varash more nedusnoga Neprijatelu predati, aliga sziliti, da proti Neprijatelu vojuje, gde poginul bude; more anda po Putu Pravice y vmoriti nedusnoga.

Odgovarjasze: Varaschana vu Pogibel poztzviti, vlovitiga za Szoldata, y szuproztavechegasze vumoriti, Varash more, kajti nedusnoga vu Pripadu ovem ne vmarja: ali nedusnoga vumoriti neszme, kajti nit vu Bitju naravzkom nedusnoga vumoriti nigdo szmel ni.

§. 20.

Szucz a ztusuju josh druga.

Za obdersati Szucz a na Ztezah Naredbih, Kastigmu ne menykaju. Tak

1-ich Szudecz vu Pravdi, koja pred nyim teche, zvan Szlusbe Szucz a, obnashajuchi Szlusbu jeli Ztranke, jeli Szvedoka, Kastigu glavoczenzku terpi 2-ae 22. Tak

2-och Szudecz menyshi proti Mandatumu

Szuczä vekshega nepokoren Postenye y Szlusbu zgubiva, zvan plachati moraneh ftv. 200. Koji pako danu szebi Komishiu ne zvershava, Markih 25. placha 492: 73. §: 1. Josh bolye

3-ich Kastigüjesze Szudecz ön, kojisze po Mitih pohablyuje: ar ov y Glavu, y vesz Imetek szvoj zgubiva. 498: 4.

D E L III.

Od Tusitela.

---

§. 21.

Tusiti nit vszi, nit vsza nemogu.

Tusitel je Oszobä szudbena bitno potrebna, koja Proshnyu szvoju szuprot Obtusenomu Szuczü podaje. Velisze Pershona szudbena *bitno potrebna*, kajti prez Tusitela Szud chinitisze nemre, ar komu bi Szudecz zvan Tusitela Praviczu delil. Mora medtem Tusitel biti obzkerblyen z-Tusitelztvom (actoratu)

1-ich *Oszobnem*, tak

- a) *naravzkem* t. j. Tusitel mora moguchen biti vu Pershoni szvojoj lazto vite Proshnyn szvoju Szudu predati, iliti mora biti Oszoba y Dobe pravedne 1ae 111. y ne nora 1ae 55. ar nepravedne Dobe, y nore Pershone zaradi nezadotne Pameti nerazmeju, kaj, y kak k-Naredbam prizpodobno proszitisze more. Nyim vendar po Tutorih Poszle szvoje opravlyati dopuschasze. 1ae. 126. §. 1. Kak
- b) *naredbzkem* t. j. Tusitelu nemora po Naredbi zoszeb prepovedano biti, Prcshnyu zta-

vlyenu pred Szud poztaviti. Tak Tusitelztva Gozpona Z. za Kmeta pobesechega, Naredba posebito dotlam krati, doklam naredbzkem Terhom, pod perveshem Gozponom szebi nalosenem, zadozta nevchini D. 3. p. 19. Tak nekoja Potrebuвання ztavlyati nemogu, tak Neplemeniti, kak Klosterniki, tak Decza za siveh Roditelov, kak neopostenyeni.

2-och dugovanyzkem. Ovo ztoji vu Praviczii zadobiti ono, kaj vu Potrebuванні jemlyesze. Tak Szin Imany od Ocza prodano, doklam Otecz sive, iz Pomenkanya Tusitelztva dugovanyzkoga nazad poizkati nemre.

§. 22.

Vsza nemogu 1) Neplemeniti.

Neplemeniti vu oszebnom Tusbu podignuti nemogu, niti zaradi Szvojnozti (proprietas) Imany negibucheh, kajti z-ovemi ladati prechijusze, 23: 715. niti za Kastigu zadobiti od Plemenitoga zaradi oszobnoga Vregyenia prez Priztaja Fiskujha jeli varm. jeli gozpodzk. 1802: 20. 3ae 31. D. 4. p. 171. Imaju vendar Tusitelztva

1-ich vu Pravdah dosheztlyiveh: Matere najmre plemenite Doshezt, Decza akoprem neplemenita poizkati neprepovedajusze, szamo da Doshezt ova prozta je, t. j. da Potiranye Valuvasha jeli poglavito, jeli pridohodno zkup ne prozsisze 1802: 20.

2-och Vu Pravdah zalosneh: t. j. Imanya, po Matere plemenite, ali Zkudelnika nyeinoga zalosena, Decza akoprem neplemenita izkupiti takaj mogu, kakti Odvechinu materinzn. *ond.* Tullikajshe

3-ich Vu Pravdah iz Pogodbih naztajucheh, kaktiszu na Izpunyavanye, byrshasnē, zadusne,

y t. d. neplemeniti Priztaj fiskalzki takaj ne tre-
buje. *ond.*

§. 23.

Ovem Plemenschina izraven tajisze.

Zvan oveh Pripadov Plemenschina Tusitela, kulikogodkrat vu Pravdu ov z-Plemenitem bisze zpuschaval, dobrosze zadnyich na Pogovor vszigdar potese, alisze takaj vszigdar izraven tajiti mora. D. 1. p. 20. Nit ne pachi

1-ich dasze Ztranke vre vu Dugovanyztvu bi nahajale: ar josh onde Plemenschina y dobrosze taji, y Tusitel nyu pokazati josh onde dusen je, akopremsze vu Pravde Prichetku vu Dvojimbu vlekla nije. Kajti Iznimuvanye proti Nemochi Pravdanya je y dugovanyztvena, y Plemenschina takaj z-Pogibelyum plachati Glavoczenu tajisze. D. 4. p. 21. Medtem

2-och za izrechenum Oszudum dugovanyztvenum Tusitelztvo vech tajitisze nemre, akopremsze y Odszuda bi prepovedala, zvan da poleg Prepovedi, Prokurator takaj bisze nazad pozival: kajti Prepodvedje akoprem bi zapachivala Moch Oszude; Naravu vendar nyeinu ne premenya, nego Odszuda dugovanyztvena, za Prepovedjum takaj, takva oztaja, od kakve Povratek na Iznimke ne dajesze. D. 6. p. 19.

§. 24.

Ne od vszeh.

Medtem Neplemenschinu zpochituvati Tusitelu nemre

1-ich Novnik (novisatus), t. j. Novitel (novisans) akoprem neplemenit, proti Plemenitomu takaj, novoga Szuda prosziti more. Ar Novitel za

Obtusénoga bolye, neg za Tusitela morasze imati, odkad Novo bi bilo szamo temeljne Pravde dalyeino Popelivanye. k-Tomu Obtusenomu, koji neh-techi vleziva vu Pravdu, ne dati Szlobodu branitisze, to chizto bi proti dobromu Redu chinilosze. D. 5. p. 19.

2-och Obtuseni na Kastigu Szuprotztavlanya: kajti za oszvetiti Zaversenye szucheve Oblazti to vsze jedno je, ali je Tusitel plemenit, ali ni D. 18. p. 128.

3-ich Obchina tergovischinzka, kakti zaprechena ladati z-Imanyi negibuchemi, vu Pravdi na Potiranye Valuvasha, Plemerschinu Tusitela vu Dvojimbu vlechi, takaj nemre.

§. 25.

2) *Klosterniki.*

Tusitelztvo dalye Klosternikom kratisze, zaradi Dugovany vremeniteh, ar nye vese Szziromastva Zagovor. Medtem

1-ich Red szam, gledech Dugovanya, z-kemi ladati szme, y koja imati more, Tusitelztva ima 715: 71. §. 4; Dapache

2-och poszebni takaj Klosternik, zaradi oszobneh Vregyenyih tusiti kruto more: kajti Zagovor Szziromastva ono vu szebi ne zapleche, kak dasze nekastigno bi mogel vrediti.

§. 26.

3) *Decza za siveh Roditelov y neopostenyeni.*

Josh niti Decza za siveh Roditelov Tusitelztva nimaju, nego szamo zaradi Dugovany Roditelov, kajti sivuchem ne dosheztjujesze, niti zaradi Vregyenyih roditelzkeh. Medtem

1-ich ako Tusbu po Oczu vregyennem po-

dignyenü Obtuseni bi zpovnaval, oñda y Dete takvu na dälve popelyati more.

2-och Zaradi Imany Deczi lastoviteh, Tusi. selztvo ovem Naredba nasha takaj ne vzimlye, szamo da Tusitelztva oszobnoga naravzkoga imaju (§. 21.)

3-ich Zaradi Vregyenyih Deczi po drugeh vuchinyenih, Decza y pak Tusitelztva imaju, kajti Imetek roditelzki nezaplechesze, kak niti

4-ich vu Pravdi na Razpitanye (divortiali); anda niti vu Pravdi ovoj Tusitelztva mentuvatisze nemreju,

*) Od Tusitelztva Oszob neopostenyeneh glej: §. 95. O. II. Z. II. K. II.

DEL IV.

Od Obtusenoga.

§. 27.

Obtuseni kaj je.

Obtuseni je Pershona szudbena bitno potrebna, od koje vuchinitiszi kaj Tusitel na Szudu potrebuje. Velisze

1-ich *Szudbena*: kajti na Szudu mora odgovarjati, ne vendar na drugo, kak na ono, kaj vu Liztu tuslyivom ztoji. D. 10. p. 56. Velisze

2-och *potrebna bitno*: kajti prez Obtusenoga Szud tak malo biti more, kak malo prez Tusitela y Szucza.

§. 28.

Dvoja za obtusiti Prechka.

Kak Tusitel biti vszaki nemre, tak niti na Pravdusze nemre vszaki potegnuti. Prepoveda najmre Naredba obtusiti nekoje

1-ich zaradi Prechke naravzke. Szim zpadaju Maneni 1ae 55. t. j. Norczy y Pershone Dobe josh nepravedne. Ove tak, kak oni szamo po Tutorih szvojeh, na Szud pozovlyivi jeszu, pod kastigum glavoczenzkum od ftv. 200. koje Tutor Lizta pozovenzkoga, Pupila vu Pershoni lazto-vite na Szud pozvanoga prijemlyuch, pri Dohagyanyu na Pravdu odmah potrebuje 2ae 23. Ne-koje

2-och iz drugeh vszakojachkeh Ozirov (respectibus), y ne zato, kajtisze szami znali nebi braniti, iz kojega Zroka Pershone tak manene kak Dobe nepravedne pozvatisze pred Szud nemreju. Ar zaradi Menkanya zadoztnoga Znanya vu Branenyu szvojem bi prepadale.

§. 29.

Nepomislyivo od Velichantva Vregyeny.

Poszebito na Pravdu pozvati prepovedasze Kralyevzko Velichantvo, nego

1-ich Vu Potrebuvelyih dugovanyzkeh pozvatisze Fiskush nyegov mora, Ravnitel najmre Pravdih Kr. (Director Caus. Regal).

2-och Od ovoga Direktora prozsisze Pravicza takaj iz Szudbenczev Fiskusha neplemeniteh, Podlosnikov najmre vu Imanyih jelikorunzkeh, jeli Fiskalzkeh, jeli Kralya pokolenyzkeh (patrimonial.) jeli Fundaczionalzkeh. Medtem

3-ich Darsanik gozpodzki (Off. dom.) iz Imanyih oveh Mochnik vekshi, vu Imenu szvojem;

menyshu pako Moch zversechi iz Darsanztva pozivasze §. 8. 21. Z. II. O. II. Naj poszle

4-ich zaradi Chinov Kralya oszobneh, niti Fiskush Kr. pozvatisze nemre, kajti od Kralya Vregyenye kakvo niti pomiszlitisze neszme 2ae 39. §. 1.

§. 30.

Nekoje Glavoczena obtusiti neda.

Pozivati prepovedajusze Oszebcki (privati) takaj, ter pod Kastigum frty. 200. glavoczenzkum ovi:

1-ich Pershone manene, ali Dobe nepravedne vu Oszobi szvojoj lztovite §. 28. pod 1ich.

2-och Plemeniti na Nachin Impenzie, iliti Zadovolyschine iz Szudbenczev, t. j. Plemeniti na Szud ztavitisze, prosziti nemrejusze: kajti Plemenite tak pozivati je tuliko, kak za neplemenite nye ozivati, kaj pod Kastigu frty. 200. szmeti ni

3-ich Pokojni: Ovoga zadnyich Lizta pozovenzkoga, Szin iztoga prijemlye, y poleg onoga takaj pred Szudsze ztavi, nego pri szvojem na Szud Dohagyanyem, Kastigu glavoczenzku vu frth. 200. mahom potrebuje 2ae 23.

§. 31.

Liztor zabztunzko Pozivanye.

Zvan prerecheneh, vech nigdo pozvati ne prepovedasze, kajti Pozivanye drugeh nikakvu Kastigu za szobum ne vleche. Medtem zahman zovejuszze

1-ich Pupili ako taki po Tutoru, zaradi Pravdih za sivoga Ocza, ali Matere podigyeneh med Letom od Szmerti Ocza, ali Matere rachunajuch, ali zaradi Pravdih po Szmerti Ocza, ali Matere

podignyeneh, predi kak vu Dobu pravednu bi vlezivali: kajti za ovo Vreme Dobrochinztvo Podusenyja imaju (prorogat.), kak pód Tutorih rekli, y vu Knige ove III. Zt. II. §. 56. 57. povedasze.

2-och Decza zaradi Dugovany ochinzkeh, ali materinzkeh, kak dugo Roditeli siveju: kajti oveh Ztvarih Szvojnost, na szame Roditele, dok siyu, zpada, lyudzko pako Dugovanye nigdo po Pravde zgubiti nemre. Medtem zaradi Dugovany, vu koja Deczi Szvojnost je, y zaradi Chinov osobneh, po nyih izversheneh mogusze Decza, takaj obszuditi. Kajti iz 1ae 52. szam Otecz more Szina szvoga Dobe vre pravedne na Pravdu delnu pozvati.

3-ich Klosterniki, Oszobe poszebne zaradi Ztvarih vremeniteh: kajti nikaj nimaju, kaj bi zgubiti mogli. Zkupchina vendar czela, kak Tusitel biti, tak y obtusitisze more. Dapache Klosternika, Pershonu takaj poszebnu, zaradi Chinov osobneh obszuditi, y poleg Okolicz na Smert takaj, z-predszlanem vendar obichajnem Redov Vzimanyem, 2ae 44. §. 4. dopuscha.

D E L. V.

Od Medvlezitela (Ingerente).

---

§. 32.

Znamenuvanye Pershone ove.

Medvlezitel Pershona je szudbena, pridohodna, koja vu Pravdu Tusitela viszechu, ob Volye szvoje, szebe medzmesha. Velisze *pridohodna*, kajti iz Bitnozti k-Szudu nepotrebujesze, ar vu Pravdu

drugoga szamo pripadlyivo medvleziva, [ter po onem vu oszebnom Pripadu, kajti Praviczu medvlezivati, kojoj takaj y ne biti moglo bi, podlase, y onda k-Ztrane Tusitela priztupi, ter Tusitel pridohodini poztaje. Zato

1-ich proti Medvlezitelu Obtuseni nit nemora poszebno branitisze, nego zadozta je, akoszze on proti Tusitelu vre je branil, ar onda y proti Medvlezitelu, da to izto je vchinil, szudisze. 2ae 84. §. 2. kajti z-porushenem poglavitom Prihodek takaj rushisze. 2ae 52. §. 3. Ako vendar

2-och Medvlezitel kakvoche one nimal bi, koje vu Tusitelu, vu Delu III. Knige ove potrebuvali jeszmo, vu Dogodu ovom proti Medvlezivavczu, kajti je takaj Tusitel, akoprem pridohodni, iz Pomenykanya izteh Kakvochih Iznimke poztaviti Obtuseni ne prechisze.

§. 33.

Pajdash Pravde biva z-Terhom.

Medtem Tusitel Medvlezitela vu Pajdastvo Pravde tak szamo vzeti dusen je, ako Praviczu za medvlezivati bi pokazal. 2ae. 84. §. 4. Anda

1-ich Tusitelu Praviczu naztaje, Praviczu za medvlezivati na Pogovor poztaviti. Odkud Medvlezivanye vu Pravdu, szamo golo napiszati, ni zadozta, nego kad po Tusitelu Praviczu za medvlezivati bi podvojinlyivelasze, onda Medvlezitel Praviczu tu takaj mora probuvati y Medvlezivanye podtverditisze. Kajti pako

2-och Medvlezivanye po Odszude-szamo taksze zajachuje, ako imane doszad Ztroske poleg Priravnanya Szucz zkladnoztno Tusitelu Medvlezitel poverne 2ae 84. §. 1. zato Medvlezitela vu Pajdastvo Pravde medpuschati Tusitel onda szamo

dusen je, kad ovomu on Ztrcske bi zaizto za Ztran szvoju nadomeschal. Medtem

3-ich dopuschasze Odszuda, Koja Medvlezivanye je podtverdila, ako Tusitel, dasze ono poleg Naredbe nebi bilo moglo dopuztiti, szudil bi, ali prepovedati, ali opozvati (appellare), y ponoviti Pravdasze more (novisare). Nego takaj

4-ich Tusitel naj pazi, dasze vu Izdavanyu Kervi bratinzke nebi mozbit obszudil: ar med Kolenom chetertom 1ae 107. Medvlezivanye tverdoglavno kratiti, je Kerv szvoju med Kolenom ovem tverdoglavno nezpoznati, to pako Izdavanye poragya bratinzke Kervi K. II. Z. II. O. II. §. 41. Tverdoglavno Kratenye nimati Shentencziu vugodnu nijednoga Szuda znamenuje. K. II. Z. I. O. I. §. 74.

§. 34.

Pokaz Pravice Medvlezivanya.

Pokaz Medvlezivanya Pravice ztoji vu Pokazivanyu Pravice Jednakoche, t. j. da na Imanya Tusbe podversena Medvlezitel jednu iztu z-Tusitelom Praviczu ima, iliti da je ovoga vu Imanjih izteh Zkupdelnik. 2ae 84. §. 4. Zato

1-ich Ako Senzke Zkupnozt Pravice, y Kervi probuvati mogu, onda y Senzkeh Medvlezivanye podtverditisze ima. D. 9. p. 24. Nit ne pachi

2-och Da visheih vu jednu iztu Pravdu vre medvlezlo je, szamo da vszaki zmed nyih Praviczu Medvlezivanya proba: kajti, szamo neprobuvana za medvlezivati Pravicza, ne pako neku liko vekshi Medvlezitelov Broj, Medvlezivanye prechi. 2ae 84. §. 4. Dapache

3-ich Med vishe Obtusenemi, vu jednoj izte Pravde ztojechemi, ako koji Zkupnozt Pravice,

y Kervi z-Tusitelom bi imali, takvem takaj medvlezivati dopuscheno je. D. 1. p. 23.

§. 35.

Medvlezivati nemrejuchi.

Koji vendar na Dugovanye Pravdi podlose, no Jush vekshi bi imal, takov medvlezivati nemre: ar bil bi Tusitel poglaviti, a ne pridohodni, kaj szamo vu drugi Pravde biti more. D. 6. p. 24. Zato kad Tusitel na Kastigu zvershene Mochi, ali na Repozitziu, ali na Odkuplavanye *) bi Pravdu podigal, on koji na Imanya tuslyiva Svojnost imati stimal bi, vu nyu medzpuschatisze nemre, nego Imanya Tusitelu szamomu imajusze doszuditi, odrinyen pako Medvlezitel Praviezu szvoju po Pravde druge poizkati mora zae 84. §. 9. 10. Medvlezivati josh nemre

1-ich On, komu kaj iz Imanyih hi obechano bilo vu on Pripad, akosze nazad bi dobivala: takov chakati szamo na Pripad iziti mora, y kad Tusitel bi zaizto obladal, onda na Ispunjavanye Tusbu podati on iziti ne prechisze. D. 9. p. 24. Takaj

2-och Fiskushu Kr. iz Dotergnenya, ali Znamenke Praydu podisechemu, vu nyu medvlezivati nigdo nemre, kajti Fiskush Kr. nichiji Zkupdelnik ni, vre pako za medvlezivati vu Pravdu Zkupdelnichtvo imasze probuvati.

*) Kad Imanya zkupni Pregy bi bil zalosil, onda vu Pravdu zalosnu vszi Zkupdelniki pravo medvlezivaju, D. 10. p. 24.

§. 36.

Nepravednog' Odrinenya Lichenye.

Nego y nepravedno moresze Medvlezivanye odrinuti: vu ovom Pripadu Medvlezecz more

1-ich poleg Prepovedi (prohibitam), ali Opozivanya, ali novoga Szuda Vrachtvaszi poizkati kajti Pomochi ove jeszu dugovanyztvene (meritoriae), t. j. idu onomu, komu Dugovanyztvo odszudisze. Ako pako takaj poleg oveh Pomochih prepadal bi, onda more

1-och Szrechu szvoju takaj po Pravde posebne poprobati, v. P. Jus jakshi imajuchi 2ae 84. §. 6. Izta razluchna Pravda

3-ich Medvlezitelu y onda dajesze, kada Tusitel poglaviti Tusbu szvoju bi ali polasal, ali oztavlyal, ali zjedinilsze: kajti Medvlezivanye vu Pripadih oveh prepada, kakti Prihodek Poglavitoga zatertoga. Ako vendar

4-ich Tusitel, za napervodoneshenemi Vuchitelztvi (documentis), na Dugovanyztvo Pravde zpadajuchemi, ali chizto za dokanchlyivum (definitivam) Odszudum, onda ztoprav zjedinilsze bi, vu Pripadu ovem Medvlezitelom Ztran nyihova vandatisze ima: kajti Praviczze szvoje, koja iz Vuchitelztvih pokazaneh, ali tija iz Oszude poztala je vre ochiveztna, po Chinu lyudzkem mentuvatisze nemreju, y odpraviti na Pravdu drugu, 2ae 83. §. 6. 729; 40. §. 1.

§. 37.

Medvlezivanyih Fele.

Trojverztvo je Medvlezivanye, jedno biva 1-ich z-Praviczum szamoszvojnum *Kervi*, od kojega do szad. Jedno biva

2-och z-Praviczum Kr. z-Ovum medvleziva ali Fiskush Kr. ali nyegov Darovnik. Medvlezitel takov nije poleg Tusitela, nego je y proti nyemu, y proti Obtusenomu, y zato nit Jednakochu Jusha z-Fusitelom probuvati, nit Ztroske Tusitelu povernuti nima. Jedno biva

3-ich vu Pravdah zkladnoztneh, y kridal-
keh, y ovo *prozto* velisze.

§. 38.

Medvlezivanye z Praviczum Kr.

Medvlezivanye z-Praviczum Kr. biva onda, kada pravdajuchisze obodva vu Probi Jusha bisze popikavali. Za vchinyenem takvem Medvlezivanyem, ako potlam

1-ich pravdajuchisze vu Probi Jusha bi zaizto zaosztajali, onda Imanya tuslyiva Fiskushu Kr. ali Oszebczu Jush Kr. zadobechemu dopitajusze. Ako pako

2-och ali Tusitel proti Obtusenomu, ali ov proti Tusitelu bi obladal, onda Fiskush Kr. ali Jus Fiskusha zadobechi z-razluchnum Pravdum imaju poszluvati. 2ae 84. §. 3. Medtem

3-ich Oszebecz (privatus) vu Jush Kr. tverdokorno, y z-vekshum Pravdum vpirajuchisze vu vekivechnem Imany Izcenyenyu obszudisze K. II. Z. I. O. I. §. 74.

§. 39.

Medvlezivanye vu novom Szudu.

Medvlezivanye tak *prozto* 807: 21. §. 12. kak y ono, koje biva jeli z-Praviczum Kr. D. 4. p. 23. jeli z-Praviczum Kervi 2ae 84. §. 1. josh pred Odszudum odkrajlyivnum (definitivam) napravitisze ima. Nit ne haszni

1-ich Odszudu iztu jeli prepodevati, jeli opozvati: ar Odszuda odkrajlyivna oztaje y potlam takva, premda za chasz Moch nyeina po Vrachtvih oneh pridesavalaszebi, vre pako za Odszudum takvum medvlezivati vech ne dajesze D. 7. p. 24. Ako vendar

2-och Tusitel vu Pravdi temelynoj bi prepadal, onda vu ovoga Szudu novem Medvlezivanye kruto dopuschasze; kajti Novo je Pravde temelyne dalyeino Popelivanye D. 13. p. 18. Ali

3-ich Medvlezivati nigdo neszilisz: ar Praviczi szvojoj vszaki szlobodno odpoveda. Odkud Medvlezivavcza ov takaj Ozir od Izladavcza, od kojega Del szledechi, razluchuje.

D E L VI.

Od Izladavcza (Evictore).

---

§. 40.

z - Izladavczem Zpoznanye.

Izladavec je Pershona szudbena pridohodna, imajucha Dusnozt, drugoga zaradi Szlabozti Pravicze na nyega preneszene, proti pravednem Popadavczem (impetitores) vu Ladanyu izbriniti, ali nekvarnoga narediti. Velisz:

1-ich *Szudbena*: kajti na Proshnyu Obtusenoga vu Nazochnozi Szuczca pozivasze. Velisz:

2-och *pridohodna*: kajti Szud takaj prez Izladavcza biti more, y szamo po Pripadu biva, da takaj Izladavec na Szudsze pozove, vu oszebnom onem, dasze Obtuseni popada zaradi Dugovanya takvoga, y vu Pogibeli ztoji zgubiti Dugovanye ono, koje Izladavec na Obtusenoga zTerhom preneszel je. Zato Izladavec je pridohodni Obtuseni, y kakti takov mora vsze Kakvoche imati, koje vu Obtusenomu potrebusze.

§. 41.

Za pozvatiga Odahnutje.

Ně mōra vendar Izladavec ob svoje Volye drugoga izladati, nego Obtuseni, kojisze izladati dati hoche, morasze na szvoga Izladavcza vū onoj izti Pravdi pozvati, z-kojum szam popagyen je, y szebi Odahnutje izprositi za nyega na Szud zezvati. D. 21 p. 23. Zato

1-ich Ako zmed vishe Obtuseneh jeden drugomu z-Izladanyem bi duséval, akoprem izti Obtuseni na Ztran Tusitela vre na Szud bi bili pozvani, y vre bi vū Pravde ztali, izladati vendar jeden drugoga josh nemora, zvan da po moranomu izladati, znovich, ter kakti Izladavec bisze pozival. D. 2. p. 25. Zato

2-och izti Izladavec, ako y on szvojega Izladavcza imalbi, kojega Oberizladavcza (superevictorem) imenujemo; morasze na ovoga takaj pozvati, y za nyega, na Szud povlechi, Odahnutje zadobiti, arga drugach izladati ni dusen.

§. 42.

Proba Izladanya proti 1) Tusitelu.

Za proshenem Odahnutjem

1-ich Tusitelu naztaje Oblazt Praviczu Izladanya Obtusenomu vū Dvojimbu poztaviti, y potrebuвати, da Obtuseni naj probuje, daga Izladanye za izto ide: ar Tusitelu na tom vnogo lesi dasze nebi mozbit iz Zroka Pravdu, szamo duseshu napraviti, na Izladavcza pozivalo. D. 9. p. 26. Za potrebuvanum Probum ovum

2-och Nyu Obtuseni takaj Tusitelu ztaviti ima, akoprem Obtuseni bi povedal, da Izladavec za nyega izladati szuprotiven nije, kajti Izladavec

z-Obtusenem bi takaj vu jeden Meh puhati mogli
D. 13. p. 26. Ako vendar

3-ich Pogibely Obtusenoga, z-Vremenom
takaj na Izladavacza bisze prevalyivala, onda
Proba Izladanya preztaje, y za poztaviti nyu Tu-
sitel Obtusenoga prisziliti nemre D. 3. p. 25. nego
Odihaj odmah ovomu dopuschasze. To izto biva

4-ich kad Obtuseni, ali damu Izladanye ide,
bi dokazival, ali kad Pravicza ova nit vu Dvojith-
bu vlekaszze nebi. Medtem vu Pozivanyu Izladavcza
Obtuseni dasze ne poteza: ar za dvojem Opomi-
nanyem szubenom na Pritizkanye Tusitela Pravda
iz Navade szudbene vu perveshi szvoj Techaj
nazadsze poztavlya. Drugach Obtuseni Pravdu
neizmerno bi mogel podusavati, proti 1ae 71. §. 1.
gde velisze, da Vkanlyivozt, y Himbaria nikomu
neszme pohaszneti.

§. 43.

2) *Izladavczu.*

Pozivasze pako na Szud Izladavec z po Tus-
be izladanzke (libellum evictionalem), vu 1ae 74.
75. 76. temeljene, kojamusze z-pridanem na Szud
Pozivanyem, po Pershone szudbene poshilya.
Dan vu ovom ztojechi on poszle, vu iztoj Pra-
vdi, vu kojoj Obtuseni pogiblye, szvoj na Szud
Dohod zvershava. Nego

1-ich dasze Obtuseni izladati ima, od ovoga
Probu, takaj Izladavec szlobodno potrebuje.
Probu ovu

2-och Kad Obtuseni ztavit nebi, onda Izla-
davec od Terha Izladanya odvesesze, Obtuseni
pako vu Terhu tuslyivom obszudi. To izto biva,
kad Izladavec szamo szam pred Szud bi bil do-
shel, ne pako Obtuseni takaj. Medtem

3-ich Obtuseni Pravdu josh ponoviti more,

§. 46.

Pripogoditiga treba ni.

Izladanye naravzko, takaj ne zavezano teche: ar Pravichnozti naravzke chizto protivisze, da jedna zmed Ztrankih *danoga*, t. j. Penez daneh vsivasze, druga pako iz Pomenykanya Pravicze preneslene *prijetoga*, iliti Imanyih mentujesze. Medtem navadno je izto takaj naravzko Izladanye razlosno pripogoditi *) iz Zroka dvojega

1-ich Da nikakvem Nachinom nyemu odrechi neszudimosze.

2-och za Izladanye naravzko vre ztegnuti, vre razshiriti, kad proti naravzke Izladanya Chudi, ovo vre ztezuvati, vre raztegnuti, pogagyajuchemsze bi dopadalo. D. 5. p. 25.

*) Pogobda, vu kojoj obehivasze Izladanye, Litz izladanzki velisze, kojega, da z-nyim takaj mochni Zavjemiteli na Izladavcza, pozivalisze nebi, Obtuseni vszigdar szebi pripraviti moza D. 11. p. 26.

§. 47.

Zvan izneteh Pripadov.

Po Iznimki vendar Izladanye nit tesechem Pogodham nejde, vu oszebnom

1-ich Tranzaktzii: kajti izta Pogodbe ove Narava Izladanye vanzkluchuje, ar kojisze zjedini, vszem Branitelztvama takov odrečuje, zvan dasze vu Tranzaktzii razlosno Izladanye bi obehivalo, vu kojem Pripadu Pogodba Naredbu chini.

2-och Ako szama Pogodba tesecha, Izladanye bi razlichito van zklenivala, kajti Pogodba vese.

3-ich Ako z-ochitnemi Rechmi Izladanye zadnich nit obehano, nit vanzkleneno bilo nije, ako vendar Kupecz znal bi bil, damusze Dugovanye

lyudzko je prodavalo: ar vu ovom Pripadu |szu-
disze, da Prodavczu Peneze szvoje prikazal je, |koje
nit zato nemre vishe nazad potrebuвати.

§. 48.

Izladanye pogodbeno.

Druga Fela Izladanya pogodbeno je. Ovo nezavezano nejde. Vu oszebnom vu Pogodbih dobrochinzkeh, akosze razlosno ne ztavi, Mezta nima: kajti szamo tesechem Pogodbam ako taki ne zavezano dajesze. Zato nimasze vu chiztoj Donatzii, zvan

1-ich dabi gdo tugye Dugovanye, znajuch da je tugye, neznajuchemu, da Dugovanye izto Daruvitelovo nije, prikasuval. Takov neznajuchega, gledech na Ztroske tak imane vu Dugovanye, kak pravdene, izladati mora: ar je Kvara Zrok. Zvan

2-och da Nachinom ochitnem Izladanye zavezavalo bisze: ar Pogodba Naredbu ztavlya.

§. 49.

Izladanye naredbzko.

Oztaje Fela Izladanya naredbzko zvana. Ovo Naredba privesuje

1-ich Delenyam bratinzkem: Brat najmre vu Pogibelyi poztavlyen Ztran szvoju po Delu zadoblyenu pogubiti, vu Pravdi iztoj, na druge szvoje Zkupdelnike, za szebe izladati, iz Naredbe pozivasze, prezdabisze mogel na Pravdu Dela popravechu odpraviti. D. 1: p. 24.

2-och Pridersavanyu lyudzkeh Litzov, kad-sze ovi povernuli niszu, niti za preterplyenum Egsekutzium vu Kastige od frtv. 500. Ar vu

Pripadu takvom na Izladanye vekivechno imasze
Pravda. 659: 43. 622: 14.

§. 50.

Izladanya Zrok.

Izladanye ide, zaradi Szlaboche Praviczé, iz
tesechega Nazovka (titulo) preneslene. Zato
na Izladavcza pozvatisze móchije

1-ich szamo vu Dugovanyztvu, kajti od
Tverdnozti Praviczé onde szamo Pitanye biva.
Zato

2-och. Iznimke (exceptiva) Obtuseni szam
ob Ztroskih szvojeh mora obaviti. Niti

3-ich zaradi Vregyenyih oszobneh izladati
od Prodavcza Kupecz nimasze: kajti vu Pripadu
takvem Imanya ne zaradi Szlaboche Praviczé,
nego zaradi zpelyane Mochi vu Pogibely doha-
gyaju; niti Krivnya nedusnoga doszechi nemre.
Zato od oszobneh Vregyenyih Vrediteli szami od-
govarjati imaju. D. 12. p. 26.

§. 51.

Izladanye vu novom Szudu.

Kada vu Dugovanyztvu Obtuseni na Izla-
davcza pozvatisze bi bil zamudil, izladatisze ven-
dar ako selyel bi, onda on proti Tusitelu Obla-
davczu Pravdu ponoviti mora, y vu Novom ovem
na Izladavcza pozvatisze. 659: 35. Ali Szad za
Egsekutzium neprijeti od Izladavcza nazadsze ne
dobiva, kajti Krivnya Krivczu ima skodeti. Medtem

1-ich Ako Pravdu Tusitel bi pbnovil, vu No-
vom ovem Obtuseni na Izladavcza pozvatisze nem-
re: kajti Vrachtvo onomu jedino, koji z-nyimsze
szlusi, more haszneti. D. 8. p. 26. Nego y na-
zopet

2-och! vu Obtusenoga Pravde nove, niti Tusitel na Izladavcza pozvatisze nemre: kajti Izladanye szamo Obtusenem, a ne Tusitelom ide. D. 4. p. 19. Medtem

3-och Obtuseni more takaj proti iztomu Izladavczu, vu Pravdi temelynoj od Terha Izladanya odvezanomu, iz Nova podichisze, ne vendar preddi, neg Tusitel Obladavec Egsekuziu bi bil dal nachiniti; kajti Novo szamo izvan Ladanya dajesze. D. 10. p. 18.

§. 52.

Proti nepravednem Popadavczem nejde.

Izladanye dajesze szamo proti pravednem Popadavczem ime 75. Zato

1-vich Nachinom szilnem izhichen, ob Ztrosku szvojem China mochnoga fantuvati, y szvoje vu Ladanye Nazadpoztavlenye zverteti, ali szam mochno takaj baratati ima, kaj med Leta Danom szlobodno je 1ae 68. Kajti Popadavczu pravedni oni szamo rechisze mogu, koji putem Pravicze barachu. Zato

2-och Kada Tusitel nebi obladaval, Izladavec Obtusenomu Ztroska povrachati takai nima, kajti Tusitel vre zato, kajti prepal je, pravedni Popadavec bil nije.

§. 53.

Vese takaj Dosheztnike.

Pravicza y Terh Izladanya na Dosheztnike, prehaja, kajti je Terh dugovanyzki k-Imanyam Izladavcza prileplyen, vre pako Terh takov, zvan dasze z-razlosnemi Rechmi na ztanovitu Pershonu ztezuval bi, z-Dosheztjum ztupa. D. 10. p. 26. Zato

1-ich szam takaj Fiskush Kr. izte takaj Darovnikove Zapisznike, y Odpuztnike (legatarios et cessionarios), kada Kralypod takvum Zaporukum Imanya prikazal y nasze vzal je Izladanye, izladati dusen je, ako taki vu onem Razdelku Lizta daruvanyzkoga (paragrapho), vu kojem Izladanye je obechano, od Zapisznikov, y Odpuztnikov Zpomenek nikakov chinilsze ni. D. 14. p. 27. Ali

2-och Dosheztniki szamo do Jakozti Doshezti izladuju: kajti Izladanye, szamo nad Grundtom dosheztlyivem lesi, poszledlyivo na Imetek drugi Dosheztnika pretegnutisze nemre D. 10. p. 26.

3-ich Akoprem Tusitel Shumu izladanzku (evictionalem) hi ponujal, vendar Obtuseni na Izladavcza szlobodnosze poziva, kajti Izladavecz Obtusenoga, poglavito vu Ladanyu izbraniti mora. 1ae 74. Niti

4-ich Izladavecz, kajti Obtusenoga vu Ladanyu obraniti mogel nebi, za Imanye izto nazad vzeti, Pravicze nima: kajti Chloveku Dobe zvershene Tusba proti laztovitomu Chinu nedarjesze 1ae 77.

D E L VII.

Od Punoblaztnika.

§. 54.

Nyegvo Vzetje.

Poszle tugye szebi pravedno izruchene poleg Volye Glavara (principalis) dobrovolyno obavlya-

jucha Pershona *Punoblaztnik* (plenipotentiaris) velisze. Velim *dobrovolyno*: ar priszilyuvatisze nigdo nato nemre. Kada pako takve gdo bi vreprijel bil, onda on

1-ich Poszle izte drugomu izruchiti, y zaufati, t. j. szebi drugoga *Punoblaztnika* nameztiti nemre. Kajti Glavar poztavlyenomumu szamo od szebe *Punoblaztniku*, Poszle szvoje predal je, a ne onomu takaj, od *Punoblaztnika* nameschenomumu, vre pako Poszle tугye nigdo neoproshen obavlyati neszme. Zato ako Oblazt Nameschenya vu Piszmu ne ztoji, onda nit Nameschenye nevalya. Mora

2-och *Punoblaztnik* vszu Marlyivozt Poszlom prijetem alduvati, ako taki pod Rachuni ztal nebi. Zvan da bi *Vkanlyivozt* bil kakvu zvershil, ar za prevariti *Punoblazt* nedajesze; ali da vu Vandavanye, y Prijemanye bil bisze zpuschaval. Medtem

3-ich nit vu oveh Pripadih na Szudu gozpodzkom ztati nije dusen: kajti Gozpochinu napelduje (repraesentat), jepak proti dobromu Redu, dasze *Punoblaztnik* od onoga Szucz szudi, kojega Pershonu napelduje. D. 4. p. 22.

§. 55.

Poszli nyegvi.

Opravlyivozt *Punoblaztnika* gledech, ov izti vre je

1) *Oszebni* (specialis); komu vu Zkerb szamo jeden Poszel oszebni izruchujesze. Vre je

2-och *Czelofelni* (generalis): y ov vre

I. *zvangszudbeni*, koji szamo Gozpodarztva Poszle Glavara szvoga ravna, Darsanike (officiales) poztavlya, od nyih Rachune prijemlye, nye od Szlusbe odganya, Valuvashe, takaj ve-

kivechne, y Zamembe valyane napravlya 729 : 24. §. 4. Vre je

II. *Szudbeni*: ovoga je Pravde tak chineche, kak terpeche voditi, Prokuratora poztavlyati, nazad nye pozvati, Zjedinenya y prijatelzka Nami- renya nachiniti 729 : 39. §. 7. Vre je

3-ich *Vzakfelni* (universalis): koji vsze tak szudbene, kak zvanszudbene Poszle obzkerblyiva.

§. 56.

Vu Redu potretisze nemreju.

Poleg imane Opravlyivnozti, poztavlyeni Punoblaztnika Chini tak tverdni jeszu, da ako taki po Nezkerblyivozti Punoblaztnika bisze bil y Kvar koji pripetil, potreti vendar nye Glavar nikak nemre: ar proti Chinu laztovitomu Tusitelztva nije, Chin pako Punoblaztnika za Chin Glavara der- sisze, kojega on napelduje. Ako medtem

1-ich Punoblaztnik Glavara, volyno bi ok- varil bil, Chin takov Punoblaztnika Glavar kruto potreti more t. j. na Potiranye nyegvo Pravdu podignuti, kajti Punoblaztnik Prevaritel Meje, dane szebi Oblazti, prekorachuje.

2-och To izto Glavar y onda more, kad izti Punoblaztnik od drugoga bi bil prevarjen, kajti tuliko to je, kak da Glavar szam bi sze bil od drugoga povkanil.

§. 57.

Obichaj Punoblaztnika 1) nuterni.

Punoblaztnik medtem valyano napravlyen biti mora, t. j. imati mora on Obichaj szvoj nared- bzki tak nuterni, kak zvunzki. Nuterni ztoji vu tom.

1-ich da Poszel Glavar drugomu izruchiti

more: tak Priszegę Poztavek po drugomu' nem-
resze izvershiti.

2-och da predani Poszel szam Glavar mare
izvershiti: ar ako szamoga Glavara Chin valyal
nebi, onda nit Punoblaztnika Chin izti valyati
nemre, kajti ov onoga napelduje.

3-ich Punoblaztnik imati mora Szlobodu pred
Szudom ztati, kajti Glavara szvoga brani na Szudu
mora. Zato Pershona manena, ali Dobe neprave-
dne, ali neopostenyena za Punoblaztnika szud-
benoga vzetisze nemre. Medtem

4-ich Punoblaztnik akoprem neplemenit, more
vendar takaj proti plemenitomu Pravdu tirati,
kajti vu Imenu Glavara poszluje.

§. 58.

2) *Zvunzki, iliti Naregyenye I. vu Orszagu*
A) rechno.

Obichaj Punoblaztnika drugi zvunzki je. Ov
potrebuje to, dasze on tak naredi, kak Naredba
zapoveda. Drugach pako prepishuje ova nyega
narediti vu Orszagu, a drugach izvan Orszaga.
Vu Orszagu moresze poztaviti takaj na Rechi,
ali rechno Poztavlenye

1-ich ztesujesze jedino na Szucz a onoga, y
szamo za Pravdu onu valya, pred kem, y za koju
Punoblaztnik napravlyen je.

2-och Biva ovak: Punoblaztnika najmre po-
ztavechi, Szucz a vu Pershoni szvojoj pohaja, y
z-razlosnemi Rechi poveda nyemu, da ovoga y
ovoga za szvoga Punoblaztnika imenuje. Medtem

4-ich Poztavlenye Punoblaztnika na Rechi,
na Piszmo szvedochlyivo poszle nigdar ne verse-
sze, kak to izto biva onda, kada Punoblaztnik za
Poszle vsze, jeli Fele szamo jedne, jeli Fele vszake
poztavlyasze.

§. 59.

B) *Piszmeno.*

Vu ov Czil mora Valuvitel

1-ich pred szlishnum Szudbenoztjum szebe poztaviti vu lazto vite szvojoj Oszobe: kajti Punoblaztnika Imenuvanye je Valuvash, koji szamo po Glavaru, ali Punoblaztniku nachinitisze more, vre pako Punoblaztnik szebe szamoga za takvoga poztavi nemre, anda Glavar szam vu Oszobe nazochen biti mora, kadszi Punoblaztnika naregyuje.

2-och Vu Pershoni pred szlishnum Szudbenoztjum ztojechi, mora ovoj razlšno izrechi, da ovoga y ovoga za Punoblaztnika szvoga imenuje, y nyega da z-ovum y ovum Opravlyivoztjum obzkerblyiva. Tak zversheno Punoblaztnika Poztavlyenye morasze

3-ich na Zpodobu Lizta szvedochnoga pod Pechatjum vlaztnum izte Szudbenozti vandati.

§. 60.

Vandano 1) od szhlishne Szudbenozti.

Szudbenozt szlishna, pred kojumsze Punoblaztnik naregyuje, szledecha je:

1-ich Piszarnicza Kr. Vugerzko-Dvorna, ali Vanposzlani od ovud 1729: 24. §. 12.

2-och Mezto verevredno, ali Vanposzlani iz nyega. Ali ovi Poztavlenye Punoblaztnika Meztu verevrednomu opovedati, Mezto pako verevredno mora vu vandanom, zverhu nachinyenoga onoga, Liztu zvedochnem zpoznati, da oni zrez Vanposzlani biliszu, y daszu opovedali: ar drugach kak vszaki Valuvash vu obchinzkgm, tak y Valuvash Punoblaztnika nikaj nevalya. 723: 42.

3-ich Veliki Orszaga Szuczzi, ali nyegvi budi

Nameztniki, budi Mestri. Nego Vicze-Palatin, ali Vicze-Szudecz Dvora Kr. y Mestri Personalzki Nachinenye Punoblaztnika Glavarom szvojem moraju opovedati, ne vendar Mester, nit Palatinushev, nit Szucza Dvora Kr., ar dva ovi Naregyenye Punoblaztnichko pod Podpizkom szvojem davaju van. 2dae 13. §. 8.

4-ich Zpravische Varmegyinzko jeli Veliko, jeli Malo 723: 35. §. 1. Vicze-Komesh szam takaj 765: 28. ali Szudecz z-Juraszorum zkupa, akoprem oveh Pechati vu vszih Poszlih verevredne niszu. 792: 16. §. 8. Ali V-Komesh, y Szudecz z-Juraszorum moraju Nachinenye Punoblaztnika vu Shedrii, ali Zpravischu opovedati, kaj kad vchinyeno je, szvedochni Litz poszle vu Imenu Zkupchine varm. vanizhaja. 723: 35. §. 1.

§. 61.

2) *Pod szamoszvojnum Pechatjum.*

Szami Kaptolomi, y Klostri verevredni, y ovi takaj, szamo za szamoszvojne Poszle szvoje, na czelu Zkupchinu zpadajuche Punoblaztnika pod szvojom szamoszvojnum Pechatjum poztavlyaju. Ostali vszi drugi ali rechnem pred Szucz Pravede, ali Nachinom pishmenom pred szlishnum Szudbenoztjum, ako taki iztu Pechat vlaztnu bi imali, drugdega nachiniti moraju. Vu oszebnom Punoblaztnika pod szamoszvojnum Pechatijum nachiniti nemogu niti

1-ich Veliki Orszaga Szuczi, niti Velikashi zastavni 2ae 13. Niti

2-ich Velikashi Czirkveni: *ond.* Dapache

3-ich. Kaptolomi y Klostri verevedni Punoblaztnike szvoje drugde nazadpozivaju 723: 41. §. 3.

§. 62.

II. Izvan Orszaga.

Takaj izvan Orszaga Punoblaztnik valyanosze naregyuje za Poszle takaj Vugerzke. Nashinacz medtem izvan Domovine nahugyajuchisze, t. j. Korune Vugerzke, nigdar rechno, nego pismeno nyega onde poztaviti dopuschasze. Biva to ali

1-ich pred Kancelarium Kr. Vugerzko-Dvorum, ali Vanposzlanemi ove, ako Poztavlyach vu Bechu bisze zadersaval, na Nachin vugerzki. 729: 24. §. 12. Ali

2-och pred Velikem Orszaga Szuczem, ali Nameztnikom nyegvem, ali Mestorm *ond.* ali V-Komeshem 765: 28. ali Szuczem Varm. z-luraszorom zkupa, kadbisze takvi izvan Orszaga vu Prebivalischu Domordcza nahajali. 791: 16. §. 8. Medtem ov pred onemi Punoblaztnika narediti pri-trucznan nije. Ar

3-ich more takaj z-szvojom lastovitum Rukum t. j. pod szvojem Podpizkom, y Pechatjum szvojom Punoblaztnika vu Ztranzkom narediti. 729: 24. §. 1.

§. 63.

To izto.

Naregyenye takvo, Punoblaztnika izvan Orszaga, z-lastovitum Rukum Nareditela, za Valanye szvoje josh ova potrebuje

1-ich da Ruka y Pechat Nareditela, po Gopodzkiem nyegvem Darsaniku, ali po dveh Pershonah drugeh probujesze, akosze ona bi mozbit vu Dvojimbu vlekla, t. j. ako Szudu, ali Verevrednozti, kojojsze bi pokazivala, znana bila nebi 729: 24. §. 2.

2-och Valuvitel izti poztaviti morasze vu szvojoj laztoвите Pershone pred naj vekshi Me- zta onoga jeli Szud, jeli Dikazterium, ali ako Mezto Kralya nashega Odvechina nije, pred Poszlom nashem (legatum vel residentem); Szoldat pako pred szvojem Poglavarztvom. *ond.* §. 3.

3-ich. Pershonam ovem, ali Meztam mora Valuvitel, piszmeno szvoje Punoblaztnika Naregyenye szam vu Ruke predati, Pershona pako, ali Mezto, komusze predalo je, mora pod Pechat- jum szvojuj zpoznati, da nyemu Naregyenye izto Valuvitel szam vu Pershoni szvojoj je poka- zal, y ovomu Zpoznavanyu podlosil. *ond.*

§. 64.

Punoblaztnichtva Preztanek.

Josh od Nachinov, z-kojemi Punoblaztnichtvo preztaje. Jeszu pako ovi:

1-ich Szmert Punoblaztnika, ali Glavara, jeli varaska, jeli naravzka.

2-och Nazadpozivanye Punoblaztnika: zver- shavasze ovo nad Nachin izti, kak y Naregyenye. Ali Nazadpozivanye Punoblaztnika ovomusze na Znanye dati mora szudbeno, y Ztrankam, z-ko- jemi Poszel tiral je, szudbenosze mora zabraniti josh pred dokachanem Poszlom dalyeino znyim Poszluvanve, ar za ovem zvershenom onda zto- pram szuprotgovoriti nikaj nehaszni. Izti takaj izvan Orszaga nachinyen Nazadpozov ne od Da- na Vandavka, nego od Dana chinyenoga Zabra- njenja (inhibitionis) Valanye szvoje dobiva *ond.* §. 6. 7. 8. 9.

3-ich Povratek Glavara nad izti Nachin. t. j. Povratek Ztrankam z-kemi poszluvalosze- je, na Znanye datisze y pak ima. 723: 35. §. 1. z

4-ich Czelofelno prettaje takaj Leto vszako, tak szudbeno kak zvanšudbeno, y zato Leto vszako ponovitisze ima 723: 35. §. 2.

5-ich Oszebno prettaje josh po dovershenem Poszlu. Tak prettaje takaj Szlusba onoga, komu Kredentzionalishi davajusze, z-kojemi obzkerblyivasze jedini Poszlov vlaztneh Obavitel v. P. Ablegat Zborzki, t. j. Dietalzki.

DE L VIII.

Od Prokuratora.

---

§. 65.

Gozpodar nije.

Prokurator je Oszoba szudbena pomočhlyiva, koja szudbene szamo Poszle drugoga obzkerblyiva. Razluchujesze

1-ich od Punoblaztnika: kajti ov takaj zvanšudbene Poszle zvershavati more

2-och od Prokuratora vu Vzetju Pravicz Cirkveneh: kajti vu ovom Vzetju Prokurator Gozpodarztvo szamo vodi.

§. 66.

K-Eksamentu prokuratorzkomu Dozpevanje.

Prokuratorzka Szlusba zadobivasze jedino, po obavlyenom prokuratorzkem Eksamenu, y znajgyene vu ovom za Chazt Prikladnozti. Puschajusze pako k-Eksamenu ovomu oni szamo, koji Litz szvedochni pokazati mogu

1-ich zverhu marlyivo zversheneh vszeh red-
neh vu Akademii Kralyevzkoj vuchiti navadneti
pravdoznanzkeh Navukih, y vchinyenoga vu
nyimi hvalevrednoga Napreduvanya, zvan ima-
noga josh ober toga vszigdar dobroga Dersanya
2-och zverhu imanoga za dokonchanemi Sko-
lami, naj menye chesz dve Leta Poszluvanya
szudbenoga, ali pri Prokuratoru, ali pri Gozpo-
nu drugom Chazt szudbenu dersechemu v. P.
Mestru, ali V-Komeshu, ali Szuczju varm., y hva-
levrednoga takaj pri oveh, zvan Marlyivozti, Za-
dersavanya.

§. 67.

Eksamen prokuratorzki.

Eksamen prokuratorzki pod Konecz vszakoga
Vremena szudbenoga (termini juris) pred Tabu-
lum tak Kr. kak Banzkum, tak Distriktualzkum,
kak Szudbenum Orszagov bratinzkeh dersatisze
zna. Izpitavczi dva ali tri zmed Priszédnikov Szu-
dov oveh poztavlyajusze, Vu Nazochnozti oveh
hotechi poztati Prokurator mora

1-ich na vsza nyihova Pitanya, tak iz razmi-
shlavajučhega (Theoria), kak iz poszluvajučhe-
gu Pravdoznanya (Praxi) hitro odgovoriti. Mora

2-och vu razluchene Hise, kam nikomu pri-
dojti nepuschasze, vszakojachka Piszma napraviti
pravdena, kaktiszu Tusbé vszakojachke Fele, Po-
zivanya na Szud, Zdiganya Pravdih, na Szud
Dohagyanya, y Govori za visheverztne Ztupa-
je Pravde.

§. 68.

Mezto med Prokuratorozi zadoblyénzki Lízti.

Ober podneshenoga Eksamena, y ober Dela
prokuratorzkoga po Zkuszedujucheh Izpitavozev

ztavlyasze poszle Szud, vu Protokol verchisze morani. Po ovem

1-ich Prokuratorztvo zadobiti hotechega Govor y Delo, vre za dobreh zpoznavajusze, vre odhichujusze. Vu Pripadu perveshem

2-och k-Priszegi on izti puschasze, na Konczu Tela Pravicz ztojechoj: Vu Vremenu ztarom Priszegu takaj krive Zabave poztaviti moral je, iliti zverhu toga, da znajuch Pravdu krivichnu prijeti neche: 574: 34. Za poztavlyenum Priszegum

3-ich Podnavuchavanye prokuratorzko (Instructio) prechtejemusze od Leta 1804. *Dogodospisz* §. 177 zadersavajuche vu szebi Dusnozi y Kastige Prokuratorov. *ond.* §. 7. 8 Zatem

4-ich zverhu zadoblyenoga Mezta med Prokuratoru Diplom Prokuratorzki dobiva. Vu ovem takaj od Znanozti vu Eksamenu pokazane Zpome nek chinisze pod ovemi Zaporkami „z-drech-nem“ (cum praeclaro), ali „z-hvalevrednem“ (cum laudabili), ali „z-zadoztnem Pokazom“ (cum sufficienti Specimine).

§. 69.

Diplom za obavlyati Poszle zadozten nije.

Za Poszle ovoga, ali onoga obavlyati, golo med Prokuratoru zadoblyeno Mezto josh zadoztno nije, nego imenovati takaj za Prokuratora od onoga morasze Diplom imajuchi, chijega Poszle ov tirati bu imal, ar drugach Jezika Opiranya Kastigu ov izti nasze navalyuje. Vuluvati pako Prokuratora more.

1-ich Szamo Gozpon Pravde, ar kaj gdo nima, niti drugomu dati nemre. Zato Pershoni Dobe nepravedne Prokuratoraszi poztaviti nedajesze. Iae 126. § 2. Kaj vishe

2-och Koji z-Neopostenenyem Praviczze zavamenuvan bi bil, takov nyega y mora imenuvati, kajti vu Pershone na Szudu ztati nemre. Medtem

3-ich za Prokuratora poztaviti moresze takaj neplemenit, szamo da Glavar proti Plemenitomu Tusitelztva ima, kajti ne vu Imenu szvojem, nego Glavara szvoga posluje.

§. 70.

Prokuratora pod Pechatjum szvojom valujuchi.

Koji Prokuratora pod szvojom szamoszvojnium Pechatjum valuju, takveh vishe je, neg je oneh, koji Punoblaztnika ovak poztaviti mogu. Jeszu pako oni vu oszebnom

1-ich Kaptolomi y Klostri verevredni. 723: 41.

§. 2.

2-zch Ersheki, y Biskupi Chredni, y predi toga takaj Prior Auranzki. 2ae 13. §. 6.

3-ich Velikashi zastavni. Nav. §. 41.

§. 71.

Drugi drugdega valuju.

Drugi vszi szlednyi Prokuratora nad Nachin izti, kagodsze y Punoblaztnik valuje, napravlyaju, morajuga to jezt na Meztu drugem narediti. Biva to ali

1-ich *rechno*: taksze szamo pred Pravde Szuczem valuje, y Valuvash takov szamo za tu jednu Pravdu valya. Prokuratora tak valuvanoga Diaki *cum nostris* imenuju. Ali

2-och *piszmeno*: takvo Naregyenye za vsze Pravde valya, y Prokuratora valuvanoga kajti imenuje pod Zaporkum ovum „*et alios in regno juramento adstrictos praesentium exhibitores*„ (y druge

Domin Jus. IX.

4

vu Orszagu z-Priszegum zavezane nazochneh Pokazitele) 723. 36. zato

3-ich piszmeni Prokuratora Valuvash moresze vszakomu, onomu takaj, koji vu nyem nit imenuvan ni, predati, ter prijemshi takvoga vu Ruke szvoje, Pravdu Predavcza szlobodno obavlya, y Prokurator *cum processualibus* veliszte. Medtem

4-ich Valuvitel, ali vu Pershone, ali po Punoblaztniku, vu Priliki Valuvanya nazochen biti ima, kajti tak Valuvash vszaki chiniszte, je pako Prokuratora Poztavlenye takaj Valuvash.

§. 72.

Nazad pozivasze drugach neg Punoblaztnik.

Kak Punoblaztnichkomu, tak y Prokuratorzkomu Valuvashu, ova takaj Zaporka (clausula) pridavasze, da Valuvitel *za povolyno y ztalno vsze ono imal bude*, kaj Punoblaztnik, ali Prokurator za Glavara (Princzipala) szvoga napravil bude. Zaporka ova

1-ich vu Valuvashu prokuratorzkom Krepozti nikakve nima, kajti proti takaj Zaporke ove, vsze Rechi y China Prokuratora Glavaru skodlyive, ov nazad pozvati more, ne pako Punoblaztnika, zvan ovoga himbeneh. Takajshe

2-och Nazadpozov Prokuratora od Nazadpozivanya Punoblaztnika za jedno ne vzemi: ar nazadpozvati Punoblaztnika vu Vzetju Pravicz Pershonu nyegvu premeniti, szuprotivno Prokuratora nazadpozvati szamo Rechi y Chine nyegve zanistveniti znamenuje, ne pako Pershonu nyegvu premenyati. Zato

3-ich Koji Prokuratora premeniti hoche, takov z-Nazadpozivanyem najsze ne szlusi, nego Valuvasha prokuratorzkoga z-Vuchitelztvi, Prokuratoru predanemi, od iztoga nazad naj potrebuje, y ova z-Valuvashem drugomu naj preda. Nit znovich

Prokuratora valuvati treba ni, zvan da Valuvash predeshnyi pogubil bisze.

§. 73.

*Oproshenye Prokuratora pod Kastigu potre-
bujesze.*

Jeli za Prokuratora zrez, ov ali on oproshen bi bil, akosze to bi vu Dvojimbu vleklo, Prokuratora pako, vu oszebnom ako Tutor ali Punoblaztnik bi valual bil, Prokurator takov ne szamo Valuvasha szvoga napervo donezti, nego y to k-tomu probuvati ima, da Valuvitel zrez Tutor ali Punoblaztnik bil je: ar nepravedno valuvani za nevaluvanoga dersisze, y zato ne szebi szamo, nego y Glavaru szvemu Kastigu zrokuje. Vu oszebnom obszudisze

1-ich Prokurator vu Jezika Opiranyu. D. 3. p. 37.

2-och Tusitel vu Szudu Kr. z. Ztroskmi Obtusenomu zrokuvanemi D. 6. p. 52. 2ae 86. §. 11. 13. ar za nezdisechega Pravdu szvoju imasze. Ako pako

3-ich Prokurator pzez 'dasze bi bil valual, za Obtusenoga ztal je, onda Obtuseni za nezta-vechegasze na Szud dersisze, y vu Kastigi Tverdoglavnozti obszudisze. D. 2. p. 3. D. 14. p. 6.

§. 74.

Prokuratorov 1) Moch.

Prokurator Pravdih prijeti more

1-ich tuliko, kulikoih more obaviti, akoprem pod Mathiaszem Korvinom Kralyem szamoih 14 prijeti mogel je 486: 69. Dagache Sziromaku Pravdu imajuchemu, da proti premoguchnomu priztal bi, takaj pod Kastigu Muchanya prisziliti more-sze. More

2 och vu razluchneh, y nikakov Vez med szobum nimajučeh Pravdah, takaj tak za, kak proti jednomu iztomu poszlucati, szamo da ztalen Fiskal nyegov ni, kajti takov z-Dusnoztjum vszezmir terpechum zavezan je. k-Tomu more

3-ich Glavara szvoga do Jakozti od Forintov 200. nego szamo na Haszen, a ne na Skodu nyegvu zavezati 2ae 81.

§. 75.

2) *Dusnozti obchinzke A) kadsze za Prokuratora ische.*

Prokuratori nit prez Dusnoztih niszu: jeszu pako kadsze za Prokuratora prosze, vu obchinzikum ove:

1-ich Chin, iz kojega Glavar Potrebuvanye zpelyava, moraszi iztinito puztiti povedati, y nyega mahom na Paper poztaviti, t. j. narediti China Izpiszek (speciem facti).

2-och Ako poleg Izpizka ovoga, Potrebuvanye Glavara k-Naredbi prizpodobiti moglosze nebi, onda Poszla od szebe ima odvugnuti, vu protivnem pako Pripadu Poszla szlobodno prijemye. Nego

3-ich Stibrenca, ali Sziromaka mora na Izkanye Priztaja fiskalzkoga naputiti, z-kojum akosze vsivati ali nehtel, aliga zadobiti mogel nebi, ondamu

4-ich Zverhu Ztroskov, y Takszih pravde-neh Kulikoche Podnavuk ima podati, y Pravdu nyegvu neg onda more prijeti, ako Podloga Prave Ztroske bi preladovala *Instr.* §. 12.

§. 76.

B) Pravdu prijemyujuchega.

Prijemshi pako Pravdu Prokurator vszaki dusen je

1-ich Datisze za Prokuratora valuvati, y Princzipala szvoga podvuchiti, kakga ima valuvati, da tak ov, kak on kastiguvalsze nebi, §. 73.)

2-och potrebuвати Probe za vszaku vu Izpizku China Okoliczu, y pri Poizkanyu oneh Glavara pripomochi. Mora

4-ich Szvedoke, koje Glavar bi imenuval, z-Imenom, z-Pridovkom y z-Meztom Ztanuvanya nyihovoga popiszati, ar drugach Juratusha, ali Szucza Inkvisitziu pobirajuče naputiti kam, znal nebu.

3-ich Dvojega narediti zrucheneh szebi Piszem Kazitela, z-Podpizkom tak szvojem, kak Glavara obzkerblyenoga. Zmed oveh jeden Glavaru predajesze, da znal bude Piszma koja nazad potrebuвати, drugoga pako ima Prokurator zasze zadersati, dasze nebi mozbit Piszma y takva od nyega nazad potrebuvala, koja nyemu nigdar predana bila nisu.

5-ich Izpiszek China z-Pokazmi na Paper pozstavlyen Glavaru prechteti, y po ovem on akosze bi potverdil, nyega podpiszati dati, da Zamudek koji Prokuratoru nebisze mozbit denesz zutra krivichno zpochituval.

§. 77.

C) *Za predanum Akczium.*

Za pochetum Pravdum Prokurator vszaki zavezan je

1-ich Pozstavlyene za Levatu, na Szuddojtje, Pravde Poprijetek, Povratek na Szud, ali za pozstaviti Priszegu Roke, iliti Termine ne zamuditi, y Princzipala szvoga, kad to bi bilo potrebno, na Dojtje vu Oszobe szvoje na Szud zpomenuti.

2-och Vu Prokuratoriu, iliti Hisu, gdesze Govori vu Pravdu zapiszavaju, marlyivo dohagyati,

y k-Pravdam, vu kojeh poszluyati ima, marlyivo prigledati, Govore vu nye napiszati, y za poztaviti Govore od vekshega Znamenuvanya, Pravdu szzi za Dom van izprosziti, koju on takaj, nego szamo poleg Obechek pizmeni (reversales), da za Dani ztanovitemi Pravdu na Mezto szvoje nazad poztavil bude, kruto vandobiva *Inst.* §. 17.

3-ich Naredbe, ali Obdersavanya szamo k-Dugovanyu zpadajucha najpre donezti, Probe pako na kratkom, y krepne da budu: ar Szudecz Delo prokuratorzko ne po Broju Falatov napiszanoga kakgod Papera, nego po Vage napiszaneh Govorov preczenya. *Inst.* §. 15.

4-ich Pravdu za vszemi ztopram poztavlyenemi Probami, a ne predi Odszudi podlositi, y pri naztajuche kojoj Teskoche za Dugovanye z-Princzipalom pregrundtati, szebi Odahnutje izprosziti.

5-ich Pri zpazene Falingi, ali zadoblyene obtershlyive Odszude prikkladno Vrachtvo poprijeti, pripovolynu pako Odszudu na Eksekutziu z-chem berse izpelyati.

§. 78.

II. Poszebne A) Tusitelzkelzkeh a) pred Levatum.

Poszebneh takaj Dusnoztih tak Tusitela, kak Obtusenoga Prokurator ima. Onomu, ter pred Levatum, jeszu ove:

1-ich prevideti vu chijem Imenu, y pod kakvum Kakvochum jeline v. P. kakti Tutora, proti komu y pod kakvem Premishlavanyu proti iztomu v. P. jeline kakti Darsaniku gozpodzkem, Tusbasze bi podignuti imala. Zatoszi Ime, Pridovek, Ztalis, Kakvochu tak Tusitela kak Obtusenoga Prokurator tusitelzki marlyivo z-Ztanuvanyem Obtusenoga, zapiszati mora, da Szucz, koji Opo-

minanye ali na Szud Pozivanye bu zvershaval, kam naputiti, znal bude.

2-och Iznajti, jelisze nebi Opomenek, ali bitno, ali hasznovito, ali zkushavlyivo imal predposzlati

3-ich Preizkati pred kojem Szudom, y z-kakovem Imenom Pravde (instituto) poszluvati bisze moralo, ter z-vucheneshemi vu tom najsze pozpomene, da Ztroske nepotrebne Princzipalu ne zrokuje.

4-ich Prez vszake Falinge tak Tusbu, iliti Akcziu, kak Czitacziu, iliti Naszudpozivanye, izdelati, y Piszmo obodvoje po szudechemu dati podpiszati. Jeli pako tak jedno, kak drugo dobro napravlyeno je, ako to obszuditi on szamszi mogel nebi, od prevejaneshih, y vishe Zpoznanya imajuheh, Tolnach a dopitati najsze ne szramuje.

5-ich Obodvoje Piszmo Obtusenomu predati dati, ali to takaj prez Falinge dasze chini: zato na Znanost Juratusha vnoga najsze ne zaufa, dapachega josh podvuchavati ima, y zverhu vuchinyenoga Predavanya Litzt szvedochni z-chem berse od nyega naj van znimlye.

6-ich Kak vszi perveshi Chini, tak y Levata dasze poleg Naredbih, y vre prijetoga Baratanya prez vszake Falinge zvunzke napravi, da zaradi takove jeli Akczia, jeli Czitaczia, jeli Levata ne nashygyuje, ova pako Szudu dasze predaje t. j. vu Prokuratoriu donesze, jeli Rok vu Czitaczii napisan, jeli Dan takaj trejti vu Szudih oszminzkeh: ar drugach znovich z-novemi Ztroski Obtusenoga bude pozvati moral.

§. 79.

b) *Za Levatum.*

Tusitelzkoga Prokuratora Dusnoztjam poszebnem y to josh, za Levatum, pribrajasze:

1-ich Obtusenoga na Szud neztavechegasze vu Tverdoglavnozti dati obszuditi: ar drugoch bi ga imal pozivati z - Zgubichkom Ztroskov pervoga Pozivanya.

2-och Na Szud poztavechegasze od Iznimuvanyih (exceptivis) odvinuti: kajti okolo oveh doksze vershi, dotlam na Dugovanye chizto nikaj ne odgovarja; y ako vre vu Iznimuvanyih bisze nepremishleno vu Dugovanyztvo bil zaplel, Povratek k-Iznimuvanyam ne dopuztiti, kajti od Dugovanyztva k-Iznimuvanyam povrachatisze Naredba ne dopuscha.

3-ich Iznimuvanya z-mochnem Odgovorom prehititi, nikaj ne znamenujucha pako dasze od Szuda zahite, izprosziti.

4-ich Nemarlyiveshega vu Poszluvanyu Obtusenoga po Odszude dati na Poszel opomenuti, Dana takaj izhodech, keszneshi Govor zapirajuchega (terminum praeclusi), y dasze ali iz Govorov vu Pravdu vre napiszaneh, ali iz zamugyenoga Branenya potlam obszudi, opraviti R. R. dd. 10. Oct. 1817.

5-ich Zverhu Obszugyenoga tak Egsekutziu potrebuвати, kak Lizt szvedochni ober nye ali zvershene, ali prepRechene. Vu zadnyem Prypadu Obtusenoga josh na Kastigu Szuprotztavlnya Prokurator tusitelzki pozvati ima.

§. 80.

B) Ztranke druge a) pred Dugovanyztvom.

Szvoja za opraviti ima takaj Ztranke protivne Prokurator, vu oszebnom pred Dugovanyztvom mora

1-ich Czele Szvadena Tusbu zpelyane Chud naj biztreshe pregledati: ar kak drugach Principala szvoga braniti bude mogel. Mora

2-och Rok vu Czitaczii poztavlyen pred Szud poztavitisze, vu vszem Pozivanya Rechjam zadozta chinechi, (in conformitate citationis): drugach Princzipal nyegov kakti tverdoglav obszudisze.

3-ich Rok izti, ako Pravdu Tusitel nebi zdigel, onda Princzipal nyegov, dasze iz Parov odvese, Tusitel pako dasze vu Szudu Kr. z-Ztroski obszudij, mora potrebuвати. Mora

4-ich Tusbu, Czitacziu y Levatu na ostro zchinyati, y iz v-Pamet vzete neg jedne Falinge zvanzke na czele Pravde Naszed pritznuti, da znikne do Podiganya Tusbe druge.

5-ich Vu Dugovanyztvo pred Vremenom nikaksze nezpuschati, ar od ovoga vre nije dalechno Poginenye.

§. 81.

b) Vu Dugovanyztvu.

Vu Dugovanyztvu zadnyich, gde na poglavitp vu Tusbi poztavlyeno Pitanye odgovarjasze, Prokurator izti mora:

1-ich Odgovoru podtvergyajuchemu (adfirmativam), ali zapachajuchemu (qualificatam) na kuliko mochi je vugibatisze, ar tak Probu na Tusitela prehichuje.

2-och Probe Tusitela porushiti, Liztom nyegvem, ali Szvedokom Falinge zpochitajuch, ali protivne Probe donoszne napervo ztavech, naj menyed da probuje tuliko, kuliko Tusitel, terszitisze: ar y ovak Obtuseni odvesujesze.

3-ich Vu Ime nazopetnoga Obtusenya (re-conventionis) ako Ztroski ali Kastiga ishli bi, potrebuвати takva ne pozabiti:

4-ich Na Izladavcza, kad Temelya Izladanya Princzipal nyegov imal bi, pozvatisze. Dapache

5-ich Vsze dopuschene Nachine izsturiti, y z-nyimi vsivatisze, za Ztalish Obtusenoga pobolyshati, y popraviti, na Dusnozt Prokuratora *) kruto zpada, koji Obtusenoga brani.

*) Od ostrih Rechih, y pershonzkeh Izpiszavanyih dobrosze chuvati, y ona vsza besati, kojaszu kastigna, ima Prokurator vszaki; ar Prokuratorom nit Kastig nemenyka.

§. 82.

3) *Kastige. I. vekshe.*

Kastige Prokuratorov jedne vekshe, druge menyshe Pregreske nyihove preganyaju. Vekshe preprechivaju Kastige szledeche:

1-ich Kastiga Krivoliztitelov Ztr. II. Q. II. §. 50.

2-och Kastiga krive Priszegge. K. III, Z. II. §. 103.

3-ich Vzimanya Postenya (infamiae). Ova, vre poglavito, negda takaj na Tusbu Fiskusha Kr. polog Zapovedi Kr., vre pridohodno zadobivasze, szamo da Szudecz Szmert, z-kojum Neopostenenye jednako ztupa, doszuditi more. K. I. Z. I. §. 12.

4-ich Kastiga Muchanya. Ovu zvan Pripadov §. 106. 107. Z. II. O. II. szama takaj Kastiga Neopostenenya (Infamiae) za szohum vleche. *Inst.* §. 27. 28.

§. 83.

II. Menyshe.

Instruktzia Ferencza I. menyshe takaj Prokuratorov Krivnye kastiguje: vu oszebnom

1-ich Prokuratorinemarlyivi, razvuzdani, ali tupi y bedazti, naj pervich od Szuczza na szamom pokarajusze, ztem pako nepobolyshani pred czelem Szudom vu Nazochnoztii drugeh takaj Pro-

kuratorov ostro izkarajusze *Instr.* §. 22. To izto biva

2-och zaradi zabztunzkeh Podrugachlyivoztih, na ochiveztno Pravde Pozutravanye czilajucheh: za pervich vendar Govori szamo prekrisujusze. Kada pako Prokurator

3-ich z Rechmi vregyajuchemi, jeli proti Ztranke, jeli proti Szuczu bisze vsivali onda zvan takveh Prekrisavanya, poleg Okolicz, vre vu Opiranyu Jezika, vre Ozkrunenyu Szedischa obszugyujesze, y Szucz z kupa Miloschu od szebe odvinuje, nigdar neprevishnu. *Instr.* §. 23.

Z T R A N II,

od

Chinov Szudbeneh.

---

§. 1.

Vlezavanye.

[Iz napravlyenoga z Pershonami, koje k-Szudu vre bitno, vre pridohodno, vre pomochlyiyem Nachinom zpadaju, Poznanztya, jedino Szvedoke na Mezto, gde od Probih govorili budemo, odkud Probih Fela y oni jeszu, odposhilyajuch, szad k-Chinom szudbenem korachimo, iz kojeh Pravda jedna czela naztaje. Prichetek ove akoprem je Tusba (actio), kajti vendar ovoj zvekshinum Opominanye predposhilyasze, zato.

D E L. I.

Od Opominanya (Admonitione).

§. 2.

Opominanya szudbenoga 1) Potrebchine.

Drugo je *prijateljko*, koje opomenujuchi prez szudbene Pershone zvershava, ali na Rechi, ali po Litzu poshaztlyivem; drugo *szudbeno*, koje takaj na Rechi biti more, v. P. zaradi Vregyenya dietalzkoga (§. 7. K. II. Z. II. O. II.); piszmeno pako je on szudbene Pershone Litz, po kojem gdo, za chiniti nekaj, vu Imenu drugoga zrelo prizilyujesze. Ovoga szudbeno Opominanye zadersavajuchega Lizta Potrebchine, iz kojeh takve y na drugo Opominanye vanznetisze mogu, jeszu ove: da najmre napervo daje

1-ich Ime, Pridovek y Zpadnozt varasku (caract. distinct.) tak opomenuti chinechega, kak Opomenyenoga

2-och Nachinyek (factum) Potrebuvanu Priliku davajuchi, y iz nyega Praviczu naztajuchu *)

3-ich Ono Ochituvanye, da Tusbasze bu podignula, ako med Petnajztkum Opomenyen za- dozta nechini, ali do Vremena, kojegaszi ov szam bi poztavlyal v. P. vu Odkuplavanyu proz- tom. (§. 70. K. II. Z. II. O. I.)

4-ich Opomenujuchega Proshnyu zaradi Vandavanya szvedochnoga Lizta zverhu zvershenoga Opominanya.

*) Zaradi ove da Opomenyeni bolye oputisze, Vuchitelztva (documenta) k-Admoniczii prilositi, nije nehasznovito. Tak v.P. vu Odkuplavanyu Zaloga, k-Admonitzii Litzt zalosni dobrosze pridaje. Negda to izto iz Bitnozti potrebujesze: tak vu Nazadpotrebu vanyu Kmetov, ali Szlug pobesechek Inkvizitziu poprechnu (collateral.) 715: 101. §. 3. vu Dugih Lizta verovnoga, ali zverhu oveh zadoblyenoga Lizta drugoga, k-Admoniczii priztranchiti izta Naredba potrebuje 729: 37. §. 6.

§. 3.

2) *Predavanye.*

z-Potrebchinami ovemi obzkerblyena akoprem Admoniczia, prez da vendar onomu, kojisze opomenuti ima, vu Ruke dozpe, pripelyati k-Selyi nemre nikak. Zato predatisze ona takaj nyemu mora, y ovo z.trojverztne Nachinom zvershasze. Szudecz opomenujuchi najmre more

1-ich Lizta ovoga opomenyzkoga *) ali vprav Opomenyenom vu Ruke predati, ali

2-och ako vu Pershoni z-nyim zeztatisze hotel nebi, more onda iztu Admonicziu, takaj komugod iz podverseneh Szudbenozti nyegvoj predati, komu ochituvati ima, da Lizta iztoga Gzponu szvemu vu Ruke naj preda. Kada pako

3-ich y opomenutisze morani, y Szudbenozti nyegvoj podloseni vszi zpolom bisze pozkrivali, da chizto nikoga, vu Domu opomenuti moranoga, Szudecz opomenujuochi najti mogel (nebi, onda ov izti Szudecz Lizta opomenyzkoga takaj na Vrata hisna pribiti more, kaj vu Nazochnozti ali Szuczza, ali Juratusha, ali Notariusha Mezta, ima chiniti 807: 8. §. 4.

*) Admoniczia vszigdar vu *Drugit*, iliti vu *Paru* predavasze, Pervopisz pako nyezini opomenuti davajuchemu zruhujesze, ar ov k-Levati Admonicziu vu Pervompiszu prilositi mora.

§. 4.

Po Pershone z-Oblaztjum.

Kajti Szudbenozi vszaka je kotarzka, zato Opominanye szudbeno szamo po takvoj Pershoni szudbene zvershitisze more, koja med Okrusinum Mezta, vu kojem Opomenyeni ztanuje, z-Oblaztjum szudbenum lada. Anda

1-ich Juratush Piszarnicze Kr. Vugerzko-Dvorne, ali Juratush Ztola Kr. po czelom vugerzkem Kralyevstvu, y priloseneh Ztranah, y vu vszih Pravdah Lizta opomenyetskoga predati more, ne vendar za Chin ov izvershiti van ne poszlan 807: 8. §. 6. Juratushi Tabule Banzke to izto mogu vu Ztranah szamo priloseneh 2ae 65. §. 2.

2-och Vu Pravdah Varmegyinzkeh, varaskeh, opidumzkeh, ali pred Szudom gozpodzkiem tekucheh Admonicziu predati more takaj Szudecz Veliki varmegyinzki, ne szam vendar, nego zku-pa vszigdar z-Juraszorum, y prez szvojega Vanposhilanya, kojese vishe ne potrebuje. 1807: 8. §. 6.

3-ich Vu Pravdah varaskeh, tergovischinzkeh, ali gozpochinzkeh, Piszari takaj szlishni (respektivi Cancellistae), Admonicziu pravedno predavaju *ond.* §. 5.

§. 5.

5) *Zvershenya.*

Admoniczie predposzlane Zvershenya jeszu 1-ich Oztarenye pretergnuje D. 11. p. 33. prija-

telzka takaj, nego ova szamo vu chizteh Dugih 723 : 37. ter od Admoniczie napervopozslane prichemshi chesz novo Oztarenya, koje zvovich techi ima, Vreme, Praviczu opomenuti davajuchega pridersuje, t. j. daje Szlobodu, kadagod vu Vremeñu ovem Tusbu podati.

2-och proti onomu, koji poztavlyen! vu opomenyzki Litz Rok (terminum) obdersaval nebi; dopuscha Tusbu izprot podignuti. Medtem ne malokrat, kak vu Knige II. videliszmo, prez vszake takaj predposzlane Admoniczie, Tusba vendar ztoji.

3-ich Odnasha dobru Veru zae 71. Zato Szad za Admonicziüm zadoblyen v. P. Interesh ako taki ne obechan povrachasze D. 7. p. 155. y Kastige takaj kad kad, v. P. pri Polosku (Deposito) za szobum vleche.

4-ich Zaradi dobyene Admoniczie nekoji takaj vu Ogeny dohajaju, vu kojem vanpovedane Rechi Protivniku vre visheput Orusje proti Ope-nyenomu podaleszu. Zato na Admonicziu ali nikaj neodgovori, ali Rechi z-vucheneshemi dobro predi pretreszi.

5 ich Opomenyeni takaj na szamo Opominanye kadkad zadozta chini, anda y Ztroske vishekut prekrachiva.

§. 6.

4) *Potrebocha.*

Zvershenya ova gledech, Opominanye jedno je jedino *zkusavajuche* (tentaminis causa), jeline na ono szameno Selyasze bi izpunyevala; drugo je *hasznovito*, kojesze napervo poshilya, za zadobiti od Protivikna jeli Szad, jeli Kastigu. Nego y kadkad iz Bitnozti potrebujesze, kajti y

takveh Tusbih ima, koje prez napervo poszlano-
ga Opominanya *) nikaj ne opravlyaju v. P.

1-ich Nazad potrebujucha Kmete; ali Szluge
pobeseche. §. 170. K. I. Z. II.

2-ich Proti leneshem Ztany zkupneh Poprav-
lyachem §. 110. K. I. Z. I. O. II.

3-ich Tusba zalosna tak opomenyzka §. 71.
kak raztavenzka §. 74. K. II. Z. II. O. I.

4-ich Nazad potrebujucha Lizte tugye §. 56.
K. II. Z. II. O. II.

5-ich Za zadobiti Kastigu markalzku takaj
za Dani 15. ond. §. 76.

*) Vu Pripadih iz Bitnozti potrebne Admoni-
czie, da takva za izto predposzlana je, to takaj
probuvati morasze. Probujesze pako po vanda-
tiszi potrebuvati moranem zverhu zvershene Admo-
niczie Szvedochantzvu, kojese ali poszeb daje van,
alishze pak na Herbtu Admoniczie pervopiszne †)
napishe, y ovuszi predati opomenuti davujuchi potre-
buvati ima.

†) Pelde, tak naherbtenoga Admoniczii Szvedochan-
ztva ovoga, kak y izte Admoniczie, y vszeh drugeh
Chinov szudbeneh, koji Pravdu czelu z kuplasu, po-
kehdoz da vsze prinasz Pravde vu Diachkom Je-
ziku techeju, na nash Jezik Domorodzki prenezti,
potrebno ne vidisze, Diachke pako Pelde, iz Pra-
vdih czeleh, koje iz vszakoga szudbenoga Mezta,
poleg pizmieni Obechek, za Vreme koje ztanovito,
nye y pak nazad donezti, van imatisze mogu, chte-
ti, izpiszati, y potlam na Haszen tvoju obernuti
chizto lehko mogel budesh. Ako na Admonicziu
zadozta nechinisze, Ztranke onda na Szud zpuscha-
vajusze, vre zvolenzki, vre Pravde obichajne (so-
lennis). Naj bu anda

DEL II.

Od Szudzvolenzstva (Compromisso).

§. 7.

Pravdu kratku podaje.

Dugovanya vu Potrebuwanye povlechenoga (praetens.) Zvolnikom vu kratko Odkrajanye na Pero ztavlyeno Predatje, *Szudzvolenzstvo* ime-nujesze. Velisze

1-ich *Predatje*, iliti Pogodba: zato Szucze izvolyevati oni szamo mogu, koji z-Dugovanyi szvemi szlobodno odregyuju — ne vendar za Tu-sbu fiskalzku, ar z-tugyem, kakvo je Dugovanye obchinzko; odregyuvati Oszebczu (privato) ne-dajesze. Velisze

2-doch *na Pero ztavlyeno*: za preprechiti najpre vszakojachke okolo Szudzvolenzstva naztati moguche Szvagyje, Narebda, da Szudzvo-lenzstvo na Piszmo versesze, zapoveda. 31 : 662 : 729 : 30. Velisze

3-ich *Zvolnikom* (arbitris) t, j. oni kojeh Szudu Odkrajanye predajesze *Zvolniki*, koji pa-ko Odkrajanyu oveh Dugovanye predavaju, *Zvo-liteli* (compromittentes) zovusze. Velisze

4-ich *Vu kratko Odkrajanye*: ar Pravda Zvol-nikom predana szumarzka je, iliti na kratkom dokonchasze, kajti odvlachlyivne (dilatatorie) vu obichajnoj Pravdi napervo dojtí navadne, Iznimke
Domin Jus. IX.

vu Pravdi zvolnichkoj izta Narava Szudzvolentzva preprechuje.

§. 8.

Prez Vrachtvih zvekshinum.

Jeszuli y Vrachtva pravdena vu Pravdi ovoj preprechena pitasze. To od Pogodbe jedino viszi. Anda

1-ich Ako Ztranke Vrachtva vsza razlosno biszi bile preprechile, onda one z-nijednemi, nit z-Novom vsivatisze nemogu 662: 31. To izto y onda ztoji, kad Zranke takszi bi bile obechale, da z-Szudom zvolnichkem za naveke zadovolyne biti hocheju D. 6. p. 7.

2-och Kad vu Tabulu Kr. Ztranke tak bi zvo-lyivale, da Oszuda nyeina prez vszake Prechke na Egsekucziu najsze izpelya, onda nit Prepovedji (Prohibitae) Mezta nije D. 4. p. 6. Nego takaj

3-ich Kada Szloboschina na vekshi Szud pozvatisze, vu Szudzvolentzvu bisze zadersavala, onda y druga Vrachtva pravdena ne prechijusze. D. 2. p. 6.

§. 9.

*Pravde zaradi zaprechene zvolnichke Egse-
kuczie.*

Oszudu zvolnichku izvershava jeden zmed Zvolnikov, od drugeh vanposzlani. Vanposzla ovoga ako Obszugyeni prechival bi, onda proti Szuprotztavechemusze z-Pravdum ali na Kastigu Byrshaga, ako koji ztavlyen je; ali z-Pravdum drugum vojuesze. Ova

1-ich Zvolnik ako Pravdu drugach szuditi mogel bil nebi, pred izte Pravde Szuczom navadnem podignutisze mora, koji najmre prez vsza-

koga Szudzvolentzva iz izte Naredbe vu Pravdu Szudbenozt rednu ima. Pravda ova *na Egsekucziu Oszude zvolnichke* imenujesze. Temelyisze vu 1507: 1. k-Levati pridrusevasze Szudzvolentzvo, y Oszuda zvolnichka, y poleg oveh potlam Obtuseni obszugyujesze ne szamo, nego y Egsekuczia dopitasze.

2 och Ako Zvolnik Pravdu iztu, takaj zvan Szudzvolentzva bi szuditi bil mogel, onda pred iztem Szuczom zaradi preprechene Egsekuczie zvolnichke Pravda podisesze *na Davanye Ztroka Szuprotztavlanja*. Zvan da

3-ich Ztranke vu Zvolnika taksi bi bile pogodile, da z-Oszudum nyegvum nezadovolyna Ztranka, Pravdu po navadneh Opozivanya Stengah, tija do Vechnicze Kr. zadnyich dopelyati more, ovde vendar, kajgodsze bi doszudilo, da to izto izkercze na Egsekucziu izpelyatisze ima; vu ovem Pripadu Pravda Szuprotztavlyivna pred Tabulum Kr. teche. D. 7. p. 7.

§. 10.

Szudzvolentzva Pzeztanek.

Szudzvolentzvo preztaje

1-ich z-Szmertjum Zvolitela jednoga, ali drugoga, zvan da y Odvetek Zvolitelov zavezan bi bil. Moresze vendar ov, szamo zakkerbna Zvolitelov gledech, zavezuvati.

2-och z-Szmertjum neg jednoga zmed Zvolnikov, zvan da Zvolniki tak bi stavlyeni bili, da ako taki jeden bi zmed nyih vumerl, drugi vendar Pravdu josh szlobodno odkrajaju. To izto razmevasze takaj od Szmerti Zvolnikov varaske.

3-ich z-preztajuchum Pridersavkum (conditione), kajti Pogodbe szamo poleg Pridersavkih szvojev veseju.

4-ich Po zvershenom Poszlu: ar ovak Konecz je vre zadoblyen, zaradi kojega vu Zvolnike jesze zjediniło

5-ich z-Zkupnem Odkorachenym porad onoga: kak kaj zkupztaja, tak y raztavlyasze. Nego Razhod na Pero poztavitisze takaj ima.

6-ich Po naztajechem glavnem Neprijateljstvu, ali med Zvolniki, ali med Zvolnikom, y Zvolitelom. Ar Merzenye Iztinu podkapa.

7-ich Iz naztajuče vu Zvolnikih, ali Neprikladnozi (incapacitate), ali Nadlesenyu (interestia). Vu Szudzvolenztyo kad Ztranke zjedinitisze nemogu, onda na obichajnu Pravdu ztuplyuju. Odkud

D E L III.

O d P r a v d e.

§. II.

Pravde Znamenuwanye.

Pravda je redni vszeh Chinov szudbeneh Zkupvzetek, koje Szvada koja, pochemshi od Zchetka, tija do Egsekuczie zaporlyivo, jednoga za drugim, po Redu prepisanem, prederkati ima. Druga je

1-ich *Varaska*, druga *zaglavna*, koja Branitbu zvan Vuze ne dopuscha. Varaska vre je

2-och *Obichajna*, vre *szumarzka*, iliti kratka, vu kojoj Govori jedino proti Dugovanyu pravdenom chinesze. Szuprotivno vu obichajnoj vszi

ztavlyeni Obichaji (solennitates) obdersavajusze, kaktiszu: Tusba (actio) z-podpiszanem szebi obichajnem (solenni) pred Szud Pozivanyem — Izvika (proclamata) — y Iznimke naszegyujuche.

3-ich Jedna je drugoj ne szlusecha v. P. na Kastigu Mochi menyshe; jedna pako je szlusecha drugoj, koja najmre drugojsze naprej poshilya, za Pitanye koje odkrojiti, prez kojega od krojenoga, Pravda druga zabztuny bisze podigala. Takva drugoj szlusecha Pravda vu oszebnom je Pravda na Pokaz postenoga Narogyenya: ar prez imanoga predi Pokaza iztoga, Pravda dosheztlyiva chizto neszegurno bisze podigavala.

§. 12.

2) *Visheverztnost.*

Pravda dalye druga je

1-ich poglavita, druga pridohodna*): ona szama po szebi obztaje, y vu drugoj vszevdily ne tirasze; szuprotivno pridohodna, szama po szebi obztati nemre, nego vu iztoj poglavitoj vszevdily opravlyasze, za razluchno koje Pitanye obavit. Takve Pravde, dve vu Praviczah nasheh imamo, medvlezlyivnu (ingessionalem); y izladavlyivnu (evictionalem). Poglavita

2-och temelyna takaj imenujesze, kada vu nyoj Falinga koja bi naztajala, zaradi koje Pravda drugoredna (secundarius) podignutisze imala bi. Shezt takveh drugoredneh Pravdih brojimo, y jeszu

1-ich Szuprotztavenzka

2-och Odganlyiva

3-ich Novoga proztogã.

4-ich Novoga z-Milojchum.

5-ich Na Ponovlenye Oszude.

6-ich Na Popravlenye Egsekutzie.

*) Razluka med Pridohodnum, y drugorednum Pravidum je ova: I. Predversek drugoredne je on izti, koji je y temeljne: szuprotivno pridohodne Predversek od Predverska temeljne je razluchen, II. Drugorednu poragya Falinga temeljne, ne pako pridohodnu. III. Pridohodna teche vu iztoj temeljni, drugoredna pako za temelynum, koja drugorednoj kakti Vuchitelztvo prilositi morasze.

D E L. IV.

Od Lizta tusbenoga,

---

§. 13.

Akczie Izpisz y Kakvoche.

Akczia, iliti Litz tusbeni je szudbeno Piszmo, t. j. po Szuczu podpiszano, po kojem Tusitel Proshnyu szvoju proti Obtusenomu Szuczu za odkrojiti, predaje. Mora obzkerblyena biti z-Kakvochum.

1-ich *nuternyum*: t. j. Proshnya ne mora biti proti Naredbi, iliti nepravichna. Pomenkanye Potrebchine ove, izto Pravde Dugovanyztvo (meritum) vmarja, y Iznimka zato proti Pomenkanyu takvomu je takaj dugovanyztvena. Odkud od Potrebchine ove ztopram za Iznimkami zaszedajuchemi.

2-och *zvunzkum*: t. j. Zkupszlosenye Lizta tusbenoga mora Naredbi takaj prizpodablyatisze. Pomenkanye ove Potrebchine jedino Pravde prozto Naszegyenyje ztvarja, zato vezda szamo od ove. Ar kakgod Obtuseni, na Dugovanyztvo odgovarjati, predi dusen nije, neg Pitanya oba-

vesze naszegyujucha (condescensoriae), tak nit mi nechemo vu Razlaganyu Pravicz, Reda oveh prevernuti.

§. 14.

Nyeino Szlaganye y tri Ztrani.

Zprava zvunzka Lizta tusbenoga (libelli actional.) szledecha obdersavasze:

1-ich Pochetek Akczie chini Rech „*Actio*“ na Chelu Lizta na Szredini napiszati navadna, za kojum iz Reda novoga (a capite) Ime, Pridovek, Poznavka razluchajucha Tusitela, negda y Zaporka *qua tamen* (kak vendar) z-Kakvochum, ako kojoj Tusba privezana je, napishujesze z-pridanemi Rechi *ut A.* t. j. kakti Tusitela. Szlede

2-och Rechi „*contra et adversus*“ (szuprot y proti) iz Reda novoga na Szredini ztojeche, za kojemi y pak iz novoga Reda napishesze Ime, Pridovek, y Poznavka Obtusenoga. Ovem pridajesze y pak Zaporka *qua tamen* z-Kakvochum, ako Tusba k-ztanovitoj bisze privezivala, ali Zaporka *qua etiam* (kaktakaj), kada pod dvojum Kakvochum bisze Obtuseni pozival. Ako Obtuse-neh vishe je, onda vszi na Meztu ovem, jeden za drugem. z-Imenom, Pridovkom y Poznavkum napishusze, ter pervomu Rechi kakti 1ga Reda J. t. j. Obtuseni, drugomu pako Rechi kakti 2ga Reda J. y t. d. ktomu josh pridavajusze. Za imenuvanem Obtusenem, ali imenuvanemi Obtusenemi:

3-ich Imenujesze Szudecz, y pak iz novoga Reda, z-Imenom, Pridovkom, y Poznavkum, pred kojem najmre Tusba podisesze, z-pridanum Zaporkum „*proposita tenore sequenti*“ (z-szledechemi Rechi napervoztavlyena). Za ovum

4-ich. napishesze, ter y pak iz novoga Reda Tusba izta, na tri Ztrani razregyena, nad Kip razumnoga Razbora (in forma Syllogismi). Izreka veksha (propos. maj.) t. j. Ztran perva Izpisz China (speciem facti; Izreka menysha t. j. Ztran druga Prilagogyenye China k-Naredbi; Izpelavanye zadnyich, iliti Ztran trejta Proshnyu zadersava.

§. 15.

A) *Ztran perva.*

Izpisz China, iliti Zrok, iz kojega Potrebuvanye chinisze, pochimlyesze od Rechi *Qualiter* (Kak najmre). Od Izreke ove znaj:

1-ich Chin na kratkom, okolichno vendar povedatisze ima 2ae 26.

2-och Pripovedanye biti mora vremeno-redno: t. j. Dugovanya redom od Vremena do Vremena, kaksze jeszu pripetila, povedatisze imaju, ar drugach Pripovedanye temno je. Izto ovo

3-ich nemora falingazto biti. Tak ako Rodohod vu Akczii falingazosze bi napiszal, Akczia y pak naszegyuje. D. 12. p. 8.

4-ich Vu ovoj Ztrani pozivati morasze ali na Valuvash, ali na zalosni Litz, ali na Litz verovni, kak vre Akczia ali na Potiranye Valuvasha, ali na Odkuplavanye Zaloga, ali zadusna bisze podigala. Ako vendar Tusitel bi, vuzimal za Potiranye Valuvasha Petra, Obtuseni pako bi pokazal, da on Imanya iz Valuvasha Pavla dersi, Akczia naszegyuje. D. 11. p. 2.

§. 16.

B) *Ztran druga.*

Kajsze druge Ztrani Tusbe dotiche, vu koj Pripad, koji je naztal, Naredbam domorod-

zkem prizpodablyasze, ovasze y pak iz novoga Reda po Rechi *Quia vero* (Kajti pako) prichimlye, Vu ovoj

1-ich Naredbih vnogo nakuplyevati treba nije, nego k-Dugovanyu naj bolye zpadajuche akosze napervo doneszu je dozta. Dapache

2-och Naredba, takaj chizto, iz Akczie vanzpuchatisze more, ar uyu Szudecz y prez nanyu Pozivanya znati mora, szamo da koja k-Akczii zpadajucha imasze. D. 14. p. 15. Zato

3-ich Previshna je takaj Zaporka ova „*et aliarum necessitate ferente uberius citandarum Regni legum* (ypoleg takaj drugeh Orszaga Naredbih, kojese vu Potrebochi vre napervo doneszele budu). Ar Zaporka ova k-pozvanem Naredbam vu on Prispad zvekshinum pritzavlyasze, kada Naredbe pozvane k-Pripechenyu nazochnomu doprinaszale nebi nikaj, t. j. od Dugovanya chizto drugoga kad bi one govorile. Ar Naredbe zlo pozvane, za nepozvane imajusze, vre pako na Naredbu szebe ne pozvati kak malo predi reklišzmo, nit Falinga ni. Kaj vishe, Naredbu zlo pozvanu izti Szudecz szam popraviti more. 1566: 24. Medtem

4-ich Hasznovito vendar nije Naredbu nijednu neimenuvati, kajti niti na Szuczza chizto zpuschatisze, vzigdar neszvetujesze, y k-nyegvi takaj Pameti da Naredba privijasze, ako ne vu Akczii, naj menye vu Govorih, dobro je.

§. 17.

C) Ztran trejta.

Ovasze prichimlye y pak iz novoga Reda z-Rechmi „*Cuperet proinde* (*Selyel bi anda*)“ y je Akczia izta pravo takva, t. j. Proshnya, ztojecha vu tom, da Szudecz Obtusenoga, na jeden zta-

noviti, kratek, zadozten Rok (termin.) vu szvoju Nazochnozt pozove, y Praviczu iz nyega da Tusitelu naj da, po izte takaj Egsekuczie. Ar

1-ich vu Akczii izta takaj Egsekuczia proshzitisze ima, odkud da ono nit nedopitasze, kajsze vu Akozie ne proszi, nit Obtuseni na drugo, neg kaj vu Akczie zadersavasze, odgovarjati nije dusen. Zato velisze, da Akczia je Pravde Litz temelyni, koji ravna y Szucz, y Ztranke.

2-och Da Tusitel menye mozbit dobil nebi, neg dobiti je hotel, chizto dobro chinil bude, ako vu Ztrani ovoj Akczie pove izraven, vu chem z-Praviczum Podelivanye *vu osobnom* ztati bi imalo. Medtem

3-ich Akczia *nakupna* (cumulata) da nije: t. j. Proshnyih vishe, koje med szobum Vez nikakov nimaju, y pod jednoga Szucz nit ne zpadaju, dasze vu Akcziu jednu zkup ne zterpa: ar ova iz Falinge takve naszegyuje v. P. akosze na Odkuplavanye bi poglavito poshlo, pridohodno pako na Potiranye Zavezkih (condition.), Akczia zaradi Szudztva Razluchnoztii *nakupna* bi bila. D. 9. p. 7.

4-ich Akczia niti *na Izmin* (*alternativa*) nemre biti, ar y takva naszegyuje, zvan da ali Narava Dugovanya, ali Naredba to bi dopuschalala. Tak valya Akczia takva, da Obtuseni Imanya ali naj odpuscha, ali naj pripishe (superinscribat (§. 123. K. II. Z. II. O. I.). Tak y ona bi valyala, da Kupecz ali naj plati, ali Dugovanye naj poverne.

§. 18.

Nenakupne Akczie.

Szuprotivno Proshnyih vishe szebi ne protivneh (compatibiles), Czily jeden imajucheh vu

Akcoziu jednu zpelyati krutosze mogu, szamo da Szudztva ne pachi Visheverztnozt. D. 37. p. 118. Tak terpisze Akczia

1-ich poglavito iz Korenitozti, ali na Davanye Zroka Szuprotrechi, pridohodno pako na Vugiblenye vszeh zpolom Zpachkih, poglavite Proshnye na Putu ztojechek. D. 5. p. 6. Valya takaj

2-och Na Doshezti Zadoblenye poglavito, pridohodno pako na Potiranye Valuvasha. D. 5. p. 85.

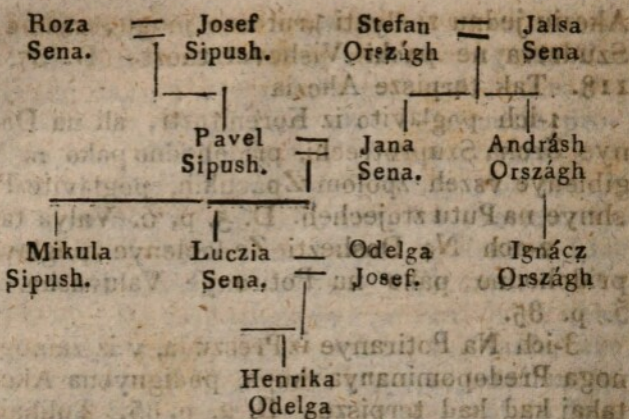
3-ich Na Potiranye iz Preszuda, y iz zamugyenoga Predopominanya zkupa, podignyena Akczia, takaj kad kad terpisze. D. 2. p. 85. Tulikajshe

4-ich Praviczu vdovichku, Doshezt tovarusku Sena tak szama, kak y Odvetek nyezín zjednum Akczium dobiti more, ter y Miraz josh y Prineszek senini zkupa izkatisze more. Ar vsza ova Potrebujanya liztor Senine Pravicze jeszu, y iz jedineh Musa Imanyih izplachivajusze.

§. 19.

Miraz takaj, y Chetertka kadkad dobro zkupa ischusze.

Pitasze takaj, jeli Miraz y Chetertka, ali Miraz dvoji zjednum Akczium dobitisze mogu? Szim szlusechi 1ae 97mi, Naredba vu czelem Pravicz Telu naj temnesha, koju szamo szim pri loseni Kip razszvetiti more, ztavlya to, da Miraz zadnyich dvoji nigdar, kakti iz razluchneh Imanyih vszigdar idechi, z-Chetertkum vendar zkupa, na jedenput da Miraz proszitisze, onda kruto more, kad iz izteh Imanyih vandatisze imal bi. Vu oszeb- nom vu Kipu nashem szledechem

1) Henrika, Matere szvoje Luczie Miraz, y Miraz Babicze szvoje Jane, zkupa izkati nemre; ar ovi Mirazi dva iz razluchnih Imany, Miraz najmre Luczie iz Imanyih Odelgajevéh, Jane pako Miraz iz Shipushevéh idu. 1ae 97. Pr. Szuprotivno

2-och Henrika izta Luczie, Matere szvoje Chetertku, y Miraz Jane Babicze szvoje materinke na jenput prosziti more: ar tak jeden kak drugi ov Miraz iz Imanyih jedneh, izteh Shipushevéh ide 1ae 97. §. 1. Jednako

3-ich Luczia Mati szama (sola) Chetertku szvoju, y Miraz Jane Matere szvoje, z-jednum Akcium, takaj more dobiti: ar tak ona, kak ov iz jedneh izteh Mikule Shipush Imanyih y pak ide: 1ae 97. §. Szuprotivno

4-ich Luczia izta Chetertku szvoju, y Miraz Jalse Babicze szvoje materinke z-jednum Akcium izkati nemre: ar Luczije Chetertku placha Mikula Sipush, Miraz pako Jalse Orszagh Ignác dati ima. Medtem

5-ich Luczia Chetertku szvoju, y Miraz Ba-

hicze ochinzke zkupa vu Pravdu jednu zpelyati more: ar onu y ov iz izteh Imanyih, nad kojimi lese, izti jeden vandava, Mikulá Sipush.

§. 20.

Pripazké okolo Proshnye.

Vu zadnyu Ztrañ Akczie, josh ova priztavitisze imaju:

1-ich Ako od Pobegá Obtusenoga, ali od Razprugyenyá Dugovanya pravdenoga, Tusitel bojal bisze, onda on vu Ztrani trejte Akczie, Dugovanya pravdenoga Zastav prosziti, y za naręgyenem Predszuddojtjem zverhu toga Oszudu takaj izhoditi mora. 715: 28. 729: 28. Ali niti Obtusenomu, zkratitische nemre za potrebuвати Pravicza, da Tusitel, od chijega lmetka neznasze nikaj; za Pripad on, kad Obtuseni obszúdilsze nebi, zverhu Ztroskov pravdeneh Kaucziu zadotnu bi poztavil:

2-ochi Zaporke, vu Tusbi mochnę „vanzpuschanih vanzpuschati iz Naredbe moraneh „vu Tusbi pako zadusne““ odrachunyanih odrachunati moraneh.“ Po onoj Tusitel Kastigi glavoczenzkoy od frtv. 200, ako mozbit plemenitoga na Szud poztaviti (statuerati), ali mertvoga, ali Pershonu Dobe nepravedne na Szud pozvati proszil bi bil; po ovoj pako Kastigi Krive Zabave vugiblyesze, ako iz vszega onoga, kaj proszi, Ztran koja bi mozbit vre polosena bila.

§. 21.

Akczie Datum, y Szuczá Podpisz.

Vu Ztrani iztoj za Proshnyum zadnyich pridajesze Datum, ovo pako szledi, iz novoga Re-

da, na Ztrani deszne, Szuczä Podpisz, iliti lme, Pri-
dovek z-Szlusbum nyegvum. Okolo Datumä

1-ich Pravdopravnik, koji Akczü napravlyä,
za Datum Akczie, Mezto prazno ima oztaviti.
To izto takaj vu Liztu pozovnem (Citatione),
kojega takaj izdela Advokat, y koji z-Akcziüm
zkupa jedno Vuchitelztvo nachinya, chinitisze
mora, za napiszati tam Dan, koji na Szudsze dojtj
ima.

2-och Pri Predavanyu Akczie Szuczü za Pod-
piszek, Prokurator vu Priliki ovoj Szuczä mora
prosziti, da na prazna, za Dane napiszati Mezta,
Szudecz Dane tak naj napishe, da akoprem Ak-
czia z-Predszudpozivanyem, mozbit ne Dan izti
Akczie, nego Danov nekuliko keszneje, bisze pre-
davala, yendar med Danom, v-kojem Akczia pre-
davala bisze, y med Danom, koji za pred Szud dojtj
bisze ztavil, Petnajztkke naredbzke dasze zpune:
ar ove od Dana Predavanya Akczie brojitisze pri-
chimlyu.

§. 22.

Dvoje josh Akczie Licze.

Kada na Ztol Banzki Obtuseñeh vishe pozi-
vatisze imaju, onda Akczia na Zpodobu *Manda-
tuma* izdelasze. Ali

1-ich Mandatum ov zezivajuchi (evoca-
torium) vsze Akczie predsxlane Potrebchine mo-
ra vu szebi zadersavati, y koje izte 723: 3o z-
ovemi napervo daje „*quis, quid, ubi, quo jure
petatur, et a quo. t. j. Gdo, kaj, gde, z-kojum-
sze Praviczum proszi, y od koga.*

2-och Gotov, y z-Potrebchinami ovemi ob-
zkerblyen Mandatum izti (napravlyaga pako ta-
kaj Advokat), pri nasz Banu, vu Pestu pako Oszob-
niku za nyega podpiszati, ponuditi imasze. Pod-
piszan

3-ich Vszakomu zmed Obtuseneh, poszeb vu Prepiszu vidimiranom szudbenzki poshilyasze, Perpoviszu pako naherbtuje Szudecz predavajuchi y Dan, koji Mandatum nyemu vu Ruke dozpel, y da Mandatuma vu Poniznozti prijel je, y zverhu toga Szvedochantzvo, da zmed Obtuseneh vszaki, Prepisz szvoj Mandatuma je dobil

*) Predi toga Pravda vszaka, takaj pred Szuczem peshnem, poleg Mandatuma Velikoga Orszaga Szuczja pochimalaszeje. Denesz pako vszaka, iz Dopuschenya 30: 723. liztor poleg proztoga (simplicem) Lizta tushbenoga, kojega vu Delu ovem jeszno raztolnachili, podignuti moresze. Medtem vu Zemlyi Vugerzkoj, pred Tabulum Kr. Distriktualzkemi, y vishe takaj Varmegyiami, nad Nachin Lizta Proshnye, Akczie podisusze. Egit. Markovics. §. 455. p. 290.

D E L V.

Od pred Szud Pozivanya (Citatione).

---

§. 23.

Izpisz. y Nachin ovo izvershiti.

Czitaczia, iliti Pozivanye na Szud peshnyi, ali *Evokaczia*, iliti Pozivanye na Szud oszminzki, je Chin on szudbeni, po kojem, za pokazanom Szuczju Akczium, zaradi Dugovanya tushbenoga, ztanoviti Dan pred Szud dojtji, Obtusenomu zapovedasze. Biva ovo

1-ich vu Pravdi kridalzkoi, nekaj po navadnem Liztu pozovnem, iz vekshe Ztrani vendar

po Ediktumu na Vrata szudbena pribitom (§. 114. k. II. Z. II. O. 1.). Ov y po Czirkularishi Previszokoga Tolnacha Kr. Nameztnichkoga, y po Novinah razglashujesze 807: 21. § 12.

2-och vu Pravdah za Vupelivanye Zkladnozti vu Lozah po Czirkularishi Previszokoga Tolnacha Kr. Nameztnichkoga (§. 104 — 110. k. II. Z. I. O. II.)

3-ich vu drugeh vszeh Pravdah, y vu Nazochnozt vszakoga Szucz, tak Czitacziu, kak Evokacziu pravedno zvershava Piszarnicze Kr. ali Tabule jeli Kr. jeli Banzke priszesni Notariush, dapache takaj szameni tak Veliki Szudecz Varm. kak Juraszor Varm. D. 3. p. 2: 807: 8. §. 5. Medtemi

4-ich Pershona Magistratzka, po kojoj Czitaczia biva, vu Poszlu podlesechom nadlesena (interessata) biti nemora D. 11. p. 3. Niti Obtusen vu Varasdinu ztojechi nemresze, pozvati v-Zagreb k-Tabuli jeli Banzke, jeli Distriktualzke, po Juraszoru jeli Zagrebechke, jeli Szaladzke Varmegyie, nego Varasdinzke, y takva Czitaczia *zkerna* (mediata) velisze. Kada pako Mezto, kam pred Szudsze dojti ima, pod Szudbenoztjum lesi Szucz onoga, koji Litz pozovni Obtusenomu predava, Czitaczia izkerna (immediata) imenujesze. Tedar

5-ich Pozivanye vu Nazochnozt Tabule Distriktualzke, ali Szuda Gozpochinzkoga, ali Magistrata jeli Szl. y Kr. Varasha, jeli Tergovischa predszlobodnoga, takaj po kanczelistih szlishnoga Szuda zversheno, za valyano imasze. 1807: 8. § 5.

§.42 .

Kak y gde zvershavasze.

Gledch Pozivanya Nachin Czitaczia druga je

1-ich *rechna*, druga *piszmena*. Ona je navadna I. vu Dieti 723: 7. II. vu Varashih, ali Ter-govichih predszlobodneh, kad Podlaga Pravde frtv. 60. ne broji Pr. Vlad. a. r. III. vu Szudih Gozpochinzkeh, kad Mus bisze szim pozivati imal. Piszmena je

2-och vre *oszobna*; vre je po *Szudbenczu* predana; vre na hisna Vrata pribita, kak pod Admoniczium je recheno. Medtem

3-ich Nijedna Czitaczia biti nemre, nit vu Czirkvi, kajti z-Poszli szvetskemi Szvetozt Mezta ozkrunitisze neszme. S Steph. L. 2. C. 18. Niti

4-ich po Nochi, ali Mraku, nego po Danu 723: 32. §. 4. Odkud Chin szudbeni nijeden po Mraku nezverzshavasze. More vendar Dan koji god, takaj szvetechni, ali nedelyni zvershitisze.

§. 25.

Szudbenczev Poznanye.

Po Imenu Szudbenczev, po kojeh Szudecz Pozivach Litz pozovni Obtusenomu poszlati more, razmevajusze jedino Podlosniki, y Zselari Ztranke pozvane; ove izte Ztranke Podlosnikov, ali Zselarov Sene, Ztranke pozvane Szlugi, ali Decza pravedne Dobe, iz Oblazti ochinzke josh van ne zpuschana. 807: 8. §. 4. Zato Czitaczia neztoji predana

1-ich po Tesaku, ali Seni Ztranke pozvane, ali Fiskalu, ali drugu pri Pozvanomu Szlusbu obnashajuchemu: kajti vszi ovi Ztranke pozvane Szudbenczi niszu D. 4. p. 2.

2-och po Szuczu, ali Deszetniku szelzkem, zmed jednoga iztoga Mezta Zkupladavczev on, pozvati nemresze, koji nyegov Gospon Z. nije. D. 9. p. 3.

§. 26.

Pred Szud Dojtje visheverztno.

Takaj gledech na Szud Dohod, Pozivanye je visheverztno. Tak jedno chinisze

1-ich na osobno Dojtje, y pred szud Ztatje (*ad personaliter comparendum, et juri standum*): ovak pozvani taki na Pochetku Pravde vu Pershoni na Szud dojtji ima.

2-och na osobno Dojtje (*ad personaliter comparendum*): ovak pozvani more takaj po Prokuratoru pred Szud dojtji. Ali Prokurator vu pizmenom pred Szud Dohagyanyem ochituvati to zkupa mora, da nyegov takaj Glavar (*principalis*), kad potrebno bu, pred Szud vu Pershoni dojde. Poleg takvoga Ochituvanya Glavar, prez dasze znovich bi pozival, pred Szud vu Pershoni szvojoj dojtji ima, kad Nazochhozt nyegva bi bila potrebna v. P. za Priszegu poztaviti. D. 4. p. 4.

3-ich na pred Szud Dojtje (*ad comparendum*). Ovak pozvani more ali szam, ali po Prokuratoru pred Szud dojtji: nego za Priszegu poztaviti, akosze to bi vu Techaju Pravde potrebuvalo, Glavar y pak, ter na osobno Dojtje pozvatisze mora. D. 16. p. 121.

4-ich na pred Szud Dojtje, y da szvoje zkupa pred Szud naj ztavi (*ad comparendum et suos una ut juri statuat*). Ovak pozvan, vu Priliki pred Szud Dojtja, szvojeza pred Szud poztavlyene, jedino ochituvati, y szamo vu Dugovanyztvu nye vu Pershoni pred Szud ztaviti ima.

§. 27.

Czitaczia za temelynum 1) za dalyeini Pogovor.

Pozivany na jednu iztu Pravdu, vishe takaj biti more. Zmed oveh pervo velisze poglavito,

drugach temeljno (fundamentalis), drugeszu ali na dalyeini Pogovor; (*continuatoriae*); ali nazpomenzke (*reflexoriae*); ali takve, koje nit jedne, nit druge niszu. Czitaczia na dalyeini Pogovor zpada jedino na Obtusenoga Dosheztnike, y chinisze po Szmerti Obtusenoga, vu kojoj Priliki Dosheztnikom Prepiszi takaj perve Czitaczie poshilyajusze. Medtem

1-ich Za premenyenom vu-Szlusbi Ravnitelu Pravdih Kr., Dosheztnika ovoga pozvati treba nije 792: 16. §. 5.

2-och Vu Pravdi proti czele Obchine podignyene, na mezto vumirajuchega iz Obchine, Doshestnika nyegvoga na dalyeini Pogovor pozvati, y pak ne trebujesze. D. 6. p. 50.

§. 28.

2) Nazpomenzka.

Czitaczia nazpomenzka zpada na onoga, koji vu Pravdi vre ztal je, y szad josh ztoji, ter biva iz Zrokov

1-ich Kajti Pravda bi naszela bila: vu Pripadu ovem Obtuseni na Pravdu, akoszebi y pak podigavala, nazpomenzki pozivasze §. 48.

2-och Kajti Obtuseni Priszegu poztaviti bi imal, vu Pochetku Pravde na oszobno Dojtje ne pozvani. Takov na Poztavek Priszege y pak ter nazpomenzki pozivatisze mora. §. 26.

3-ich Kajti Pravdu szudechi v-Komesh, ali Szudecz Varm. bi bil ali vumerl, ali iz Chazti preshel.

4-ich Kajti Tusitel Pravdu poprijeti (reassume-re) bi zamudil bil: ar vu Pripadu takvom szamo poleg novoga nazpomenzkoga Pozivanya, more dalye pravdatisze. §. 44.

5-ich Kadasze Akczia na Ponovlenye bi po-

dichi imala, kajti med Letom Oszuda na Egsekucziu izpelyana ni. D. 1. p. 134.

6-ich Kada Akcia iz novoga bisze podigavala *), Pozivanye nazpomenzko y ovoj pridajesze K. III. Z. III. §. 56.

*) Vu ztarom Vremenu za Szudoztajum (juristitium) tak dietalzkum, kak szurekczionalzkum, tulikajshe kad Tusitel je vumerl bil, ali Oszuda, dalyeino Tiranye Pravde na drugo Pravicz Vreme prehitajucha, kad sze je bila zapuztila, nazpomenzko Pozivanye vu vsih oveh Pripadih chiniloszeje. Denesz za Szudoztaji takvemi Rok ilit, Termin razglashujesze; kad pako jeli Tusitel vumiral, jeli Oszuda odshalyajucha kadsze bi zamugyavala, Ztranke vu obodvojem Pripadu prez vszakoga novoga Pozivanya, vu povrachajuchesze Pravicz Danih y pak na Szud dojtati imaju. 802: 19.

§. 29.

3) y druge Fele.

Ima y takveh Pozivany, koja nit na dalyeini Pogovor, nit nazpomenzka nizu, ar takvoga szlishaju, koji nit doszad vu Pravdi bil ni, nit Obtusenoga nije Dosheztnik. Vu oszebnom

1-ich Zkupiladavci, ali kojem kajgod vre nad Dugovanyem pravdenom bi lesavalo, y zato vu Pravdi ztati bi imali, ako iz pervoga Pozivanya vansze bi bili zpuztili, pozvatisze na tu iztu Pravdu takaj imaju: ar nigdo nepozvani Egsekuczii pod verchisze dusen nije. Ali oveh Czitaczia niti na dalyeini Pogovor, kajti Obtuseneh Dosheztniki nizu, niti nazpomenzka nije, kajti vu Pravdi josh bili nizu.

2-och Kada Obtuseni Imanye pravdeno bi pod viszechum Pravdum na drugoga prenashal, vu Pripadu ovem Tusitel takaj Ladavcza vezdashnyega pozvati ima, ar y ov kakti nepozvani bisze szuprotztavlyal. Ali y ovo Pozivanye od dveh

oneh, iz Zrokov izteh razlucheno je. D. 6. p. 2. Medtem chineno vu Pravdi zkladnoztne (§ 89. K. II. Z. O. II.) od Obtusenoga Naznanuvanye, da pod viszechum iztum Pravdum, medhisno Ladanye szvoje prodal je, Pozivanye Kupcza chizto nameschuje, ar ov prez Pozivanya vszakoga, vu iztoj Pravdi od potlam vre ztati ima 807: 21. §. 12. Tulikaj

3-ich Izladavec z ako taki vu Pravdi bi vre ztajal, ako vendar nyemu Izladavnik (evincendus) Imanye pod Pravdum viszechum predaval bi, vu ovoj novi Kakvochi t. j. kakti Ladavec z, Izladavec z (evictor) pozvatisze y pak ima. Niti ovo Pozivanye, nit na dalyeini Pogovor, nit nazpomenko ni. D. 7. p. 2.

§. 30.

Rok (termin.) doztojni.

Morasze pako Obtusenomu za pred Szud dojtiti, doztojni Rok poztaviti. Vu oszebnom

1-ich vu Dieti dajesze Rok od treh Danov. 723: 7. §. 9.

2-och vu Pravdih z vandiatalzkeh, ako Obtuseni vu Varmegyii ztoji onoj, vu kojoj je Predszuddojtja Mezto, Petnajztkke dve — vu trejti Petnajztkke tri — vu cheterti chetiri, y ne vishe davajuszze 723: 26. §. 2. 1613: 23. §, 5.

3-ich Ako taki Petnajztkke, szamo z-Danom, koji Litz pozovni vu Ruke Obtusenomu predal-szeje, y z-Danom Predszuddojtja, bisze izpunavale, ztoji vendar Pozivanye. Jednako

4-ich Ako taki Mandatuma zezivajuhega Krepozt poleg 1ae 33. checz 60 szamo Danih ter-pela bi, ako vendar Madatum izti Juratushu, ali Szuczuz, na koga zhaja, med Dani 60. od Vandavka brojeh prevdaval bisze, ztoji y pak Po-

zivanye, ako taki Mandatum za Danih od Vandavanya nyegvoga 60. Obtusenomu bisze predaval, szamo da ovomu predan je med Dani 60. od Dana brojeh, kad Juratushu ali Szuczu Varm, on izti predalszeje. D. 5. p. 2.

§. 31.

Lizta pozovnoga (Citatoriarum) Potrebchine.

Odkud pozivajuchi na Szud Litzt vu szebi zadersavati ima

1-ich Tusitela, y Obtusenoga Ime, y Dugovanyztvo, ne zadnyich na Felu izpelyavno (specifice), nego na Tusbu, gde ova na Felu vre izpelyana jeszu, izta odposhilyajuch (ad actionem provocative). 2ae 26. D. 10. p. 3.

2-och Mezto na Szud Dojtja: za Szude vendar, k-Meztu privezane, Mezta Imenuvanye potrebno nije 723: 30. §. 6. Da vendar Szegurnozt vu nyem imasze od Kuge, y od Neprijatela. 1454: 10. 599: 46. 2ae 59. 723: 32.

3-ich Za Dan pred Szud Dojtja Mezto prazno, za dati tam napiszati Dan izti po Szuczu, pazlyivo vendar na Petnajtke, y Dan izti, szvetkuvanzki Dan da ni. 723: 29.

4-ich Zaporku y za szledeche takaj Pravicz Dane: da Obtuseni Izgovora nima, kakda ne za szledeche takaj Dane, nego za Dan szamo napiszani pred Szud dojti. pozvan bi bil.

5-ich Datum, ar ovomu vu vszakem Vuchitelztvu ztati je 2ae 17. y navadni Szuczza Podpiszek.

§. 32.

Kak zvershene Czitacie Szvedochantvo.

z-Potrebchinami ovemi obzkerblyen Litzt

pozovni, dasze Obtusenomu zrez, y kakszeje predal, zverhu toga Szvedochantvo, pozivati dava-
juchemu potrebno je: ar Nepravednozt zpochi-
tajuchemu dasze Citaczia za izto pravedno je
zvershila, kak drugach to on bi probuvati mogel?
Vu ov Czily, Litz ov szvedochni, szledecha na-
pervodat mora

1-ich Nachin, Vreme, y Mezto zvershene
Czitacie: ar iz oveh vanzpuscheneh Szumnya za
Nepravednozt podajesze.

2 och Ime Szudbencza, pokem Litz pozovni
Obtusenomu poszlan je. D. 8. p. 3.

3-ich Rok, iliti Termin, t. j. Dan Predsud-
dojtja: ar drugach Obtuseni, ali nebi pred Szud
doshel, ali da Pravda naj naszede, bi potrebuval.

4-ich Datum 2ae 17. Pr. y Podpiszek Ju-
ratusha, ali Szuczza Varm. koji Lizta takvoga szve-
dochnoga vandaje *).

*) Szvedochantvo ovo Pozivach, ali na Piszmo
razluchno poztavlya, ali pak Czitaczii pervopiszne
naherbtuje, chije szamo Druge, iliti Pare Obtusenem
ne pako Pervopisz predava: ar ov k-Levati prilosit
imasze.

§. 33.

Pozivanya Krepozt.

Zvershene Nachinom pravednem Czitacie
da Krepozt vre vidimo ; je pako ova :

1-ich Dusnozt naversuje vszem, k-Szudu po-
trebnem Pershonam, na odlucheno Mezto, y vu
Vremenu odregyenom, szebe poztaviti. Dapa-
che ako taki Falinga koja vu Tusbisze bi zpazu-
vala, ali Szudecz ako taki neszlisni bi pozval bil,
szamo da nyega szuditi vu drugeh Poszlih nyeg-
veh more on, na Szud dojti Obtuseni vszikak mora,
y Pravde Naszed potrebuvali. Ar Naredba Iznimke

proti Czitaczie zabztuny poztavila nije, prez Dojtja pako pred Szud kaksze ove bi napervodavale? Ako vendar Obtusenoga pozival bi Szudecz nemochni (incapax) v. P. plemenitoga Varash, zaradi Chinov oszobneh, ali gibucheh Dugovany, Obtuseni na Pozivanye Szucza takvoga pred Szud dojti dusen nije; ar Varash vu oszobnemi, ali gibuchemi Plemeniteh Szudecz nije neszlishni, nego nemochni.

2-och Pravdu vizzeti chini. 1ae 27. Medtem Tusbe Szuczu vu Ruke Predavanye, y po ovom nachinyeno Akczie jedino Podpizavanye, Pravdu vizzeti josh ne nachinya, nego Predavanye ztopram Lizta pozovnoga Obtusenomu. D. p. 28.

3-ich Pretergnyuje Oztarenye 1ae 79. pod izti Nachin. D. p. 28.

4-ich Podtvergyuje Pershonu Obtusenoga, t. j. proti Pershoni Obtusenoga iznimuvati, vre Tusitel nemre, nego Obtuseni akoprem za tusiti (active) nemochni, more vendar kakti Obtuseni proti Tusitelu vsza ona chiniti, koja za szebe obraniti Naredba vszakomu Obtusenomu dopuscha, anda moresze tak na vekshi Szud opozvati, kak y Pravdu ponoviti, kak to vre drugde rechenoje K. I. Z. II. §. 146.

5-ich Ztvarja Pretechenye: t. j. pozvanoga Obtusenoga, prez Kastige krive Zabave, zaradi izto-ga Dugovanya, jeden izti Tusitel, vre drugam pozvati neszme.

DEL VI.

Od Zdisenya Pravde (Levata).

§. 34.

Levata 1) iz Pervehpiszov.

Levata je Piszmo szudbeno, iliti Szudu predano, po kojem Tusitel Pravdu, po Czitaczie zachetu (incaminatam), Dan vu Liztu pozovnom ztavlyen, pred Szuczem na Pregovor poztavlya, k-Piszmu takvomu prilositi imasze.

1-ich Akczia, y nyoj podpoztavlyena Czitaczia vu Pervompiszu, z-naherbtenom zverhu zvershene Czitaczie Szvedochantzvom. Szuprotivno

2-och Vuchitelztva *) druga szamo vu'Prepiszu k-Levati pritzavesze, y szamo pod Tchajem Pravde, na Potrebuyanye Ztranke Per-vopisz imasze pokazati. Nego

3-ich Levata z-Akczium da szlasesze; kajti Szuczja y Ztranke ravna szamo Akczia, y ne Levata. Zato Levata z-Akczium neszlasechasze naszeduje. D. 12. p. 5.

*) Vuchitelztva k-Pravdi pridrusujusze, ali pod Szlovum, ali Brojem (numero). Kada vendar Tusitel szvoja z-Szlovami imenuje, Obtuseni onda szvoja z-Broji, y nazopet nakerschiva, za preprechiti Piszmi h Pomeshanye.

§. 35.

2) Iz Parov.

Levata Dan on, koji za dojtj pred Szud

Obtusenomu, vu Liztu pozovnem napiszan ztoji, Szudu Pravdu krojechemu predati, y Taksza zkupa levatalzka poztavitisze ima: vu Szudih medtem oszminzkeh, takaj med Dani tremi, to izto szlo-
hodno chinisze D. 1. p. 3. Dan pred Szud Dojtja medbrojeh D. 10. p. 5. Vu szuprotivni Pripad more Obtuseni, iz Parov szebi vu Prilike Pozivanya pred Szud predaneh, iztu Pravdu zdichi y Tusitela vu Levati takvoj iz Parov obszuditi izprosziti

1-ich Vu Kastigi Szuda Kr. 6 Marke chinechoj, y vu $\frac{1}{3}$ Obtusenomu idechoj zae 86. §. 11. Marke ove mahom z-frm. 1, drugach pako ali z-dvemi, ali z-chetiremi Forinti izplachivajusze (§. 98. K. II. Z. II. O. II).

2-och Vu Ztroskih pravdeneh nyemu zro-
kuvaneh D. 6. p. 52.

3-ich Vu Odvezanyu od Prayde *ond.*

§. 36.

Ova ne szvetujesze.

Neszvetujesze medtem Pravdu iz Parov na Govor_{verchi}: ar

1-ich Tusitel, kajti po Levati iz Parov Obtuseni biva, more z-idechem Obtusenomu Dobrochinztvom szlusicisze takaj, ter dati Zroka, zakaj Termina zamudil je, koji ako zadozten bi bil, onda od Kastige on ne szamo prozt biva, nego y ako Takszu levatalzku poverne, more Pravdu szvoju vu iztoj Levati iz Parov dalye popelyati. D. 10. p. 5. Szuprotivno

2-och Akosze Tusba iz Parov ne zdigne, potom Tusitelu josh Skoda naztaje: ar pokehdob da Tusitel Dan drugi, ali vu Szudih oszminzkeh Dan 4ti Pravdu zdignuti nemre, Tuisisel zato

Obtusenoga znovich bu pozivati moral, kaj prez Ztroskov noveh ne biva. D. 14. p. 5.

§. 37.

Levata prekeszna.

Ako vendar prekeszno Pravdasze bi zdigavala, vu Pripadu ovej more Obtuseni

1-ich pred Szud takaj chiztone dojtj, y onda Tusitel Obtusenoga znovich pozvati bu moral, y Pravdu zdichi znovich.

2-och More y pred Szud dojtj y Naszed potrebuvi, na koju Proshnyu Levata zaizto naszela bude D. 6. p. 4. Medtem

3-ich Na prekesznu Levatu, ali prekeszno Poprijetje (reassumptam), pred Szud dojduchi (comparens), proti prikeszni Levati, ali Poprijetju prikesznomu, naj mahom iznimuje, kajti to poszle chiniti vre neszme. D. 11. p. 5.

D E L VII.

Od Predszuddojtja, Izvikanya y Tverdoglavztva.

---

§. 38.

Pred Szud prvi ali Dan trejti dohagyasze.

Dojtje pred Szud je on Chin szudbeni, po kojem Obtuseni pred Szud pozvani, y kad kad takaj izvikani, szebe na Dan odluchen, za na-

zochnoga na Szudu poveda. Drugo je *rechno*, *piszmeno* drugo. Ono Szudecz, kad pizhati nezna Obtuseni, ovo pako Obtuseni, ali Nadztojni-nyegov vu Pravdu, mahom za Levatum napishe. Vszako biti mora

1-ich Vu Szlosznozti z-Pozivanyem pred Szud. D. 4. p. 4. Kajti ne biti, ali falingazto biti, vu Praviczah vsze jedno je.

2-och Dan, za pred Szud dojti vu Liztu pozovnem odregyen, josh pred Zahodom Szuncza, koji do onda czel za pred Szud dojti dajesze. 723: 32. §. 3. 4. Medtem

3-ich Vu Szudih oszminzkeh takaj Dan trejti Terminusha zkupbrojeh D. 5. p. 4. Dapache

4-ich Vu Szudih oszminzkeh akoprem y za tremi Dani bivalo bi, szamo da biva pred Odszudum Tverdoglavztva *ond*. Ztroske vendar Tusi-telu Mudenya, Obtuseni onda povernuje, kada Stentanya Ztroka dati, jeli hotel, jeli mogel nebi, ne pako onda, kada takvoga bi daval. D. 7. p. 4.

§. 39.

Zamudek za Izvikanyem Tverdoglavnozt poragya.

Po zamugyenem Dojtjem pred Szud, Izvikanye (proclamata) biva, t. j. Vrata, y Obloki Hise szudbene odprejusze, y Levata zatem na Glasz prechtejesze, potlam pako velisze, da Obtuseni kajti josh nazochen bil nebi, a Zahod vresze bi priblisaval, za pred Szud dojti izvichujesze prvi, drugi, y trejti put. Za zvershenem ovak Izvikanyem, Oszuda poszle Tverdoglavnozti *) pri Svetlozti Szveche mahom izrechesze 723: 32. §. 4. ter pri Szudih peshneh Dan izti Termina D. 2. p. 3. vu Szudih pako oszminzkeh Dan ztopram cheterti D. 14. p. 6. Vanznemi

1-ich Pravde [zaglavne: ar na takve nezta-vechisze razpishjesze, razpizsan vlovisze po vsza-

kem, dopelyasza pred Szud, Pravda poszle dalye popelyasze, y poleg p'oztavlyeneh Prob Oszuda napravlyasze. 563 : 39.

2-och Pravde redovnichke : vu oveh tverdoglaven po Ruke vlatzne pred Szud ztavlyasze, ali z-Prokletztvom kastigujesze.

3-ich Pravde na Szud oszminzki opozvane : ar na takve Obtuseni ako taki dojti bi zamudil, Pravde vendar takve previgyujesze, nego Obtuseni jedino na 7tvo opozvatisze nemre, kadga obszuditi bisze pripetilo.

*) Oszuda Tverdoglavnozti ztoji vu Obszugyenyu vu czelom tusitelzkiem Potrebuvanju, na kuliko k-Naredbam prizpodobitisze bi moglo. Kajti Szudecz poleg Naredbih szuditi mora. 729 : 38. D. 13. p. 5.

§. 40.

Oszuda ove vu Tabulih Dan 15. pochiva.

Za izrechenum Oszudum Tverdoglavnozti, Egsekuczia zadnyih prozsisze, vu Tabulih vendar Distriktualzkeh, y Oszminzkeh Obtuseni josh Dan 15. chekasze, med kojemi ztavechisze

1-ich Ako Mudenya Ztroka naredbkoga daval bi, od Oszude odlehkotisze, y Pravdu dalye popelyati more, prez vszakoga Povratka Ztroskov. 723 : 32. §. 9. 729 : 38. §. 6. Ako vendar

2-och nebi nikakvoga daval : Oszuda onda z-pridanemi Ztroski Mudnozti podtvergyujesze, y Egsekuczia za ponovlyenum Proshnyum dopitasze, y zvershujesze. 729 : 38. §. 7. 8. Medtem

3-ich Ako Pravda podlescha bila bi Pogovora dugoga (longae litis), onda y prez danoga Zroka, poleg Povratek jedino Ztroskov, dalyeshnye Branenye Obtusenomu dopuschasze. *ond.* D. 13. p. 5. Szuprotivno

4-ich Za Dani 15. nikakov Zrok vishe ne

prijemlyesze, nego Egsekuczia z-Ztroski zkupa biva Mudnozti, kak ozdi pod 2och recheno je 729: 38. §. 7. 8. Zvan da vishe Obtuseneh vu iztoj Pravdi bi ztalo, ar onda doklam zverhu vszeh Pravda ne mine, Eksekuczia odvlachujesze.

§. 41.

Zroki naredbzki za vugnutisze Kastigt ovoj.

Mudenya (morae) Zroki naredbzki jeszu:

1-ich Ako Obtuseni *), vu Vremenu doztnem genuchisze, na Putu vu Beteg je prepal 723: 32. §. 8.

2-och Ako po zlevajuhehsze Vodah bil je zadersan. *ond.*

3-ich Ako Beteg Konya Putuvanye je zaprechil, mezta kojega drugi nit kupiti, nit poszuditisze mogel ni zae 59. §. 2.

4-ich Ako Obtuseni na Putu vlovlyen je, ra nyen, ali vmorjen *ond.*

5-ich Litz prokuratorzki vu Vremenu poszlan, ako po Zamudku navadnoga Lisztonoszczza, ali po Pripechenyu kakvem k-Prokuratoru ne navadno keshnejé je doneshen. D. 7. p. 4.

*) Obtuseni na osobno pred Szud Dojtje, y pred Szud Ztatje ne pozvani, josh to ima probuvati, da niti Prokuratora valuvati Priliku imal ni: ar tak nepozvani takaj po Prokuratoru pred Szud dojtji bi bil mogel D. 3. p. 4.

§. 42.

Dvoja Tverdoglavnozti Fela.

Medtem Tverdoglavnozti Ozuda je dvojverzt-na: druga velisze

1-ich *iz ne Dojtja (ex non venit)*: ova vu Govorih nikakveh ne temeljujesze, kajti nikakvi napiszalisze niszu. Zato ova vsza Vrachtva

pravdena preresuje, vanzemshi novoga Szuda 729: 38. §. 8. Druga je

2-och iz ne Branenya (*ex non defendit*).

Ova zhaja van za Vuha versenemi tak Oszudami opomenyzkemi, kak Oszudum Dan zadnyi za Govor napiszati ztavechum. Kajti vendar Oszuda vszaka, anda y ova vu Govorih, ako koji bi poztavlyeni bili, temelytysze ima, odkud Szudecz poleg ztavlyenih Govorov, y Probih bi szuditi imal, zato ova Tverdoglavnozti Oszuda Vrachtva pravdena, koja jedino Govorom ztavlyenem idu, preresuje.

§. 43.

Opetdojtje pred Szud.

Pred Szud Opetdojtje (Recomparitio) je drugo na viszechu Pravdu na Pogovor Ztavlyene. Biti mora ovomu puti tuliko, kulikoputi

1-ich novo chiniloszebi na Szud Pozivanye: vu ovom Pripadu novo takaj biva Pravde Zdiseanye, iliti Levata nova, koja pridohodna velisze. Ova vszevdily vu Pravdi napishujesze z-Perom (stylo) levatalzkem navadnem, y zkupa Szvedochantzvo zverhu pravedno zvershenoga Pozivanya pod Szlovum prilasesze. Levatu takvu vтик szledeti poszle ima Opetdotje pred Szud vszigdar.

2-och Kulikoputi Oszuda, Govore dalyeine na drugi Termin (Pravicz Vreme) odposhilyajucha, bi izgovarjalasze. Vu Naztaju takve Tuisitel Pravdu poprijeti (reassumere), Obtuseni pako pred Szud dojtj opet ima. 802: 19.

§. 44.

Zamudek ovoga takaj kastigujesze.

Dusznozt Pravdu poprijeti, y pred Szud dojtj opet, tak chverzto vese, da

1-ich Tusitel Pravdu szvoju poprijeti zāmu-
dechi, nyu poleg jedino novoga nazpomenzko-
ga Pozivanya dalje tirati more. Dapache

2-och Ako Tusitel nad Pravdum szvojom chez
vishe Vremen Pravicz bi zazpaval, onda na Prosh-
nyu Obtusenoga ov odvesujesze, y Tusitel jedino
z-novem Szudom vrachitisze more. D. 4. p. 29.

3-ich Obtuseni za poprijetum po Tusitelu Pra-
vdum na Szud opetdojti zamudechi, takaj za Oszu-
dum Vreme, za branitisze zapirajuchum (praelusi),
obszudisze, y ako Govori nikakvi predishli nizu,
pomochiszi szamo po Szudu novem mogel bude.

D E L VIII.

Od Iznimuvanyih.

---

§. 45.

Po szebi szameneh ne haszne.

Iznimuvanya vu obchinzkom jeszu Razumnya
(rationes), z-kojemi pravdajuchisze, jeden dru-
goga Velenya, prehititi terszijusze. Ova

1-ich po szebi szameneh prez dasze naper-
vo davala nebi, nikaj nehaszne. kajti Szudecz
ona more y neznati, y Ztranku zkupa obnashati
neszme. Ali

2-och szamo takvasze imaju napervodati, koja
nit prazna Szlama nizu, nit jeli Szucz, jeli Ztran-
ku ne pogerduju: ar Govore nevalane Szudecz iz
Szlusbe szvoje zamechuje, oszmradyiva pako
ne szamo prekrisuje, nego y Kastigi podmeche,

ali Opiranya Jezika (Emenda linguae), ako Ztranka, ali Ozkrunenya Szuda, kad Szudecz bisze bil vredil. 49: 365. Medtem

3-ich z-nyimi szlusicize more tak Tusitel, kak Obtuseni, tak Medvlezitel, kak Izladavec.

§. 46.

Oveh Fele.

Jednaszu

1-ich *Dugovanyztvena* (meritoriae) druga odvlächlyivna (dilatortiae), drugach naszegyujucha, zvekshinum *Iznimke* zvana (exceptiva). Oveszu Obtusenomu lazto vite, ona pako liztor Dugovanyztvo szlishaju, y jeszu

2-och ali *zvünzka*, ali *nuternya*: ona od drugud, y ne iz Jederke Pravde, kak ova vzimlyusze, vubijaju vendar Pravdu, akosze dokasu, od kud y vmarjajucha zovusze. Dvojaszu szamo takva Oztarenye, y kriva Zabava. Nuternya drugaszu

3-ich *China*, druga *Pravicze*: z-onemi povedasze Chin da alisze chizto ni pripetil, ali ne tak, kak Tusba zadersava; z-ovemi pako ne Chin, nego szamoto nedopuschasze, da Potrebuyanye vu Tusbi ztojeche, iz Naradbih bisze moglo ztavlyati. Ozde szamo od *Iznimkih*

§. 47.

Iznimke Pravdu ne vmarjaju.

Haszen dvoju Obtuseni iz Iznimkih ima; jednu, dasze z-tusbenom Dugovanyem duse vsivati, drugu pako, da iz poginechega czeloga Duvanya pravdenoga naj menye Ztranku jednu za sze more obraniti: ar Iznimke y Pravdu podusavaju, y duseshi ove Techaj Ztroske takaj, vekshe Tusitelu zrokuje, zaradi chesza Tusitelu Pra-

vda na zadnye dodihaszé, y nyega k-Zjedinenyu pripravneshega Obtuseni dobiva. Kajti pako ov po Iznimkih ne Dugovanyztvu, nego k-tomu szamo bi prigovarjal, da Pravda Szlošenyeszvoje (formam), od Naredbe odregyeno nima, zato

1-ich Tusitel Obtusenoga od Iznimkih odvrachati terszitisze ima; ali da na Dugovanyztvo odgovarja, vpravga pozivajuch; aliga vu Dugovanyztvo shegavo zapletajuch, v. P. Inkvisicziu poprechnu prilosech, y Tusitela prichekajuch, jeline Szvedoke bu vchekaval Medtem

2-och Obtuseni, pokedob da do onda na Dugovanyztvo odgovoriti dusen nije, doklam neg jednu Iznimku josh bi imal, zato Szvedoke za Probu Tusbe napervodoneshene, vu Iznimkah naj ne vchekiva, ar ztem iztem Pravdu vre zpoznaval bi; nego Iznimke josh napervo ne doneshene, vsze po Redu, nijedenu van ne zpuschajuch, naj naprej poshilya.

§. 48.

Jedino naszezti Pravdu chiné.

Probuvané pako Iznimke krepozt je ona, da prozto Pravde Naszegyenyé za szobum vleche (condescensionem simplicem), iliti zaradi Falinge Pravde zvunzke, Pravde vu perveji nyein Ztalish Nazadhoh, a Pravdu da ne vumarja: ar proti Dugovanyztvu Iznimke nit nepoztavlyajusze, anda ono nit zatreti nemogu. Zato

1-ich Tusitel Pravdu iztu poleg nove Akcie, y podlošenoga ovoj nazpomenzkoga Pozivanya znovich more podignuti prez Vrachtva novoga Szuda, y to puti tuliko, kulikoputi Pravda bi naszedala. Zato takaj

2-och Oszuda naszedenzka (condescensoria) na vekshi Szud preneszlyiva nije, ako taki Vuchi-

telztva na izto Dugovanyztvo Pravde zpadajuoha
vre bi sze napervo doneszla bila D. 9. p. 40.

§. 49.

Jeih Fel vishe.

Iznimke Obtusenomu Naredba dopuscha
ove 5. *)

1-ich *proti Levate*: ako Akctie Par, ali Lizta
pozovnoga, z-Pervempiszom k-Levati prilosenom
zkupszlagalsze nebi D. 12. p. 5, ali ako Levata pre-
keszna bi bila. D. 6. p. 4.

2-och *proti Szudztvu*

3-ich *proti Liztu tusbenomu*, ako ov Potreb-
chine zvunzke vu Delu IV. Ztrani ove II razlo-
sene, imal nebi:

4-ich *proti Pozivanyu*, ako falingazto, ali
nepravdedno bi ovo zversheno bilo, z-zamugyene-
mi Potrebchinami szvojemi, vu Delu V. ondi po-
vedanemi.

5-ich *proti Imenu Pravde (institutum)*.

*) Na Meztu ovom pripazi I. da Iznimuvanye
proti Tusitelzvu, k-Iznimkam naszedenzkem, kak to
malo dolye pokazalosze bude; pribrojitisze nemre II.
Iznimkih da akoprem vech od treh bi bilo, nistar-
manye daszeszamo tri napervo donezti dopuschaju 792 :
16. §. 4. III. Da vu vszake Iznimke Govori szamo tri
chetiri pako vu Dugovanyztvu, y tuliko Odgovori
davajusze *ond.* 729 : 43. §. 12. vanzemshi Pravdu na
Vupelivanye vu Lozah Zkladnozti, gde vu Iznimkah
szamo Dvogojvor, vu Dugovanyztvu pako szamo Troj-
govor dopuschenje 807 : §. 13. IV. Da Iznimke naper-
vo donashajusze vre *neizraven (indirecte)* v. P. kad-
bisze tak iznimovalo „Pro I. (t. j. za Obtusenoga)
k-Naredbi Tusbu prizpodobitiszi izproshuje; ali *izraven*
(*directe*), kadasze Falinga no oszebno bi zpelyavala.

§. 50.

Dvojverztna proti Szudztvu.

Iznimka proti Szudztvu dvojverztna je

7*

1-ich *proti Szudztvu osobnem* (personalem): kada Szudecz ali zaradi Falinge zdushne (morali), v. P. Odurjavanya, ali Podmitenya; ali zaradi Falinge Szuczu ne pripiszlyive v. P. Rodztva, ali Shogorztva z-Tusitelom, ztranchen bil *).

2-och *proti Szudztvu dugovanyzkomu* (realem): kada bisze velel Szudecz, da Szudbenozti zverhu Dugovanya na Tusbu zpelyanoga nima, v. P. ako zverhu fortv. 3000 Tusba pred Velikem Szuczu varm. bisze podigavala **).

*) z-Izninkum ovum chizto zpametno dasze szluisish, ar nyu ne probujuchi vu Ozkrunenyu Szedischa obszudisze; z zadnyeshum pako ne Ztranchnozt, nego Neszlishnozt zpochitujesze. Ovu takaj od *Nemochnozt* da razluchish; kajti pred Szucza nemochnoga dojti Dusnozt nikakve ni, vu oszebnom I. Plemenitomu pred varaski Magistrat vu Pravdi osobne, ali zaradi Dobar gibucheh; II. pred Ztol Duhovni vu Pravdah, szvetzkeh nyemu nepodverseneh, dojtinima nigdo; III. pred Szud szvetzki vu Pravdah na Ztol duhovni zpadajucheh takaj nigdo.

**) Vu podlesechom Ztrahu, dasze Szudztvo ali ztranchno, ali neszlishno, nebi mozbit podtvergyavalo, Mandatum zabranlyivi (inhibitorium) zadobiti imasze, koji akosze dobil nebi, y Szudztvo Oszuda ako bi zrez podtverdila, onda za takvum Oszudum, ar preneszlyiva nije, Govor szledechi vtik poztavlyasze „*Pro J. sententiam praemissam pro adpellata dalarat t. j.* Za I. iliti Obtusenoga (razmevasze Prokurator), pred szlanu Oszudu za na vekshi Szud opozvanu izgovarja. Nego y Oszuda iz Dugovanyztva opozvati, y za nedopuschanum mozbit Adpelatum takvum Mandatum preneszlyivi zadobitisze ima. Ovem Nachinom kad Pravda pred Szud vekshidozpe, Szudecz previgyevajuchi nyu onda redom od Levate pochemshi prehodi, y gde pod pervum kojum god Oszudum Govor recheni zpazuje, Pravdu dalye nit ne chteje, nego ako za pnenapraviti Oszudu Temelya bi nashel, Pravdu naszezti mahom chini, z-velikem za izto Tusitela Kvarom, koji Pravdu naszeduchu iz nova pocheti imal bude, z-Zgubichkom vszeh doszad imaneh Ztroskov.

§. 51.

Proti Imenu Pravde Vojuvanye gola Iznimka vszigdar nije.

Ime Pravde, iliti Institutum dvoje zname-
nuje

1-ich *Putu*, po kojem zpelyano na Tusbu Dugovanye ischesze: vu Vzetju ovem kad Institutum vu Dvojimbu vlechesze, onda Oszuda Institutuma naszedecha nemre opozvatisze: ar Oszuda takva svamo Puta odszuguaye v. P. Puta Kvara, kad pod Plaschem Kvara Repoziczia od Szuczca Vel. varm. prošilaszebi, ne pako Dugovanye izto, koje Putem drugem josche izkatisze more, z-Pravdam najmre ali repozicionálnzkum ali mochnum (violentiali).

2-och *Naredbu*, iz koje nekajsze ische: vu ovem Vzetju kad bisze velelo, da Imena Pravda nima, onda Iznimuvanye takvo je liztor dugovanyztveno ar kad Tusitelu velisze, damu Naredba fali, vu kojojse bi mogla temeljiti Tusba nyegva, onda iztomusze Potrebuvanye za izto vzimlye, odkud ovo kad Naredbe nima, po nikakvem Putu izkati nemre, y zato Oszuda, koja iz Zroka takvoga Ime Pravde naszezti chini, kakti dugovanyztvena, takaj na vekshi Szud preneztisze more, y nyoj vsza Oszud dugovanyztveneh Vrachtva takaj idu D. 6. p. 40.

§. 52.

Proti Tusitelztvu Iznimuvanye.

Szuprotivno *proti Tusitelztvu* Iznimuvanye je vszigdar dugovanyztveno. Ar kad proti ovomu iznimujesze, onda Rech biva neod toga, da Pravda Licze zvunzko poleg Naredbe *Prepiszek* nima,

nego da Tusitelu Pravice ni, Dugovanye na Tusbu zpelyano poizkati, kajti ali naravzki, ali posebno, bisze prepovedal, ali da Naredbu nasze zpelyati nemre, t. j. Ime Pravdeszi dati. Proti Tusitelztvu najmre takaj dvojverztna je Iznimka

1-ich proti *Tusitelztvu osobnem*: kada Tusitel, ali na Szudu ztati mogel nebi, ali Dugovanye tusbeno izkati bisze prechil.

2-och proti *Tusitelztvu dugovanyzkom*: Ova chinisze ne zato, kajti Tusitel naravzki, ali posebno (specialiter) Dugovanye tusbeno (actionalem) poizkati bisze prepovedal, nego kajti Tusitel Naredbu nasze zpelyati nemre. v. P. yu Pradi na Valuvasha Potiranye, kad Zkupdelnichtvo, ali yu Pravdi na Kastigu Mochi menyshe, kad Plemenschinu probuvati moguch nije *)

*) Kajsze Reda dotiche, yu kojem Iznimke, jedna drugu, szledeti imaju, prepouchati moresze, daszenaj I. proti Levati iznimuje D. II. p. 5. y za podanum Levatum novum II. proti Szudztvu, ar Obtuseni Oszudu drugu izproszech, yu Szudztvo privolyiti, stimasze. Zatem III. iznimujesze proti Tusbi, ali Pozivanyu, ali Imenu Pravde nedugovanyztvenomu, ni, jednu van nezpuschajuch, kajti iz Dugovanyztva Nazahod na Iznimke nedajesze. Zadnyich IV. iznimlyesze proti Imenu Pravde dugovanyztvenomu, ali Tusitelztvu, koje Iznimuvanye kad je dokazano, vszigdar dugovanyztveno je, iliti Praviczu odszudeche. Medtem koji proti Imenu Pravde dugovanyztvenomu iznimuje, vre proti Tusitelztvu iznimuvati nemre; ar on da Tusitelztvo Tusitelu nemenyka, neg muhech valuje, koji szamo Naredbu Tusitelu taji, yu kojoj Tusbu bi mogel temelyiti.

D E L. IX.

Od Odvlachenya Roka (Dilatione termini).

---

§. 53.

Szudbeno.

Odvlachenye Roka je Pravde viszeche od poztavlyenoga Roka na drugi pravedno Prenashanye. Drugo je szudbeno, zvanszudbeno drugo. Ono chini Szudecz po Oszude,

1-ich Kada pod Konecz Pravicz Vremena, Pravde josh ne dokonchane na dalye Tiranye, na buduče Vreme Pravicz odposzlati, bisze potrebuvalo. Oszuda to chinecha *odshalecha* (rejectatoria) velisze, y zhaja vu jednoj izte Pravdi tuliko, kulikoputi.

2-och Kada Pupil josh Dobe nepravedne Priszegu bi imal poztaviti. Chin ov izvershiti more szamo pravedne Dobe Chlovek, zato Roka, za Poztavek po Pupilu Priszegu, Oszuda na pravednu Dobu preztavlya. K. I. Z. 1. §. 8.

3-ich Kada za Inkvisicziu poprečnu pobirati, ali za poizkati Vuchitelztva potrebna, ali za Podnavuk od Gozpona Pravde zadobiti obilneshi, Odahnutje bisze proszilo.

§. 54.

Zvanszudbeno 1) po Szuczu.

Zvanszudbeno biva ne po Oszude. Biva vre

po Szuczu Pravde, vre prez Pitanya nyegvoga. Szudecz prez Oszude Roka odvlachuje

1-ich po *laztovitom Gibanyu*: kada iz kojegagod Zroka Szudecz na ztavlyen Rok nazochen biti mogel nebi, ali Dersanye Szuda kad zaradi Medpaka kojegagod preztajalo bi. Vu oveh Pripadih Szudecz preztavlyenoga Roka Ztrankam Nachinom zvanzudbenom szam obznanuje

2-och na *Proshnyu Ztranke* jedne ali druge: vu Pripadu ovem Ztranka Odvlachenye izhodecha, Roka novoga Ztranki drugoj, szudbeno ima obznaniti, nad Nachin Czitaczie, kaj pod Impenzium vre recheno je. K. II. Z. II. O. II. §. 35.

§. 55.

2) *Prez Znanya nyegvoga.*

Roka Pretezuvanye prez Znanya Szucza vu oszebnom je

1-ich Koje biva vu Pravdi impenzionalzki, ond.

2-och Koje biva z-Privolenyem Ztranke obodvoje: szvetujesze vendar, izto da Szuczu obznanuju, da z-jednakum Merum on mozbit odvralchal nebi, y Volya dobra Szucza da ne preztaje

3-ich Kada Tusitel Levatu bi zamudil, Obtuseni pako iz Drugov, iliti Parov odvezati, kadsze puschal nebi.

4-ich Kad Obtuseni pred Szud dojtbi prepuschal, Tusitel pako Kastigu Tverdoglavnozti potrebuval nije.

5-ich Ako Rok vu Dan svetkuvanynyzki, jeli bosanzkeh, jeli chlovechanzkeh Pravicz bi bil poztavlyen bil. Vu ovem, y predeshnyih dveh zadnyeshnyih Pripadih Pozivanye novo chinitisze mora.

DEL X.

Od Podusenya (Prorogatione).

§. 56.

Prorogaczia k-Letu privezana.

Prorogaczia *) je Dobrochiztvo, po kojem Pershone ztanovite, terpeche pravdatisze Terh, do ztanovitoga Vremena, od szebe odrinuju, Druga je na Leto jedno ztishnyena, y ova ide

1-ich Velikashem Czirkvenem neg imenuvanem, zverhu Imany Chazti szvoje, od Kapto-loma, ali Klostra razlucheno ladaneh 2ae. 50 Pr.

2-och Vdovam iz Navade. Kit. C. 4. p. 17. y 24. n. 9.

3-ich Pupilom ako taki 12. Let ovi vre bi bili zpunili, vu Pravdah za sivoga Ocza podignyeneh. 2ae 50. §. 3.

*) Odylachenye Roka I. dobiva takaj Tusitel, Podusenye pako szamo Obtuseni II. Podusenye ono, koje szamo za Leto jedno dajesze, ide jedino. za zpoznati Pravicze szvoje t. j. vu Pravdih jedino iz Korenitozti, anda ne zaradi Dugov, ali Chinov mochneh. y. t. d.

§. 57.

Vremena neztanovitoga.

Druga Prorogaczia k-Letu privezana ni, nego vre nit jedno Leto, vre y vishe Let terpi. Ide

1-ich Pupilom, vu Pravdah vszeh, ako taki iz Korenitozti nepodignyeneh, koje po Szmerti

Oca bisze podigavale. Pravde takve pupilarzke do Dobe Pupilov pravedne Podusenye imaju lae 129: ne vendar, kad izvan Ladanya pupilarzko-ga Tutor, Statuczii drugoga, ali mejnomu Obhajanyu szuprotgovarjal bi K. I. Z. II. §. 108.

2-och Onem, koji iz Zroka Dobra Demovine izvan Orszaga nahagyajusze, do Povratka nyi hovoga 1464: 6. 492: 1. 495: 14.

3-ich Szusnem dok neoszlobodesze, Kit. C. 4. 2. 17.

4-ich Obzkerblyenem z-Mandatumom pri-dersavzkem (moratorio), do Vremena vu Zapo-vedi ztojehega.

§. 58.

Vu jednoj izti Pravde tuliko, kulikoputi do-pazti more.

Prorogacziu zadnyich y Szudecz szam more po Oszude dopitati, za vekshu vendar Szegurnozt, kajti Szudecz bi mogel nyu y izkratiti, zadobiva-szeMandatum podusenзки (prorogatorium). ne ven-dar laslyivo, pod Kastigum Opiranya Jezika, ko-ja doklamsze ne izplati, dotlam y Prokurator za-dersujesze, 486: 7. Ide

1-ich iz Zroka jednoga iztoga szamo jenput 507: 9, gde Zaporka *in eadem causa* ne Pravdu nego Zroka znamenuvati mora, ar drugach Na-redba bi krivichna bila. Kajti

2-och pripetiti moresze, da Pupil, koji vre kakti Pupil Prorogacziu imal je, josh pod Te-chajem Pravde izte poszle vu Szusanztvo dozpe, y iz ovoga oszlobogyen dasze zatem zvan Do-movine poshelye: vre pako vu oveh Prechkih na-ravzkeh Pravdi szvoje pripazati nikak on ni mo-guch. Medtem

3-ich Bratom nerazdelyenem nejde, nego razdelyenem szamo, kajti ako med nerazdelyenemi jeden je Pupil, drugi ni; ako vu Boju bi jeden bil, nije drugi 486: 7.

4-ich Vu Pravdah na Priravnave Vsivanya vu Lozah, Mezta takaj nima, 807: 21. §. 15.

DEL XI.

Od Szvetkuvanyih (Feriis).

---

§. 59.

Chine vuprav szudbene vanzkluohuju.

Szvetkuvanya jeszu Dani, vu kojeh Szudi ne poszlju: ako zaradi Szlusbé Bosje, *Pravicz bosanzkeh*; ako zaradi Lyudih, *Pravicz ohlo-vechanzkeh* velesze. Vu Danih takveh, tak jedneh, kak drugeh, Chini vuprav szudbeni opraviti nemogusze Vu oszebnom

1-ich *Rok* (terminus) vu nijeden szvetkuvanyzki Dan poztavitisze nemore. Zato vu takveh Danih nikakvo biti nemre nit Pravde Zdisenye, nit Dojtje pred Szud, nit Pravde Poprijetek, nit Opetpredszuddojtje.

2-och Vu Danih izteh Shententzia nikakva razglaszitisze neszme (publicari). Medtem

3-ich Egsekuczia vu Szvetkuvanyih chlo-vechanzkeh takaj prez Dogovora Ztrankih, biti more, z-ovem pako mogusze Chini takaj drugi, ako taki szudbeni zvershavati, kajti Haszni szvo-

joj, ne pako Szlusbi Bosje vszaki, szlobodno od-
rechuje 723: 16. §. 7.

§. 60.

Druge ne preche.

Dopuschajusze k tomu vu Szvetkuvanyih
takaj Pravicz Bosanzkeh

1-ich Chini pripravenzki za Pravdu: vu oszeb-
nom Predavanye szudbeno, Lizta tak opomeny-
zkoga, kak pozovnoga, y Inkvisiczia.

2-och Chini hotne Szudbenozti, vu oszebnom:
Valuvanye Punoblaztnika, y Prokuratora, In-
tabulatzia, Valuvash vekivechni, ali za Vreme.

3-ich Govorov Poztavlenye, y Dokluchenye
(conclusio), najmre vu Pravdi na Vupelivanye
vu Lozah Zkladnozi. 807: 21. §. 13.

4-ich Chini neprevigyene Potreboche, v. P.
Verevrednoztjenje (authenticatio) Szvedoka be-
tegujechega- Ochuvanye (oculata) Kvara naztati
moguchega, y z-Pogibelyum velikum grozeche-
gasze: ar Naredbu Szila potira,

§. 61.

Szvetkuvanya 1) Pravicz Bosanzkeh.

Szvetkuvanya Pravicz Bosanzkeh, *redna y*
zvan redna *) imajusze. Rednaszu

1-ich Vsi Dnevi nedelyni 723: 29. §. 8.

2-och Vsi Szvetki, tak vezdashnyi, kak neg-
dashnyi (decretales). S. Lad. L. 1. C. 38.

3-ich Szudoztaja (juristitium) Narogyenya
Kriztushevoga od Dana Szv. Tomasha do Szv.
treh Kralyev. 1723: 29. §. 1. Szudoztaja ve-
liske Vreme med jednem, y drugem Vremenom
szudbenom medztojeche.

4-ich Szudoztaja vuzmenzka od Nedelye

cherne, iliti Terplenya Kriztushevoga, do Nedelye druge po Vuzmu 723: 29. §. 3.

5-ich Dani Proshnye (rogationum) *ond.* §. 10.

6-ich Tjeden trojachki (Pentecostes), do Szv. Trojztva. *ond.* §. 4.

*) Imaju Szudi y zvanredneh Szvetkuvanyih. Szim zpadaju Vremena obchinzke Pobosnozi v. P. Jubilaeum, kajti Szvetkuvanya Pravicz boszanzkeh Pobosnost zrokuje. 723. 29. §. 3.

§. 62.

2) *Pravicz chlovechanzkeh.*

Szvetkuvanya chlovechanzkeh Pravicz takaj vre *redna*, vre *zvanredna* *) jeszu. Onaszu

1-ich Zadnyi tri Dni Faschinga, do Nedelye korizmene perve. 723: 29. §. 2.

2-och Szudoztaja setvena, od Szv. Ladizlava, do Szv. Stefana Kralya. *ond.* §. 5.

3-ich Szudoztaja bratvena od Szv. Mihalya do Szv. Martina *ond.* §. 6. **)

*) Zvanredneh Szvetkuvanyih Szudom, takaj ne menyka, takvaszu I. 30. Dni pred Dietum 655: 49. czelo Vreme Diete 507: 12. do Povratka Poszlenikov 723. 29. §. 7. Vu Vremenih vendar oveh pred Varashi Pravde vsze zpolom, pred Varmegyiami pako szamo zadusne, na Kastigu Mochi menyshe, repozi-czionalzke, Fiskalzke 1792: 16. §. 2. y na Zladnozt vu Lozah techi mogu 1807: 21. §. 13. II. Vreme In-szurekcie Puka czeloga (generalis) 723: 29. §. 11. III. Szvetkuvanya neprevidno bivajucha, kojasje obchinzkomu jeli Veszelju, jeli Turobnozi priztojaju.

**) Szvetkuvanyih izteh imaju Pravde takaj szvetzke Ztolu dukovnomu predane 723: 29. §. 13. van-zeraski zakonazke 1618: 70. kojem Szvetkuvany nikakveh ni, zvan Velikoja Tjedna, Nedelyih, y Szvetkov obchinzkeh iz Navade ztarinzke.

§. 63.

Dani Pravicz.

Szvetkuvanyam szuprotztoje *Dani Pravicz*

koji od jedne do druge Szudoztaje, jeden za drugim tekuchi, z kupvzetno, Ime *Vremena szudbenoga* (termini juris) derse *). Takveh chesz Leto chetiri je

1-ich *Epifanialzko*: od perve Nedelye po Szv. treh Kralyeh, do Nedelye cherne.

2-och *Povuzmeno*: od druge Nedelye po Vuzmu do Szv. Ladizlava,

3-ich *Szv. Stefana*: teche od Szv. Stefana Kralya do Szv. Mihalya.

4-ich *Szv. Martina*: teche do Szv. Tomasha. 723: 29. **)

*) *Termin* vu Praviczah znamenuje josh I. Dan pred Szud Dojtja II. Ztalish Pravde, vu kojem Govori dugovanyztveni chinitisze mogu.

**) Akosze predsxlani Termini, iliti Vremena szudbena, od Danov szvetkuvanyzkeh vszeh zkupa, Pravicz tak bosanzkeh, kak chlovechanzkeh odrachunaju, to onda zhajavan, da Dani szvetkuvanzki redni Leto vszako, Szlusbi szudbenoj prochvzimlyu, Meszece 7. Tjedne 3. y Danov 6. Odkud ne chudisze, da Pravde nashe oszedeju (canescant), y Kolena pravadajuchsze prehajaju.

DEL XII.

Od Pravdo-Reda (Serie).

---

§. 64.

Pravdored Obtusení lyubi.

k-Chinom szudbenem odvlachenzkem josh y Pravdo-Red zpada, ar takaj zdersuje Dugovanyztvo. Zverhu ovoga Pogovor biva

1-ich Za zvershenom Zdisenyem Pravde, y Dojtjem pred Szud: zvan da, jeli Prokurator za izto valuvan je, Dvojimba bi bila: ar vu takve Dvojimbe, najpervlye od toga iztoga Zpomenek-sze vodi.

2-och Jedino pred Ztolom oszminzkiem. Obtuseni najmre pravdorednoztno, Tusitel pako zvan pravdorednoztu Pravdu szvoju odkrojiti potrebuje. Potrebuvanye izto

3-ich Od Ztrani perveshega zato, da z-tuyem duse bisze vsival, od Ztrani pako Tusitela chinisze zbog toga, da szvoje Dugovanye zchem berse dobi.

§. 65.

Pravdo - Reda Fele.

Pravdo-Red je Red prepiszani, poleg kojega Pravde pri Ztolu oszminzkiem izvideti, y odkrojitisze moraju. Je vre

1-ich vszezakupni (communis), vre posebni (specialis). Vu on versesze Pravda vszaka mahom, kaksze je po Tusitelu zdigla; ov pako pod Konecz vszakoga szudbenoga Vremena iz vszezakupnoga izpishujesze. Obodvoji je

2-och vre Pravdih oszminzkeh, kojese najmre pred Ztolom Kr. ali Banzkem prichimlyu; vre Pravdih na Ztol oszminzki opozvaneh.

§. 66.

Poszebnoga Kakvoche.

Pravdored posebni napravlyasze

1-ich poleg Rechi vishe Priszednikov, y prez vszake Plache 729: 43. §. 2.

2-och Vu Red ov poztavlyajusze Pravde, vishe menye 40. poleg nyihove Ztarozti ond

§. 8. Ova pri opozvaneh od Dana Levate *ond.*
 §. 5. v drugih pako od Dana onoga rachuna-
 sze, v-kojem za izrechi Oszudu dugovanyztvenu
 Pravda je Szudu podlosena, ako taki v Pitanyu
 Imena Pravde, ali Tusitelztva Pravdasze bi
 nahajala 807: 10.

3-ich Oszude liztor medrechenzke (*interlocutoriae*) Pravdoreda nimaju, nego koja per-
 vesha je v Vremenu, ona y v Praviczah je
 predeshnya. *ond.*

4-ich Na Meztu pridoytivem, pred Vrati
 Szuda vizeti mora, da pravdajuchisze v Zna-
 nozt dozpeju, chijeh Pravde v oszebnom, v szud-
 benom Vremenu buduchem, pretreszivaesze budu
 729: 43 §. 2. Morasze pako

5-ich Pravdored ov obdersavati pod Nika-
 kvochum Oszude, iliti Shentenczie. §. 9. *ond.*

§. 67.

Zvanpravdorednozt Narava.

Zvanpravdorednozt je Dobrochinztvo Pravdu,
 izvan Pravdoreda obodvojega, bersejemu Odkra-
 janyu podverseche. Od ovoga

1-ich Akoprem Ztranke v Techaj zvanpra-
 vdorednoztne privolyivale bi, ako vendar po
 Oszude Szudecz nyega podal ni, Mezta nima.
 D. 4. p. 9. Pitanye ovo

2-och Ako Obtuseni za branitsze zvanredno
 pozvan bil nije, na Vreme szudbeno buduचे
 preztavlyasze. D. 5. p. 11. Ako vendar

3-ich Mandatum Zvanpravdorednoztne k-Pra-
 vdi bisze prilosil, Pitanye onda izto zabztunyzko,
 y nepotrebno poztaje.

4-ich Dobrochinztvo izto ide tak szamo, da gle-
 dech Pravde druge zvanpravdorednoztne Pravdored
 vendar obdersavatisze ima. 729: 43. §. 5.

§. 68.

Pravde zvanpravdorednozne.

Dobrochinztvo Zvanpravdorednozi ide Prävdam szledechem

1-ich Zaglavnem 729: 43. §. 4.

2-ich Fiskalzkem chinechem (activis), vu kojemi Fiskushi Tusitel je. *ond.*

3-ich Zaradi zaprechene Egsekuczie podignyenem t. j. szuprotztavlyivnem, y odganlyivem, ne pako Szuda novoga, kajti ov za preterplyenum Egsekuczium, onda ztopram Mezto ima. *ond.*

4-ich Opozvanem, koje iz Narave szvoje zadnyich izvan Ladanya bisze bile prenezti imale, poleg Mandätuma vendar jeszu k-Ztolu Oszminzkomu iz Ladanya preneszene. 807: 10. §. 1.

5-ich Pravdam pobosnem v. P. Sziromakov *) 729: 43. §. 4.

6-ich Vu kojemi teski koji Medpadek bisze nahajal. *ond.* §. 6.

*) Pravde Sziromakov, to Dobrojesh imaju, koje takaj na vdovichne, y szirotinzke pretesujesze, da Dani Petek y Szobota ovem szamem odlucheniszu. Vu Pomenkanyu oveh, Pravde opozvane, y kad nit takveh bilo nebi, onda ztopram druge, vu Danih izteh napervo moguše vzeti. *ond.* §. 7.

§. 69.

Sziromastvo ne vszako takve pravi.

Sziromakov Pravde zadnyich zvanpravdoredne jeszu, ali Sziromastvo biti mora

1-ich *iztinzko*, dokazano najmre po Szvedochanztvu szlishne Szudbenozti, t. j. ali Varmegyie 563: 51. D. 2. p. 9. ali Varasha, ali Kotara. D. 1. p. 9. ali Glavnoga Vikariushta,

Domin Jus. IX.

ako Sziromastvo napervo ztavechi Pershona je ezirkvena. D. 21. p. 11.

2-och *ne krivlyivo*: ar ako z-Szvedochantzvom Varmegyie probuvalo bisze to, da od Ztareskeh szyojeh Proszechi Zdersavanye zadoztno dobil je, Zvanpravdorednozt onda zkrachujesze. D. 18. p. 11.

3-ich *vezdashnye*: kajti preditoga Sziromak, takaj ne vishe takov biti more. D. 19. p. 11.

§. 70.

Szvedochantzvo Sziromastva nezadoztno.

Szvedochantzvo, Sziromasztvo za dokazati, zadoztno vendar nije

1-ich akosze ono bi imalo od Varmegyie takve, vu kojoj Tusitel ne ztanuje D. 2. p. 9.

2-och Ako Sziromastva, szamo iz obchinzkoga Znanya, bi povedalo, a ne iz predeshnyega vevrednoga Izvegyavanya. D. 7. p. 9.

3-ich Akosze vu onem to szamo bi zpoznavalo, da Proshnyik zaradi sziromaskoga szvoga Ztalisha Pravde teskoga Ztroska tirati nemre. Takvomu szamo zabztuny davajusze Pizma szudbena van Ar Zvanpravdorednozt onem jedino Sziromakom ide, koji niti Sivlenya Nachina nimaju, kojeh najmre Blago frtv. 200. Vrednozt ne prekorachuje 729: 31. §. 3. 43. 723: 30. D. 10. p. 10.

§. 71.

Nit nefalingazto ne haszni.

Negda nit nefalingazto na nikaj ne dozpe, vu oszebnom

1-ich Akosze bi pokazivalo, da Tusitel vu Varmegyii drugoj z-tulikem lada, da vu Vzetju Pravicz za Sziromaka imatisze nemre. D. 20. p. 11.

2-och Ako Zkuptusitelov Tusitel imal bi ne sziromake, ali od chijeh Sziromastva nikajsze nezna. Vu ovom Pripadu nigdo Zvanpravdorednozt nedobiva. Ar po Prevare takaj na ne sziromake pretegnuti, bi moglosze. D. 3. p. 9. Niti ne dajesze

3-ich Za zadobiti, nego jedino za nazadpoizkati Imanya dedovna: ar Darovnik (donatarius) proti Szuprotrechniku Pravdu tirajuchi, ako taki sziromak, Zvanpravdorednozt nedobiva. D. 12. p. 10.

§. 72.

Medpadki Zvanpravdorednozt davajuchi.

Josh od Zvanpravdorednozt doprinashajucheh Medpadkov, na kojesez ako gledalo nebi, za izto, Kvar veliki na Tusitela bisze prevalyival. Takviszu

1-ich Ako Pravda vre jenput bi naszela'bila. D. p. 22. p. 12.

2 och Ako Tusitel Pravdu na Kastigu bi podignul bil v. P. Mochi menyshe, vekshe, ali Larve, ali Izdanya Kervi bratinzke. Ar dog Pravda iz Praydoreda navadnoga k-Odkrajanyu bi dozpevala, techasz Obtuseni bi takaj vumreti mogel, y tak Kastigi vugnutisze D. 6. p. 9, Szim zpadaju

3-ich Pravde na Prekvzetek, akosze za obraniti vu Ladanyu, one bi podigavale D. 8. p. 10. nepako za Ladanye zadobiti D. 9. p. 10.

4-ich Pravde na Potiranye zaradi Let nenedbzkkeh podignyene D. 5. p. 9.

5-ich Zalosne: kajti Odkupluvanye drugach ztesavalo bisze; szamo da na Potiranye Valuvzsha zkupa naj nejdesze. D. 14. p. 10.

6-ich Pravde iz Neprijemlyivozti D. 16.

p. 11. zvan da med Obtusenemi, Plemeniti takaj, bisze nahajali, vu kojem Pripadu, Neplemenitomu takaj Dobrochinztvo Pravdorednozi podajesze. D. 13. p. 10.

D E L XIII.

Od Zpoznavanya Tusbe (litis contestatione).

---

§. 73.

Ovoga Vsetje.

Za dovershenemi Iznimkami, Ztranke na Dugovanyztvo zpuschavajusze, kojega Prichetek chini Zpoznavanye Tusbe, iliti Odgovarjanye Obtusenoga na poglavitu vu Tusbi nepervodanu Proshnyu. Potrebujesze ovo, da proti Obtusenomu Probe je, zato potrebnoga nije

1-ich Vu Poszlih ochiveztnih: ar kaj znano je, probuyati nemorasze.

2-och Za izrechi Oszudu Tverdoglavnozi, kajti I. izta Narava Oszude takve Probu izkle- nuje; ar zhaja zato, kajti Obtuseni pred Szud dojtj, y Tusbu zpoznati, iliti Krivnyu szvoju, hotelni: II. kajti Tverdoglavnozt nikaj ni drugo, neg Zpoznanye poufano, y ovo tak jako, da na szu- prot Proba nikakva nit nedopuschasze.

§. 74.

F e l e.

Tusbe Zpoznanye drugo je

1-ich *ravno* (directa); kada Obtuseni Potrebuvanye Tusitela, ali podtvergyuje, ali taji: drugo je *neravno* (indirecta); kada Obtuseni potrebuje, da Proshnyu szvoju naj proba. Jedno je

2-och zverhu *czele* Tusbe (generalis); a jedno zverhu Ztrani szamo posebne (specialis). Drugo je.

3-ich Zversheno z-*Rechmi* razlosnemi (expressa); drugo *muchече* (tacita), koje iz Chinih zpelyavasze. Tak, kad Obtuseni vre vu Iznimkah Szvedoke tusitelzke bi vchekaval, z-ovem iztem Chinom on vre vu Iznimkah Tusbu bi zpoznaval, t. j. na Dugovanyztvo, iliti Proshnyu tusbenu odgovarjal, pokedob da za ove Probu, Szvedokisze poztavlyaju. Drugo je

4-ich *Tajeche* (negativa); drugo *podtvergyujuče* (adfirmativa); drugo *zapachajuče* (qualificata), kak najmre Obtuseni Potrebuvanye Tusitela, vre taji; vre prozto t. j. chizto podtvergyuje, iliti valuje, odkudsze Zponavanye Tusbe takvo y Valuvanye (confessio) naziva; vre valuje zadnyich, nego iz ztanovitoga Medpadka da Duszozt proti Tusitelu vre preztala je, potrebuje, v. P. z-Oztarenym branechisze Tusbu zapachlyivo zpoznava.

§. 75.

Krepozt I. vszem skupna.

Poszledja vszemzkupna jeszu:

1-ich Na Iznimke nazadkorachiti nijedno ne daje: ar koji zpoznava Tusbu, zpoznava to, da proti Tusbe Zpravi zvanzke Iznimku nikakvu poztaviti nemre, ar drugach nyu poztaviti zamudil bil nebi, y zato Tusbu zpoznajuchi Iznimkam odrechuje. Medtem dugovanyztveni Prokuratora, Iznimke zamudechega Govor, aksze

pozival bi nazad, Nazadhod onda k-Innimkam dopuschen je. D. 6. p. 19.

2-och Kase vszako, jeli, komu y kajsze probuvati ima: ar ako na tusbenu Proshnyu Nachinom podtvergyajuchem Obtuseni odgovarja, probuvati onda nima nigdo, ako nyu taji, onda Probu na Tusitela zversuje, ako zadnyich, Odgovarjanye nyegvo zapacheno bi bilo, onda Obtuseni ono, kaj Proshnyu da potira veli, probuvati ima.

3-ich Vszako Tusbe, iz osobneh dugovanyzke nachinya, iliti na Odvetek prehagyajuche tak chinzki, kak terpechki 2ae 51. 61.

4-ich Vu Dugovanyztvo zpuschajuchisze Prokurator, predi toga Priszegu *krive Zabave* postaviti moral je. 567: 27. 1574: 34.

§. 76.

II. Poszebna 1) *Podtvergyajuchemu.*

Zvan oveh, vszem Tusbe Zpoznavany Proszledjih zkupneh, ima y vszako poszeb Poszedja szvoja, vu osobnom podtvergyajuche ova

1-ich Nazadprejtinedaje, nit na tajeche, nit zapachajuche 504: 15. ar da gdo kaj proti szebi zlagalszeje, nigdo ne stimasze.

2-och Odvesuje Tusitela od Probe, ter vu varaskih Poszlih vszigdar: kajti probuvati, je od dvojimlyivoga Dugovanya Veru praviti; kada pako Obtuseni, Tusitela Potrebuwanye, za iztinzko zpoznavo, onda zverhu Iztinitozti, vre vishe nikakva Dvojimba biti nemre.

3-ich Shententzia iz Valuvanya szudbenoga izrechena, z-nikakvem Vrachtyom pravdenem prehititsze nemre, zvan da kaj zvun Valuvanya bi dopitavalosze. Kajti proti Chinu lazovitomu Tusitelztva nije*). Zato y velisze, da Valuvanye,

naj puneshu Probu nachinya, y da jezero Szvedokom na Par ztoji. Kit. C. 6. Q. 19.

*) Za predsylanu Krepozt zadersati Valuvanye mora biti: I. szlobodnovolyno, ar primorano je ali poterlyivo, ali zahitlyivo. II. Zhajati mora od Pershone zdravu Pamet imajuče, kajti prez Razuma Chlovek za Dete dersisze, Valuvanye pako ovoga je od izte Pravicze nikakvo iae III. 723: 47. III. Mora biti od lastovitoga szvoga China, drugach je Szvedochantzvo, ne pako Valuvanye,

§. 77.

2) *Tajechemu.*

Poszebna Zpoznavanyu Tusbe tajechemu Krepozt vu oveh ztoji:

1-ich Probu na Tusitela prehita: ar Tajenye probuvati mochi ni, kajti ono, kaj nije, Kakvoče nikakve nima. Szuprotivno Tusitel Velek szvoj za Iztinu dersi, Velenye pako vszako probuvati morasze, odkud proztomu Velenyu vu Praviczah neverujesze.

2-och ne prechi Povrachek, niti na Valuvanye, niti na zapachajuče Tusbe Zpoznavanye: ar obodvoje biva z-Kvarom lastovitom, vre pako szvemu Dobru vszaki szlobodno odrečuje.

§. 78.

3) *Zapachajuchemu.*

Da y Zapachlyivoga Krepozt poszebnu znal hudesh, y ova pridajesze. Zadersavasze vu oveh:

1-ich da Nazadhod k-podtvergyajuchemu dopuscha, kajti Dobro tvoje szlobodno odpuschash.

2-och Da k-tajechemu povernutisze ne daje: kajti zapachajuče Odgovarjanye je iz Ztrani jedne Valuvanye, ar z-zapachlyivem vsivajuchisze

Proshnyu Tusitela za pravednu zpoznavu, szamo da to ali ono pachilo nebi, vre pako od Valuvanya Povratek na tajeche nedajesze.

3-ich z-Zapachlyivem napervodojduchi Pachku probuvuti ima: ar zapachlyivo Zpoznavanye iz Ztrani jedne je Velenye, vre pako Velenye vszako Probu imati hoche.

4-ich Pachku ne probujuchi obszudisze: kajti na kuliko ova neprobujesze, na tuliko zapacheno Zpoznavanye je Valuvanye czelo, vre pako Valuvanya Poszledje je Obszugyenyne. §. 76.

D E L XIV,

Od Prob vu obchinzkom.

---

§. 79.

Probe Izpisz, y Fele.

Dugovanye ako taki naj temneshe, ako vendar na Pitanye poztavlyeno nije, probuvati nimasze. Odkud probuvati je zverhu dvojimlyivoga, y zkupa na Pitanye poztavlyenoga (contra-versa) Dugovanya, Veru chiniti, *Probuvanye* pako je Orudelye, po kojem od Dugovanya takvoga Verasze chini. Glédech

1-ich *Zviralische*, odkud Proba vzimlyesze, vre *nuternya*, vre *zvunzka* je. Ona iz Jederke, iliti nuternyih Prayde Okolicz, ova pako od drugud vanzpelyavasze. Tam zpada *Glasz* (fama), *Krich prozti* (rumor), *Szumnya* y *Poufanye* (prae-

sumptio); szim pako: *Szvedoki, Ochuvanye, Vuchitelztva, y Priszega*. Gledech

2-och Fele, iz kojeh zkupzhaja: vre je *jedne Fele*, vre iz *vishe Fel* zkupztavlyena. Tak probuvati szamo po Szvedokih, ali szamo po Vuchitelztvih, znamenuje Probu Fele jedne ztavlyati. Szuprotivno kada k-Knigi terstvenoj Priszega pridajesze, Proba iz vishe Fel chinisze. Gledech

3-ich *Ztranku* Probu ztavlyajuchu: vre je *Velitela*; vre je Probe ovoga Izpehavye, drugach *Protiproba* (reprobatio)*) zovesze.

*) Ova biva, vre *ravno* t. j. po Probe, da Szvedoki, ali Vuchitelztva Protiztranke Veruvanye nimaju; vre *neravno* (indirecte), kada vu Probu Protiztranke ne vudiram t. j. Szvedoke, ali Vuchitelztva nyegva ne vchekavam, nego kad za Barat takaj moj Probe szuprotivne ztavlyam v. P. Szvedoke, ali Vuchitelztva szuprotivna.

§. 80.

Iz Vupuchenya Szucz.

Ovoga tedar gledech Proba jedna velisze

1-ich *puna*; druga *menye puna*. Puna Szucz od China iz czeloga vpuchuje, y predobiva. v. P. Szvedoki dva ober vszeh Iznimuvany ztojechi. *Menye puna Szucz* od Predverska tusbenoga na punom ne oblada, kakva je Proba vszaka, dvem Szvedokom od vszeh Iznimuvany visheshem ne jednaka t. j. ne na Par. Menye puna jedna je

2-och pol puna; druga od polpune veksha; a druga od polpune menysha. *Polpuna Szucz* iz Polovicze lada, v. P. Szvedok jeden ober vszeh Iznimuvany ztojechi. *Od polpune veksha* dalye prusisze, v. P. Szvedok jeden od vszeh Iznimuvany visheshi z-Szvedokom josh jednem, koji takov ni. *Od polpune menysha Szucz* niti na Pol ne lada, v. P. Szvedok jeden vsza Iznimuvanya ne zatrechi.

§. 81.

Proba nad Velenyem lesi.

Koji kaj veli, y podvergyuje, on to izto da takaj probuvati ima, to izta Narava Velenya szobum douasha, ar ono od Probe jedino dobiva Krepozt. Zato probuvati mora

1-ich Tusitel: ar ov nekaj veli zae 84.

2-och Zapachlyivo zpoznavajuchi: ar takvo Zpoznavanye je iz Ztrani Velenye

3-ich z-Tajenyem szlusechisze takvem, koje Velenye vu szebizadersava, ar y takov Velitel je. Tak da Peter posten ni kad ztavlyash, Petra za Teczza velish.

4-ich Szlusechisze z-Tajenyem Pravicze, iz Zroka iztoga. Tak Pozivanye pred Szud da pravvedno nije, koji zpochituje, on izti Naredbu veli prekershenu.

§. 82.

Zvan Pripadov treh.

Da Tusitel probuvati ima, to szamo vu Redu ztoji: ar vu Pripadih szledechek od Tereha ovoga prozt je

1-ich Ako Poufanye kakvo za nyega vojuje v. P. akosze on vu Ladanyu bi nahajal; ar za Ladavcza ztoji Pravicza prirogyenam, da z-dobrum Verum lada.

2-och Ako za nyega Dobrochinztvo Naredbe govori. Tak Fiskush Kr. vu Pravdi Doshezi friske, ako taki Tusitel, probuvati nima, ar od Naredbe od toga prozt je.

3-ich Ako Obtuseni iz prevelike Zaufanozi, prevzetno, y nepremishlyeno na Probuvanye bil bisze zpuztil: kajti da dva na jenput probuju, to potrebno nije.

§. 83.

Probe Krepozit.

Vre da Krepozit Prob ztavlyeneh chujemo. Je pako ova :

1-ich Proba puna, ako z-Protiprobum ne prehitisze, zasze Oszudu dobiva 729: 27.

2-och Polpuna dopunitisze mora, ar drugach Obtuseni odvesujesze, kak pod Pravdum auzczugalzkum videliszmo. §. 99. K II. Z. II. O. I.

3-ich Ako Ztrankih Probe obodveh jednakeszu, Obtuseni y pak ne prepada 729: 27. Vanznemi Pravdu mejnu, vu kojoj vu takvem Pripadu Podloga pravdena na dvoje razdelyujesze. §. 119. K. II. Z. I. O. II.

DEL XV.

Od Probih nuternyih.

---

§. 84.

Glasz, Krich, Szumnya.

Ova nista neprobuju: ar

1-ich *Glasz* je Govorenye povszud zkorom razshirjeno, chijega Pochetnik neznan ni: vrepako Szvedoku jednomu, niti zapriszesnomu neverujesze.

3-ich *Kricha* proztoga Pochetnik nit neznasze, anda nit jednomu Szvedoku na Ztran dojtj nemre.

3-ich *Szumnya* *) (suspicio) naztaje ali iz Glasza, ali proztoga *Kricha*, ali iz drugeh Okolicz, vu ko-

jemi kajti takaj vkaninitisze mochi je, tak y od ovud Miszel zpelyana takaj nikaj nevalya.

*) Szumnya akoprem nit na pol neprobuje, Pri-liku vendar daje I. proti neplemenitomu, da vu Vu-zu dozpe 2ae 23. II. proti plemenitomu Inkvisiczii 655. 38. Pr. ali 1) Ufanya nepraznoga biti mora za Iztinu vandobiti. 2) vu Delkih Izpitavanya nigdosze da neimenuje, da Krivicza ne vchinisze, kad Chin van nebi zhajal,

§. 85.

Poufanye (praesumptio).

Poufanye je Stimanye onoga, kajsze vu zpo-dobdneh Okoliczah zvekshinum pripecha. Drugo je *Chloveka*, na koje Praviczze ne paze; drugo je *Praviczze*, koju ne Chlovek, nego szama Nared-ba chini. Ono Probu nikakvu, ovo pako Probu punu nachinya. Medtem je dvojverztno. Jedno ve-lisze

1-ioh *juris tantum*, iliti prozto Praviczze, ko-ja Protiprobu dopuscha. Tak *Poufanye* je szamo prozto Praviczze, da nedojduchi pred Szud tverdoglaven je: ar vu Szudih Distr, y Oszm. proti tomu Probu ztaviti, ne kratisze. Tak *Pou-fanye* je takaj szamo prozto Praviczze, da Szve-dok zapriszesen Iztinu je govoril, kajti Stimanye ovo Naredba prehititi z-Protiprobum dopuscha.

2-och *Juris et de jure* t. j. Praviczze y od Praviczze. Ovu Naredba ztavlya tak, da niti Probe proti nyoj ne daje, v. P. da on, koji niti med Dani 15. za zrechenum pri Tabulih Tverdoglavnozti Oszudum, pred Szud tabularzki doshel ni, chi-zto y napunoma tverdoglaven je, to Naredba tak za ztalno, y iztinzko dersi, da nikakvoj Protipro-bi Mezta ne daje.

D E L. XVI.

Od Szvedokov.

§. 86.

Szvedokov A) Kahvoche.

Szvedok je Oszoba za Veru vu Dugovanyu dvojimlyivom; y zkupa na Pitanye poztavlyenom, chiniti prikladna, t. j. ober vszeh Iznimuvany vishesha. Da takva je, z-Kakvochami naredb-zkemi, koje vendar szebi Ztranke, jedna drugoj, odpuztiti mogu, ako Podlaga Pravde Dugovanye obchinzko nije; odkada szamo Dobru svemu vszaki szlobodno odrechuje, obzkerblyena biti mora. Jeszu pako

1-ich Szloboschina

2-och Doba

3-och Nachin

4-ich Ztalish

5-ich Priszege telovne Poztavlenye zae 27.

§. 87.

1) *Szloboschina.*

Szvedoka Szloboschina vu tom ne ztoji, kak da Szvedok Dugovanye szebi dobro znano valuvati nebi moral, kajti znano Dugovanye ne valujuchi, na Kastigu Szvedochantzva kra-techek pravednosze potesuje, 49: 635. nego ztoji vu tom, da na Valuvanye, Znanyu szvo-jemu szuprotivnomu, jeli po Szili zvunzke,

zke, jeli po Nagnenyu, y Ztranchnozi nebisze primarjal. Kakti ovoj podvĕrseni ne primlyusze za Szvedoke szledechi

1-ich Koji Haszen, ali Nepriliku kakvu iz Dugovanya tushenoga imati bi mogli. Zato za Szvedoka biti nemre I. Szudecz vu Pravdi pred szobum tekuche. Pr. 15. 16 2ae 22. II. Prokurator, ali Punoblaztnik vu Pravdi, koju brani. III. Tutor, ali Kurator za, ali proti Pupilu. IV. Sziromak. V. Kotrig Obchine vu Poszlu Obchine izte. VI. Pajdash Pregreske. Tak na Szud poztavlyen biti izproshen, za zvershene Mochi Szvedoka ne jemlyesze. D. 7. p. 31. Vanznemi Krivnyu vregyenoga Velichantzva. 1715: 7.

2-och Drug Tovarushstva, Rod, ali Sogori med 4tem Kolenom, zvan Krivnye vregy. Vel. 1ae 52. Kajti prijatelzka Nagnyenozt Iztinu pohablyuje. Iz Zroka iztoga Podlosniki y Szlugi vu zaglavnih niti za, niti proti Gozponu szvemu Szvedoki biti nemreju, zvan Krivnye vregy. Vel. 715: 7. S. Steph. L. z. C. 51. Vu varaskih vendar, kad drugeh bilo nebi, za Szvedoke vzymlyusze, szamo da drugach ztranchni nizu, v. P. vu mejnih. 729: 26.

3-ich Iztinu podkapa takaj Odurjavanye. Zato odmechusze od Szvedochantzva teski Neprijateli Prol. 14. y Nekerscheniki proti Kerscheniku, za Nekerschenika. S. Steph. L. z. C. 3.

§. 88.

2) Doba.

Druga, Dobe vu Szvedoku Kakvocha, ztoji vu tom.

1-ich da Szvedok Poszla vu onoj Dobi vu Znanye szvoje dobil je, vu kojoj onoga je takaj razmeti mogel. Zato ako Pershona Dugovanye

josh vu Dobi naprevednoj bi bila zeznala, takvo poszvedochiti nyoj nedopuschasze 1ae III. Szuprotivno ona, koja vu Dobi pravednoj, akotaki josh ne zvershenoj k-Znanyu bi dobivala, szvedochiti kruto more.

2-och Dasze od Poszla, kak je ishel, josh zpominati more: zato dalye od Let 60. Szvedochantzvo od Znanya laztovitoga ne vzimlyesze, kajti od Dugovany, kojaszze pred Letmi 60. pripetila jeszu, dobrosze ne zpominyamo. 1ae. 39. §. 2.

§. 89.

3) *Nachin.*

Trejta vu Szvedoku Kakvocha Nachin, zname-
nuje to, da Szvedok povedati ima Zviranyka szvo-
gaZnanya, da iz takvoga vidisze, jeli Szvedok zadozt-
noga Znanya imati more, kajti takvoga nimajuchi
kak bi Szvedok biti mogel? Zato odversujesze

1-ich Koji Pripechenye, koje jedini Vid nav-
chiti more, szamo chul je.

2-och Szvedok gluhi od Dugovanya pove-
dajuchi, kojeszze pod Duranyem Falinge izte, je
pripetilo.

3-ich Szvedok, koji Dugovanye po Chujenyu
szamo laztovitom znati moguche, v. P. Kletvu,
szam chul nije, nego Pripovedanye liztor drugeh
dalye poveda, Znanya takaj nima, y zato jed-
nako odhichujesze. Zvan da

4-ich bi to, velel, da Dugovanye izti Zver-
shitel povedal je: vu ovem Pripadu Szvedok od
Chujenya na Szvedochantzvo puschatisze mora,
kajti puno Znanye ima, od iztoga Krivcza za-
dodlyeno, szamo da ov ni, ali Nor, ali Dete.

§. 90.

4) *Ztalish.*

Vre kaj je vu Szvedoku Ztalish? Dober Glasz vszigdär, ne pako vszigdar Plemenschinu znamenuje. Ar

1-ich vu zaglavnih neplemeniti proti Plemenitomu, ali za nyega onda szamo szvedochiti nemre, ako bi plemeniteh bilo, iz kojeh Iztina zeznatisze more. 729: 26. Dapache

2-och vu Pravdah varaskeh neplemeniti zplemenitemi mogu vsze spolom szvedochiti, tak za, kak proti plemenitomu, szamo da dobroga Glasza jeszu. Szuprotivno

3-ich Neopostenyem od Szvedochantva odrinujesze, ter po Oszude takov, vu Pripadu vszakom; z-Nepostenyem pako China zamazan szamo vu Pripadu takvem, z-kakvemszije szam Ime pogerdil. 729: 26.

§. 91.

5) *Priszega telovna.*

Zadnyich k-Szvedochantvu pritztuplyujuchi Priszegu telovnu poztavi mora, poleg one Priszege Peldu (formulam), koja na Konczu DokonchkovOrszachkeh, vu Telu Pravicz nahagyaszze 729: 26. §. 1. Telovna velisze, kajti zvershavasze z-Chinom telovnem, t. j. z-Rechjum glasznem, y z-razshirjenemi tremi Ruke deszne na vishak zdignylene, perveshemi Perzti. Od takve Priszege proztiszu:

1-ich Duhovniki katolichki: ovi Perszih z-Desznem dotikavajuchisze na Chiztochu dushnoga szvoga Zpoznanya valuju.

2-och Sene noszeche: ove na Porod budu-chi Szvedochantvo davaju.

3-ich Chaztniki vlaztni (publici): ovi szamo szlusbeno (officiose) valuju, tojezt pozivajuchisze na Priszegu onu, koju k-Priztuplenyu k-Szlusbi poztaviliszu. Vu Poszlih vendar ne szlusbenih vlaztni Szlusbenik takaj priszechi mora. D. 4. p. 31.

4-ich Sidovi: ovi z-golemi Nogami, proti Szunczu obernyeni, vu mertvechki Plasch oblecheni, z-Skerlyakom na Glavi, y Knigu Moyzeshu vu Rukah dersechi, Priszegge Peldu, koja vu 3ae 36. ztoji, na Glasz povedaju.

§. 92.

B) Broj za punu Probu.

Vu Dugovanyih Szlusbe vlaztne, szlusbeno opovedajuchi, ako taki szamo jeden, vendar puno proba. Szim zpada takaj tak Szucza, ali Priszeshnika, Poszlu kojemu, pizmno dokonchano mu, podpiszano Szvedochantzvo, da pred nyim Poszel tak, kak Pizmno govori, szlosilszeje (comamisatio); kak y Vrachitela ali Ranolichnika Vizum repertum (vigieno znajgyeno), iliti Izpisz Tela ranyenoga, ali vmorjenoga. Zvan Pri pad oy za punu Probu vszigdar Szvedoki dva potrebusze. 729: 27. §. 1. Odtud ono „Szvedok jeden, Szvedok nijeden.“ Medtem da Szvedokov vishe puno probuju, to josh zadozta ni, da oni ober vszeh Iznimuvany vekshi bili bi, nego Dugovanye tusbeno moraju zverhu toga ovi

1-ich z-iztemi Okoliczami vszi jednako povedati: drugach akoprem nyih y vishe bi bilo, ako vendar drugu vszaki povedal bi Okoliczu, na Konecz izti nepelyajuchu, onda vszaki zmed takveh, zverhu szvoje Okolicze je Szvedok szamo jeden, y kakti jeden, China nijeden ne probuje. Ova Szvedokov Pojednozt *) *neparna* velisze (singularitas diversificativa). Kada pako

2-och drugu zadnyich vszaki Okoliczu bi povedal, ak vendar Okolicze ove razluchene pelyale na jeden Konecz bi, Pojednozt onda ova nakuplyivna (cumulativa) zovesze, y ova probuje puno. v. P. Szvedok jeden kad bi rekel, videlszem Pavla Zemlyu gnojiti - drugi videlszemga nyu orati - trejti szejati: cheterti seti - peti Sitka od Zemlye izte odpelyati - pet Szvedokov takoveh, ako taki vszaki za Okoliczu szvoju pojeden, kajti vendar ova vszaka na jedno izto pelya, iliti na Ladanye Pavla Zemlye izte mirovno, probuju zato oni to izto kruto na punom.

*) Kajti Szvedoki pojedni China ne taje, odkud szamo vu Okoliczah nezjedinujusze, razluchujusze zato Szvedoki pojedni I. od Szvedokov *jeden drugomu protivneh*: kajti ovi ne vu Okoliczah, nego vu iztom Chinu szuprotivijuszi v. P. kad bi jeden vel, Pavel vudril je, drugi pako Pavel vudril ni. Ako obodva jednoga Zroka Znanya podavali bi, onda verujesze onomu, koji je Ztalisha prestimaneshega. II. od Szvedoka *szebi szamomu protivnoga*: takov ako poprechni drugo, drugo pako vu Verevrednuvanyu valoval je, vu Pripadu ovom Valuvanye verevrednuvano obladuje. Ako pako tak jedno, kak drugo vu Verevrednuvanyu jeden izti bi valoval, takov kakti krivopriszesni kastigujesze. III. Od Szvedoka *dvojechega*, koji okolo Dugovanya, koje valuvati imal bi, szam vu Dvojimbi ztoji. Ovomu ne verujesze, zvan da vu Verevrednuvanyu, odrezano bi govoril.

§. 93.

C) *Izpitavanye I. Poprechno 1) poleg Delkih Znalichtva (Deutri).*

Jeliske Chin, koji Potrebuvanyu, iliti Pravdi Ztroka daje, vu ovoj probuvati mogel bu, to josh pred Pravdum podignyenum, da ova zabztuny y z Kvarom Ztroskov pravdeneh ne podisesze, imasze zeznati. Zato Pravdi Inkvisiczja pametnosze predposhilya, iliti Valuvanyih Szvedo-

kov Pobiranye. Chinisze pako ovo poleg Delkih Znalichtva, Pitanya zadersavajucheh. Ova Advokat

1-ich tak izdelati ima, da ona, koja Valuvanya pobirati chinechemu hasznovita jeszu, van iz nyih izhajaju

2-och predati Szuczu izpitavajuchemu z-*Szignaturum* zkupa, t. j. Popizkom Szvedokov izpitati moraneh Imen. Ova Princzipal z-nyihovem Ztalishom, k-kojemu zpadaju, y z-Meztom Prebivalischa nyihovoga na Pero dati ima, da nye ne po vszikut zizkavati bude moral.

Ha monitum...

§. 94.

2) *Po Szudbenozti szlishne, y z- Oblaztjum nato obzkerblyene.*

Pobira pako Inkvisicziu Szudbenozt ona, koja y Admonicziu szudhenu zvershava 807: 6. Andane szam Varm. Szudecz, akoprem valyano szam pred Szud pozival hi *oud.* §. 5. nego z-Priszesnikom zkupa, ne vendar vu tugojoj Varmegyii. k-Tomu treba je Zapovedi primarjavlyivne (Mandat. compul.), koja izpitati imanem, pod Kastigum, Dusnozt navalyuje Priszegu poztaviti. Okolo Zapovedi ove

1-ich Ne dobivasze prez pokazanih Punktumov, iliti Delkih Znalichtva, koja Mester vu Znamenye, da nye videl je, podpishuje.

2-och Onomu, na koga Mandatum ov zhaja, med Dani 60. od Vanizhajanya, izti predatisze ima, drugach Krepozt nyemu znikne: od Predavanya pako dura ova chesz Leto czelo 1ae 33. Da pako na Szucza takaj Varm. z-Pajdashem vanzhajati more, to odtud je, da Ztolu Banzkomu je takaj zverhu Varmegyie Oblazti.

3-ich Predanomu szebi Mandatumu, on koga

slishi, naherbtiti mora na Nachin navadni, da-
ga vu Poniznozti dusne prijemlye *).

*) Vu Poszlih vlatzneh, iliti obchinzkeh Manda-
tum ov netrebuješze, nego y szama Ekzmishia Ma-
gistratzka zadozna je, t. j. Pershone izpitavajuče od
Magistrata odregyujusze. Medtem Priszesnika Tabule
Banzke Varmegyia vanposzlati nemre, kajti vu Szlusbe
szvoje Poszlih od Varmegye neviszi.

§. 95.

3) *Na Nachin naredbzi.*

Za imanemi Punktumi Znalichtva, y ima-
nem zkupa Mandatumom primarjavlyivnem, ali
Naruchenym Viczekomesha, na koju Nepleme-
niti szamo priszechi dusniszu 1351: 23. ali za
imanum vu Poszlih obchinzkeh Ekzmishium,
Szudecz Valuvanya pobirajuchi

1-ich Neplemenite k-szebi poziva, presti-
maneshe pako (honoratiores) szam pohaja, obo-
dvem povedajuchi, da za pobrati od nyih Valuva-
nya on odregyen je, y za Probu Iztine, Manda-
tum, ali Komishiu V-komesha, ali Ekzmishiu ma-
gistratzku van pokasuje. Za dokazanum ovak
Oblaztjum

2-och Vszakoga opomene; da, na nikaj chlo-
vechanskoga nepazech, vsze jednako, Iztinu naj
poveju, Kastigu takaj krive Priszegge nyim ne-
zamucheč, y za vzetum od vszakoga Priszegum,
poszle vszakoga poleg Punktumov Znalichtva iz-
pitava, vu Nenazochnozti vendar Ztrankih, za
odvinuti Porazmenye 486: 14. Izi

3 ich ima Szvedoka vszakoga kadga vanzpu-
scha, opomenuti, da vani ztojechem, y josh ne
pitanem, Odgovore szvoje naj ne pove. Ar vsza-
ki Szvedok poszeb y szameni, drugemi Szvedoki
nenazochnemi, zapriszesujesze, y izpitavasze. Iz-
pitavecz

4-ich Valuvanya Szvedokov, z-predposzlanem Imenom, Pridovkom, Ztalishom, Dobum, akosze taki ova, szamo na Priliku, bi povedati mogla (circiter), y da pod Priszegum ali Pripravnoztjum nyu poztaviti povedanaszu, zadnyich napishe, nego y ako kaj nepremishlyeno Szvedok bi bil povedal, da to popraviti more, Valuvanya vszakoga, predi negga zpuscha, vszakomu zoszeb prechteje.

§. 96.

4) *Vre za nazochni Barat, vre za vekivechni Zpomenek.*

Od poprechne Inkyisiczie josh tosze znati ima, da dvojverztna je: jedna za nazochnu *Pravdu*, od koje doszad; druga pako chinisze za *vekivechni Dugovanya Zpomenek* iz Ztraha, da ne bi mozbit Dugovanye onda ztopram na Praydu doshlo, kada Szvedoki vre vszi bi pomerli bili. Kajti pako y ona bi mogla Prevarasze zvershavati, da Szvedokov Verevrednuvanye hotoncze takdugo bisze odvlachivalo, doklam Protiszvedoki vszi vre bi pomerli bili, zato potrebuje Vechnicza Kr., da poprechna vu ov Konez Inkyisiczia chinisze

1 ich Vu Nazochnoztzi oneh, kojem na Dugovanyu kaj lesi:

2-och z - Zkupzezvanemi Szuszedi, y Mejashi.

3-ich Dasze vu Varmegyiah razglashuje (publicetur), y vu Paru vu Piszmozhranische dasze naj poztavi.

4-ich Zpelavanye vu Vsivanye da pridosló bi.

§. 97.

II. *Verevrednuvano* 1) *pred Szudom Pravde.*
Poprechna Inkyisiczia po szebi szamoj nista

ne probuje, zvan da za verevrednuvanu nyu Protiztranka bi vzimala. Zato Verevrednuvanye nyeno izprosziti imasze. Za proshenem ovem

1-ich Verevrednuvanye Protiztranka prechiva, y proti Kakvocham Szvedokov Iznimke ztavlya. Ztranka vendar Szvedoke ztavecha proti ovem iztem Szvedokom zvojem iznimuvati neszme; ar kaj jenput dopadasze, vechsze nedopazti neszme. Nego y Protiztranka

2-och Iznimke szvoje ako probuvati nezna, zahitesze onda one, y za verevrednuvati Szvedoke, z-jednem Dansze po Oszudi ztavlya.

3-ich Dan ov, Szvedoki poprečno valujuči, pred Szuczem Pravdu krojechem ztavesze, y prednyimsze opet napriszeshu *), nego y pak szameni vszaki, y vu Nenazochnozti Ztrankih 486: 14.

*) Vu Verevrednuvanyu Valuvanye poprečno (collateral.) Szvedoku zakrivati nikak ne szvetuje-sze, nego ono nyemu predi prechteti, y poszle nad vszakem Punktumom, kaj szad od nyega miszli, y kaj znaj, imasze pitati. Ar z-zakrivenem Valuvanyem poprečnem Szvedok aksze bi szamo vu obchinzkom od Punktumov zpitaval, onda I. Szudecz ne poprečnu verevrednuvati, nego novu dapache Inkvisicziu, ter verevrednu chiniti, bisze vigyeval. II. Szvedok, kad Valuvanye nyegvo, vre izvan Szedischa szudbenoga van povedano, nyemusze predi prechteje, zkupa na Okolicze China popelyasze, y Govorenja lasna preprechivajusze. Medtem poszluj kakgod predvidlyivo, retko vendar odvinesh to, da on, koji hoche, nebi takaj mogel krivo valuvati.

§. 98.

2) Zvan nyega.

Verevrednuvanye *) po Iznimki vu Pripadih szledechih vu Szudu Pravde ne biva

1-ich Ako Szvedoki po Betegu, ali drugach vu Dojtjem pred Szud bisze prechili. Vu Pripadu ovem Prisednik iz Tela iztoga vu Dom betesnoga vansze poshilya y ovdesze Verevrednuvanye zvershava. D. 2. p. 3°,

2-och Vu Pravdi mejne Verevrednuvanye biva vszigdar na Liczu Zemlye, pred Mejashi, y z-oszebujnem Obichajem. §. 118. K. II. Z. I. O. II.

3-ich Kada Szvedok pod Szudbenoztjum Szuczua krojechega bil nebi: vu ovem Pripechenyu po Liztu naproshlyivem (compass). Szudecz Pravde, Poglavarztvo Szvedoka iztoga naprosziti ima, daga ondi naj izpita y Valuvanye nyegvo da pod Pechatjum verevrednum Szuczua Proshnyiku naj poshelye.

*) Pri Verevrednuvanyu pripazi takaj: I. Da na Izpitavanye vu Verevrednuvanyu, poztavlyena Szvedokov Valuvanya, vszigdar na Konczu Inkvisiczie poprechne, ali chizto na drugi poszebni Paper, z-predposzlanem navadnem Pochimanyem, po Szuczua verevrednujuchem napishu, y po nyem podpishusze. II. Da od potlankam Szvedoki vre verevrednuvani jeszu, vishe ne proti Kakvocham, nego szamo proti Govoreniam nyihovem Iznimuvanya, dasze chiniti mogu, rechisze to jezt to szamo poszle more, da ali szam Szvedok josh dvoji, ali da Szvedokiszi protive, ali daszu neparno pojedni. Ar vu Verevrednuvanye privolyujuchi, takaj vu Kakvoche nyihove privolyuje.

§. 99.

3) *Po Szmerti.*

Verevrednuvanye dvojverztno je: drugo, od kojega do vezda; drugo *po Szmerti* velisze, kada Szvedoki, pred Verevrednuvanyem szudbenom, prez Nazadpozivanya Valuvany szvojev poprechneh, vumerli bi, nye zaizto nazadvzimajuchi, y tak od Pogibeli Zkvarjenja vekivechnoga men-

tujuchisze, ako Las bi mozbit bili pod Prisze-
gum povedali. Ovak verevrednuvani, z-verevre-
dnuvanemi vu Szudu, na Par idu, 1ae 86. nego
szamo vu Redu. Ar

1-ich Ako Zkupszvedoki Valuvanya szvo-
ja vu Szudu podtverdili niszu, onda niti vere-
vrednuvanem po Szmerti ne verujesze D. 6.
p. 31.

2-och Vu Pravdi Plemenschinu izvegyava-
juchoj, Szvedoki verevrednuvani po Szmerti ne
prijemlyusze. §. 82. K. I. Z. I.

§. 100.

III. Verevredno.

Doszad Inkvisiczii vre dvoju videli jeszmo,
poprechnu, y verevrednuvanu. Trejta Fela In-
kvisiczie *verevredna* velisze, koja, vanzpuschavshi
poprechnu, mahom vu Szudu chnisze. Za ovu
zadobiti, Delki Znalichtva k-Pravdi pod Szlovum,
ali Znamenym drugem prilositi, y zkupa proszi-
tisze po Govoru ima, da za Szvedoke, poleg oneh
Punktumov na Szudu izpitati, Rok bisze poztavil.
Obhajasze pako ztem poprechna Inkvisiczia zato,

1-ich Kajti Inkvisiczia poprechna bi pre-
vech Ztroskov potrebuvala. Ali

2-och Kajti Szvedoke imajuchi, vu Konecz
dober Pravde szvoje, previshe bisze zaufal.

§. 101.

D) *Kastige.*

Szad od Pravdih iz Szvedokov: zvan one
na Kastigu Mochi vekshe, koju podise Szudecz
proti onomu, kojiga je vu Pobiranyu Szvedo-
chantzvih, ali pridersaval, ali izbil. 504: 5.

723: 10. y zvan one, na Kastigu frtv. 100. koju Obchinzstvo proti onomu podise, koji Inkvisicziu vlatnu (publicam) vu Imanyih szvojeh, ali ne dopuschal, ali prepRechival je 638: 60. szim josh ove dve zpadaju: jedna na Kastigu szvedochiti nehotecheh, druga na Kastigu krive Priszega. Od ove

1-ich Podisesze ne proti onomu, koji Neiztinu zadnyich bi povedal bil, koji vendar drugach Dugovanye znal nije; nego proti onomu szamo, koji proti Znanyu szvemu szvedochil, y priszegel je na Kvar Tusitela *)

2-och Szudztvo szlishi Ztolu oszminzkomu, ali Varashu, ali Ztolu G. kak v-drugom Meztu vre je povedano, potlamkam Ztol Duhovni Priszegu krivu bi bil vre znashel. K. I. Z. I. § 30.

3-ich Kastiga krive Priszega je Neopostene nye, y frti. 200, ako proti Oszobczu (privatum), ako pako proti Fiskushu Kr. krivo je priszeseno, onda zvan Infamie Obtuseni, josh vsza Imanya zgubiva 20 30. §. 2.

*) Kriva Priszega y to je, kad gdo to nebi bil zvershil, kaj vendar pod Priszegum obechal je. Ova medtem Priszega kriva na Szud nuternyi szamo zpada,

§. 102.

To izto.

Od Pravde druge znaj

1-ich Po ovoj proziszze Kastiga od frtv. 64. iliti Markih 16. t. V. vu Poloviczi na Szuczazpadajuchih. Vtrachtva vsza praydena odvinyenajeszu 49: 635. zvan Preneshanya na Szud vekshi po Mandatumu zadoblyivoga. 729: 30. §. 4. 1807: 10. §. 1. Vu Kastigu ovu

2-och Prepadaju ne szamo Szvedochantzvo kratechi, nego y oni takaj, koji od Priszega ko-

ga bi bili odgovorili 49: 635. y to tuliko kulikoputi 2ae 28, Neplemeniti Penez nimajuchi z-Kosum plachaju, 81: 563. Medtem

3-ich Od Kastige ove prostiszu, koji proti szebi bi bili valuyali: kajti to chiniti proti szebi nigdo dusen nije, ali proti kojem y tak bi bilo iznimuvano, y zaradi Pomenkanya naredb-zkeh vu nyih Kakvochih bi bili prez toga y tak odhicheni. D. p. 185.

4-ich Szudecz proti Kmetom je Gozpon Z. 3ae 25. §. 3. proti Varaschanom Varash 3ae 10. proti Plemenitem zadnyich je Vicze-Komesh 49: 635.

D E L XVII.

Od Ochuvanya (Oculata).

---

§. 103.

Kaj je?

Ochuvanye je Chin on szudbeni, po kojem Dugovanye tusbeno z-lasztovitemi Szucz a Ochima izvigyevasze. Chinisze, kajti pri Dugovanyih nekovej k-Iztini dozpeti drugach mochi ni. Me-zto ima

1-ich vu Pravdah kotarzkeh (territorial.), jeli zalosneh, jeli iz Korenitozti, jeli na Kastigu Mochi menyshe 2ae 41. jeli mejneh D. 1. p. 83. jeli iz Natiravanya Marhe. 729: 42. 3ae 33.

2-och Vu Pravdah kvarovneh, kaktiszu: za zadobiti Kaucziu iz groszechegasze Kvara iz po-

skodlyiveh Melinov, ali Naszipov D. 5. p. 190. iz Poroblenya Loz 21: 807. — zaradi Kvara po Zemlyi peschene 20: 807.

3-ich Vu Praydah zaglavneh, Nego vu oveh Ochuvanye napravlya Ranolichitel, ali Vrachitel; y oveh Ochuvanye velisze *Vizum repertum*.

§. 106.

Zvershavatiga Nachin.

Ov szledechi je: kada najmre Oszuda Ochuvanye izgovorila, y zapovedala je, onda

1-ich Szudecz Dugovanye Ochuvanyu podverseno, ako je gibuche, predsze da donezti, y ono pregleda, k-negibucheĵu pako szam priztuplyuje. Ovde

2-och Szvedoki na Liczu Zemlye pokasuju y Lesalische, y Sirinu, y poszle Szudecz zvi-gyeva, nili Meje Ztranka zaizto ni preztupila *).

3-ich Vu Vandavanyu Kauczie, zaradi Kvara naztati moguchega, y vu zaglavnih Ochuvanye biva prez vszakeh Szvedokov, kajti nit potrebnj niszu.

*) Vu szvedochni zverhu kak zvershenoga Ochuvanya Litz, Imena takaj tak plemeniteh Szuszedov, kak Lyudih mesterzkeh, ako y ove pozvati, je bilo potrebno, poztaviti morajusze, y Litz takov pod Znamenem kakvem k-Pravdi prilasesze. Probu naj chverteshu chini, ter od one, koja po szamemi Szvedoki biva, vnogo jakshu, poleg Rechih „kaj z-Vidom zpoznavasze, z-naj iztiniteshem Szvedochanstvom izkasujesze.“

DEL XVIII.

Od Vuchitelztvih (Documentis).

§. 105.

Vuchitelztvih A) Izpisz y Fele.

Vu Vzetju shirjem vszako Probe Orudelye Vuchitelztvo je, ar podvucha Pamet Szucza vszako. Vu Vzetju vendar ztishnyeneshem jedino Piszma, Szuczu vu Probu podana, *Vuchitelztva* zovemo. Drugaszu

1-ich vlaztna (publica), druga *szamoszvojna* (privata). Ona, drugach *verevredna*, od Oblazti vlaztne pod Pechatjum vlaztnum vanizhajaju; ova pako Oszebzi pod Pechatjum szvojum szamoszvojnum *), od szebe davaju van, Pershona szudbena bi, ali nebi prihajala. 2ae 13. §. 4. Ohdvoja vreszu

2-och *pervopiszna* (originalia) vre *drugopiszna*. Onaszu Piszma od Dugovanya kojega perviput naregyena; ova pako iz pervopisznoga prepishujusze, y jeszu vre

3-ich *Prekvzetki* (transumpa), vre *Drugi* (paria), vre *Prepizki* (copiae). Prekvzetki chinesze pod Pechatjum vekshum; Drugi iliti Pari po Pershonah szudbeneh iz Szlusbe, Pechat vendar vlaztnu nimajucheh, v. P. Par Lizta pozovnoga; Prepiszi zadnyich hivaju po Pershonah iz vszega szamojszvojneh.

4-ich *Prekvzetki* jeszu vre *szudbeni*, vre *zvanszudbeni*. Oni vszigdar iz Pervopisza chi-

nesze; ovi pako jeszu ali *Prekvzetek pervi*; ali *Prekvzetek Prekvzetku*. On iz Pervopisza; ov pako iz Prekvzetka vanzpishujesze.

5-ich Prepiszi jeszu vre *zkupzgedani* (vidimatae), vre *prozti* (simplices). One Pershotia vlaztna szudbena, Pechat vlaztnu nimajucha, y szamo naproshena v. P. V-Komesh, Prisednik, ali Szudecz varm. Notariash, ali Juratush Tabule Banzke z-Pervopiszom prizhodablya, y z-Pervopiszom da od Rechi do Rechi szlasesze zpoznava. Prozem Poszvedochenye takvo menyka:

•) Predversek oveh ako je Pogodba dobrochlizka, *Chirographus*, ako tesecha *Syngraphus*, t. j. z-lasztovitum Rukam napiszani Zavez; ako je Dusnika Namirenje *Kvietanczia*, iliti Litz namirni (Apocha); ako Namirenje Verovnika Protinamirek (Antapocha), iliti *Kontrakvietanczia* zovusze. Ovoga Dusnik Verovniku zverhu toga predava, da on ovomu nit vishe, nit menye v. P. od frtv. 100 platil ni. Anda z-Namirki Ztroski, z Protinamirki pako Dohodki izkasujesze.

§. 106.

B) *Potrebchine I. vszem zkupne.*

Potrebchine zvunzke vszem Vuchitelztvam zkupne jeszu:

1-ich Vuchitelztvo da imenuje Pershonu tak onu, za chije Dobro ono nachinyasze, kak y onu, proti kojoj napravlyasze, y Predversek, zverhu chesza izhaja: dasze zna, na koga, proti komu, y vuchem Vuchitelztvo probuje. 2ae 17. 723: 39. §. 10.

2-och Nit Popravlenya, nit Pridajenya, najmre vu bitnom, t. j. vu Imenih Pershon, Dugovany, Pravicz, ali Dusnoztih, dasze vu Vuchitelztvu nevigyevaju: ar poleg takveh Faling Vuchitelztvo szumnyivo poztaje, y kak tak-

vo ne vpuchuje, anda nit za Probuvanye prikladno ni 2ae 17. §. 1. zvan da Rechi popravlyene, ali pridane, z-Ztranmi y Potezmi, na kojeh lese, po iztem Vandavczu poleg Podpizka nyegvoga bisze zpoznavale 725: 39. §. 11.

3-ich Zpoznati ima, da Vuchitelztvo vu Jeziku materinzkom napravitiga chinechemu je raztolnacheno: arsze y to izto vu Dvojimbu bi vlechi moglo, kak anda vu Pripadu ovem Vuchitelztvo izbranil budesh, koje, iz Falinge ove, od izte Pravicze nikakvo budesz szudilo? 687: 13.

4-ich Da Datuma pokasuje tak Vremena, kak Mezta: da ako z-Okoliczami jeli Vremena, jeli Mezta Vuchitelztvo zkupszlagatisze moglo nebi, dasze neg iz oveh Himba lehko prepozna. 2ae. 17. Pr.

5-ich Podpiszek y Pechat Nachinavcza: da ako Podpiszek gdo drugi bi bil napravil, ali Pechat kriva ako bi pridana bila, to izto Prevaru takaj da opre. Medtem jeli Pechat iz Vuchitelztva viszi, jeli na ono pritisznesze, vsze jedno je, y Valanye Vuchitelztva zato szamo, kajti z-Pechatjum viszechum je obzkerblyeno, nikaj vekshe nije 2ae 17. §. 3.

§. 107.

II. Zkupne vlaztnem.

Zvan Potrebchin Vuchitelzvam vzem zkupeh, Vuchitelzvam vlaztnem josh ove prepishujusze

1-ich Szudbenozt, pred kojumsze Vuchitelztvo vlaztno napravlya, tak szebe imenuvati, dasze zna, kuliko izto probuje, kak to takaj. da takvo napraviti chinechi nazochen vu Pershoni

bil je, ali nyegov Punoblaztnik, zpoznati ima, z-Datumom Punoblaztnichtva. D. 10. p. 100.

2-och Vuchitelztvo kad pred Ekzmizkushi napravlyasze, ondasze y Ekszmishia zpoznati ima, y da poleg Opovedanya nachinyeno je, zvershenoga z-Pozivanyem na Priszegu Szlusbe. 723: 39. §. 7.

3-ich Ekzmizushi da dvaszu, vanzemshi Statuciu, gde Vpelach z-Szvedochantzvom je zadozten 492: 43. Pr.

4-ich Nachin Piszanya (stylus), y zvunzki Obraz, vu oszebnom Vojzk, y Vezilo dasze navadno obdersuje, z-vanpuschanemi Zaporkami zvannavadnemi 608: 9. a. c.

5-ich Vuchitelztvo napravlyeno tak vu Maticzu 723: 39. §. 8. izpizatisze, kak vu Pizmozhranische zpravitisze mora. ond. §. 14.

§. 108.

III. *Poszebneshe* 1) *iz Piszarnicze Kr.*

Iz Piszarnicze Kr. izhajajuchem poszebna jeszu:

1-ich Izhajati imaju vu Imenu naj visheshem.

2-och Pod Pechatjum szudbenum Kr. vekshum, ako Vandavanye chini Perszonal *); ali pod jednum iz perveh tréh Pechatih Kr. ako Vandavanye biva iz Piszarnicze Kr. vekshe.

3-ich dasze po Perszonalu, chija Piszarnicza velisze Kralyevzka menysha; ali ako Vuchitelztvo vandaje Piszarnicza Kr. veksha vu Bescu, v. P. Predszlobodu (privilegium), da onosze po Kralyu, Kancelariushu, y Referendariushu podpishe. Kada Kraly podpisatisze mogel nebi, onda pridasze Zaporka „*ad mandatum suae Majestatis proprium* (na Zapoved szvoje Szvetlozti lazto-*vitu*).

4-ich Da Predszlobode pokasuju Imena Velikashev tak duhovneh, kak zztavneh (Baronum Regni).

5-ich Vuchitelztvo vu Knigu Kr. vupiszatische ima.

*) Perszonal, vszakoga pred szobum nachinyenoga Vuchitelztva iztinzki Drug vu Piszmozhranische Kralyeztva poztaviti mora. To izto vuchiniti ima vszaki takaj Veliki Kralyeztva Szudecz od oneh takaj, koja Mestri vu Piszmozhranische szvojeih Glavarov vu Pervompiszu poztaviti dusniszu 723: 45.

§. 109.

2) *Iz Mezt verevredneh a) Pervempiszom.*

Napraylyena vu Meztu verevrednem takaj szvoja imaju, kakti:

1-ich Pervesheh Pershon Kaptolomzkeh, ali Klosterzkeh Imena, y Chazti da zgovarjaju 492: 44. § 5. 723: 39. §. 10.

2-och Gotovo Vuchitelztvo pred czelem Kaptolomom, ali Klostrom da Notar prechteje. *ond.* §. 12.

3-ich Po Lektoru vu Kaptolomu; vu Klostru pako po Shuperioru (Poglavaru), ali oveh Nameztniku, z-pridanum takaj Szlusbum szvojem, dasze podpishe. *ond.* §. 9.

4-ich Vuchitelztva Pervopisz, od Notara Meztu verevrednoga, dasze vu Maticzu od Rechi do Rechi izpishe, y zatem mahom za vekivechno, y verno Chuvanye po dveh Kaptolomzkeh, ali Klosternikih podpisan vu Piszmozhranische verse; Ztrankam pako Litz szamo szvedochlyiv, vu kojega Vuchitelztvo czelo od Rechi do Rechi poztavlyasze, dasze van da 723: 39. §. 14.

5-ich Vuchitelztva vu Piszmozhranischu szvojem lesecha, da pri Poizkanyu potrebnih,

vu Ruke primati nepötrebna treba nebu, y Vreme gubiti z-Kvarom izteh Vuchitelztvih, koja po Razhitavanyu lahko podraplyusze, pod Kastigum frtv. 500 izkaziteliti, vsza Mezta verevredna dusnaszu 1807: 14.

§. 110.

b) *Prekvzetkom.*

Pri Prekvzetkov Vandavanyu tulikajshe nekoja oszebujnaszu, kakti

1-ich Da med Letom od nachinyenoga Pervopisza, prez vszakoga Mandatuma preizkavenzkoga (requisitorium) vandatisze moraju, pod Kastigum frtv. 500, y Povratek Kvara, akoprem ona bi Pravicze iztoga Kaptoloma ali Klostra dotikavala 765: 11. 723: 42. §. 6.

2-och Ako Pervopisz ne onde, gde napravlyen je, nego drugdisze bi nahajal, onda, poleg Mandatuma preizkavenzkoga, iz vezdashnyega Lesalischa, na Mezto Izhajanya preneztisze ima, y iz Mezta ovoga Prekvzetek vandatisze 723: 43. §. 3.

3-ich Vu Prichetku ovoga, Mezto verevredno na Mandatum preizkavenzki Pozivanye chiniti, zatem Mandatum izti od Rechi do Rechi vanzpiszati, y ovo Velenye pridati mora „*Dobrozivnomu Mandatumu ovomu poleg Dusnozti nashe za chiniti zadozta, ni Piszma vu Piszmozhranischu nashem, marlyivo preizkali, y onde szledecha na Proshnika zpadajucha Vuchitelztva nashli jeszmo*“ y ova poszle vtik od Rechi do Rechi prepishujusze. 723: 39. §. 7. Nego

4-ich Jelisze iz Pervopisza, ali pako iz Prekvzetka pervoga Prekvzetek nachinil, to vu vszacom Prekvzetku imasze zpoznati, y ako iz Pervopisza bisze bil prepiszal, onda y Ztalish pridatisze mora, vu kojem on vu Piszmozhra-

nischu bil je, t. j. jeliszeje vu Maticzi izpisan, ali pod drugim Verevrednoztjenyem; jeli med Fati szamo, y Poznamenuvani (fragmenta et signaturas) nashel. Ako doszad pri Oszebczu vu Zpravi bil je, y za Prekvzivanye szamo, ako tam doneshen je bil, onda morasze povedati, da je y pak odneshen, ali vu Piszmozhranischu Mezta verevrednoga da je oztavlyen. Zadnyich ako Pervopisz vu Piszmozhranischu iz Pochetka bil je, nego kesneje ako od onud je poginul, ni to zamuchatisze neszme 723: 42. Prepiszana Vuchitelztva *) szledi

5-ich Navadni Zaklop (conclusio), Podpiz, y Pechat z-zadersanum Vezila Farbum navadnum, t. j. Meztu verevednomu laztovitum.

*) Za nyihovo Vandavanye izvershiti, Vuchitelztva Notar iztoga Mezta verevrednoga, zadnyich domov vzeti, drugi vendar, szamo vu Nazochnozi dveh Kanonikov, ali Fratrov iz Tela iztoga, takva chteti mogu, zaradi Pridersavanya, ali Pohablyenya Pogibeli. Vu obodvojem Pripadu za imanum Hasznum y pak vu Piszmozhranische poztavitisze imaju 741: 25.

§. 111.

3) *Iz Obchin drugeh.*

Vuchitelztva zadnyich davaju van y Varmegyie, y Varashi, y Obchine druge. Dapache y Darsaniki Varmegyie (Comitatus Officiales), y Notariushi, med Mejami vendar szvoje Poszlenozti, t. j. vu Poszlih szamo nyim predanih probajuha. 2ae 13. §. 3. Vu oszebnom od Varmegyinzkeh:

1-ich Varmegyia nye pod Imenom Obchine, y Podpizkom Notariusha daje van, zvan Oszude vu Pravdi Plemenschinu izvigyevajuchoj, koju vszi vu Pravde izte Priszedniki podpishuju. Nego ove izte

2-och Notariush vu Maticzu vsze napiszati,

y vu Piszmozhranische poztaviti ima, kak takaj vsze Proshnye, tak napervovzete, kak zahichene. 723: 58. Jednako

3-ich Darsanik Varmegyinzki Piszma vsza iz Szlusbe napravlyena, kaktiszu Lizti opomenyzi, Akczie, Inkvisiczie, mora Leto vszako vu Pervompiszu, z-Kazitelom zkupa, pod Kastigu od frtv. 500. poleg Akczie Fiskusha M. pred Shedrium tekuche, vu Piszmozhranische Varmegyie verchi 729: 35. Medtem

4-ich Vanznetki (extractus) iz Maticze, davajusze van ne vu Imenu Obchincztva, niti na Odregyivanye Varmegyie, nego jedino poleg Podpiszek szamoga Notariusha, y liztor pod Notariusha Pechatjum, a ne Varmegyinzkum.

§. 112.

C) *Krepozst I. Vlaztneh 1) Pervopiszneh.*

Poklamkam videliszmo, Vuchitelztva vlaztna kak pravesze, szad od Krepozti nyihove, ter Pervempiszom je ova:

1-ich Ono, zaradi chesza nachinyena jeszu, na punom probuju, arsze naszlanyaju na Verevrednozt obchinzku. 1ae 37. §. 12. 2ae 15. 723: 42. 729: 24.

2-och To, kaj povedaju pridohodno, ne probuju: kajti gledech takva, Verevrednozt za Iztinu nyihovu ne ztoji. Kaj vishe

3-ich z-Potrebchinami szvojemi neobzkerblyena neprobuju niti ono, zaradi chesza napravlyena jeszu: kajti prez oneh jeszu szumnyiva, takva pako nikoga vputiti nemogu.

§. 113.

2) *Prekvzetkov perveh.*

Prekvzetkom, chijeh Pervopisz poginui je, Krepozst je ova:

1-ich Ako vu Prekvzetku Mezto verevredno bi to zpoznavalo, da vu Piszmozhranischu szvojem, ter vu Maticzi, josh vezdasze, Pervopisz nahaja; ali zadnyich od drugud, prez Falinge vendar, da on szim doneshen, y ovde za potlam oztavlyen je, Prekvzetek takov jednaku z-Per-vempiszom Moch Probe ima. 2ae. 15. 723: 43. §. 3.

2-och Ako Pervopisz vu Maticzu izpisan nije, ako vendar verevredno Mezto zpoznaje to, da Pervopisz onde pod Verevrednoztjenyem drugem, t. j. podpisan po dveh iz Tela, nahagyasze, takov Prekvzetek takaj na punom probuje. 723: 39. §. 3. 42. §. 5. Akosze pako

3-ich Pervopisz zadnyich vu Piszmozhranischu nahajal bi, ali pod nikakvem Verevrednoztjenyem, nego med Falati, y Pozmenuvanyki, iz takvoga Prekvzetek, kak y on takaj, chiji Pervopisz od drugud doneshen, y odneshen bi bil y pak, prez van ne pokazanoga Pervopisza, nikaj neprobuje. 723: 42. §. 2. Szuprotivno

4-ich Prekvzetki oszminzki jednaku z-Pervopiszi Moch vu Probuwanyu imaju, ako taki Pervopisz z-Vremenom bi poginul bil. 2ae 15, Tuli-kajshe

5-ich Prekvzetek Pravde pod Pechatjum szlishne Szudbenozti van dan, probuje z-Pervopiszom jednako, zaradi Verevrednoztzi obchinzke, koju Szudbenozi ima.

§. 114.

3) *Predvzetkov Prekvzetka.*

Od Krepozti, koju ima Prekvzetek Prekvzetka, znaj:

1-ich Prekvzetek takov, chiji Pervopisz vu Piszmozhranischu da bil je, vu Kipu obichajnem (in forma solenni), koji vendar da od onud po

Neszrechi zniknul je, ako Mezto verevredno, to bi poznavalo, to izto na punom probuje, t. j. da Pervopisz onde bil, y od onud da je poginul: ter za obraniti Ladanye je zadozten, ne vendar za ono zadobiti. 1ae 37. 723: 42. §. 3. Ako pako

2-och To izto szvedochilo Mezto verevredno nebi, onda z-Piszmi, ali z-Szvedoki, pervlyeje Pervopisza tam Bitje, predisze mora dokazati: tak y ne drugach Prekvzetek Prekvzetka, nego y pak szamo za obranitsze, ne pako za zadobiti valya D. 2. p. 30. D. 6. p. 62. Ali

3-ich Priszega za pervlyeje tam Pervopisza Bitje dokazati, niti vu Pomoch nedopuschasze, niti za obraniti Ladanye. 715: 70. §. 2. 1464: 20.

§. 115.

4) *Prepizom.*

Vre kuliko Prepiszi (copiae) probuju, da vidimo. Ovi tak prozti, kak zkupzgliedani vishe za Podvuchenye, kak za Probu szluse. Zato izti nyihov Pervopisz vszigdar pokazatisze ima. Vanznemi

1-ich Drug prozti delnoga Lizta, koji za Senzke na punom proti Muskem probuje, doklam ove Pervopisz ne pokasu. D. 4. p. 30.

2-och Drug prozti zalosnoga Lizta: ar ov Iztintvo Zaloga onda probuje, kada Tusitel, Szvedoka zapriszesnoga takaj, bi imal, koji Pervopisza videl, y chtel bi bil, y Druga z-onem za jednakoga chizto bi nahajal. D. 1. p. 29.

3-ich Prepisz, komu Protivnik Veru czelu bi podaval.

§. 116.

II. Szamoszvojneh 1) po Ztrankah napravlyeneh.

k-Krepozti Piszem szamoszvojnem dohajamo: ova probuju

1-ich Proti szvojemu Nachinyavczu na punom, szamo da ov Ruku szvoju zpozna, ali z kupzparjajuch ovu z drugemi toga iztoga Piszmi, dasze Ruka nyegva dokase. Ar Piszma za lazto vito Zpoznanye onoga jemlyusze, chijaszu.

2-och Na Ztran szvojego Napiszavcza nikaj ne probuju, ako bi drugu szamo Ztranku tesala, Obtershen pako Terha zpoznaval nebi: kajtishi nigdo nije Szvedok. 723: 41 *)

*) Zato nit 1) Testament ne probuje za Zadnyovaluvitela nit Zajma, nit Imanyih Zadoblyentva. Zato 2) domacha vu Kalendariumu nachinyena Zapiszavanya za Piszczu takaj nikaj neprobuju D. 14. p. 201. vanzemshi Knigu terstvenu, koja Kip naredbzi imajucha polpuno probuje. §. 99. 100. K. II. Z. II. O. I.

§. 117.

2) Po Predmenumniki] (coramisant.)

Kada pako Piszma szamo-szvojna, ne po Ztranke zavezajuchojsze, nego po Pershone druge bisze napiszala, onda Piszmo po Szvedoki dasze podpishe, szvetujesze, koji *Predmenumniki* od Rechih *predmenum* (coramisantes, ali instrumentales) velesze. Takvi

1-ich Ako Piszmu bi vszi szuprotgovarjali, onda zaradi podkopanoga z-Chinom ovem Temelya, prepada takaj Piszmo czelo, zvau dasze bi po Szvedokih drugeh, ali Priszege, Prevara pokazivala. Szuprotivno

2-och Kadabi szamo nekoji Piszmu szuprotgovarjali, preoztajuchi pako bi vendar odztuplyujuche, jeli vu Broju, jeli z-Priztajem Notariusha,

preobladuvali, y zverhu vszeh Iznimuvany oni ako bi vekshi bili, Piszmo ztoji. Vanznemi Testament, vu kojem Nazadkorachaj, budi jednoga iz Szvedokov 5, Testamenta potira: ar za Valanye nyegvo Naredba vuprav 5. Szvedokov potrebuje.

3-ich Ztoji takaj Piszmo, kada Predmenumniki to szamo bi veleli, da od oneh, koja Piszmo zadersava, vishesze nezpominaju. Kajti Szvedoki dvojechi vu szuprot nikaj ne probuju. Takaj

4-ich Piszmo y pak ztoji, ako taki Predmenumniki bi ono proti izte Rechi nyegve razlosne raztolnachuvali. Ar laslyivo takvo Raztolnachenye zahichujesze. D. 2. p. 30.

§. 118.

Proti ovom Szvedoki ztranzki.

Pripechasze, dasze szuproti Piszmu ne podpisani, nego Szvedoki ztranzki zdisu. Vu Dogodu ovom

1-ich Ako podpisaneh je vishe, budi vu Broju, budi z-Priztajem (adjuta) Notariusha, Piszmo ztoji.

2-och Ako Predmenumniki bi vre pomerli bili, onda po dveh Szvedokih, zverhu vszeh Izminuvany ztojechek, Vuchitelztvo vszako zakapasze, akoprem po iztem Notariushu nachinyeno. Kajti Notar vu szebi je Szvedok szamo jeden, y szamo zaradi Poufanya za dvasze jemlye, y proba puno; pre pako vszako Poufanye Mezto Iztini odpuscha, koja poleg vszeh Pravicz, tak chlovechanzkeh, kak Bosjeh, vszigdar ober vszeh Iznimuvany je naj vishesha. Medtem

3-ich Proti Veri Vuchitelztva, iz Mezta verrednoga vanzhajajuchega, Szvedoki ne dopuchujesze nego, to jedino pokazati ovi mogu, da

Vuchitelztvo Pershona, Obraza krivoga, napraviti dala je. D. 5. p. 30.

§. 119.

Piszma takaj z-Piszmi zatirajusze.

Proti Vuchitelztvam, takaj z-Vuchitelztvi vojujesze. Biva to, ali poglavito na Potiranye Pravdu zdisuch v. P. Valuvasha; ali pridohodno. Ovak zatirasze Vuchitelztvo vre takvo, koje Szvedochantzvo nije, v. P. Pogodba Pershone Dobe nezvershene vu Pravdi na Izpunavanye; vre takvo, koje Szvedoka Mezto dersi. Vu ovom Pripadu

1-ich Ako obodvoje od jedne izte Pershone zhaja, ali od visheih, nego Jakozti jedne, y Ob-lazti, onda neztoji nijedno, kajti Szvedoki protivni jeden zatira drugoga.

2-och Ako obodvoje zhaja od Pershonih razluchneh Jakozti ne jedne, onda vredneshe pred-poztavlyasze.

D E L. XIX.

Od Priszega.

§. 120.

Znamenuvanye, y Fele 1) vu obchinzkom.

Priszega je Pozivanye na Bosje Oszvetenye za Dogod povedane Lasi. Druga je
1-ich Szudbena, zvanszudbena druga: ona

na Szudu; ova izvan Szuda poztavlyasze. Zvan-
szudbena

2-och jedna *Velenye*, druga *Obechanye* pod-
tvergyuje. Pervesha poztavlyasze

3-ich ali iz *Dusnozti* v. P. Prokuratorzka,
ali Chloveka Kr. zverhu Statuczie kak zvershe-
ne, ali iz *zle Navade*; y ova je proti Bosje Za-
povedi, koja veli „*neprimi Imena Gozpona Bo-
ga tvojega zahman vu Vuzta tvoja*“. Na Meztu
ovem jedino od szudbene.

§. 121.

2) *Szudbene vu oszebnom.*

Szudbena druga je

1-ich *Vanpovedlyiva*; (revellatorium), druga
o.krajlyiva (litisdecisorium): ona Pravdu nit nedo-
kancha, nit nepripravlya k-Konczu D. 11. p. 110;
ova pako Pravdu dokancha, y je

2-och *Vre volyna*, *vre primorana*. Ovu
Szudecz Ztranki y proti Volye zapoveda, poleg
Ravnil vendar, malo dole napervo dojdujcheh.
Szuprotivno volynu Szudecz zapovedati nemre,
nego Ztranke med szobum zverhu nye pogagya-
jusze. Ova izta velisze

3-ich *Vre pripravna* (oblatum), koju ja po-
ztaviti pripraven jeszem, y ponujamsze daju po-
ztaviti hochu, ako Protiztranka od Potrebuva-
nya szvoga odztupila bu; *vre ponujena*, koju
ja drugomu ponujam velechi: priszesi ti, y ja
onda Krivecz biti hochu; *vre povernena*, koju
meni Protiztranka nazad daje, velecha, da raj-
shi naj ja priszesem, y on onda da odztuplyuje.
729: 30.

4-ich *Primorana* poztavlyasze *vre pred ni-
kakvum* josh nevchinyenum *Probum*; *vre za Pro-
bum* ztavlyenum na pol punum, y ova

5-ich Vre je *dopunlyiva* (suppletorium), koju poztavlya Tusitel na pol vre probujuchi, vre *ochiztlyiva* (purgatorium); koju poztavlya Obtuseni, dasze odlehkoti od Probe polpune, od Tusitela proti szebi vre ztavlyene.

§. 122.

Narava szudbene vanpovedlyive.

Narave Prizega ova szledeche je:

1-ich Mezto ima za zeznati jeli Dugovanya gibucha, jeli Piszma, jeli Okolicze zakrite 138: 1647.

2-och Oszuda, koja Priszegu takvu dopita, je prozto medrechlyiva (mere interlocutoria), kajti Pravdu ne dokancha: zato na vekshi Szud prenetisze nemre.

3-ich Koji hichenu nasze Priszegu poztaviti neche, iz Obdersavanya Dvornoga vu Kastigu od frtv. 500. prepada.

§. 123.

Ravnila Odkrajlyive I. Volyne.

Za preprechiti Nazadkorachaj od Pogodbe, koja naztati volynu Priszegu chini, y kojoj zadozta chiniti morasze, k-iztoj volynoj Priszegizato, Oszuda pridajti ima; ova pako dasze pravichno, izkroji, szledecha Ravnila izta Narava Pogodbe Szuczu podaje:

1-ich Priszega pripravna prez Protivnika Volye poztavitisze nemre, y poztavlyena prez ove, nikaj ne haszni: kajti zkupno szamo Ztrankah Privolenye Pogodbu poragya.

2-och Pripravnu, y od Protivnika privolyenu pripraven mora poztaviti, nit neszme vishe ov odkorachiti, ar Pogodba vese. Zato takaj

3-ich Niti ponujenu, y prijemlyenu pozvati nazad Ponuditel nemre, zvan da Probe nove nadoshle bi: ar Priszegi szamo vu Pomenkanyu Prob drugeh Mezto dajesza 613: 23. §. 5. Ali takaj

4-ich ponujenu on, komusze ponuja, ali poztaviti, ali povernuti ima, drugach Pravdu zgubiva: ar za Valuvanye Chin drugi jemlyesze 729: 30. §. 6.

5-ich ponujena, y prijeta jemlyesze za poztavlenyenu, ako pred Poztavlenyem Priszega Prijemitel bi vumiral. D. 5. p. 31.

6-ich povernenyenu Ponuditel odrezano poztaviti ima, drugach prepada. 729: 30. §. 6.

§. 124.

II. Primorane 1) prez Probe.

Priszega odkrajlyiva morana, ter onda, kad Tusitel probuval josh nikaj ni, Ravnila ima ova:

1-ich Ako Pripad ni otajen, y Tusitel ne probuje nikaj, Priszegi Mezta ni, nego Obtuseni odvezatisze ima; niti nemorasze jeli pripravna dopuschaty, jeli ponujena poprijeti, ali povernuti: ar vu Redu kad Tusitel ne probuje, Obtuseni obszuditisze neszme 729: 27. §. 1.

2-och Ako Pripad bi otajen bil, y Dugovanye ako bi Tusitelu bilo znano, onda ako Obtuseni privolyuje, kajti hotechemu Krivicze ni, y ne drugach Tusitel priszechi more: ar vu Redu, kadagod Tusitel ne probuje, neszmesze Obtuseni obszuditi. *ond.* §. 5. Kad pako

3-ich Vu Pripadu otajnom, Dugovanye Obtusenomu szamo, bi znano bilo, onda z-Priszegum ov!, takaj proti Volye szvoje obtershujesze, nego y Ztroske zkupa Pravde dobiva, *ond.* §. 6:

4-ich To izto biva vu Pripadu otajnom y onda, kada Dugovanye obodvem bi znano bilo, Ztranke pako z-volynum szluditisze, ali nebi ho-

tele, alisze nebi vu nyoj zjedinile. Szudecz najmre y pak Priszegu moranu na Obtusenoga hiti, nego y Obtuseni y pak Ztroske Pravde nazad ima. *ond. § 2.*

5-ich Vu Pripadu otajnom, ako Dugovanye Ztranki nijednoj znano ni, Priszegi Mezto nije: kajti kaj gdo nezna, priszechi zverhu toga nemre, y zato Obtuseni odvesujesze, poleg onoga „kad Tusitel ne probuje, Obtuseni obszuditisze neszme.

§. 125.

2) *Za ztavlyenum Probum.*

Proba pako kada koja bi vre ztavlyena bila, za moranu Priszegu, Ravnil oveh je:

1-ich Kad Ztranka kojagod puno bi probuvala, ali Probu puno bi ponujala, Priszegi Mezta ni: kajti szamo, vu Nebitju Prob drugeh, dopuschaszze. 724: 27, Pr.

2-och Kada Tusitel polpuno probuje, nego y Obtuseni ako probuje polpuno, ali Probe Tusitela ako prehitil bi, to onda je tuliko, kak da Tusitel nikaj probuval nebi, y zato Piszega y pak nedajesze, nego odvesujesze Obtuseni. *ond. § 4.*

3-ich Obtuseni, ako Tusitela polpunu prevernul nije, y Dugovanye Tusitelu szamomu ako bi znano bilo, onda z-Priszegum *dopunujuchum*; ako pako szamomu Obtusenomu znano je, *z-ochiztlyivum* onda Pravda odkrajasze, kad Ztranke z-volynum szlusilesze nebi. *ond. § 3.* Zvan da Dopunitel, ali Ochiztitel z-zlem Glaszom zatepen bi bil, ar onda Obtuseni y pak odvesujesze, poleg onoga, kad Tusitel neprobuje, Obtuseni obszuditisze neszme.

4-ich Obtuseni kad polpunu Tusitela prehitil nije, y Ztranka obodvoja ako vu Chinu tu-

gyem bisze nahajala, Priszegi Mezta ni, nego Obtuseni y pak odvesujesze. kajti iz polpune nigdo zatesatisze nemre, drugach polpuna z-Priszegum dasze dopuni, zakaj bi to Naredba ztavlyala. 729: 27. §. 7.

§. 126.

Dugovanya Priszegu ne terpecha.

Ima y takveh Dugovany, koja Priszegu chizto vanzklenuju, vu oszebnom

1-ich Pravde zaglavne: kajti Priszega Zjedinenye napelduje, vre pako zjedinitisze okolo Fantenya obchinzkoga ne dajesze. 609: 29. §. 11.

2-och Pravde zakonzke. C. II. de Transact.

3-ich Proba Kulikoche Kvara 638: 27.

4-ich Za probuvati pervlyeje Piszmih Bivanye, Priszega takaj prepovedasze. 70: 715.

§. 127.

Priszege dopitane Krepozt.

Krepozt dopitane po Oszudi Priszege szledi, je pako ova:

1-ich Poztaviti nyu kratechi Pravdu zgubiva, zvan da Protiztranka bi nyu odpuschavala, kaj more, poleg onoga „*Haszni szvojoj vszaki szlobodno odrechuje*“, 2ae. 32.

2-och Priszegu dopitanu poztavechi Pravdu dobiva. 729: 27. §. 6.

3-ich Obtuseni nyu poztavechi, Ztroske takaj dobiva, ako je Pripad otajni. *ond.*

4-ich Od Oszude poleg Priszege vanzrechene, Pozivanye na vekshi Szud ne dajesze *ond.* Zvan da proti, ali izvan Priszege bi kaj bilo dopitano. 729: 30. §. 7.

§. 128.

Dopitana neszlisno.

Medtem od Oszude, koja Priszegu *) ne zadnyich vanpovedlyivu, koja Prenashanye na vekski Szud ne prijemlye, nego odkrajlyivu, neszlisno bi dopitavala, z-nyum obtershen more, zvan da Dobru szvemu bi odrechival, na vekshi Szud pozvatisze, vu oszebnom

1-ich Ako zadozta probujuchi, ali Probu zadoztnu ponujajuchi na Priszegu bisze potezival.

2-och akoszebi davala zadersavajuchemusze vu Chinu tugyem. Zato opozivasze Ztranka druga.

3-ich Ako ochiztlyiva bisze dopuschavala Obtusenomu, Tusitel vendar kad bi bil zadozta probuval. Zato pozivasze Tusitel.

4-ich Ako takvomu doszугyevala bisze, proti chije Pershoni jesze iznimovalo, y probuvalo, dasze nyemu Priszega chizto neszegurno bi podavala. Zato opoziva Ztranka druga.

5-ich Ako vu Dugovanyu takvom bisze dopitavala, koje odkrojiti neszme: 729: 30. §. 8.

*) Rechi Priszega, koje vu Telu Pravicze nije, poleg ztavlyeneh od Ztrankih Govorov zkupszlasusze, t. j. na Pero nye ztavlya Ztranka ona, proti kojojse prisziga. z-Takvum Szlagum ako bisze Protiztranka zadovolyivala, nyu onda Szudecz, zametati uemre, ar drugach y pak szlobodno je Opozivanye. Kada pako vu Rechih Priszega Ztranke zjedinitisze mogle nebi, onda Szudecz iz izte Pravde Iederke, Rechi Priszega podaje. 729: 30. §. 9. 10. Vre k-Chinom na Konecz Pravde zpadajuchem.

DE L XX.

Od Oszude (Sententia).

§. 129.

Oszude A) Izpisz.

Oszuda je, Pitanya med Ztrankami pretreszivanoga, poleg nyihoveh Govorov, ztavlyeneh Prob, y poleg Naredbih Domovine, od szlishnoga Szucza nachinyeno Odkrajanye. Zhaja van

1-ich gde Ztola szudbenoga vishe Szuczev nachinyaju, od naj mlajshega Priszednika pochemshi, koji Rech szvoju prvi daje: vu Jednakochi pako Rechih Prezesh prevasuje 723: 31. §, 11. Zhaja van

2-och Kada za dokonchanemi vu Iznimuvanyih tremi; vu Dugovanyztvu pako chetiremi Govori, pretreszivano po Ztrankah Pitanye, za izrechi Oszudu, Szudu podlasesze. Podlasanye ovo.

- I. Jedno je, szamo od jednoga Pravde Kotri-ga; drugo od czele Pravde: ono medrechlyivu, ovo zadnyu Oszudu proszi.
- II. Jedno je neztegnjeno (pura); drugo privesu-jesze k-onomu Pripadu, ako nikaj novoga vishe nebisze napervo poztavlyalo.
- III. Jedno je napiszano; drugo mucheche, kada Szudecz szam, dalyeinomu Pitanya Pretesziva-nyu, Oszudu vanizrekuch, Govore pretergnu-je, kad najmre Ztranke Govore szvoje tri, ali

vu Dugovanyztvu chetiri, vre napervo bi donesle bile. Ar drugach Obtuseni naveke bi pridervalsal (reservaret).

§. 130.

B) Fele I. vu obchinzkom.

Oszuda druga je

1-ich *medrechlyiva* (interlocutoria); koja Pravdu ne dokancha, nego je od kojega szamo Pravde Kotriga. Takva je Oszuda naszedenzka (condescensoria), ali zverhu toga vanizrechena, gdo, y kaj probuvati ima.

2-och *dokanchlyiva* (definitiva)*): koja iztu Pravdu dokancha, Obtusenoga najmre ali obszugyuje, ali odvesuje od Potrebuvanya, vu Tusbi ztavlyenoga.

*) Vu Oszudu dokanchlyivu Szucza peshnoga, Ztrankih Zroki vekshi dasze poztave, navadno je. Dobro takaj bi bilo, ako Temely szvoj y Oszuda oszminzka z-jednum, ali z-dvemi Rechi bi napervo davala. Ar tak z-novem Szudom szlusicisze hotechi znal bi, kajmu vu Szudu novom izkoreniti treba je.

§. 131.

II. Vu oszebnom 1) *medrechlyive*.

Medrechlyiva dalye jedna je

1-ich *prozta* (simplex), koja z-nijedne Ztrani Dugovanyztvo nedotichesze v. P. Oszuda naszezti Szudztvo chinecha, ali podtvergyajucha; y ova dalye prenezisze nemre. Zato Ztranka z-nyumsze ne zadovolyecha nyoj Rechi ove pod piszati ima Pro A. vel I. *praemissam sententiam pro adpellata declarat* t. j. Oszuda ova za opozvanu ztavlyasze. Jedna je

2-och *Moch dokanchlyive imajucha*. Takva

je ona, koja Tusitelztvo, ali Ime Pravde dugovanyztveno Naszegyenyu podversuje. Takva je takaj ona, koja Priszegu Pravdu odkrajlyivu nezlishno bi bila ali dopitala, ali Kastigu krive Zabave vanizrekla. Oszudu takvu, kajti Dugovanyztvo vu Pogibely poztavlyia, na vekshi Szud opozvati szlobodno je. D. 6. p. 40.

§. 132.

2) *Dokanchlyive.*

Dugovanyztvena takaj je dvojverztna. Druga 1-ich *Krivichna*: ova to ne znamenuje, kak da zvunzke Pravde Potrebchine obdersane bile nebi, nego to, da ali odvezan je dusen, ali da nedusen je obszugyen. Oszuda takva Szuprotztavlenye ne prijemlye, nego vu Dugovanye oszugyeno prehaja, t. j. Egsekuczii imasze podverchi, zvan da ali z-Opozivanyem na vekshi Szud, ali z-Odgananyem, ali z-Prepovedjum bisze podersavala

2-och *Od izte Pravicze nikakva*, kojoj menykaju Potrebchine Oszud. Takva ako taki ne opozvana, ali neprepovedana, vu Dugovanye vendar odszugyeno ne prehaja, nego z-Szuprotztavlenyem proti nyoj vojuvati josh mochi je.

§. 133.

C) *Potrebchine I. nuternye.*

Potrebchine Oszud druge *nuternye*; druge *zvunzke* jeszu. k-Onem zpadaju

1-ich Oszuda da ali naj obszudi, ali naj odvèse, ter za Egsekucziu napraviti mochi, vuprav *obszudlyiva* mora biti. Ar neobszugyeni szlobodnosze szuprotztavlyia. Zato iz Oszude, ako kaj, vanzpalo je, z-drugum to izto izpuniti imasze.

2-och Dasze *nepremeni*: ar akoprem ono, kaj iz Oszude vansze zpuscha, z-drugum nameztiti moresze, t j. odkrojiti to, kaj josh doszad odkrojeno nije, premenitisze vendar Oszuda vishe nemre, ter sze obszuditi on, koji vre odvezan je bil. Ar obszugyeni tak ov, kakti nepravedno obszugyeni, y pak pravednosze szuproztavlya 492: 10.

3-ich Oszuda daje *razlosna*: kajti temna nit odvesuje, nit obszugyuje, zato nit na Egsekucziu zpelyatisze nemre: ar chekalo bi y pak Szuproztavlenye. Odkud da Oszude Razszveschenye vu takvom Pripadu proszish, szvetujesze.

4-ich Da ne prekorachuje *Tusbe Meju* (actionis sphaeram): ar vszaki, szamo zverhu oneh pozivasze, koja vu Tusbi ztoje. Vu zaglavnih vendar, kak Navada szudbena szvedochi, takaj od takveh Oszuda biva, koja akoprem vu Tusbi neztojecha, vu Techaju vendar Pravde napervo doshlaszu.

§. 134.

II. Zvunzke.

Oszudam zvunzke takaj Potrebchine zta-vlyene jeszu, vu oszebnom

1-ich dasze van zreche vu punom Szudu, Oszuda takaj Tverdoglavnozti. Zato na Szud ne pun, Obtuseni nit dojti nemora, ar szamo vu punom moresze obszuditi.

2-och Dasze ztavi po Danu, zvan Oszude Tverdoglavnozti, koja pri Szudih peshneh pri Szvechi goreche, pred vendar Zahodom zgovarjasze. 723: 32. § 4.

3-ich Dasze razglashuje, iliti publiczira vu Nazochnozti Ztrankih, ali oveh Nameztnikov, vanzemshi Tverdoglavnozti Oszudu, za chije

Publikacziu neg jedne Ztranke Nazochnozt za-
doztna je.

4-ich Vu Szvetkuvanyih, jeli Bosjeh, jeli chlo-
vechanzkeh Pravicz, dasze ne publiczira, kak pod
Szvetkuvanyi to vre recheno je. §. 59.

5-ich Szudecz neszlisni nyu da ne pravi.
Medtem vanzrechena, po neszlisnom Szuczu
Oszuda Tverdoglavnozt, z-Szuproztavlanyem pre-
hitisze nemre. Kajti proti Szudztvu iznimuvati bi-
sze bilo moralo, y Oszuda Szudztvo vendar pod-
tvergyujucha bisze bila morala, za opozvanu na
Szud vekshi, ochituvati. Mandatum takaj bisze
bil mogel zadobiti pred Oszudum Szudztvo za-
tverdechem zabranlyivi, za Oszudum pako dokan-
chlyivum iz Ladanya preneszlyivi.

§. 135.

Puno Szudztvo.

Szudztvo puno nachinyaju vu oszebnom
Szuczi.

1-ich Pri Szedmerochaztnichtvu 11. z-Pre-
zeshem 723: 24. §. 3.

2-och Pri Ztolu Kr. 9. z-Prezeshem 723:
25. §. 3.

3-ich Pri Ztolu Banzkom 5. iz Navade.

4-ich Pri Tabuli Distriktualzke, y Szudbene
Horvatzke 3. z-Prezeshem 723: 31. §. 10.

5-ich Pri Shedrii vu zaglavnih 12. z-Pre-
zeshem iz Navade szudbene; vu varaskih pako
ne menye od treh z-Prezeshem zkupa, od Ta-
bule Distr. Rech jemlyuch.

6-ich Pri Szudu V-Komesha takaj tri. t. j. V-
Komesh, Szudecz, y Juraszor. Dogodozp. §. 157.

7-ich Pri Szudu Velikoga Szucza Varm. 2.
t. j. ov y Juraszor. ond. §. 158.

8-ich Pri Szudih Dominalzkeh, vu zaglavneh

iz Navade szudbene 12. z-Prezeshem, vu varaskih pako Prezesh, dva Pravdoznanci, y Szudecz Varm. 729: 41. §. 5.

9-ich Pri Magistratu Varaskom vu varaskih tri, vu zaglavnih 12. z-Prezeshem iz Navade y pak szudbene.

§. 136.

Dopita pridohodno y Kvar, y Szad.

Puno ovo Szudtvo, zvan Proshnye poglavite, na Tusbu zpelyane, Oszudu odkrajlyivu ztavlya, takaj zverhu Prihodkov, kaktiszu: Kvar, kojisze vu vszakoj Pravdi pridohodno prosziti more; Szad; y Ztroski. Szad (fructus) dopitasze

1-ich iz Narave Pravde, takaj po Szuczu perve Proshnye (primae instantiae), v. P. vu Pravdi nakastigu Mochi, ako vendar vu Tusbi proszilszeje.

2-och Vu Szadu obszuguayesze takaj szudbeno opomenyeni zle Vere Ladavecz, v. P. krivo izplacheni 1ae 71. §. 1. ali Dusnik vu ne obechanom Intereshu D. 7. p. 155. ter takaj vre po pervem Szuczu *ond*.

3-ich Vu Pravdah iz Ladanya opozvaneh, y pri vszeh Szudih jednako zgublyeneh, tak Szad, kak Ztroski, takaj proti Narave Pravde, od preprechene Oszude Shedrialzke, nazadsze povrachaju. 729: 32. §. 5.

4-ich Vu Pravdah izvan Ladanya opozvaneh, ako Szud previgyevajuchi Oszudu menyshega Szuda prëmenyal bi, onda Szad, za Egsekuczium pobran, po Opetegsekuczie nazad dohaja. Tulikajshe

5-ich Vu Pravdah Egsekucziu popravlyivneh, kajti bi Szudecz Egsekucziu pretegnul bil preko Meje Oszude, Szad y pak dopitasze, vu Medvremenom imani, z-Ztroskmi 1807: 11. p. 1.

§. 137.

y Ztroske.

Pridohodno dopitajusze takaj Ztroski, ter
vu Pravdah nepremishlyeno opozvaneh nit ne
prosheni, vu drugeh vendar szamo na Proshnyu,
egsekuczionalzki vszigdar, drugi pako szamo on-
da, ako Povratek nyihov Naredba ztavlya D. p.
103. Izfeluvanye (specificatio) nyihovo pod Szlo-
vum, ali Brojem, ali drugom Znamenju, k-Pravde
prilasesze. Medtem povrachajusze szamo

1-ich *potrebni*, koji z-Pravdum bitno idu,
takaj Prokuratora Placha, ako taki szam Gozpon
Pravde vu nyoj bi bil Govore ztavlyal - a ne ne-
potrebni, kajti takvi Ztranki drugoj vu Krivnyu
datisze nemogu.

2-och Poleg Szuchevoga Priravnanya, kojega,
josh vu iztoj Pravdi, izhoditi szvetujesze, van-
zemshi egsekuczionalzke, koje kajtisze napervo
znati nemogu, vu Priliki ztopram Egsekucie pri-
ravnati mochi je. D. 1. p. 38.

§. 138.

Ne vendar nepotrebne.

Ztroski nepotrebni szuprotivno, ako taki
Ztroske izta Pravde Narava povernuti bi potre-
buvala, nepovrachajusze, vu oszebnom

1-ich Ako Tusitel Pravdu szvoju vu pervoj
Proshnyi na Szvetlozt zadoztnu poztavil bil ne-
bi, y Szud previgyevajuchi zato Pravdu iztu, za
nyeino obilneshe Raszveschivanye, na pervu
Proshnyn ako bi nazad bil poszlal: vu ovem
Pripadu Tusitel Falingu popravechi, vsze one
Ztroske, kakti krivlyiv, zgubiva, koje on, do Na-
zadposhilanya Pravde, imal je. D. 3. p. 38.

2-och Tusitel akoprem pod Konecz pred-

bechi, ako vendar himbeno Pravdu je odvlachival, szamo da vishe Ztroskov Obtusenomu zrokuje, Ztroske po himbenom Stentanyu zrokuwane nazad ne dobiva. Kajti Prevara haszneti nikomu neszme.

3-ich Ako Pravdu szvoju Tusitel vu tak zlochezt Red je postavil bil, da ona naszezti moralaje, Tusitel Ztroske do Pravde Naszeda y pak nima. D. 3. p. 38. Nego y

4-ich Nit Pravdi odrechuchi Tusitel, Obtusenomu Ztroske ne povracha, akoprem to izto vchiniti primarjasze onda, kad Pravdu szamo dolye bi postavlyal. D. 4. p. 39.

D E L XXI.

Od Egsekuczie,

---

§. 139.

Pershone nyu zvershavajuče.

Zabztuny zaizto Szudisze bi napravlyali, ako ona, kojasze szudbeno odkrajaju, na Chin takaj zpelyati, po Eksekuczie nebisze mogla. 492: 73. Zato Oszudu odkrajlyivu szledi Egsekuczia *) koja vendar proszitisze vzigdar mora. Je pako Egsekuczia Poszel szudbeni Oszudu obszudlyivu na Chin zpelyajuchi, po kojem najmre Obladavczu to zrez izruchujesze, kajmu je Oszuda pizmerno doszudila. Vu Tabulih josh y Ekzmiszush dobitisze ima 1495: 16. Okolo Pershone ove

1-ich za Oszudu ztolnu izvershiti Priszedniki, jeden za drugim po Redu, van iz Szuda poshilyajusze.

2-och Viczekomeshovu Oszudu na Chin izpe-lyava V-komesh, ali Szudecz Varm. z-Juraszorum.

3-ich Oszudu Szucz a Velik. Varm. ali szamov Szudecz, ali panposzlani od nyega Juraszor.

3-ich Vu Varashih Kapitan Varaski z-Shenatorom jednem.

5-ich Oszudu Szuda Dominalzkoga Darsanik gozpodzkl (off. dominal.) z-Szvedochantzvom naredbzkem.

6-ich Ztola Duhovnoga Oszudu vu Poszlih varaskih Szudecz, szvetzki poleg Lizta naproshlyivoga (compassual.). K. I. Z. §. 31.

*) Egsekuczia vszaka pred Letom od Publikaczie Oszude morasze zvershiti: drugach Krepozit ove znikne, y onda, jedino poleg Ponovleaya Oszude, Egsekuczia dobivasze. 2ae_57. §. 5. 6. 1574: 31. §. 4.

§. 140.

Lizt, nyu obznanlyivi (Insinuationales).

Za imanum Ekzmishium, Lizt Egsekucziu obznanujuchi, po kojem onomu, komusze Egsekuczia chini, Mezto y Rok Egsekuczie *) na Znanyesze daje, Advokat Obladavcza napraviti, zgotovlyenoga pako mora

1-ich po Szuczu Egsekucziu pravechemu dati podpiszati. Podpiszani morasze.

2-och po Oszobe, koja Moch pred Szud pozivati ima, onem, kojem Egsekuczia pravisze, vu Drugu predati, z-pridanem Prepiszom Oszude, y za dojti na Egsekucziu Petnajztk a naredbzka nezkratiti. Ar Lizt ov obznanlyivi je Fela Pozivanya pred Szud, nepozvani pako nigdo Egsekucziu preterpeti dusem

ni je. Za nikakvo medtem Pozivanye, y ono imasze, koje je nepravedno, v. F. prez daneh Petnajztkih naredbzkeh.

3-ich Ako pod Egsakucziu versusze Grundti, onda y Szuszedi na izti Chin pozvatisze moraju, y Imena nyihova vu Litz zverhu Egsekuczie kak zvershene opovedlyiv postaviti zae 74. §. 8. Opovedlyiv Litz ov vu Piszmozhranische Szudbenozti versesze. 723: 58.

*) Egsekuczia takaj vu Szudoztajah zvershitisze more 792: 61. §. 7. ne vendar vu Danih nit nedelyneh, nit szvetechneh, niti vu Szudoztaje Inszurekczionalzke. *Odkrajanye Tchko dd. 10. Febr. 1800. vu Pravde opozvane Ferencza Vochits proti Szamuelu Hadosy.*

§. 141.

Nachin nyu izvershiti.

Dan vu Litzu obznanlyivom ztojechi, Szudecz z-Obladavczem, ali z-Advokatom nyegvem k-Prepadavczu idu, t. j. na Mezta Licze, gde Dugovanya, koja Egsekuczii podverglasze budu, ztoje, ali na Mezto szegurneshe vu Ztrahu od Neprijatela. 547: 77. Vu ovem Pripadu vendar bolye je, na szrechneshe Vreme Egsekucziu preztaviti, zvan da vu Mudenyu Pogibely bi lesala. Na ovem, ali onem, vu Litzu obznanlyivom vszigidar ztati moranem Meztu, nahagyajuchisze Szudecz z-Obladavczem, ali z-nyegvem Prokuratorom, mora

1-ich Na Glasz y razlosno, tak Oszudu, kak Ekzmishiu prechteti, y obodvoju mora na Jezik materinzki, ako treba je, prenezi, drugach Mezto Szuprotztavlenyu dajesze. Za zvershenem vemi

2-och Dugovanya Szudecz Obladavczu, ali vu oszebnom predava, ako vu oszebnom doszuyena jeszu; kada pako Dugovanya Obszugye-

noga vsza, pod Egsekucziu vzimala bisze, onda Dugovanya, na Obszugyenoga nezpada jucha naj pervlye dasze odluche 2ae 60. Pr. Vu Kvarih tedar, Dugih, y Byrshagih pod Egsekucziu Szudeoz jemlye to, kaj *vu Redu* Obtuseni, ali kad ov poleg Prepisza Pravicz odlucheval nebi, kaj-szi Tusitel szam izbere. v. P. Kada Obtuseni Imanya vu Zalogu lesecha Szuczu podaval bi, a pri Rukah josh druga bi imal D. 6 p. 155. Ali kada bi Obtuseni Fondusha predayal pod Szudbenoztjum Szucza drugoga lesecha, medtem pod Szudbenoztjum Szucza obszugyujuchega Prepadavec Imanya josh nekoja bi imal. 20: 649. Kada vendar 3-ich Pripechalo bisze, da Obszugyeni pod Szudbenoztjum Szucza Egsekucziu chinechega, Imanya chizto nikakva nimal bi, onda poleg Lizta kompaszualzkoga Szucza Egskucziu delajuchega, Szudecz drugi, pod chijum Szudbenoztjum Dushnik Imanya josh ima, ova pod Egsekucziu vzimalye. 2ae 65. §. 2, 6. 1807: 13. §. 4.

§. 142.

Pripadi za Kompasush.

Egsekuczia poleg Lizta kompaszualszkoga, kojisze Szuczu Pershone obszugyene szlishnomu od Szucza obszugyujuchega poshilya, y k-kojemu Oszuda obszudlyiva vszigdar prilositi imasze, napravlyasze:

1-ich vu Pripadu bash szad pod 3ich §. 141. povedanom *).

2-och Kada Oszudu je izrekel Ztol duhovni vu szvetzkeh szebi izrucheneh Pravdah. Vu ovem Pripadu Kompasush poshilya Ztol Duhovni D. p. 203.

3-ich Kada Oszudu vanzrekla je Komora Kr. vu Poszlih Povzimanya (contrabandae). Vu ovem

Dogodu Szuczu Pershone szlishnomu Kompassush poshilya Komora Kr. ar nit ova Egsekucziu ne pravi.

*) Vu ovom Pripadu akosze Szudecz Varm. nahajal bi, Plemenitoga vu Pravdah zadusneh, kvarovneh ali byrshásneh obszuyujuchi; niti gibucha vu Varashu imajuhega: onda za podverchi ovoga pod Egsekucziu vu negibucheh nyegveh, vu Varashu lesecheh, Varmegyia Varashu Kompassush takaj poshilya. Poleg ovoga poszle Varash Egsekucziu vu negibuchih iztoga Plemenitoga varaskih, ter vu Nazochnozti Szucza Varm. pod Kastigum izvershuje. Gibucha nyegva medtem varaska, vu Nazochnozti Szucza, ali Kapitana varaskoga, kad zvan Kotara varaskoga on nikaj imal nebi, szam Szudecz Varm. prez jvszakoga Kompassusha, Obladavczu szlobodno predaje. K. I. Z. I. §. 99.

§. 143.

Pravde I. na Egsekucziu.

Pravde iz Egsekuczie naztaju. I. *Na Egsehucziu.* II. *Na Ponovlenye Oszude.* III. *Na Popravlenye Egsekuczie.* IV. *Na Kastigu zahichenoga Kompassusha*, od koje vre vu Delu od Prepostuvane Žkupchine Czirkvene K. I. Z. I. §. 31. Perve potrebno je

1-ich Kadasze Egsekuczia po Kompassushu bi proszila. Vu ovom Pripadu, Pravde na Egsekucziu Szudecz je on, koji po Kompassushu je naproshen.

2-och Kada vu Imanyih gozponoveh na Egsekucziu bisze imala izpelyati Oszuda, izrechena iz Darsantzva (officiolatu). Vu ovom Dogodu Pravda na Egsekucziu pred onem Szuczem podisesze, koji iz Darsantzva Pravdu szudil je.

3-ich Kada Egsekuczia Oszude Szuda zvolenoga z-Szuprotztavlenyem jesze preprechila. Vu ovom Pripechenyu Pravda na Egsekucziu pred onem Szuczem teche, koji izvan Szudzvo-

lenztva iztu Pravdu bi bil mogel szuditi *). Izvan oveh Pripadov.

4-ich Egsekuczia takaj prez Pravde, zadnyich vszigdar napravitisze more, ako vendar malo bolye zapleteno bi Dugovanye bilo, ter vu Pri-liku Egsekuczie Pitanya tesesha ako bi napervo dojtj mogla, onda po Krichu Zrankilu Egsekuczia dasze na dugo ne pretese, Obladavec k-Chinu Egsekuczie, egsekuczionalzku vre gotovu Levatu, chizto dobro bu doneszel. k-Ovoj poszle Ztranka, Egsekucziu terpecha, szvoje Predszuddojtje pripishe, y ako kaj oszebujnoga, za odkrojiti ima, naprej donasha, Tusitel odgovarja, Szudecz za-tem Oszudu izrechuje, y poleg ove poszluje. Vu ovem Pripadu Szudecz na Egsekucziu je izti Egkucziu pravechi Szudecz.

*) Vu treh oveh Pripadih: I. napravlyasze na Egsekucziu Akczia navadna z-pripiszanem Pozivanyem pred Szud, y poszle biva Levata — Vu Pripadu pako chetertem jedino Levata Szuczju predajesze. II. Vu oneh treh Pripadih Szvedochantzvo ober predanoga Pozivanya, vu zadnyem pako k Levati priztavlyasze Szvedochantzvo ober predanoga Egsekucziu obznanlyivoga Lizta, prilasesze Oszuda obszudlyiva, y druga Tusitelu szlusecha Piszma pridenusze v. P. Izdelanye Delov vu Pravdi ali delitlyive, ali zkladnoztne; Popisz Intereshov vu Pravdi zadusnoi, y Izfeluvanye Ztroskov, kojemu vszigdar pridajesze Zaporka ova „salvis eventualibus“ t. j. nerachunajuch Ztroske josh buduचे, kojisze takaj prosze. III. Vu perveshih Pripadih Akczia — vu zadnyem pako Levata temeljuje vu 1507: I. 1563: 29. 1567: 28.

§. 144.

II. Na Ponovlenye Oszude.

Na Ponovlenye Oszude Pravda podisesze, ne zaradi preprechene Egsekuczie D. 3. p 134. nego kajti Oszuda, od Publikaczie nyezine Dana,

med Letom na Egsekucziu izpelyena nije 31: 574. Obladavec vü Pripadu ovem, ako vü Medvremenu Imanya, prodal ni po Oszedemu dopitana D. 4. p. 134. Puta dvojverztnoga ima.

1-ich *Mandatum* zadobiti more *ponovlyivo-egszekuczionalzki*, poleg kojega, takaj prez vszake Levate, jedino Obznanenye Roka egsekuczionalzkoga predposhilyajuch, Egsekuczia izvershiti moresze, D. 5. p. 134. Ako vendar

2-och Ladanye za vezda bi dersali drugi, a ne oni, koji obladaniszu, v. P. Doshezt-niki, ali Valuvniki oveh: vü takvem Pripadu *Mandatum* prez Haszne bisze zadobival, ar nigdo ne obszügen Egsekucziu preterpeti nima. Takvi anda predi obszuditisze *) imaju.

*) Podichisze najmre mora, na Ponovlenye Oszude, vü 2ae 57. temeljena Akcia, y pozvatisze na Szud Obtuseni nazpomenzki (reflexorie). Zatem chinisze Levata, k kojoj prilosisze Oszuda, ali czela Pravda, y Dosheztnik Obladavca Rodohod, vü Pitanye pozstavlyen, ne vendar Kolen prvi probuvati ima. D. 1. p. 21. Za podtvergyenem Tusitelztvom, vü Dugovanyzivu, na Proshnyu, Oszuda ponovisze, y potlam ova, y pak na Proshnyu, na Egsekucziu izpelyavasze.

§. 145.

II. Na Popravek Egsekuczie.

Zvan Pravde na Kastigu zahichenoga Kompasusha, iz Egsekuczie josh *na Popravek Egsekuczie* Pravda izhaja. Ov ako Falinga je ochiveztna, takaj po *Mandatumu popravenzkem* zadobiti moresze D. 2. p. 44. Ako vendar Falinga vü Dvojimbi bi lesala, holye onda vnogo *Akcia popravenzka* poprijemlyesze. Dajesze ova tak Tusitelu, kak Obtusenomu, zaradi Falinge one jedino, koju pri Egsekuczii Szudeoz je napravil D. 1. p. 135. Vü osobnom

1-ich Ako Szudecz Dugovanya na Egsekuczii, ali previszoko, ali prenizko bi bil prezenil.

2-och Ako Szudecz vsze ono vu Egsekucziu vzal bil nebi, kaj vendar vsze Oszuda dopitala je, ali

3-ich Ako Szudecz preko Meje Oszude Egsekucziu bi bil pretegnul. Vu ovom Pripadu Previshenoszt z-Szadom, y Ztroskmi nazadsze dobiva. 11: 807. Pravda ova teche pred Szudom perve Proshnye 723: 33.

§. 146.

Falinge szim ne zpadajuchë.

Szucheva jedino Falinga, y jedino vu Egsekuczii napravlyena Predversek Akctie popravenzke nachinya. Zato Popravlenye ne dajesze

1-ich Zaradi oneh, kojashi bi Tusitel, po szvojem laztovitom Chinu oszvojl bil. Kajti Chin Szuchev ne podlase. Zato zaradi takvoga kaj, jedino Repozicziu izkati Protiztranka ima.

2-och Kajti vsze to doszugyeno nije, kajsze je vu Tusbi proszilo, Zato y pak Popravlenya nije: ar Falinga ova akoprem Szucheva, vu iztoj Oszudi vre pred Egsekucziium, ne pako vu ovoj, je nachinyena. Zato zaradi Falinge ove Tusitel Opozivanye, y ako bi ovo zlovanzhajalo, Put novoga Szuda poprijeti ima D. 3. p. 135.

3-ich Kajti Szudecz Tusitelu bi bil vishe dopital, neg szam bi bil proszil. Vu ovom Pripadu Obtuseni more zadnyich Egsekucziisze szvrotztaviti, ali Imanyè vu Egsekucziu vzeto nazadzavjeti, ar zaradi onoga vishe, nit na Szud ni bil pozvan; na Popravlenye vendar bi zabztuny y ov poshel, ar Falinga ova, akoprem Szu-

cheva, nije vendar y pak vu Egsekuczii, nego vre predi, vu Oszudi, napravlyena.

4-ich Kajti Szudecz Oszudu temnu proti Obtusenomu bil bi raztolnachil: iz Zroka ovoga takaj ne za Popravlenyem, nego za Nachinom ozdi pod 3-ich povedanem ima poszechi. Ar Falinga y pak vu Oszudi lesi, koja ochiveztna biti, bi bila morala (§. 132), anda obszudlyiva nije, takvoj pako y szlobodnosze szuproztavlya, y lmanye takaj pod Egsekucziu vzeto, zaradi takvoga kaj, szlobodnosze naradzavjimlye *).

*) Odkud vidisze, da akoprem Falinga vszaka, koja Popravlenyu Egsekuczie daje Mezto, takaj y Szuproztavlenye, kak to vu Ztrani III. Knige ove videli budemo, dopuschavala bi, Falinga vendar vszaka, zaradi koje Szuproztavlenye szlobodno je, nazopet Egsekuczie Popravek, kak odze videliszmo, takaj ne podaje.

D E L. XXII.

Od Preczenenya.

---

§. 147.

Szudbeno je trojverztno.

Preczemba szudbena jedna je *doztojna* (condigna), t. j. Vrednozt Dugovanya, koje ovo vu proztom Terstvu ima; druga *prozta* (communis), koja vu 1ae 133. ztoji; trejta pako *vekna* (perenalis) velisze; koja od prozte deszet put je veksha 1ae 133. §. 3. Od vszeh vu obchin-zkom:

1-ich Prozta, y vekna vszigdar je jedna, ne pako doztojna, ar nit Drasina vu Terstvu vszigdar jedna ni.

2-och doztojna y prozta tak vu negib. kak gibuchih; vekna szamo vu negibuchih Mezta ima 1ae 133.

3-ich Vekna y prozta szamo vu Pripadih vu 1ae 133. ztojecheh, zvan oveh jedino doztojna obdersavasze. 1ae. 98. 638: 27.

§. 148.

Zvanszudbeno vszigdar doztojno.

Izvan Szuda jedino Terstvo Czenu podaje, tak gibuchem, kak negibuchem Dugovanyam, ter vu osobnom, Imanya kadsze kupuju, alisze iz Arende jemlyu, Czena doztojna ovaksze dobiva t. j. najde.

1-ich Zischesze Dohodek Imanya szrednyi, ovak: jemlyusze najmre Dohodki zvekshinum od Let. 7. kajti ovi Leto vszako nizu jedni; ovi akosze vu jednu Shumu vzevu, ova pako po 7. akosze razdelyuje, Dohodek tak szrednyi izhaja. Od ovoga

2-och Ztroski y Trudi odnimlyusze, y Dobichek takaj, na kojega imani Trudi pozabiti nemoraju, odrachunyasze.

3-ich Shuma preoztajucha dersisze za Kapital, y od ovoga Interesh 6. na 100. brojeh, pokasuje Czenu, koja za Imanye vu Arendu iduche ponuditisze more. 715: 23.

4-ich Za Prenashanye Vekivechnozti josh Shumu koju szlobodnovolynu potrebuvati, y pri-dati takaj mochi je.

§. 149.

Szudbeno doztójno.

Czenu doztójnu zvan Szuda, Kupecz y Teršecz zykupa, yu Pravdah pako Szudecz ztavlja. Preczenya pako ov

1-ich Fondushe negibuche poleg Dohodkov, kak neg vezda reklizmo (§. 148.) 715: 23.

2-och Ztanya poleg Miszli Mestrov, po Szucz yu Priliki Egsekuczie napriszechi moraneli, ter varaska po varaskih D. 2. p. 44. ladanyzka po Musih D. 3. p. 45. Vu Varashih medtem Ztanya na Vendetu idu.

3-ich Dugovanya gibucha, kak kupuvati, y prodavatisze navadnaszu 1ae 95. §. 2.

4-ich Kvari y Ztereniye Tela poleg dushnoga Zpoznanya 638: 27. 659: 31.

§. 150.

Vsya za Predversek nimá.

Dugovanya yu Pravdah *) joshsze preczenyaju:

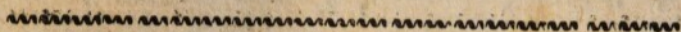
1-ich *Terszja*: ovem Broj Kopachev, Kakvocha Zemlye, y Lesalische Czenu podaje. D. 9. p. 45.

2-och *Kerchevine*: ove polog Lehkoche, ali Teskoche Dela, kak najmre Germja guztesha, ali retkesha bilaszu, y zato kak vishe, ali menye Danov za Poszel zvershiti, potrebno je bilo, Czenu dobivaju. *ond.*

3-ich *Szadovna Drevja*: ovasze zykupzbrajaju, y kaj vszako poszeb valya, poleg Navade Mezta zykupzrachunyasze. D. 8. p. 45.

4-ich *Puzoszelin Naszelivanye*: ovo poleg imaneh Ztroskov Szudecz preczenyuje.

*) Vu Pravdah na Odkuplavanye, ali Potiranye szledecha vu Preczenenye ne vzmilyusze: I. Dohodki prez Ztroskov napravlyeni. D. 5. p. 45. II. Ztanya Bogu, y Veri alduvana, kakti zvan Terstva chlovechanskoga ztojecha. D. 7. p. 45. III. Ladavecz kameralski Prigorschicze do Darovnika Statuczie ne povracha. D. 10. p. 45. IV. Vu Medvremenu nachinyeni vu Zachuvanye Ztany Ztroski. D. 4. p. 45. V. Ztvary iz Imany pravdeneh imane. D. 12. p. 46. VI. Izti Grundt vu Pravdi iz Jusha kupitisze nemora, kajti iz Oszude na Obladavcza zpada.

Z T R A N III.

Od Vrachtvih pravdeneh.

---

§. 1.

Vre obavlyena.

Oztaju Dobrochinztva, za zdersati Praviczu od Naredbe dopuschana. Ne miszlim *Opominanye, Zabranenye*, ali *Szuprotrech*, koja Vrachtva (remedia) zvanszudbena, obchuvlyiva (provisoria), ali podpirajucha (sustentativa) velesze 1ae 79. ar od oveh vre vu Knigi II. govorili jeszmo; nego *szudbena* jedino, y ova ne poglavita (principalia), Pravdu czelu naztati chinecha, kaktiszu Popravlenye Delenya, Novo-Delenye, Popravlenye Megyih, koja takaj vre vu Knigi II. raztolnachenaszu; nego jedino *medpadajucha* (incidentalialia), zkojemi Pravdi tekuchoj Pomoch podavasze. Anda

DEL I.

Od Vrachtvih medpadajuceh vu ob- chinzkom.

§ 2.

Oveh Fele.

Szim zpadaju:

- 1-ich Tusbe Polosenye (Deposito caussae).
- 2-och Prokuratora Odzivanye (revocatio Procuratoris).
- 3-ich Prepovedje (Prohibita).
- 4-ich Opozivanye (Appellata).
- 5-ich Szuprotztavlanye (oppositio).
- 6-ich Odgananye (Repulsio).
- 7-ich Nazadzavjimanye (Reoccupatio).
- 8-ich Novi Szud prozti (Novum simplex).
- 9-ich Novi Szud z-Miloschjum (Novum cum gratia).
- 10-ich Mandatumi szudbeni.

§. 3.

Kad v zimlyusze?

Jednasze zmed oveh vu Pomoch vzimlyu

- 1-ich pred Oszudum odkrajlyivum, takvaszu: Polosenye, y Odzivanye. Nekoja
- 2-och za Oszudum odkrajlyivum, kakvaszu: Odzivanye, Prepovedje, y Opozivanye. Druga
- 3-ich Vu Priliki Egsekucie, kakti je: Szuprotztavlanye, y Odgananye. Jedna

4-ich za Egsekucziom, vu oszebnom: Nazadzavjimanye y Szud novi. k-Drugem

5-ich vu vszakom Pravde Ztalishu vtechisze mochi je, kakvaszu Mandatumi szudbeni.

§. 4.

Vuchem pomasu?

Jedna zmed oveh popravlyaju

1-ich Falingu szuchevu, takvaszu: Opozivanve, Szuprotztavlanye, Nazadzavjimanye, y Mandatumi. Jedna

2-och Falingu Ztranke, takvaszu: Polosenye, y Mandatumi. Druga

3-ich Probu vanzpuschanu pripelyivaju, takvaszu: Prepovedje, Odgananye, y novi Szud.

§. 5.

Kad kad prerezanaszu.

Vrachtva ova, vre nekoja, vre vsza, kad kad nedopuschajusze. Vsza vre Pogodba, vre Naredba zaprechuje. Naredba zakleplyuje vsza

1-ich Oszudu Duhovnoga Ztola na Egsekucziu izpelyati nehtechem 662: 29. §. 6.

2-och Tutorom y oveh Dosheztnikom (successoribus), kajti Imanya pupilarzka, ali Vuchitelztva povrachati hoteli nebi 655: 24. §. 1.

3-ich Darovniku (Donatario), skomno puschajuchemusze vupelyivati. §. 104. K. II. Z. I. O. I.

4-ich Vdovam Imanya museva zapuschavajuchem, ali odtugyujuchem, ali Vuchitelztva zverhu oneh, ako bi jeli pridervavale, jeli predavale Ztranzkem, ali dalyeshnem od Doshezti 622: 67. §. 1. 655: 25. §. 1.

5-ich Pridersavajuchem Lizte tugye. 659: 43. §. 1.

6-ich Vu Kastigi Tverdoglavnozti obszugyemem 729: 38. § 8. ali vu Kr. Szudu D. 5. p. 52.

7-ich Nehtechem szvedochiti, na Kastigu frtv. 64. nategnyemem 635: 49. §. 1.

8-ich Vu Pravde po Priszegi, ali z-Zjedenyem, ali iz Valuvanya laztovitoga dokonchane.

9-ich Szuprotztavechemsze y Nazadzavjemjuchem 681: 31. §. 2.

10-ich Ladanye poleg Mandatuma prozto nazadegsekucionalzkoga zadoblyeno, na Opominye szudbeno ne povrachajuchem 681: 3. §. 4.

11-ich Ponugyek Dietalcki zkrachajuchem. 807: 2. §. 17.

§. 6.

Nigdar vsza, zvan Szudzvolentva.

Pri vanzklenyenihi vszih Vrachtviih pravdenih, jeline vendar nekoja ishla bi pitasze? Velim: ako po Priszegi, ali po Zjedinenyu, ali poleg Valuvanya laztovitoga, Pravda je odkrojena, onda Vrachtva pravdena odrezano nikakva nejudu, kajti proti Chinu szvojem baratati ne dajesze. Pravdam drugem

1-ich Ako Vrachtva vanzkluchuje Naredba, preoztaje vendar y Novi Szud 662: 31. §. 2. y Opozivanye izvan Ladanya 729: 28. 807: 2. §. 17. vanzemshi tverdoglavne 729: 38. §. 8. — obszugyene vu Szudu Kr. D. 19. p. 42. — szvedochiti nehtechem 729: 30. § 4. y Ladanye ne povrachajuche zadoblyeno poleg Mandatuma prozto segsekucionalzkoga. 681: 30 §. 4. Ovem jedini novi Szud dajesze. Kada pako

2-och Vrachtva pravdena Pogodba bi vsza zatirala, onda nit novi Szud nedajesze, nego ono Vrachtvo szamo, kojese bi zadersavalo, y Opozivanye izvan Ladanya 729: 28. §. 17. van-

zemshi Szudzvolentvo, koje Opozivanye, szamo razlosnoszi zadersano, dopuscha. 729: 30. §. 5. Medtem

3-ich z-zadersanemszi vu Szudzvolentvu Opozivanyem, vsza takaj Vrachtva druga pravdena zadersanazsu. D. 2. p. 6.

D E L II.

Od Polosenya Tusbe.

---

§. 7.

Pripadi Vrachtva.

Praydeno ovo Vrachtvo, je Pomoch Tusitelu lastovita, z-kojum ov Tusbu szvoju viszechu zatira. Vtechesze k-ovomu Tusitel zato *) kajti

1-ich^o Tusba tak zlo bi bila napravlyena, da poleg one Tusitel dobival nebi nikaj; ali

2-och Kajti Tusbu podichi bilo bi kastigno, t. j. vlekla bi ona za szobum ali krive Zabave, ali Nedusnozti Kastigu.

*) Zato kajti vu Tusbi vishe bi prosheno bilo, negsze probuvati more, Polosenya treba ni, nego za ov Pripad, takaj ova Zaporoka je zadoztna, *imputatis imputandis*, t. j. odvzeteh za odvzeti imaneh. Niti zaradi zlo pozvane Naredbe Polosenye ne trebujesze, ar Falingu takvu Szudecz szam popravlya 24: 566. y Tab. Kr. 1804. yu. *Pravdi Tergovischa Samaria proti Szl. y Kr. Varashu Posunzkomu.*

§. 8.

Ztranchnoga Kakvocha.

Polosenye je dvojverztno: jedno je Tusbe czele, drugo Ztrani szamo Tusbe. Okolo ove:

1-ich Ztrani Polosenye taksze ima narediti, da Tusbi oztalaj Razmenye czelo oztaje: drugach Tusba, kakti temna, t. j. kojasje ne razme, naszegyuje.

2-och Temely Tusbe, Ztran ona biti nemora; kojasje polase, nego v. P. Imena vu Tusbi ak zloszu napiszana, jeli Pershon, jeli Dugovanya tusbenoga, vu Pripadu ovem Tusba czela polositisze ima. D. 5. p. 28.

§. 9.

Vszakchinzko takaj dajesze.

Polosenye zvershavasze:

1-ich Vre po szebi zasze, vre po Punoblaztniku, ali Prokuratoru 2ae 82. §. 22. kajti kaj gdo po drugem chini, po szebi to izto da vchinil je, szudisze.

2-och Biva vre pizmenzki; vre na Rechi: rechno ovo Szudecz poszle szam iz Navade vu Pravdu napishe.

3-ich Biva vre vu onoj Pravdi, kojasje polase, y ova velisze oszebna (particularis); vre pako vu Pravdi ovoj nit nezpomenesze, nego Tusba druga podisesze, y vu ove kak y vu szledechoj Levati, kajti ova z-Tusbum szlagatisze mora, tosze ochituje, da vszaki nazochnoj Tusbi poskodlyiv Chin dolesze poztavlya, y ova Polosenye vszakchinzko (generalis) imenujesze.

§. 10.

Zaprechenye Polosenya.

Pomoch ova dopuschenaje vu vszakoju Pravdi,

zvan da Pomochi szudbene vsze, jeli po Naredbe, jeli Pogodbe vanzkluchene bi bile 729: 40. Pr. Ide vu jednoj izti Pravdi tuliko kuliko puti, kajti na Broj ztanoviti Vrachtvo ovo ztegnjeno ni. D. 4. p, 28. Szlusicize vendar z-nyim nemre

1-ich Koji pred Oszudum odkrajlyivum z-nyimsze szlusicil nije. 574. 23. Dapache

2-och Vu Pravdah na Kastigu Mochi menyshе josh pred proshenum Kastigum Nedusnoztі zvershitisze ima. Dalje

3-ich Vu Pravdah Zabavi krive podverseneh, za vanpokazanemi Vuchitelztvi na zadnye Odkrajanye Pravde zpadajuchemi, Polosenye takaj ne dajesze. 729: 40. §. 1. Nit onomu

4-ich Szlusicize z-nyim szlobodno ni, koji iz Terha birshasnoga Protivnika szvoga, vu Pravdi, koju bi hotel dole polositi, Ztran szvoju zdigel je *ond*.

§. 11.

Terh Polosenya 1) kastigni.

Polosenye Pravde vszigdar z-Terhom biya. Ov jeden *kastigni*, drugi *dugovanyzki* je. Od *kastignoga*

1 ich Za Szude Tabularzke frtv. 6. za Duhovni Ztol pako, Varmegyiu, y Varash frtv. 3. chini. 729: 40. Pr.

2-och Byrshága ovoga $\frac{2}{3}$ Szuczu, $\frac{1}{3}$ Obtusenomu idu. 2ae 82. §. 22. Malachnozt ovu medtem Obtuseni, takaj Szuczu oztavlya, da Ztran szvoju zdisечи, Polosenye kak da bi podtverdil bil, szudilsze nebi.

3-ich Szin ochevu Tusbu polosechi Terha *kastignoga* ne placha 729: 40. §. 3.

2) *Dugovanyzki.*

Terh dugovanyzki vu Povrachanyu Ztroskov ztoji, y ov na Dosheztnike prehaja. Medtem

1-ich Koji pred Levatum Tusbu dole pozta-
vlya, Terh kastigni, y Ztroske pravdene onda
ztopram placha, kada Tusbu drugu bu podignul,
kajti za Chasz (tantisper) Tusbu oztaviti szu-
disze.

2-och Koji vu Levati, ali kesneje dole nyu
poztavlya, Byrshag y Ztroske placha zadnyich,
nego one szamo, kojisze bi mogli probuvati 729:
40. §. 2.

3-ich Vu Pravdah ztarinzkeh Ztroski, kajti
probuvati nemogusze, poleg Volynozti (arbitrium)
Szucz a povrachajusze. D. 3. p. 27.

4-ich Polosenye vszakchinzko na Felu sze
izpelyati mora, ar drugach nit Obtuseni koje
Ztroske potrebuвати, nit Szudecz nye priravnati,
znal nebude. D. 2. p. 27.

*) Polosenye Pravde, y Pravdi Odrechenye (liti-
cessio) Dugovanya jedna niszu: ar I. koji Pravdi odre-
chuje, nyu vishe podignuti neche; szuprotivno Tusbe
Polositel, kajti nyu v. P. Tranzakczia pachi, Pravdu
szvoju chizto ne zakapa, nego na Potiranye Tranz-
akczie josh pojti more. II, Tusbi Odrechitel, jeli czele,
jeli Ztrani Tusbe, nit kastigni, nit dugovanyzki Tverh
ne podnasha: D. 4. p. 39. placha pako Polositel
obodvoga, kak malo predi iz Naredbe, tosze je vre
povedalo.

DEL III.

Od Odzivanya Prokuratora.

§. 13.

Chini ovoga zvanszudbeni ne odzivajusze.

Vrachtvo ovo je Pomoch ona, po kojoj Ztrapka koja, falingazte y proti Volye szvoje, po Prokuratoru vu Praydu ztavlyene Govore, z-navadnem Ferhom nazadvzimlye, y z-Govorom novem izprot one nadomescha. Velisze *vu Praydu versene*: ar zvanszudbeni Princzipalu skodlyivi prokuratorzki Chini z-Odzivanyem Prokuratora nezbrishujusze, nego zaradi takoveh

1-ich Szuprotrech na Meztih szvojevch pozstaviti imasze: ova vendar Chin Prokuratora zvanszudbeni nezatira, nego Praviczu Princzipala jedino podpira. Zato

2-och Princzipal josh Praydu, za potreti Chin Prokuratora zvanszudbeni, k-tomu podignuti mora.

§. 14.

Nit Prokurator szebe szam ne odziva.

Odzivanye Prokuratora chinitisze more

1-ich Tak pred Szudom, kak izyan nyega 2ae 79.

2-och Tak pred onem Szuczem, pred kem Pravdajesze pochela, kak takaj pred Dosheztnikom onoga, dapache takaj pred Chlovekom Szuczja, na Poszel ov poszeb vanposzlanem. *ond.* Ali

3-ich Odziväch morasze vu Perhoni pred ove poztaviti, ali Chloveka szvoga k-nyim poszlati, kogagod na to odregyenoga, t. j. Puno-blaztnika szvoga, ne vendar Prokuratora, ar ov szebe szam odzvati nemre, kajti proti Chinu szve-mu baratati nedajesze 729: 39. §. 7.

§. 15.

Na Broj, y uszem Pravdam nejde.

Y ovo Vrachtvo, vu jednoj izti Pravdi, tu-liko kuliko puti dajesze, ar gde Naredba Po-moch szudbenu na ztanoviti Broj ztegnuti, je ho-tela, to onde ona y vchinila je. D. 4. p. 28. Do-puschasze medtem vu Pravdah vszeh, van-zemshi.

1-ich Pet ztareshe, velike Mochi, Pripade 1550: 56.

2-och Pravde, vu kojeh Pomochi szudbene, ali po Naredbi, ali Pogodbe, zapachene jeszu. 729: 38. §. 8. 662: 31.

3-ich Ako hotechy odzvati iz Terha byrshas-noga, Protivnika szvoga, Ztran szvoju vu Pravdi iztoj vre predi, zdigel bi bil Kit. C. 8, p. 22.

§. 16.

Odzvana ne vszigdar, Prokuratora nigdar nezatira.

Vrachtvo ovo vzimlyesze z-Nachinom szle-dechem, najmre

1-ich Govori nikaj nevalyani, ly zato pozvani nazad, z-friskemi morajusze nameztiti, pri Szu-dih peshneh Dan izti Odzivanya; pri oszminzkeh pako josh Dan drugi y trejti odzvatitze mogu;

keshneshe Odzivanye vszako po Szudu za nikakvo izrechuesze. 807: 8. §. 1. Govori odzvani

2-och Napervo doneztisze y pako nemogu, ar y pak haszneli nebi nikaj, Zvan da Odzivanye zaradi zamugyena odvlachlyivna (depulsoria) bisze bilo nachinilo. Kajti zaradi neg jedne Iznimke zamugyene, Odzivanye, dopuscheno je. 729: 39. §. 5. Akosze anda Prokurator bi zato szamo odzival, onda za napervo doneshemi zamugyenemi Iznimki, prezarano vu Pravdu pozstavlyeni Govori dugovanyztveni y paksze napervo donezti mogu. Ar odzvaniszu bili ne zato, kajti valyali bili nebi, nego kajtiszu prezarano bili vu Pravdu verseni.

3-ich Prokurator odzvani more vu iztoj Pravdi, prez dasze bi iz nova valuvati moral, na dalye szlobodno poszluvati. *ond.* §. 8.

§ 17.

Biva vu Rokih.

Odzivanye takaj zaradi falingazte Levate, ali falingaztoga Predszuddojtja narediti moresze. Nego Falinga takva josh pred Oszudum izrechenum, jeli Szuda Kr. jeli Tverdoglavnozti, morasze odzivati. Kajti Levata zla, ali Predszuddojtje falingazto za nikakvo dersisze, vre pako zaradi zamugyene Levate, ali Predszuddojtja zamugyena, Dan izti Predszuddojtja Oszudasze pravi, ali Dan trejti pri Szudu oszminzkom. Kada pako Govori dugovanyztveni imali bisze odzivati, onda Odzivanye takveh chinisze vu onem Pravde Ztallyshu, vu kojem pogovoritisze dugovanyztveno, josh mochi je: kajti Govori odzvani, z-novemi nadomeztitisze, izprotimajusze, anda pred Oszudum odkrajlyivum vszigdar Govori takaj odzvatisze mogu, ter je vsze jedno.

1-ich Jeli Pravda tekucha, Pogovora dusheshega, ali krajshega bi bila. Nit nima nikaj

2-och Jeli Pravda, vu perveshih, jeli tija vre vu zadnyem Roku ztala bi, y vsze je jedno

3-ich Jelisze bi odzivali Govori Rokov predeshnyeh, jeli iztoga vre zajdnyega Roka. 2ae 81. §. 4,

§. 18.

Rokov Pravde chetiri broje.

Da yidimo, kaj Rok Pravde znamenuje? Rok (terminus) na ovom Meztu znamenuje on Pravde Ztalish, vu kojem dugovanyztveno pogovoritisze machi je. Takveh Ztalishov je chetiri:

1-ich Pravda temelyna.

2-och Prepovedje (prohibita).

3-ich Odgananye (repulsio).

4-ich Novi Szud *).

*) Szuprotztavlanye Pravde Rok nije. Kajti vu Pravdi szuprotztavenzkoj nije szlobodno Govore dugovanyztvene napervodonezti, nego Zrok Szuprotztavlanya datisze more jedino iz Falinge, zvanzkoga Kipa, Pravde.

§. 19.

Odzivanye za Oszudum !odkrajlyivum.

Anda Odzivanye takaj za odkrajlyivum Oszudum narediti moresze. Nego

1-ich Vu Pravdah kratkoga Pogovora ne-tabularezkeh, szamo poleg novoga Szuda: kajti vu Pravdah Szuda peshnoga, dugovanyztveno pogovoritisze, za izrechenum vre Oszudum odkrajlyivum, szamo vu novom Szudu je szlobodno. 2ae 81. §. 6.

2-och Vu Pravdah oszminzkeh takaj poleg Prepovedja (prohibitum): kajti Prepovedje, je

takaj jeden Pravde Rok 729: 39. 2ae. 80. Dapache.

3-ich Takaj za Oszudum odkrajlyivum Szuda novoga, ako josh koje Prepovedje zderšaloszeje: ar poleg Prepovedja, pokehdob da Pravde Rok bi y ovo bilo, Odzivanye dopuschäsze. D. 3. p. 28. Medtem

4-ich Vu novom Szudu, Pravde temelyne Govore, jedini Novitel (novisans), Pravde pako Szuda novoga Govore, y Novnik (novisatus) odzvati more. D. 2. p. 28.

§. 20.

Terh Odzivanya.

Od Odzivanya znaj josh: da szamo z-Terhom dajesze, kojega $\frac{2}{3}$ Szuczu, $\frac{1}{3}$ Protizran-ki idu, zvan da ova po, Govoru opomenyena, Trejtinu szvoju zdignuti hotela nebi. 2ae 80. §. 3. 3ae 6. §. 3. Terh ov drugi je

1-ich *Menyshi*, koji vu frh. 6. pri Tabulah; drugdi pako vu frh. 3. ztoji. *on.l.* Drugi je

2-och *Vekshi* *), koji pri vszih Szudih chini frv. 200. 2ae. 80. §. 3.

*) z-Terhom vekshem Odzivanye szamo vu novem Szudu biva, ar 729: 39. §. 6. veli, ako ne vzi-lyesh Vrachtvo takvo, koje Egsekucziu ztaviti moglo bi, z-Terhom szamo Markih 50. teske Vage odzvati moresh. Anda iz Ladanya Odzivanye vszigdar z-menyshem Terhom biva. D. 1. p. 28.

D E L IV.

Od Prepovedja.

§. 21.

Dvoje Pravdam oszminzkem laztovito.

Prepovedje, ono je pravdeno Vrachtvo, z-kojem Ztranka prepadajucha po Rechi *prohibet* (prepoveda) k-Oszudi obszudlyivi pripiszane, Moch Oszude oszminzke tak ztavlya, da vu iztoj Pravdi, Probe dugovanyztvene nove, josh pred Egsekcziüm, napervodonezti more. k-Oyomu Vrachtvu vtechesze zato, da Pravda iz nova z-teskemi Ztroski podichisze nima. Mezta ima szamo na Szudu oszminzkom, y dvakrat szamo, chesz czele Pravde Techaj dopuschasze, novoga Szuda medbrojeh. D. 1. 28. Zato

1-ich Vrachtva ovoga na Oszude medrechlyive potepzti treba ni: ar za iztroshenem Broju Prepovedih vre pri Oszudah takveh, Dugovanyztvo ne vmarjajucheh, nebisze poszle mogla izta Oszuda dugovanyztvena, ako y ova bi nepovolyna bila, prepovedati. Niti

2-och Oszuda Tverdoglavnozti najsze ne prepoveda: kajti ako taki y prepovedala bisze, Zrok zamugyenoga Predszuddojtja, vendar med Dani 15. bisze imal dati, vre pako to izto chinitisze more takaj prez poztavlyene Prepovedi. 729: 38. §. 5.

§. 22.

Vreme za dati Prepovedja Zrok.

Rechi za napiszati vu Pravdu Prepovedje, ove jeszu „Za I. (obtusenoga) Oszudu ovu prepoveda,„ Predi toga vu zadnyih Dnevih 6. Roka szudbenoga poztavitisze nije moglo, denesz pako ako vu Dnevih oveh 6. nepovolynoj Oszude izrechisze, pripetilo bisze, onda ovu y vu oveh Dnevih 6. prepovedati Obdersavanye szudbeno proti 38. 729. dopuscha. D. 3. p. 29. Ter

1-ich Zabztunzko je Prepovedje pervo, drugo k-Terhu od frv. 6. prikapchasze 729: 38. §. 1.

2 och Imasze poztaviti Dan izti izrechene nepovolynne Oszude, ar prehaja drugach vu Dugovanye odszogyeno Oszuda. Medtem

3-ich Zrok Prepovedja datisze more, takaj vu Dnevih szledech, dapache takaj czeli szledechi Rok Pravicz. Kaj vishe

4-ich Takaj drugi, od poztavlyene Prevovedi Rok, poztaviti moresze, ne vendar vu zadnyeh Roka ovoga iztoga Dnevih 8. vu kojeh ztavlyena, po Oszudi odhichujesze 807: 8. §. 2.

§. 23.

Prepovedja Krepozt.

Moch Prepovedja szledecha je:

1-ich Oszudu temelynu prenapravlya, ako vendar Zrok novi dugovanyztveni bisze bil doneszel. Medtem Prepovedje

2-och Akoprem Moch Oszude ztavlya, vendar od Dugovanyztva na Iznimke nazadztupiti nit poleg Prepovedja nedopuschasze, ali Tusitelztvo na Pitanye poztaviti, zvan dasze y Prokurator bi zkupa odzival. D. 6. p. 19. D. 6. p. 32.

3-ich Kada Tusitel Pravdu szvoju chesz vishe Rokov szudbeneh tiral nebi, y Obtuseni zato, ako po Oszude odvezival bisze, ova Oszuda prepovedati nemresze: kajti Krivnyu Tusitela drugach nikakva Kastiga doztigavala nebi, y zato Tusitel Obtusenoga y pak na Szud pozvati ima. D. 4. p. 29.

D E L. V.

Od Opozivanya (Adpellata).

---

§. 24.

Seli zreleshe Izvigyevanye.

Opozivanye je szudbena Pomoch oná, po kojoj po Falingi Szucz obtershen, Oszudu krivichnu pravechega, Pravdu szvoju k-veksheму Szucz za zreleshe Izvigyevanye, ali prekposzlati, alimuju opovedati po Ztupajih potrebuje. Med opovedati, y prekposzlati Pravdu Razluka je ova 1-ich Kada Szudecz, na koga opozivasze, z-obszudechem k-jednomu Telu zpada, onda Pravda onomu morasze opovedati, kaj biva prez vszakoga Pravde Prepiszavanya, y prez vszake Levate. Szuprotivno

2-och Kada on z-ovem Telo jedno nechini, onda prekposzlati k-opomu Pravda *) imasze, vanzemshi zaglavnu, koja vszigdar vu Pervom-piszu opovedasze, y vanzemshi Pravdu krupneshega Tela, chije Prekvzetek kajti Ztroska vekshega bi potrebuval, Mandatuma zadobiti zato

chizto dobro bu, zadersechega Zapoved, da Pravda vu Pervompiszu najsze opove.

*) Kad Pravda prekposhilyasze, onda ona od Rechi do Rechi zevszemi prilosenemi Vuchitelztvi, z kratkem Prichetkom, y Zakluchenem navadnem obzkerblyena prepishujesze, pridajesze Podpiszek navadni Notariussha, z-Popravkum, akosze koja chinila je, y tak pod Pechatjnm szudbenum Opozivachu predajesze. Poszle Ztranka opozvana poleg opozovlyive Tusbe na Sznd zezivasze, y Rok odlucheni Pravda opozvana zdisesze. Vu Levati ovoj vsze nepovolyne opozvane Oszude dasze prenaprave prosisze, y Pravda temelyna na Nachin neg szada povedan vandane, kakti Vuchitelztvo k-nyoj prilasesze. Vu Levati iztoj zatem Opozvani gol szvoj na Szud Dohod napishe; ar vszi Govori Ztrankam vu ovoj preprechenijeszu; Szudecz pako vekshi Oszude opozvane previgyeva, y nye ako Temelya najde prenaplavlya. 723: 33. 791: 45.

§. 25.

Po Ztupajih chinisze.

Vanzemshi Pravde zaglavne, koje od vszaka perve Proshnye Szuczza zaglavnoga uprav na Ztol oszminzki opozivajusze, Opozivanye na Szud naj vekshi mahom ne biva, nego po szledchih Ztupajih k-nyemusze dohagya:

1-ich Od Szuczev szelzkeh, ali Tergovischa predszlobodnoga Opozivanye biva na Szud gozpochinzki, zvan da Preszloboda dopuschavala bi od Magistrata tergovischinskoga izkerno na Shedriu chiniti Opozivanye, ali k-Ztolu Tavernichkomu, ali Perszonalzkomu. 3ae 25. §. 3.

2-och Od Varashev opozivasze na Tavernikusha, ali Perszonala. 807: 9. §. 3. 3ae §. §. 2.

3-ich Od Szedischa Gozpochinzkoga, ali od V-Komesha opozivasze na Shedriu, iz koje vu Vremenu szudbenoga Previgyevanya, Pravdu na Ztranh (in partibus) krojechi, jeszu vanzkleneni. Dogodozpisz §. 156.

4-ich Od Shedrie opozivasze na Dvor Kr. zvan Pravd urbarialzkeh, Plemenschinu izvi-gyajučeh, y rachunzkeh, k-Previszakomu Tolnachu Kr. odposzlati moraneh, kak to na Me-ztih szvojeh vre videliszmo.

5-ich Od Tabule Distriktualzke, ali Szudbene Kralyeztvih pridruseneh opozivasze vu Vuger-zki Zemlyi na Tabulu Kr. pri nasz pako na Ban-zku, od ovud zatem, ali od Tabule Kr. ali Szedi-scha Tavernichkoga vuprav na 7-chaztnichtvo 1807: 9. §. 2.

§. 26.

Zaradi Oszude krivichne.

Opozivanye popravlya Oszudu jedino kri-vichnu, zato razluchjesze

1-ich Od *Szuprotztavlanya*: kajti po Vrach-tvu ovem ozdravlyuje Oszuda ne krivichna, nego od izte Pravicze nikakva.

2-och Od *novoga Szuda*: ar Szud novi ne-proszisze, nit zaradi krivichne, nit zaradi Oszude od izte Pravicze nikakve, nego zaradi toga sza-mo, kajti Zrok koji napervosze donezti zamudil je. Zato akosze bi koji opozival zaradi zamugye-ne Branitbe, takov Opozivanyu odrechi, y Szu-da novoga poprijeti ima. Medtem

3-ich Koji Opozivanyu je odrekel, y popri-jel je Szuda novoga, takov od Szuda novoga od-korachiti vech nemre, y prevideti chiniti Pra-vdu temelynu. D. 17. p. 42.

§. 27.

Nehtechemu nehaszni.

Opozivanye Dan izti Oszude izrečene nepovoly-ne vu Pravdu napiszatisze ima D. 12. p. 41.

zvan dasze Oszuda izta predi bi prepovedala: ar odrechi Prepovedi, tija do zadnyeh drugoga od poztavlyene Prepovedi Roka szudbenoga Dnevov 8. vszigdar josh szlobodno je, y za Chinom ovem, poszle szlobodnosze opoziva 807: 8. §. 2. Medtem nehtechemu Dobrochinztvo ne vrinujesze *), zato

1-ich Takaj Obladavczu jesze opozvati, na kuliko Oszuda bi y nyega tesala: kajti akoprem Szud vekshi nahajal bi, da Obladavczu vsze ono dopitano nije, kaj po Praviczki dobiti on bi bil imal, vendarmu vishe nit Szud vekshi nedoszuyeva, szamo zato, kajti opozvalsze nije, y szudilsze iz toga bi, da Dobru szvemu vekshemu odrekel je. D. I. p. 39. Iz ovoga iztoga Zroka

2-och Iztoga vekshega Szuda Oszuda takaj opozvatisze ima, kada ova tesala bi, niti poztavlyeno na pervom Szudu Opozivanye, za Pravdu chez vsze Szude odpraviti zadozto nije. D. 10. p. 41. Takajshe

3-ich Ako Prepadavecz vu temelnoj Pravdi, Opozivanye odpuschal bi, y z-Novomsze bi szlusal, nego vu Novom takaj bi prepadal, y Oszudu Szuda novoga bi opozival, poleg ovoga zadnyega Opozivanya, szamo Pravda novoga Szuda, ne pako y temelna prevedeti moresze. D. 25. p. 43.

*) Vu Pravdi varaskoj, akoih je vishe obszuyeno, Opozivanye szamo onomu haszni, koji Mandatuma je izhodil. Tak odkrojil je Ztol Tavernichki L. 1805. vu Pravdi Ignacza Stromayer.

§. 28.

Nit Opozivanye netirajechemu.

Nije pako za dozta, szamo opozvatisze, nego za vupisanem Opozivanyem, z-nyim takaj vu

Vremenu naredbzkem vszivatisze, potrebno je, drugach Opozivanye zabztunyzko biva. Vu o-szebnom.

1-ich Koji Opozivanye izvan Ladanya vchinitil je, med Leti 32. z-Opozivanyem szlusicitze ima 1ae 79. To izto vchiniti y on mora, koji iz Ladanya zadnyich, nego iz Szuda vekshega opozivalsze bi. D. 16 p. 42.

2-och Koji iz Ladanya od Szudov menysheh (subaltern.) opozivajusze, ovi med Meszeczi tremi z-Vrachtvom ovem poszluvati imaju, drugach Pravda na Egsekucziu k-pervi Proshnyi nazadsze poshilya. D- 24. p. 43.

3-ich Vu Varashih, jeli iz, jeli izvan Ladanye bisze opozivalo, Opozivach vsze jednako dusen je med Tjedni 6. od izrechene Oszude opozvane brojeh, Mandatum Prenashanye zapovedajuchi od Tavernikusha izprosziti, y predati takvoga ne Szuczu, nego Magistratu; od Dana pako predanoga ovomu iztoga Lizta zapovedajuchega, med Tjedni drugemi 6. zavezan je iztu Pravdu opozvanu vandatiszi prezkerbeti, drugach vu Dugovanye doszugyeno Oszuda prehaja. Jur. Thav. art. 36.

§. 29.

Popravlya szamo Falingu Szuczä.

Opozivanye lichi Falingu jedino Szuczä, zato opozvatisze neszme

1-ich Obszugyeni vu Tverdoglavnozti, kajti ova je Falinga Ztranke. Ako vendar Mus iz Tverdoglavnozti obszugyeni pred Egsekucziom vmiral bi, Vdova pako na Egsekucziu pozvana bi napervo davala to, da od Musa Doshezt nikakvu nima, medtem vendar aksze bi obszudila, takvasze opozvati kruto more. D. 14. p. 41.

2-och Obszugyen vu Szudu Kr. D. 19.
p. 42.

3-ich Szvedochiti nehtechi 729: 30. §. 4.

4-ich Chija Egsekuczia bisze zapachivala:
takov na Davanye Szuprotztave Zroka Pravdu
szamo ima. D. 15. p. 41.

5-ich Pravdu zjedinujuchi; ali obszugyen iz
Valuvanya szvoga; ali iz Priszege Protiztranke,
kajti ova Zjedinenye znamenuje; ali po Szuczu
zvolenom, ako Opozivanye razlosno zadersano
ni. 729: 30. § 5.

§. 30.

Pravde josh druge neopozovlyive.

Pravde josh ove opozvatisze nemogu.

1-ich Po Dvoru Kr. (Curiam R.) na Egse-
kucziu nazad poszlane, akoprem Byrshage nove
ov pridal bi bil, y akoprem takve takaj na no-
vi Szud bisze zpelyati mogle. Ar ni Mezta
kamsze bi dalye opozivale 729: 30. §. 2.

2-och Pravde na Dvor Kr. opozvane, nego
y ovde zgublyene, poszle pako po novom Szudu
probugyene: takve on nit od perve Proshnye
vishe opozvati nemre, ako vre ozdi, y pak bi-
prepadal, na chiju Proshnyu Pravda vre jen-
put czel Dvor Kr. pretekla je. 729: 30. §. 3
D. 7. p. 40.

3-ich Oszude medrechlyive 41. 729. Ove
szamo za opozvane ochituvatisze moraju. D.
20. p. 42.

§. 31.

Medrechlyive Oszude vsze neopozovlyive niszu.

Po Iznimki Oszude takaj medrechlyive
opozivajusze:

1-ich Poleg Mandatuma Prenashanye zapovedajuchega: prez ovoga vendar Oszudu medrechlyivu Szud vekshi prevideti dusen nije, akoprem Opozivanye Szudecz niseshi bi y bil dopuztil bil: kajti nepriztoisze nikak, da menyshi vekshemu mogel bi zapovedati prevideti Oszudu, koja iz izte Naredbe Opozivanye ne prijemlye. D. 4. p. 39.

2-och Vu Pravdi impenzionalzke: nego na Shedriu szamo vu Pravdi ovoj one opozivajusze 729: 41. §. 2.

3-ich Oszuda naszezti chinecha, jeli Ime Pravde dugovanyztveno; D. 6. p. 40. jeli Tustelztvo, D. 11. p. 41.

4-ich Oszuda, koja Priszegu neidlyivo (incompetenter) doszudila je. 729: 30. §. 8.

§. 32.

Niti zaglavne.

Predi toga niti Pravde zaglavne opozvati moglesze nizu, proti Neplemenitomu podignyene. 729: 30. §. 1. Denesz vendar ovi z-Plemenitemi jednako', y vu Pravdah zaglavneh opozivajusze. Je pako vu oveh Opozivanye szledeche.

1-ich Chinisze od vszake perve Proshnye zaglavne izkerno na Szud oszminzki.

2-och Chinisze szamo od one Oszude zaglavne, koja Kastigu Szmerti izrechuje, ali zpodobnu ovoj, vu oszebnom prijeti na jenput Vudarczev 100. z-Sibjem, jeli z-Batinum, ali z-Korbachem, ali podnezti Resta od treh Let.

3-ich Od Ztola Kr. ali Banzkoga dalye Opozivanye nejde, zvan da y Ztol oszminzki Kastigu Glave bi doszudil bil. 791: 43.

§. 33.

Pravde opozovlyive 1) iz Ladanya.

Pravde druge, kajti med neopozovlyivemi vu Naredbih ne brojesze, opozvatisze kruto mogu. Opozivajusze pako druge *iz*; druge *izvan* Ladanya. Iz Ladanya szledeche:

1-ich Koje nit vu 28mem nit 29tem Kotrigu Dokonchka od Leta 1729 ne imenujusze. Kajti vu oveh Naredbah imenujusze szamo izvan Ladanya opozovlyive, ter vu 28men one jedino, koje izvan Ladanya vsze Szude prehajaju; vu 29tem pako takve, koje od Szuda Gozpochinzkoga, ali Vel. Szuczä Varm.; ali V-Komesha na Shedriu zadnyich *iz*, dalye vendar szamo *izvan* Ladanya idu. 807: 9. §. 5. 807: 21. §. 14. D. 6. p. 190.

2-och Od Priszege odkrajlyive, predi negsze ova poztavi, na vsze Szuczä *iz* Ladanya opozivasze. 729: 30. §. 12. D. 21. p. 42.

3-ich Poleg Mandatuma iz Ladanya preneszlyivoga, Oszuda takaj medrechlyiva *iz* Ladanya prekposhilyasze. 807: 10. §. 1. Medtem

4-ich Pravde Kmeta nazad potrebujuche, ali Szlugu, szamo na Shedriu *iz*, dalye pako nikam vishe opozvatisze nemogu. 729: 29. §. 13.

§. 34.

2) *Izvan Ladanya.*

Izvan pako Ladanya, kojese opozivaju, ter tak ztarno, da akosze nyim Opozivanye iz Ladanya bi ydopuschavalo, za vchinyenum vendar od Protiztranke Iznimkum Pravda na Egsekucziu nazadsze poszlati bi imala D. 12. p. 43. jeszu vu oszebnom:

1-ich Pravde oneh, koji izvan Ladanya Pra-

vdu pocheli, y prepali jeszu: ar takvi akosze iz Ladanya bi mogli opozvati, oni izti vu Ladanye predi bisze bi morali poztaviti, y tak da prepaliszu, kaksze to bi moglo od nyih rechi?

2-och Podignyene proti kratechem Ponudka orszachkoga 1807: 2. §. 17.

3-ich Pravde, koje vu szamem 28mem: 729: imenujuszte *).

*) Kotrig 29ti: 1729. Pravde one szamo zbraja, kojeszte na Shedriu opozivaju: koje anda szim ne dozpevaju, ovem, jelsze iz, jeli izvan Ladanya bi preneszti imale, jedini 28mi 729. propiszati more Od-kud koje vu nyemsze ne nahajaju, vsze Szude iz, koje pako vu nyemsze chtele bi, Szude vsze izvan Ladanya prehajaju D: 6. p. 190.

§. 35.

Previgyenya Uztavlenye.

Pravdam ovem, tak izvan, kak iz Ladanya opozovlivem, Previgyevanye zadnyich kratit-sitze nemre, vu Okoliczah vendar szledechek uztaviti ono izto moresze.

1-ich Ako Obtuseneh vishe vu Pravdi kojoj ztalo bi, zmed kojeh nekoji josh obszugyeni bili nebi. Vu Pripadu ovem Previgyenye Pravde dotlam pridersavasze, doklam Szudecz Oszudu zverhu vszeh ne izreche. D. 7. p. 40.

2-och Ako vu Vandavanyu (expeditione) Pravde prevideti imane, Vuchitelztvo koje izpu-ztilo bisze bilo: vu Pripadu ovem dok Pomen-kanye nenadomeztisze, Szud previgyevajuchi, Pra-vdu takaj dotlam ne previgyeva. D. 23. p. 43.

3-ich Kada Pravda y temelyna, y szuprot-ztavenzka na Shedriu bisze prenashale, Shedria pako szuprotztavenzku szamo bi bila previdela, y ovu szamu na Szud Oszminzki odposzlala; vu ovem Dogodu Szud oszminzki Pravdu szuprotztaven-

zku dotlam ne previgyuje, dotlam Pravdu takaj temelynu Shedria ne previdi, y nyu k-Szudu oszminzkomu takaj ne odposhelye. D. 18. p. 42.

D E L. VI.

Od Szuprotzavlanya.

---

§. 36.

Szuprotztave A) Narava.

Szuprotztav Pomoch ona szudbena velisze, po kojoj Egsekucziu terpeti imajuchi, Egsekucziu Oszude, vu Pravdi kratkoga Pogovora izrechene, z-nagrashlyivem kojem Chinom preprechiva. Dajesze

1-ich Prepadaczu y zkupa Egsekucziu terpeti imanomu: odkud ako Tusitel, po ztavlyenem od Obtusenoga vu iztoj Pravdi nazopetnom Potrebuvanu (reconventione) bisze bil takaj obszudil, y Egsekuczii podvergel, onda y onsze more szuprotztaviti. 33: 729. Dajesze

2-och Szamo za obraniti Dugovanya: zato Oszuda aksze bi dotikavala Pershonu, vu oszenom vu zaglavnih, Szuprotztavlanje ne prijemlyesze, vanzemshi Plemenitoga, koji vu Pripadih van ne zneteh pograblyen, z-zaversenem nyegvem pred Szud Pozivanyem, y nyegvem Obszugyenyem, zevszum szvojum Krepoztjum nekastigno szuprotztavlyasze. Dajesze

3-ich Szamo Plemenitem: ar neplemeniti

takaj po Ruke vlatne, ob Ztroskih vendar szvo-
jeh, Egsekuczii podlasesze. D. 17. p. 133. Da-
jesze

4-ich Kad szudbena Vrachtva prerezana
niszu: ar Szuprotztavlanje je takaj szudbeno
Vrachtvo, anda po prerezaneh vszeh pravde-
neh Vrachtvih y Szúprotztavlanje daje prere-
zano, razmevasze.

§. 37.

B) *Mezto, y Nachln.*

Zvunzke Szuprotztavlanya Potrebchine jeszu:

1-ich Da biva na Liczu Mezta §. 141., jeli
po onem iztom, koji nyu preterplyiva, jeli po
nyegvem Naruchniku (commissionatum): vu obo-
dvojem Pripadu Glavar, (Princzipal) ne Naruch-
nik, za dati Zrok Szuprotztave pozivasze D. 11.
p. 133.

2-och Podnashajuchi Egsekucziu, mora, ali z-
Piszmom, ali na Rechi ochituvati, dasze szuprot-
ztavlya, y to doztaje. Medtem iz Zkerbi previshne
Batina, josh gorisze zdise ali vanzpuknesze Sza-
blya, ali Orudelye drugo (cambuca), za Roj za-
vdati priredno, pokasujesze 1500: 19. §. 1. 2ae.
74. §. 7. Medtem

3-ich Grosnye ove na Izliku szamo bivaju,
niti ni szlobodno jeli Boja zavdati, jeli Lyudih
Kup neg pokazati, pod Kastigu Zgublenya Pra-
vde, ako taki naj pravichneshe 729: 33. §. 8.
1500; 19. §. 3. vu Rechi *cum gentibus aut vio-
lenter* (z-Pukom, ali mochno). Ako vendar

4-ich Preobladavec (triumphans) z-zaver-
senem Szuprotztavlanjem, vu Imanya mochno
bi vlezival, onda szuprotztavechisze iz izte Pra-
vicze naravzke (*ex vi defensionis naturalis*), Moch
z-Mochjum odrinuti Szloboschinu ima 729: 33.
§. 4.

5-ich Kada Glave Imany bilo nebi, onda tak Szudecz na vszakom Imanyu Egsekucziu poprobati, kak nyu terpechi na vszakom Imanyu Egsekuczii szuprotztavitsze mora. Ar drugach Imany Preoblavayczu Egsekuczia szlobodno zruhuje, y ov izto zatem szlobodno zavjimlye, vu kojem najmre Prepadavecz Egsekuczii szuprotztavilsze nije. D. 3. p. 125.

§. 38.

C) Zrok naredbzki.

Szuprotztavlyane vendar szamo iz Zrokov naredbzkeh nachiniti dopuschasze, kojiszu chetiri ovi:

1-ich Kajtisze nepozvani pred Szud, Egsekuczii bi imal podverchi 728: 33. §. 3.

2-och Kajtisze ne obszugiye ni pod iztu bi poztavlyal, vu osobnom Szudecz Egsekucziu kajti bi na Imanyu vu Oszudi ne ztojecha pretezuval; *ond.*

3-ich Kajti Szudecz ochiveztno neszlisni, na vchinyenu zverhu Neszlisnozti Iznimiku, nikaj na pazech, Szudztvoszi bi podtverdil bil, Obszugiye pako bi bil tak Oszudu ovu Szudztvo podtvergyajuchu za opozvanu izimenuval (declaraset), kak y iztu Oszudu temelynu ako bi bil opozval D. 2. p. 46. 715: 19.

4-ich Kajti vu Pravdi, ochivezto iz Ladanya opozovlyive, Szudecz iz Ladanya Opozivanye dopuztil nije. 729: 33. §. 4.

§. 39.

I. Pomenkanye pred Szud Pozivanya.

Anda vu Pripadih szledechek Szuprotztavlyane ztoji, ar podlase prvi Zrok

1-ich Ako zadozten Rok, jeli za pred Szud dojtí, jeli za pripravitisze k-Egsekuczii podan bil nebi: kajti ne pozvatisze, ali, pozvatisze nepravedno, vu Praviczah za jednosze dersi. D. 5. p. 132. D. 12. p. 133.

2-och Ako Roka nepreneszech, Szudecz iz Mezta Szuda odskurilsze, povrachajuchisze pako ako Oszudu bi mahom bil izrekel, prez Obznanyenya Ztrankam vchinyenoga. Ar vu Pripadu ovem Rok bil je zniknul, y zato drugi bil bisze bil moral poztaviti, to pako vchinilosze ni, anda pred Szud Pozivanye menyka. D. 14. p. 49.

3-ich Ako Tusitela nad Pravdum szvojum zazpavajuchega, Obtuseni bi na dalyeini Pogovor pred Szud pozival, y obszuditi napravil bil; Obtuseni takov takaj pravednosze szuprotzavlya. Kajti Predszud Pozivanye prez Tusbe nepravedno je, vre pako vu Praviczah vsze je jedno, ne biti, ali falingazto biti. D. 16. p. 133.

§. 40.

Zvan Pripadov vanzneteh.

Akoprem na Szud nepozvani, szuprotztavitisze vendar neszmeju

1-ich Koji pod Techajem Pravde, y pred izrechenum Oszudum odkrajlyivum vu Ladanyu bili nizu. D. 3. p. 46.

2-och Koji bi Grundta medhishnoga pod viszechum na Zkladnozt Pravdum, od takvoga zakupiliszi, koji vu Pravdi iztoj ztal, y Prenashanye ovo vu Pravdi iztoj obznanil je. Ar za vchinyenem vu Pravdi Obznanenym ovem Kupecz, nepozvani takaj, na Pravdu iztu meddojtí ima: 807: 21. §. 12. kad anda y nepozvani pred Szud dojtí mora, takaj nitsze suprotzaviti ikak nepozvani neszme,

3-ich Potlamkam Falinga, zaradi koje Tusba, proti dvem podignyena, gledech jednoga je bila naszela, po napravlyene Tusbe nove, zalichilaszeje, ako zatem Obtuseni obodva, iz zamugyena noga Branenya, odszudili bisze, onda on, gledech kojega Tusba naszela bila ni, szuprotztavitisze iz Ztroka toga nemre, kak da za izrechenem gledech drugoga Naszegyenyem, bisze bil y on moral znovich pozvati. D. 3. p. 131.

§. 41.

II. Pomenkanye Obszugyena.

Kakti ne obszugyen, dobrosze szuprotztavlya med oztalemi

1-ich Komu Broj naredbzki jeli Govorov, jeli Odgovorov, jeli vu Iznimischih, jeli vu Dugovanyztvu zkratiliszeje. Ar z-neobdersanem zvunzkem Pravdi prepisanem Kipu Obszugyenyje je nepravedno, anda nikakvo. 792: 16. §. 4. 802: 21. §. 13.

2-och On, kojega Szudecz Proshne perve, prez da Ztranke vishe vu Pravdi bi bil poszluhnul, akoprem zaradi Okolicz nekojeh temnesheh Izjderchenya, Pravdamu iz Opozivanya nazad bi poszlana bila, na Egsekucziu mahom potegnul, bi, hotechi Okolicze ove na Egsekuczii ztopram iz kratkoga poravnati. Ar Opozivajuchegasze szamo Szudecz opozovlyivi obszuditi more, y zato kakti neobszugyen szlobodnosze takov szuprotztavlya. D. 12. p. 127.

3-ich Koji, kad Ztranke pod Pravde Tcha-jem bisze vre bile zjedinile, po Szuczu Pravde, Zjedinenye ovo neznajuchem, obszudil bisze. Kajti Obszugyenyje proti Zjedinenyu nepravedno je. D. 13. p. 127.

4-ich Koji szam jedini vu Dugu na vishe zpadajuchem, bisze bil obszudil. D. 12. p. 48.

5-ich Kojisze bi obszudil pri podlesechoj vu Oszudi kakvegoder Falingi; ali kad mertvisze bi obszudil: ar vu obodvojem Pripadu Obszugenye nepravedno je, anda y on, y Szin mertvoga kakti ne obszugen dobrosze szuprotztavlya. D. 9. p. 47.

§. 42.

Zaradi Imanyih vu Oszudi neztojechek.

K-Drugomu Szuprotztavlyanya Zroku zpada josh y on, kada Egsekucziu Szudecz na ona takaj Imanya bi pretezual, od kojeh vendar vu Oszude Govor nikakov ni bil. Vu oszebnom

1-ich Ako Szudecz Prizpadek koji, od kojega govorjeno vu Pravdi nikaj ni, zvan dopitane Seshie, pod Egsekucziu verchi bi primerjal. D. 6. p. 47.

2-och Ako Szudecz Falate vu obchinzkom dopitane pri Egsekuczii ztopram na Felu bi izpelyaval. D. 15. p. 49.

3-ich Ako Litz zadusni vu Priliki Egsekuczie nazadsze povrachal nebi. Ar Egsekucziu terpechi, takaj vu Zgublenyu ovoga obszugen ni.

4-ich Ako Grundt z-Povratkom zkupa vu nyega poztavlyeneh Penez bisze bil dopital, Egsekucziu pako pravechi, prez vszakoga od Povratka Penez Zpomenyka, nyu zvershaval bi. D. 7. p. 50.

5-ich Ako Prepadvaczu, Fondusha pod Egsekucziu idechega Izimenuvanye, nebisze dopuztilo D. 13. p. 49. Ako vendar Fondush neztalen v. P. Obligatoria pretesko izkuplyivna, bisze ponujal, takov prijeti nemorasze, nit za-

radi (neprijete zlochezte Obligatôrie, Szuprotztavlanje najsze ne chini. Ar Ztrok ov vu Pravdi szuprotztavlenzkoi zahichujesze, y Egsekuczia poleg Izimenuvanya (denominationem) Tusitela, odregyujesze. D. 11. p. 48.

*) Kadsze Obligatoria za Fondush zadovolenzki imenuje, Szudecz Penezê vszikak pri Dusniku predi poizkati ima: ar prez Poprobuvanya jelisze Penezê nebi mozbit dobivali, ako Egsekucziu Szudecz mahom na Imanya bi izpelyaval, Szuprotztavlanje ztoji. *end.*

§. 43.

III. Szudecz neszlishni.

Nit trejtjemu Zroku Pripadov vu Odkrajanyih Vechnicze Kr. ne menyka, ter iz Zroka Neszlishnoztii Szuczai, Szuprotztavlanje onde za pravedno ztavlyasze, vu oszebnoim

1-ich Ako Szuczai krajechega Ztranchnoztii bi bila ochiveztna. D. 14. p. 133.

2-och Ako proti Plemenitomu Oszuda bi bila izrechena po Varashu jeli zverhu oszobneh (in personalibus), jeli Dugovanyih gibucheh. D. 11. p. 126.

3-ich Ako proti Odregyivanyu ohevomu, Delenye chizto drugo, Szudecz peshni bi bil dopital. Kajti Moch Potiranya ohevoga Delenya Szuczai peshnomu nejde. D. 10. p. 48.

4-ich Ako Pogodbu od zkupneh Imany pred L. 1723. napravlyenu Szudecz bi bil zahitil: ar Pogodba takva szamo potretisze more, zbog chesza Szudecz zahitlyivi, Szudecz neszlishni biva. D. 7. p. 132.

5-ich Ako Tusitel bi Pravdu pred Szuczem drugem bil podignul, neg koji po Pogodbi bi naregyen bil. D. 12. p. 48.

§. 44.

IV. Krachenye Opozivanya.

K-Chetertomu Zroku priztranchujusze ovi:
1-ich Ako pred Poztavlenyem Priszegze Pravdu odkrajlyive, Obtusenomu Szudecz Opozivanye dopuschal nije. Ar akoprem vu Pravdi szuprotztavenzkoj, Priszegu za szlishno dopitanu, previgyevajuchi Szudecz, nahajal bi, Obtusenoğa vendar od Terhov Szuprotztave obvesuje, y temelynu Pravdu za poztaviti Priszegu, y Pravdu dalye popelyati (continuatiune) na pervu Proshnyu odposhilya. D. 4 p. 131.

2-och Ako Doshezti ztarinzke, y temne, t. j. ne malemi Teskochami podversene, iz Ladanya Opozivanye nebisze dopuztilo; D. 8. p. 47. ali Pravdi zalosnoj, vu kojoj Pitanya ztarinzke, y temne Doshezti napervo doshla jeszu. D. 16. p. 49.

3-ich Ako Prepädavczu, premda on Mandatuma Prenashanye iz Ladanya zapovedajučega Szuczü bi pokazal bil, ov vendar Opozivanye iz Ladanya dopuztil nije.

§. 45.

D) Szudecz.

Preizpiszani Szuprotztave Zroki, vu iztoj Egsekuczii zadnyich davatisze nimaju, medtem ako koji ondi y daval bisze, takov prijetisze od Szuczä kruto mora, akoprem na prvi Vid on nyemu nit praveden vigurevalsze nebi. Ar Pravda szuprotztavenzka dajesze zato, dasze po nyoj naj odkroji Pravednozt, ali Nepravednozt Zroka Szuprotztave. Pravde ove Szudecz je vu Redu perve Proshnye Szudecz 729: 34. §. 1.

akoprem Oszuda takaj po Szudih previgyevajucheh bisze bila podtverdila. D. 6. p. 13. D. 10. p. 132. Vanznemi

1-ich Ako Opozivanye iz Ladanya Prepadavczu Tabula Distriktualzka bi bila izkratila, y on Egsekucziu zato bi bil prepRechil: vu ovom Pripadu Govore szvoje, Ztranke pri Ztolu Disztrikt. zadnyich dovershavaju, Pravda vendar szuprotztavenzka z-temelynum zkupa k-Tabali Kr. ali Banzkoj, da vu onoj ova Oszudu naj zreche, iz Ladanya prekposhilyasze. 729: 34. §. 4.

2-och Ako Ztranke vu Szuczta takszi bi izvolyle bile, da Pravda po navadneh Opozivanya Ztupajih k-Dvoru Kr. zadnyich dozpeti more, Odkrajanye vendar Vechnicze Kr. dasze na Egsekucziu prez nikakve Zpachke ima izpelyati. Vu ovom Pripadu akosze Odkrajanye Ztola Kr. z-Szuprotztavlanyem vendar bi zaprechivalo, Pravdi szuprotztavenzkoj ne pred Szuczem perve Proshnye, nego pred Tabulum Kr. techi je. D. 7. p. 7.

§. 46.

E) Kastiga nepravedne.

Vu Pravdi szuprotztavenzkoj takaj Neplemenit proti Plemenitomu Tusitel biti more, szamo da z-Liztom opovedlyivom, izprobuje zversheno Szuprotztavlanye, artoje Pravde ove izte Temely. Vu Dugovanyztvu zatem, Obtuseni Szuprotztave Ztroka daje, kojega za podati mochi, Pravdu temelynu najpredonezti Tusitel zadnyich nije dusen D. 5. p. 47. za preszuditi vendar, jeli napervodoneshen od Prepadavcza Szuprotztave nyegve Zrok praveden, ali nepraveden je, Tusitel Pravdu temelynu kruto pokazati mora D. 4. p. 46. Znajgyena iz ove Zroka Nepravednozt

z-frti. 200. z-Szadom, y Ztroski obszугуyjesze. 792: 16. §. 6. Okolo ove Kastige

1-ich $\frac{2}{3}$ Terha Szuczuz, $\frac{1}{3}$ Obladavczu idu, Prihodki pako szamomu Obladavczu 729: 33. §. 6. 681: 31. §. 1.

2-och Brati nerazdelyeni, jednu szamo Kastigu terpe 2ae 74. §. 9. D. 1. p. 46. vszaki vendar zmed nyih Szuprotztavlaneye szvoje, szamo na Del szvoj privezati ima, drugach obszudisze: ar zverhu Delov drugeh nit pozvatisze moral nije.

3-ich Oszude Kastigu oyu ztaveche Egsekuczia, odkud dvojputno Szuprotztavlaneye ne zdavna zatergnyeno je, 807: 11. z-vlaztnum takaj Rukum ob Ztroskih Prepadavcza izvershasze. Ovasze vu Velikom Varmegyie Zpravischu odluchuje, podajeju pako Szudbenozt szlishna, vu chije Lesalischu Egsekuczia pravisze, na Proshnyu Szuczua Egsekucziu delajuchega. *ond.*

§. 47.

Zaradi ove Opozivanye.

Oszuda Pravde szuprotztavenzke jedino izvan Ladanya, prez imanoga Mandatuma 729: 28. §. 4. 681: 31. §. 4. poleg ovoga pako iz Ladanya opozivasze. Vu obodvojem Pripadu opozvajuchisze Obladavcza pred Szud previgyevajuchi poleg Lizta opozovlyivoga mora pozvati, y prosziti, vu ovem dasze Oszuda obodvoja previdi, t. j. tak szuprotztavenzka, kak temelyna, ova poglavito, ona pridohodno. Ako vendar temelyna vu Pravdi temelynoj opozvana bila nije, onda Szuprotztavechisze Opozivanyu Oszude temelyne da odrekel je szudisze. D. 9. p. 132. More pako vu Opozivanyu ovem Szud vishe-

verztni vanizhajati. More najmre Szuprotztavechisze

1-ich Vu Dugovanyztvu preobladati, ob-
szugyen vendar oztati vu Kastigah. D. 2. p.
46. Vu ovem Pripadu, Szuprotztavechisze ako
iz Ladanya poleg Mandatuma jesze opozval, Eg-
sekucziu szamo vu frh. 200. y Ztroskih, ne pa-
ko vu Szadu terpi; ar ov je Imanyih Prizpadek,
koja pri ovem Opozivanyu zgubilasze niszu. Ako-
sze pako izvan Ladanya opozval bil je, onda po Na-
zadegsekuczie dobiva nazad tak Imanye zatuse-
no, kak Szad nyegov. kakti onoga Prihodek,
ne pako vre plachene Kastige, kajti on yna dalye
vu oveh obszugyen je oztal. More

2-och Vu Dugovanyztvu prepazti, od Ka-
stig pako odvezatisze. Vu ovem Pripadu Szu-
protztavechisze ako iz Ladanya opozvalszeje, Eg-
sekucziu szamo vu Imanyih bu terpel, y ne vu
Kastigah takaj, t. j. Ztroskih, y frh. 200. kajti
od oveh je odvezan. Ako pako opozvalsze bi
bil izvan Ladanya, onda po Nazadegsekuczii fry.
200. z-Ztroski szamo nazaddobiva, ne pako Ima-
nya z-Szadom, ar ova pri vekshem Szudu zgu-
bil je. More

3-ich y tosze pripetiti, da pri vekshem Szu-
du vu obodvoji Pravdi obladije. Vu ovem Do-
godu pozivajuchisze iz Ladanya Egsekuczie ni-
kakve nima; izvan pako Ladanya aksze opoz-
val je, po Nazadegsekuczii dobiva nazad vsze.
More takaj

4-ich Vu Pravdi obodvoji, y pri vekshem
Szudu prepazti. Vu ovem Pripechenyu iz La-
danya pozivajuchisze Egsekucziu tak vu Ima-
nyih, kak vu frh. 200, y Ztroskih imal bu, iz-
van Ladanya pako ztojechi nazad nedobiva ni-
kaj. Moresze

5-ich Pripetiti y to, da pri Szudu previgevajuchemu czela neztaje ali Pravda, ali Obszuda: ona, ako bi naszedala; ova pako, ako vu Szvetkuvanyih je bila izrechena. Vu obodvojem Pripadu biva Opetegsekuczia, y Pravda vu perveshem Pripadu iz nova podichi, vu drugem pako l'alinga popravitisze ima, t. j. Oszuda vu Szvetkuvanyih izrechena, vu Danih Pravicz znovich, izrechi bude sze morala.

§. 48.

Pravda josh dvoja.

Druga Pravda iz ovud naztaje proti onomu, koji na chinyeno Szuprotztavlanye nepazech Imanye bi zavjimal. Teche pred Szuczem Pravde temelyne, ar Prihod szledi Glavniczu szvoju. Temelyisze vu 1500: 19. §. 2. Proshnyu dopuschajuchoj, da Zavjemitel takov obszudisze vu veknem Imany izteh Zgublenyu, akoprem Jush y naj chverzteshi vu ona predi bi bil imal *). Medtem Szuprotztavicza vendar prijetisze nemora

1-lch Akosze on bi szuprotztavlyal, koji do izrechene Oszude odkrajlyive vu Ladanyu bil ni, kajti szamo za obdersati Ladanye dajesze. D. 3. p. 46.

2-och Ako bi bile vsze Pomochi szudbene prerezane, jeli po Naredbi, jeli Pogodbe.

*) Pravda na Kastigu ovu iztu dajesze takaj Ob-ladavczu proti Szuprotztavechemusze, jeli z-Kupom Iunakov, jeli mochno baratajuchemu 1500: 19. §. 3. 729: 33. §. 4.

D E L VII.

Od Odgananya.

---

§. 49.

Nachin z-nyim szlunitisze.

Odgananye je ona szudbena Pomoch, po kojoj Egsekucziu imajuchi Oszude vu Pravdi dugoga Pogovora nachinyene Egsekucziu, prepRechiva. Biva to ali

1-ich z-nagrashlyivem kojem Chinom ravno tak, kak y Szuprotztavlyanye chinisze (§. 37.) ali 2-och Szuczu na Egsekucziu dojdechemu predajesze Pismo, vu kojem Egsekucziu imajuchi, kakgod z-Szuprotztavlenyem, tak y z-Odgananyem dasze szlusi, odpreti more. Kaj vishe

3-ich Vu iztoj takaj Pravdi tekuchoj pred Egsekuczium: more najmre Prepadavecz, za Oszudum Egsekucziu dopitajuchum, Rechi ove podlositi „*Za I. Egsekucziu odganya.*“ Ter ov je naj bolyshi Odganyanya Nachin: ar Nepri-like Putuvanya, y nepotrebne Ztroske zaprechuje.

§. 50.

Nyegva Narava.

Narava Pomochi ove pravdene ona je, da poleh nye Govori dugovanyztveni, koji vu Pravdi temeljnoy mozbit izpuschalisze jeszu, na-

pervosze donezti mogu. D. 4. p. 50. Zato Odgananye velisze takaj

1-ich *Rok Pravde*, y ti zadnyi, kajti Pravdam, vu kojem Odgananye dopuschasze, prozto Novo nejde, koje drugach je zadnyi Pravde Rok. D. 1. p. 28.

2-och *Novo prozto* iz Ladanya: kajti Pravdam, kojem Odgananye zkrachujesze, Govore dugovanyztvene napervodati szamo vu Novom dajesze.

§. 51.

Takaj opozvanem Pravdam ide.

Da gdo z-Odgananyem szlusicisze more, potrebno je

1-ich Da je vre vu Pravdi temeljne ztal, y vu ovoj da on je obszugyen, ali da je takvoga Dosheztnik 1ae 76.

2-och Da Pravda je dugoga Pogovora (longae litis). D. 10. p. 51.

3-ich Da Pravda vershisze vu Rokih pervesheh, t. j. Oszuda szamo temeljna, pred, y za dvemi Prepovedjami (prohibitias) odgnatisze more 729: 33. §. 1. ne pako Oszuda novoga Szuda. D. 13. p. 51. niti Pravde odganlyive (repulsionalis), pokehdob da Ogananye vre je Novo prozto (§. 50). Medtem

4-ich Akoprem Pravda y chesz 7chtvo vre bi bila prederkala, Novo pako prozto takvem Pravdam ishlo nebi, vendar Odgananye, akoprem ovo, Novo prozto bi bilo, josh dajesze. Kajti 729: 33. §. 7, y 729: 38. §. 4. razlosno ztavlyaju, da Odgananye takaj za Opozivanyem naj Mezto ima. D. 9. p. 51.

§. 52.

Dugoga vendar Pogovora.

Dugoga Pogovora vsze one Pravde velesze, vu kojeh Proba Korenitozti napervo dohaja. D. 8. p. 7. ali kojese szamo iz Ladanya, a ne iz Korenitozti, zadnyich podisu, od kojeh vendar Naredba ztavlya, da z-dugem Pogovorom, ali vu chetireh Rokih najsze dokonchaju: Takveszu vu oszebnom

1-ich Na novo Delenye 1ae 46. §. 2.

2 och Potirenzke iz Preszuda, 1ae 60. §. 5. D, 7. p. 47. Ako vendar iz Preszuda szamo pridohodno, poglavito pako iz zamugyenoga Opo-minanya bi Pravda tekla, Odgananye zkrachujesze. D. 8. p. 50.

3-ich Vu kojeh, akoprem iz Narave szvoje Pogovora kratkoga, Tusitel vendar na Probu Korenitozti zpuztilsze je; takve z-iztem ovem Chinom Pogovora dugoga bivaju, y Odgananye ide. D. 10. p. 51. Szuprotivno

4-ich Pravdam na Potiranye Zavezkih zalosneh nejde. D. 11. p. 51.

§. 53.

Nepravedne Kastiga.

Odgananye Pravdu odganlyivu poragya, koja iz Zroka Prihodnozti pred Szuczem Proshnye perve teche. Vu ovoj

1-ich Ako Obtuseni Zroka dal je na punoma dugovanyztvenoga, onda vu Dugovanyztvu takaj on obladuje. D. 5. p. 50.

2-och Ako szuprotztavlyivnoga szamo daval bi, onda od Kastig szamo prozt je. D. 4. p. 50.

3-ich Ako Probu dugovanyztvenu takvn bi

bil, ztivil koja Szucz a dvojiti dugo je puschala: vu Pripadu ovem Obtuseni vu Dugovanyztvu prepada zadnyich, kajti Zrok dan ni napunom dugovanyztven, od Kastig vendar prozt oztaje, kajtische Szuczi jeszu zatrugyevali dugo D. 5. p. 50. Szuprotivno Obtuseni

4-ich Ako nit szuprotztavlyinoga Zroka dal nebi, onda Odganitel ne szamo Imany e z-Szadom zgubiva, nego y vu Kastigah odganlyivenzkeh obszugyujesze t. j. vu Ztroskih, y Byrshagu jedne zlate Marke. t. j. frh. 72. vu $\frac{2}{3}$ Szuczu idech eh 729: 33. § 6 681. 31. § 1. y od nerazdelyeneh Bratov szamo jenput plachati moraneh zae 74 §. 9. Imany e, Ztroski, y Szad od zvershenoga Odgananya prij et na szamoga Obladavcza zpadaju 807: 8. §. 3.

DEL VIII.

Od Zavjimanya.

---

§. 54.

Zrok nyegov.

Mezto ima vu oveh treh Pripadih

1-ich Kada Szudecz pod Egsekucziu vzial bi Imanya nikaj ne pazech na Szuprotztavlyanye, Davendar Zrok Szuprot tave naredbzk i podlase,

2-och Ako Zroka Szuprotztave naredbzkoga imajuchi, szuprotztavitisze mogel ni, ali z bog Ne nazochnozti szvoje, ali Neznanozti Roka egsekuczionalzkoga, ali Zroka dobro pregrundtal kajti josh bil ni.

3-ich Ako Prepadavecz Egsekucziu pod ztanovitimi Pridersanyki (condit.) dopuztil bil je, Obladavecz pako nyim za zvershenum Egsekuczium zadozta vchinil nije, Prepadavecz Imanya nekastigno *) y pak nazad vzimlye, D. 15. p. 133.

*) Szamo med Letom, ar za Letom Mochnik bil bi, Grundta vendar varaskoga nikad, vu kojegasze Vanzhichen poztavlya y pak z-Rukum takaj vlaztnum ob Ztroskih Nazadzavjemitela D. 17. p. 133.

§. 55.

Odtud Pravda.

Pravda, koju Nazadzavjimanye za szobum vleche, na Davanye Zroka Nazadzavjimanya *) velisze. Naravu ima z-szuprotztavenzkum, y odganyenzkem jednu iztu. Zato

1-ich Szudecz je on izti, koji one Pravde kraja 681: 31. §. 1. 729: 34. §. 1.

2-och Za Tusitelztvo zadobiti probuvati imasze Nazadzavjimanye, niti nije dozta, szamo to napervodati, da z-Imanyem tusitelzkem Obtuseni y szad lada. D. 8. p. 132.

3-ich Vu Dugovanyztvu Obtuseni Zroka dati mora, zakaj je zavjel nazad, v. P. kajti Egsekuczia mozbit na Nachin naredbzki ni bila napravlyena.

4-ich Zrok aksze dal nebi, Kastiga szledi vre szuprotztavenzka, ako Egsekucziu preterpechi szebe szamo szuprotztaviti je bil mogel, vu kojem Pripadu vu Pravdi ovoj, szamo szuprotztavenzki Zrok datisze more; vre odganyenzka, ako Egsekucziu imajuchi, nyu y odganyati bi bil mogel, y vu ovem Pripadu Zrok takaj odganyenzki datisze more. D. 2. p. 49.

*) Koji od Grundtov pod Egsekucziu vzeteh, bi Dachu szamo pobiral, takov ne Nazadzavjemitel, nego Mochnik (violentus) poztaje. D. 2. p. 131.

DEL IX.

Od Novoga Proztoga.

§ 56.

Vujuje z-Zroki vu temelnoj zamugyenemi.

Ovaksze zove pravdeno ono Vrachtvo, z-kojega Pomochjum, zgubechi Pravdu szvoju, nyu za zvershenum Egsekuczium iz nova podise, se-lechi zamugyenu vu Pravdi temelnoj Branitbu domeztiti 2ae 75. 77. 78. 662: 31. 723: 33. 729: 38. Dajesze vu Redu vszakomu, koji vu Pra-vdi temelnoj obtershen je, vu oszebnom:

1-ich Ne szamo Obtusenomu, nego y Tu-sitelu, ne szamo Medvlezitelu nego y Izladavczu.

2-och Ne szamo zaradi Dugovanyztva Pra-vde, nego y zaradi Prihodkov. Tak z-Novom poszlusitisze more Prokurator takaj, zaradi Ope-rek Jezika D. 5. p. 51.

3-ich Jeli Oszuda iz Prob, jeli iz Tverdo-glavnozti bi bila vanizishla. 729: 38. §. 2.

4-ich Novoga y on ima, koji iz jedne Ztrani Pravdu akoprem dobil, nyu vendar iz druge zgubil je. More najmre y takov poleg Akctie novoga Szuda vu 723: 33. §. 1. temeljene, pri-davshi nyoj nazpomenzko pred Szud novi Po-zivanye, Szuda novoga pobrobati.

§. 57.

Nit Pravdam vszem, nit uszigdar nejde.

Szud novi ide vszakomu, takaj nepleme-

nitomu Prepadavczu D. 5. p. 19. Pravde: szle-
deche vanznimlyuch

1-ich Za koje Vrachtva pravdena vsza pre-
rezana jeszu, jeli zvoleno, jeli po Pogodbe druge
062: 31. §. 1. Szuprotivno vu kojemi po Nared-
bi bi bile prerezane, Novi Szud takvem kruto
ide. 081: 31. §. f. 329: 38. §. f.

3-och Dokonchane iz lastovitoga Valuvanya,
ali Zjedinenya, ali Priszegze, koja Zjedinenye na-
pelduje, kajti proti Chinu szvemu baratati ne-
dajesze.

3-ich Ako od Egsecuozie zvershene Leta 32.
vresze zishla jeszu: kajti Oztarenye prechi, koje
takaj proti nachinyene vu Medvremenu Szuprot-
rechy, gledech Szlobodu z-novom Szudom po-
szlusicize, zpunyavasze. D. 8. p. 53. (§. 116,
K. II. Z. I. O. I.

§. 58.

Novi Szud zahitechega Kastiga.

Zvan oveh Pripadov obtershen, akosze vra-
chiti hoche, z-novom Szudom dapache y morasze
szlusiciti: ar pod onem iztom Imenom (titulo) Ak-
czie, pod kojem vre jenput Pravda tekla je, ako
taksi po Bratu Ztareshine pelyana, nego koji ob-
ladal ni, Pravdu prez Novoga podignuti, pod Ka-
stigum kriye Zabave prepovedasze. D. 9. p. 53.
Vanzemshi

1-ich Ako Prayda temelyna po Oszude med-
rechlyive szamo bi naszela bila: ar onda Pra-
yda izta y prez novoga Szuda tuliko kuliko-
puti, probuditi moresze. Dapache

2-och Ako taki z-iztum odkrajlyivum Oszu-
dum Pravdasze bi bila dokonchala, vendar pod
drugem Imenom Akczie, Potrebuwanye izto,
prez novoga Szuda, Prepadavecch poizkati josh

more: ar Pravda takva nebu Pravde perveshe Popelanye dalyeino, kajti Dugovanyztvo drugo bu imala.

§. 59.

Novo je Popelanye temelnye dalyeino (continuatio.)

Zvan Pravde muske, koju ovi pred Szudom Gozpochinzkem predobili, na Putu vendar Opozivanya zgubiliszu, ar ova ne pred Szudom gozpochinzkem, nego pred Shedrium ponoviti imasze 635: 17. Pravde vsze druge iz Nova pred Szuczem Proshnye perve podisusze, kajti Novo je Popelanye Pravde temelnye dalyeino. D. 16. p. 27. 655: 53. §. 8. Iz Zroka ovoga

1-ich Na novi Szud pozvatisze imaju vszi oni, koji vu temelnoj ztaliszu. D. 13. p. 18.

2-och Preko ona, koja Dugovanyztvo Pravde temelnye znashalaszu, Akczia Szuda novoga dalyesze prusiti neszme. D. 11. p. 54.

3-ich Tusitelztvo nit Obszugyeni, nit Doshetniki nyegvi probuvati nimaju, zae 78. kajti Novo je Popelivanye Pravde temelnye dalyeino, anda Novitel (novisans) vu Novom takaj Obtuseni oztaje, vre pako ovomu Tusitelztva probuvati ni. Zvan da zaradi Tusitelztva, naszezi puschanoga, Novo podigavalo bisze. k-Tomu Odpuztnik (cessionarius) Tusitelztva takaj probuvati ima, t. j. pokazati Lizta odpuztlyivoga. D. 2. p. 52.

4-ich Nazadhod na Iznimke Pravde temelnye nedajesze,

§. 60.

K-Novomu Novník temelynu prilase.

Novi Szud ischesze zaradi najgyeneh Prob

noveh, koje vu Pravdi temeljne imalesze niszu. Proti ovom Novnik (novisatus) mora takaj Branitih noveh szuprotverchi, arsze drugach ob- szudi. Medtem

1-ich Növník poleg Novoga Novitela nikaj ne dobiva: kajti Vrachtvo onomu szamo hasznuje, koji z-nyim szlusicze. D. 4. p. 19. D. 8. p. 26. D. 12. p. 54. Nistarmanye

2-och Pravdu temelynu Novnik k-Pravdi novoga Szuda prilositi mora, y to vu Dugovanyztvu Novoga (in merito novi), ter ob szvo- jeh Ztroskih. D. 1. p. 51. dasze iz ove vidi, jeli vu Novom za izto Probe nove daneszu.

§. 61.

Novitel prepadechi.

Prob noveh ako Novitel ztavil ni, onda on ne szamo nikaj nedobiva, nego y k-tomu

1-ich Vu Ztroskih obszugujesze, ako y vu temelnoj nye Novnik dobil je. D. 27. p. 158.

2-och Pravdu novu opozvati neszme, ako vre temelynu na zchtvo bil je izpelyal 729: 30. §. 5. Dapache

3-ich Nit Szud novi drugiput nejde prozti, pod Kastigum krive Zabave. D. 1. p. 35. Ako vendar

4-icb Novo szamo naszegyavalo bi, onda Akczia Novoga tuliko, kulikoputi podati moresze. D. 10. p. 54.

§. 62.

Novitel Obladavec.

Kada pako Prob noveh Novitel ztavil bi bil Obladanye za szobum vlekucheh, takaj za Opozivanyem, koje Novniku zkratitische nemre, vu Pri- padu ovom

1-ich Novitel Imanya z-Szadom nazad dobiva, putem Nazadegsekuczie 792: 16. §. 6. Medtem

2-och Novnik joshsze more zuprotztaviti, ne vendar odganyati, ako taki Novo iz Pravde dugoga Pogovora bi bilo naztalo. Ar Novnik takaj vu Novem Tusitel oztane, pukehdob da Novo je Pravde temeljne dalyeino Popelivanye; vre pako Odgananye szamo za Dobro Obtuseneh je ztaylyeno. Ako vendar

3-ich Novnik Zroka Szuprotztave, daval nebi, onda josh kakti Szuprotztavechisze k-tomu kastigujesze. Zvan da

4-ich Opozivanya Szloboschinu iz Ladanya, po Mandatumu bi zadobival, y poleg ovoga bisze od Kastig oszlobagyal.

§. 63.

Novo po Iznimke iz Ladanya.

Vu Redu szamo *izvan Ladanya* Novo dajeje. Zato Obszugyen vu Povrachanyu tak Imanya, kak Vuchitelztvah pizmeneh, ako taki Imanya bi povernul bil, dok vendar y Lizte pod Priszegum nepoverne, dotlam nit z-Novomsze szlusiti neszme. D. 7. p. 53. Medtem

1-ich Verovnik kajti Pravdu zadusnu po takvem zdignuti dal je, koji za Oblaztnika pravedno poztavilsze ni, ako zato vu Szudu Kr. bisze obszudil, Obtuseni pako z-doblyenemi Ztrojski odvezuval: vu Pripadu ovem Obtuseni od Egsekuczie ako taki bi odztajal, more vendar, akoprem po Chinu ovem Obtusenoga himbenom vu Ladanyu zfojechi, z-Novom poszluyati, szamo da ochituje, da on Terha, vu kojem je obszugyen, iz Duga szvoga Protivnika odrachnati neprovitisze. Ar drugach Obtuseni bi Egsekucziu nayeke odvlachival, szamo zato, da-

szę Dug od nyega poleg Novoga Tusitela potre-
buvati mogel nebi. D. 6. p. 52.

2-och Kadasze Imanye koje bi doszudilo
prez Izznamenuvanya Kulikoche y Pretezuvanya,
ter zato ako Obtuseni bi Ztran szamo jednu
Egsekuczii podlosil, szuproztavechisze zverhu
Ztrani oztale: vu Pripadu ovem, Imanye czelo
akoprem Egsekuczii podverseno nije, more ven-
dar Prepadavecz zverhu Ztrani pod Egsekucziu
versene, z-Novom poszlusitisze. D. 3. p. 52.

3-ich Vu zaglavnih takaj iz Ladanya z-
Novomsze barache, dok vendar Novo, y Opozi-
vanye ne doversisze, dotlam Zlotvoritel vu Se-
lezju biti mora. 1563: 41.

D E L X.

Od Novoga z-Miloschjum.

---

§. 64.

Ztavlanya je noveshega.

Vu Ztarom Vremenu Novo vszako szamo
po Milosche jesze zadobivalo zae 77. denesz ven-
dar jedno je

1-ich *Prozto*: koje obavlyasze poleg pro-
ztoga tusbenoga Lizta 723: 33. §. 1. od koje-
ga dovezda.

2-och *z-Miloschjum*: koje drugach nejde,
zvan poleg Mandatuma Novoga z-Miloschjum.

§. 65.

Pripadi zo Vrachtvo ovo.

Novo z-Mloschjum zadobiti imasze

1-ich Kada z-Novom proztem vresze gdo bi szlusal bil: kajti z-Novom proztem dvakrat szlusicisze krivu Zabavu zrokuje (§. 102. K. II. Z. II. O. II.)

2-och Kada gdo z-Odgananyem vresze bi vrachil bil: kajti Odgananye vre je Novo prozto, z-proztem pako Novom baratati dvakrat nedajesze pod Kastigu krive Zabave. D. 1. p. 49.

3-ich Kada Szude vre vsze Pravda je prederkala: ar nit vu ovom Pripadu Novo prozto nejde pod Kastigu y pak krive Zabave, ali Naszegyenia Imena Pravde, kak vre prozil bi Novnik D. 4. p. 35. D. 13. p. 34.

§. 66.

Szrecha pod Imenom drugem.

Mandatum Novoga miloztivnoga vu Pripadilh prenapiszaneh zadobivasze od Kr. Szvetlozti, ter za Muse po Gozponu Z. 17: 635. Medtem

1-ich y ovo Novo szamo jenput ide 3ae 11. §. 5, y koji z-miloztivnem Novom dvakrat-sze bi szlusal, vu Kastigu krive Zabave takaj prepada. D. 1. p. 35. Nistarmanye

2-och Szrechu tvoju z-Imenom Pravde drugem poizkati vendar, josche moresh. Tak ako Senzke po Pravde delitlyive niti z-Novom miloztivnem dobivale nebi nikaj, mogu one josh na Jednakochu Jusha Pravdu podignuti, ar Pravda ova nije perveshoj dalyeino Popelivanye.

D E L. XI.

Od Mandatumih.

---

§. 67.

Na vekshega, jednakoga, ali nepodlosnoga nejdu

Mandatum szudbeni *) je posebito Szuczva vekshega, proti menyshemu, podlosnomu szebi, Odregyiyanye, da vu Dugovanyu szudbenomu, ov izvershiti nekaj, naj bu dusen. Vu oszebnom

1-ich Kr. Szvetlozt Mandatume vszem Szuczem poshilya, kajti Kr. Szvetlozti Podlosniki vszi jeszu. Szuprotivno.

2-och Veliki Kralyeztva Szuczti, jeden drugomu Mandatume nikakve poszlati nemogu: kajti Paru zverhu Para nikakve Oblazti nije.

3-ich Mandatume nit szebi nemre nigdo poszlati. Zato Ban Horvaczki na Tabulu Banzku, ali Perszonal na Tabulu Kr. kojem predseduju, Mandatume poszlati nemogu. k-Tomu

4-ich Niti na menyshega, koji podlosen ni, Mandatum zhajati nemre. Zato Varashom taver-nichkem, vu Poszlu Opozivanya, zvan Tavernika, drugi nigdo zmed Velikeh Orszaga Szuczev Mandatume poszlati nemore.

*) Mandatume szudbene, od kojeh jedino ozde Zpomenek biva, ar zvuanszudbeni zpadaju drugam, takaj Mestrom (Proto-Notariis) pod Podpizkom szvojem, vu Imenu vendar Glavarov szvojev, vandavati dopuschasze.

§. 68.

Zhajajuchi I. pred pouchetum Pravdum.

Mandatumi na Fel vishe razhajajusze. Jednem josh pred podignyenem Pravdum Me-zto *) je. Takviszu.

1-ich Koji Pravdu odvernuju, kaktiszu: Za-

poved zadersavajuchi I. za Obhajanye Megyih, *reambulatorium*. 1ae 86. II. za poztaviti koga nazad vu Ladanye, *repositorium* 1542: 45. D. P. Perveshi takaj od Velikoga Orszaga Szucza dobitisze more.

2-och Koji Szegurnozt podavaja, kaktiszu: zapovedajuchi I. vuziti pogibelnoga *captivatoirum* 715: 7. II. Dugovanya, koja vu Pravdi ali ztoje, ali ztala budu, dasze ne razprude, vu Zastav verchi. *sequestratorium* 723: 48. III. Branitbu zvan Vuze *salvi conductus* 723: 10. Ova daje van szama Kr. Szvetlozt.

3-ich Koji Pravdu za chasz prepovedaju, kaktiszu: I. Verovnikom Vreme poztavechi, do koga oni Dusnika josh chekati moraju, *moratorium* Prol. 5. 647: 86. II. Podusenye podavajuchi *prorogatorium* 2ae 50. Nit ove veliki Kralyesztva Szuczi van ne davaju

4-ich Koji Probe za Pravdu buduchu, ali vre tekuchu prizkerblyuju, kaktiszu: I. Izizkavenzki *requisitorium*, zapovedajuchi Kaptolomu, ali Varmegyii, iz Piszmozhranischs szvoga, Vuchitelztva kojasje bi potrebuvala vandati, pod Kastigum frtv. 500. y Kvara Domeztek. 765: 11. II. Szvedochanzki *compulsorium*, iliti priganajuchi na Szvedochantzvo pod Kastigu od frtv. 64. 2ae 28. 181: 563. III. Zpoznavenzki *recognitionale*: ov primarja, da Szvedok pod Priszegum szlusbenum, na Pitanya, kojasje nyemu chinila budu, naj pizmemo odgovarja. ond. Ovisze od Velikoga Orszaga Szucza ischeju.

5-ich Szudztvo szlishajuchi, kaktiszu: I. Szudztvo szvoje drugomu predajuchi *Delegatorium* 19: 635. 715: 17. II. Zvanpravdoredozt dopuschajuchi *extraseriale* 729: 43. III. na Szud zezivajuchi, *evocatorium*: ov vu Naredbi, vu kojoj y Akczia, temelyujesze, y Veliki Orszaga

Szudécz vanga daje, perveshe pako dva Kr. Szvetlozt:

*) Nit Delenye zapovedajuchi *praeceptorium*. 723: 30. §. 6. 1807: 8. §. 7. niti Rasztavenye odregyujuchi, *admonitorium*, 1807: 8. §. 6. vishe potrebni nieszu. *Statutorium* pako, y *Restaturium*, iliti Vupelivanye vu Imanyá prikazana, ali Opetvvpelivanye zapovedajuchi, med szudbene nit ne zpadaju.

§. 69.

II. Pod Pravdum viszechum, na Proshnyu

1) Tusitela.

Mandatumi drugi za pochetum Pravdum meddohajaju, ter pred Oszudum izrechenum zadobivajusze po Tusitelu

1-ich Pravdu dalye popelivajuchi *continuatorium*. Mezto dersi Pozivanya nazpomenzkoga. 723: 37.

2-och Prihitrujuchi, *acceleratorium*, koji Pravde Konecz pritrava pri Szuczu, tak perve, kak dalyeshnye Proshnye. 723: 25. 30. Pr. 1729: 38. 1807: 8. 9.

3-ich Previshni *superabundans*: Dusnozt Szuczu izpuniti zapoveda, kajti nad Izvershavanym Mandatuma, vre jenput dobyenoga, je zaspal bil, aliga nit prijel ni. 630: 12.

4-ich Trezkajuchi *fulminatorium*: Szucz, koji vre dva Mandatume je zavergel, pokara, y z-Kastigum grozisz, ako izpuniti Zapoved y na dalye bisze tesal. 15: 647.

§. 70.

2) *Obtusenoga*.

Vu Techaju Pravde, *) po Obtusenomu proszijusze ovi:

1-ich Zabranechi *inhibitorium* 681: 30. §. 2. 715: 19.

2-och Odvinujuchi, *declinatorium*. Pravdu

iz Duhovnoga na szvetski, y nazopet iz ovoga na Duhovni Szud preztavlya. 2ae. 52. 715 9.

3-ich Odvlachajuchi, *dilatorium* 2ae 59. 715: 19. Roka proshiruje.

4-ich Pridersechi, *suspensorium*: ztavlya ov Pravde Techaj v. P. Izpunylive, za podignuti techasz Pravdu na Potiranye, ali za poizkati Piszma potrebna Pr. 5.

5-ich Nazadpozovni *relaxatorium*. Mandatuma predeshnoga nazad poziva. To izto vchiniti more takaj izti on Szudecz, koji je pervoga van dal, y ne szamo vekshi. De off. Palat. art. 9.

*) Szim zpada takaj raztolnachajuchi *interpretorium*: ov zhodisze od Tusitela takaj, temnu Narredbu, ali Pogodbu, ali Testamentuma razszveshuje, y szama Kr. Szvetlozt dajega van: arRaztolnachenye izvan Diete na Ztalishe zpadati nemre. Prol. 6. §. 12. 715: 16. 791: 12.

§. 71.

III. Za izrechenum Oszudum 1) pred Egsekucziom.

Mandatumi, koji za izrechenum Oszudum, potrebni jeszu, dotikavajusze ali

1-ich *Oszudu*: takviszu I- ponovlyivi *renovatorium* 2ae 55. §. 1. 574: 31. §. 4. II. preneszlyivi, vre prozti, *transmissionale simplex* 3ae 10. 35. art. Thav. 36. vre III, zkupa y Ladanye zztavechi *sequestratorio-transmissionale* 723: 48. 1807: 10. §. 1. Ali

2-och *Previgyevanye*: takov je prikrivanlyivi *protectionale*, koji Praviczu szromaskeshega pod Obrambu vzeti zapoveda, 638: 30. Pr. 5. y *Previgyevanye* prihitrujuchi §. 69. Ali

3-ich *Egsekucziu*. Szim zpadaju I. Egsekuczionalzki *executorium*. Szuczta mudneshega Egsekucziu napraviti priszilyeva. 504: 9. 1548: 43.

662: 29. II. Junachki *brachiale*: 1807: 11. 13.
1802: 22.

§. 72.

2) *Za nyum izvershenum.*

Josh za izvershenum Egsekucziom nekojisze potrebuju, kakti:

1-ich Popravlyivi *correctorium*: ov popraviti Egsekucziu zapoveda; temeljisze vu 723: 33. §. 3.

2-och Nazadegsekucziomalzki zкупztav *yen, reexecutorium compositum*; ar prozti (simplex) ne valya, nego Oszudu mora pervlye na nikaj zpraviti, y zatem ztopram Nazadegsekucziu zapovedati, *Cassatorio-reexecutorium* 681: 30. §. 3. Kada pako

3-ich K-tomu y Nachin poszluvati Mandatum*) prepishuje, *Cassatorio-reexecutorio-inviatorium*, iliti zanistvenzki - nazadegsekucziomalzko - naputlyivi, Mandatum takov zovesze.

4-ich *Novoga z-Miloschjum* (§. 64.)

5-ich *Reseratorium*, odkluchujuchi Shekveztruma 723: 48.

*) Mandatuma izhodechi Takszu od nyega, vanznemi Sziromaka, plachatj ima, od Marie II. Ther. razglashenu, vu osobnom za szvedochanzki, y izi zkavenzki frtv. 2. za druge pako frv. 6. zvan Novoga z-Miloschjum, za kojega Kancelarii vekshoj fti 200 polosevajusze.

§. 73.

Mandatumi nepravedni.

Za Pripade, za koje Naredba szuprotivnoga nikaj ne ztavlya, Mandatumi pravedno vanzhajaju, ar takvisze ne prepovedaju. Anda nepravedni jeszu szamo

1-ich Vandani z-nepravednemi Zaporkami, vu osobnom, z-*Prerezuvanyem Vrachtvih pravdneh* 608: 9. a. c. 659: 45. 681: 30. 655: 53.

2-och Vandani prez ove od Naredbe prepisane Zaporke „*rebus, sicuti praefertur, stantibus, seque habentibus* 635: 12. 681: 30. 563: 80. (K. II. Z. I. O. I. §. 56.). Vanznemi Mandatume, koji ne na proztu (simplicem) Proshnyika Rech, nego na poszlan od szlishne Szudbenozti Podnavuk jeszu van zishli. 542: 42. D. P. B. R. R. dd. 6. Nov. 1807.

3-ich Koji vu Naredbi nebi temeljivalisze. 638: 30. 655. 53.

4-ich Kada Pripad, zaradi kojega Mandatum dohlyen je, taksze imal nebi, kaksze je napervodaval. Ar vre szama Zaporka ona „*rebus sicut praefertur*“ Mandatum takov zamechuje. 655: 53.

5-ich Kojem Potrebchine vszem Vuchitelztvam zkupne bi falele. v. P. vu kojem Datuma bilo nebi, 2ae 17.

§. 74.

Josh drugi nepravedni.

k-Nepravednem josh zpadaju

1-ich Zaperto vandani *missilia*, y ne odperto, nad Nachin Lizta vszagdashnyega 613: 34. 625: 5. 630: 10. Navada vendar Piszarniczu Kr. vre od zdavna od Naredbih oveh vauznela je. Zato ove izte denesz szamo na velike Orszaga Szucze, y Mestre nyihove zpadaju.

2-och *Prozto nazadegsekuczionalzki*, po kojem prez daleshnyega Pretreszivanya, ali prez dasze Oszuda takaj hi na nikaj metala, (*cassaretur*), jedino Nazadegsekucziu zapoveda. Poleg takvoga Mandatuma vu Ladanye vlezujuchi, med Vremenom Oztarenya kadagod szudbeno opomenyen, Imanya z-Szadom zkupa mora pod Kastigum Mochi menyshe nazad povernuti z-prerezanemi vszemi, zvan novoga Szuda, Vrachtmi. 681: 30. §. 2.

3-ich Vu Pravdah za Zkladnozt. vu Lozah

vupelyati, podignyeneh, nijeden Mandatum Te-
chaj Pravde pridersechi ne prijemlyesze 807 :
21. §. 15. vanznemi vendar one, koji ne na pro-
ztu Proshnyika Rech, nego na zadoblyen od szlish-
ne Szudbenozti Podnavuk bisze van davali. *ond.*

§. 75.

Mandatuma Ztrani.

Zvan Mandatuma izizkavenzkoga, y Szve-
doke primarjavlyivoga, koji jednako vszigdarsze
pishu, vsze druge Mandatume Prokuratora Ztran-
kah na Pero ztavlyaju. Pet Ztrani pako vszaki
Mandatum ima. Pochetek chini.

1-ich *Pozdrav*, biva z-Rechni ovemi „*Nos
Comes Ignatius Gyulaj* Mi Grof Ignatz Gyulay
Egregio N. N. Salutem cum favore, Drechnomu
N. N. z-Nagnenyem *Pozdrav*. Szledi

2-och *Pripada Izpisz expositio facti*, na Na-
chin ov „*Expositum est Nobis nomine et in per-
sona Egregit N. N. qualiter etc.* Napervo done-
sheno Nam je vu Imenu y Pershoni Drechnoga
N. N. kak najmre y. t. d. Zatem ide

3-ich *Pripada z-Naredbum Zkupzparjenye
adplicatio facti*, kaj ovak biva „*Cum autem di-
ctamine articuli*, kajti pako Naredba to y to
za *Pripad* ov bi prepiszavala. Pridavasze

4-ich *Proshnya petitio szledechemi Suppli-
catum est itaque Nobis* t. j. Nam anda zato *Prosh-
nya* vchinyena je. Ztran zadnya

5-ich *Zapoved kase (iussionem)* ovak govo-
rechu „*Tibi vel Vobis harum serie firmiter praeci-
pimus* t. j. Tebi ali Vam zrelo z-ovemi zapo-
vedamo y. t. d.

§. 76.

Na koje zhaja Pershone.

Zvan Zezivanzkoga (evocator.), koji Persho-

ni, Zezivanye na Szud predati moguchoj, govori, Mandatumi drugi zhajaju vani.

1-ich Vu Pravdah pred Szudom gožpodzkem vershajuchesze, ali pred Magistratumu tergovischinzkom na Varmegyiu, koja potlam Tergovische vu Znanye Zadersnozti Mandatuma pozstavlya.

2-och Vu Pravdah varmegyinzkeh, doklam sze ove na Ztranh josh zadersavaju, Mandatum poshilyasze ali krajechemu Szuczu, ali Varmegyii, kojega ova vu Zpravischu y pak razglashuje, y szudechemu preda. Kada vuprav na szudechega na Ztranh bi zhajal, onda iz Kancelarie takaj Kr odperto on Ztranki predavasze, od ove potlam Szuczu predati imani.

3-ich Ako Pravda na Shedriu ali bi vre bila preneshenä, ali szimsze bi imala odposzlati, onda Mandatum vszigdar na Varmegyiju zhaja.

4-ich Kada Pravda pred drugim Szuczom vekshem teche, onda Mandatum vszigdar na nyegasze napishe.

§. 77.

Vreme za predatiga..

Onomu, koga szlishaju, Mandatumi vu Vremenu naredbzkem predatisze imaju, drugach preztaje nyihova Krepoz, vu oszebnom

1-ich Mandatum vupelyivi *cum nos* med Ledtom od Vandavka 1ae 33. Pr.

2-och Mandatum na Varash zhajajuchi, med Tjedni 6. od Dana zrechene Oszude. Thav. art. 7.

3-ich Drugi vszi med Dani 60. od Dana Izhajanya. 1ae 33. §. 1.

§. 78.

Mandatuma Naherbtentye.

Predan vu Ruke Szuczu Mandatum poszle naherbtiti od nyega morasze. Naherbtek ov zvan

Datuma y Podpisz Szucza, pokazati y to ima, jeli Szudecz Mandatuma prijel, aliga zaverigel, ali pak Pretreszenyu Prokuratorzkomu nyega odposzlal je. Ar

1-ich Mandatum, z-Naredbum koji szlasesze prijetisze mora. 363: 78.

2-och Nenaredbztvo Mandatuma, ako je ochiveztno, ondaga Szudecz prez Ztraha zaverse, z-doztojnnum vendar Poniznoztjum, kaj ochituvati ima 625: 5. 635: 12. 659: 45. 681: 30.

3-ich Vu Dvojimlyivozti Nenaredbztva Szudecz Mandatuma zaverchi neszme, akoga taki nit prijeti nemora, nego moraga na Pregovor Prokuratorzki odposzlati (forum contradictorium). 563: 80. 681: 30.

§. 79.

Zaradi Pravednozti Mandatuma Pregovor pravdeni.

Za naherbtenem po Szuczu Odposhilanyem Mandatuma na Oszudu szudbenu, Baratanye poszle ovo je:

1-ich Ztranke vu Pravdi iztoj, za koju Mandatum doneshen je, zverhu Pravednozti nyegve, ali Nenaredbztva, Govore szvoje vszevdily vode (continuative).

2-och Za dokonchanemi Govori zgovarja Odszudu Szudecz; po kojoj Mandatumjeli za prijetoga, jeli zaversenoga ztavlyasze.

3-ich Izpisz Pripada, vu Mandatumu ztojechi, ako Szucza zkupa bi bil vredechi, onda ov po iztoj Odszude, Vredechega vu Operku Jezika, k tomu flapi, t. j. obszudi vu frh. 100. 2ae 72: §. 1.

§. 80.

Naredbzkoga Zaversenye z-ostrum Kastigum darujesze.

Neszme vendar Szudecz Mandatuma naredb-
Domn Jus. IX.

zkoga zaverchi, ar Tusba proti takvomu imasze na Kastigu nezpunyenoga Mandatuma. Okole ove znaj:

1-ich Tusitel je Zadobitel Mandatuma proti Szuczu zaversechemu, ali ne vchinechemu to, kaj Mandatum zapoveda, kajti y to na jedno zhaja.

2-och Tusba temeljisze vu 1563: 78. 80. y 1655: 53. teche pako pred Szuczem oszminzkiem na Kastlgu frv. 200, y Zgubichek tak Postenya, kak Szlusbe. 563: 78. §. 3.

3-ich Tusitelztvo vu Dvojimbu vlechisze nemre, kajti z-Nezpunyevanyem, Zapoveditel zaizto vreyen je.

4-ich Vu Dugovanyztvu Zrok neprijemlyenoga Mandatuma dajesze v. P. Prepoved od vekshega Szucza D. 2. p. 130. Za napervodoneshenem zadoztnem Zrokom

5-ich Vu Pravdi iztoj Potrebuване nazo-petno (*reconventio*) Mezto ima. Tusitel najmre na Proshnyu Obtasenoga obszугyejesze vu frh. 400. tuliko puti polositi moraneh, kuliko na Broju Szuczev nazochneh bilo je, vu Neprijemanyu Mandatuma, jeli ove vsze na Szud Tusitel bi bil pozval, jeli ne v. P. ako taki pozval bi bil szamo Szucza Varaskoga y Notariusha, vendar vszakoga onda nazochnoga Priszednika gledech, poszebna vu frh. 400. Kastiga izrechujesze 1635: 53. §. 4.

K o n e c z

Pravdo-Znanya Vugerzhoga Varaskoga.

<i>Str.</i>	<i>Pot.</i>	<i>Falinge</i>	<i>popravi.</i>
2	— 11	ztvehecze	— ztavechesze
5	— 4	Mechu	— Mecha
12	— 52	Pripuda	— Pripada
11	— 14	Pravdopranik	— Pravdo pravnik
13	— 10	zpleyiva	— zpelyiva
14	— 22	Kzivcza	— Krivcza
15	— 30	ztusuju	— ztesuju
26	— 25	podisechemu	— podisech em
32	— 18	jednaki	— jednaka
40	— 12	Opravlyivnozti	— Opravlyivozti
47	— 35	zkuszedujuchih	— z-kupszedujuchih
50	— 23	China	— Chine
55	— 18	dopitati	— popitati
59	— 9	vsivali	— vsival
76	— 19	ov Miraz	— ov Jush
83	— 2	drugeszü	— Czitaczie drugoszu
84	— 15	Rok ilit	— Rok, iliti
97	— 31	Ztranku	— Ztran
111	— 20	vszezakupni	— veszzkupni
128	— 23	poztavi	— poztaviti
134	— 9	neszme	— nemre
	— 24	znaj	— zna
141	— 30	na koga	— za koga
151	— 30	pre pako	— vre pako
	— 36	chujusze nego,	— chujusze, nego
172	— 4	Oszedemu	— Oszudemu
176	— 25	polog	— poleg
208	— 10	obvesuje	— odvesuje

Polish	Latin	Page	Latin	Polish
starechacz	starechacz	11	starechacz	starechacz
blech	blech	4	blech	blech
trypada	trypada	22	trypada	trypada
Przybył prawnik	Przybył prawnik	11	Przybył prawnik	Przybył prawnik
epelny	epelny	10	epelny	epelny
Krivera	Krivera	22	Krivera	Krivera
stawa	stawa	30	stawa	stawa
podobaczem	podobaczem	26	podobaczem	podobaczem
jednak	jednak	18	jednak	jednak
Opawstivost	Opawstivost	12	Opawstivost	Opawstivost
z-fup-ochudlich	z-fup-ochudlich	47	z-fup-ochudlich	z-fup-ochudlich
Chin	Chin	22	Chin	Chin
popitaj	popitaj	18	popitaj	popitaj
zawaj	zawaj	9	zawaj	zawaj
cz. lask	cz. lask	10	cz. lask	cz. lask
Chincis in gietzu	Chincis in gietzu	2	Chincis in gietzu	Chincis in gietzu
hol. liti	hol. liti	12	hol. liti	hol. liti
Stran	Stran	21	Stran	Stran
vezakupaj	vezakupaj	20	vezakupaj	vezakupaj
postaviti	postaviti	27	postaviti	postaviti
temno	temno	9	temno	temno
zuz	zuz	21	zuz	zuz
za koga	za koga	20	za koga	za koga
vir pale	vir pale	20	vir pale	vir pale
chajuz, nego	chajuz, nego	28	chajuz, nego	chajuz, nego
Oxodenn	Oxodenn	4	Oxodenn	Oxodenn
polog	polog	22	polog	polog
obrynje	obrynje	10	obrynje	obrynje

Österreichische Nationalbibliothek

+Z185620506

